ΤΑΚΗΣ ΜΟΣΧΟΛΙΟΣ

JERZY IWANOW SZAJNOWICZ (1911-1943)

ΗΡΩΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

(BOHATER POLSKI I GRECJI)

ΟΠΙΣΘΟΦΥΛΛΟ

ΑΘΑΝΑΤΟΙ – ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΤΟΥ IWANOW

ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΣ – ΔΗΜΗΤΡΗΣ & ΜΑΡΙΑΝΑ ΓΙΑΝΝΑΤΟΥ - ΜΑΛΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ – ΑΛΕΒΙΖΑΚΗΣ – ΒΑΡΚΑΔΟΣ - ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η έρευνα για την ζωή και δράση του Jerzy Szajnowicz Iwanow απαίτησε πολύ χρόνο και αναζήτηση πηγών σε διάφορες κατευθύνσεις. Δεν ξεκίνησα την έρευνα με σκοπό να εκδώσω ιστορικό βιβλίο, δεν είμαι εξ άλλου ιστορικός, αλλά για να απαντήσω σε ερωτήματα που υπήρχαν στον εργασιακό μου χώρο δηλαδή στην ΠΥΡΚΑΛ Υμηττού (Μαλτσινιώτη) σχετικά με το περίφημο σαμποτάζ των κινητήρων των γερμανικών πολεμικών αεροσκαφών. Αναζήτησα δημοσιεύσεις σε παλαιές εφημερίδες, διάβασα Ελληνικά και ξένα αναγνώσματα ιστορικών ή αυτοπτών μαρτύρων ή και συνεργατών του Πολωνού, συζήτησα με εργαζόμενους που ήταν την περίοδο 1941-1943 στου Μαλτσινιώτη, ανακάλυψα συγγενείς των εκτελεσμένων εργατών και συνεργατών του Iwanow, προμηθεύτηκα αντίγραφα αρχείων από την Αγγλία και την Γερμανία που αφορούσαν την έρευνα και ζήτησα συμβουλές από ιστορικούς συγγραφείς. Σε αυτή την πορεία οφείλω ευχαριστίες:

- στη ανιψιά του Iwanow κ. Λεονάρδα Λαμπριανίδου που μου παρείχε πρόσβαση στο αρχείο της και με βοήθησε με σχόλια επί του κειμένου,
- στην μορφωτική ακόλουθο της Πολωνικής πρεσβείας κ. Justyna Slowik,
- στον δημοσιογράφο του ΑΠΕ κ. Μακρίδη Ανδρέα που μου έδωσε πολύτιμες συμβουλές,
- στον δημοσιογράφο του ΑΠΕ στην Βιέννη κ. Δημητρακούδη Δημήτρη που ερεύνησε και μου παρείχε πληροφορίες για τον τάφο της Μαριάνας Γιαννάτου,
- στον ιστορικό κ. Μανουσάκη Βασίλη για την βοήθεια του,
- στον υπέργηρο Σάββα Καλπίδη που μου διηγήθηκε πολλές φορές όσα έζησε ως εργάτης την περίοδο της κατοχής στην ΠΥΡΚΑΛ,
- στον Δημήτρη Τσιμάρα που μου παραχώρησε το οικογενειακό του αρχείο που σχετίζονταν με τις προσπάθειες διάσωσης του Ιωάννη Κοντόπουλου,
- στους συγγενείς των Ιωαννίδη-Βαρκάδου-Αλεβιζάκη-Βαλλιάνου-Μπομποτίνου-Οικονομίδη- Ρούσου, Κατσιγιάννη, Κρυώνη κ.λ.π. για τις πολύτιμες πληροφορίες που μου έδωσαν,
- στον απόστρατο αξιωματικό του Π.Ν. κ. Μαυραγάνη Ξενοφώντα που μου έδωσε την ευκαιρία να έλθω σε επαφή με την Μυλωνοπούλου Γαβριέλλα,
- στον Ντόναλντ Μακ Φειλ και τους υπεύθυνους των ΥΜΗΤΤΙΩΤΙΚΩΝ αλλά και στη κ. Μαστροσταμάτη κάτοικο του Βύρωνα για την βοήθεια που μου προσέφεραν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

JERZY IWANOW

SZAJNOWICZ

(1911-1943)

- Polski James Bond
- Żołnierz Polskich Sił Zbrojnych
- Agent 033B brytyjskiego wywiadu
- Bohater greckiego Ruchu Oporu
- Prowadził działalność szpiegowską sabotażową oraz dywersyjną
- Wsławił się zatopieniem za pomocą min magnetycznych U-Boota-U-133

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Έκανε ένα διαβολόκρυο εκείνο το πρωί της Δευτέρας στις 4 Ιανουαρίου του 1943. Ψιλόβρεχε και οι δρόμοι προς την Κοκκινιά ήταν βρεγμένοι. Το καμιόνι με τους νεκρούς από καιρό πηγαινοερχόταν στο Γ Νεκροταφείο με συνοδεία δυνάμεων του κατακτητή. Οι ντόπιοι είχαν συνηθίσει τις διαδρομές του θανάτου και το μόνο που μπορούσαν και έκαναν ήταν να ψιθυρίσουν λόγια παρηγοριάς λες και τα άκουγε η οικογένεια των νεκρών. Οι υπεύθυνοι του Γ Νεκροταφείου είχαν επεκτείνει τον χώρο ταφής και σε διπλανά χωράφια γιατί κυρίως από τα μέσα του 1942 είχαν αυξηθεί οι θάνατοι από πείνα, βασανιστήρια και εκτελέσεις. Νωρίτερα την ίδια μέρα στο τόπο μαρτυρίων στην Καισαριανή είχε εκτελεστεί ο JERZY IWANOW SZAJNOWICZ και οι σύντροφοί του. Αργότερα το πρωί ο Πολωνός μεταφέρθηκε και ενταφιάστηκε στο Γ Νεκροταφείο. Με την σημερινή διάταξη στον αριθμό 57 στο

τμήμα 28 του Γ Νεκροταφείου είναι η μόνιμη κατοικία του [1]. Ποιος ήταν όμως αυτός ο Πολωνός ; Με μεγάλες δυσκολίες προσεγγίζουμε την δράση του. Δίκαια μεταπολεμικά τον απεκάλεσαν «*Ήρωα της Πολωνίας και της Ελλάδος*».

Τον Jerzy Iwanow Sajnowicz (J.I.S.) τον «*συνάντησα*» ερευνώντας την ιστορία της ΠΥΡΚΑΛ. Πιο παλιά η εταιρία ήταν γνωστή ως «*εταιρία του Μαλτσινιώτη*» από το όνομα των αδελφών Μαλτσινιώτη που ήταν οι συνιδρυτές της μαζί με τους αδελφούς Μωραιτίνη. Η εταιρία πρωτοξεκίνησε να λειτουργεί το 1874 και η πορεία της συνδέθηκε με σημαντικά ιστορικά γεγονότα και Εθνικούς αγώνες. Οι πρώτοι ιδιοκτήτες πτώχευσαν και η εταιρία πέρασε στον έλεγχο της Εθνικής τράπεζας. Το 1934 ο Πρόδρομος Μποδοσάκης Αθανασιάδης την αγόρασε καλύπτοντας μερικώς το τίμημα με δάνειο που του χορήγησε η ίδια η Εθνική τράπεζα. Την περίοδο της κατοχής η εταιρία επιτάχθηκε από τις γερμανικές δυνάμεις και την διοίκησή της ανέλαβε, για λογαριασμό της Wehrmacht, ο αυστριακής καταγωγής αξιωματικός Walter Deter. Ο Walter Deter ήταν στην Ελλάδα αρκετά χρόνια πριν τον πόλεμο και ήταν γνώριμος του Μεταξά και του Μποδοσάκη. Εμφανιζόταν ως εμπορικός

[1] Στον τάφο του αναφέρεται ότι ήταν 36 ετών αλλά στην πραγματικότητα ήταν μόλις 32.

ακόλουθος της γερμανικής πρεσβείας και εκπρόσωπος της γνωστής μεγάλης πολεμικής βιομηχανίας Rheinmetall. Η Rheinmetall προπολεμικά ανήκε στο group των εταιριών που ήλεγχε ο ίδιος ο Goring [2]. Ο Walter Deter και η Rheinmetall είχαν στενή σχέση με τον Μποδοσάκη από την εποχή της συνεργασίας τους στον εφοδιασμό των εμπολέμων στον Ισπανικό εμφύλιο πόλεμο. Η συνεργασία τους επεκτάθηκε και στην Ελλάδα και μάλιστα η γερμανική εταιρία και ο Μποδοσάκης είχαν προπολεμικά συστήσει κοινή εμπορική εταιρία στην Ελλάδα ένα δε από τα βασικά εργοστάσια της ΠΥΡΚΑΛ (Οβιδουργείο) κατασκευάστηκε το 1937 από την Rheinmetall [3]. Ο Walter Deter ήταν ένας ήπιος διοικητής, σε σύγκριση με τους συναδέλφους του στην Wehrmacht, είχε ως δεξί του χέρι την Μαρίτα Γκεπάουερ που ήταν κουνιάδα του Πρόδρομου Αθανασιάδη Μποδοσάκη και δήλωνε καταπιστευματοδόχος της περιουσίας του Έλληνα βιομήχανου με βάση εντολές που είχε λάβει από το Βερολίνο.[4] Την περίοδο της κατοχής εγκαταστάθηκαν στα εργοστάσια του Υμηττού και της Ελευσίνας γερμανικές εταιρίες συντήρησης και επισκευής γερμανικών πολεμικών αεροπλάνων. Μελετώντας την ιστορία της εταιρίας συνάντησα παλαιούς εργαζόμενους που μιλούσαν για μια σημαντική δολιοφθορά στους κινητήρες γερμανικών αεροσκαφών που επισκευάζονταν στο εργοστάσιο του Υμηττού. Έτσι «*συνάντησα*» για πρώτη φορά τον Jerzy Iwanow Szajnowicz που ήλθε στην Ελλάδα ως πράκτορας-σαμποτέρ των Πολωνικών και των συμμαχικών μυστικών Υπηρεσιών. Την ίδια περίοδο, που ήλθε στην Ελλάδα παίζοντας την ζωή του «κορώνα γράμματα», ο ιδιοκτήτης της ΠΥΡΚΑΛ αναχωρούσε μαζί με την σύζυγο του Janet από την Ελλάδα με το ιδιόκτητο κότερό του [5]. Οι εγκαταστάσεις της ΠΥΡΚΑΛ δεν καταστράφηκαν όπως διέταξε η κυβέρνηση Τσουδερού για να μην πέσουν στα χέρια των κατακτητών. Αλλά αυτό είναι μια άλλη ιστορία…

---

[2] Reichswerke Herman Guring A.G.

[3] Το εγκαινίασαν ο Γεώργιος παρουσία του Μεταξά (κινηματογραφική λήψη των εγκαινίων διατίθεται στο youtube).

[4] Πρακτικά Δ.Σ. ΠΥΡΚΑΛ 1941 (αντίγραφα στο αρχείο Μοσχολιού)

[5] Ιζαμπέλα Παλάσκα : Τα χρόνια της θύελλας «…*φόρτωσε το κότερό του με 1 εκατ. λίρες*…»

Unterschrift des Paßinhabers

Walter Deter

und seiner Ehefrau

Es wird hiermit bescheinigt, daß der Inhaber die durch das obenstehende Lichtbild dargestellte Person ist und die darunter befindliche Unterschrift eigenhändig vollzogen hat.

Athen, den 5. September

Der Deutsche Gesandte

Nr. 15646 L/39

PERSONENBESCHREIBUNG

		Ehefrau
Beruf	Kaufmann	
Geburtsort	Berlin	
Geburtstag	13. September 1889	
Wohnort	Athen	
Gestalt	mittel	
Gesicht	oval	
Farbe der Augen	blau	
Farbe des Haares	blond	
Besond. Kennzeichen	keine	

KINDER

Name	Alter	Geschlecht
Anne-Inge	4.2.31	w
Hanne-Lore	28.2.34	"

Nr. 15646 L/39

ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΟ W.DETER : ΦΑΚΕΛΟΣ ΙΑΤΡΙΔΗ - ΕΛΙΑ

Stadtkommandantur Athen
Abt.III Tb.Nr. 2353 /43

Athen, 22.12.1943.
B.

4

An
Griechische Geschoss und Pulverfabriken A.G.
Athen.

Das Quartieramt der Stadtkommandantur Athen bescheinigt der o.a. Firma, dass die Hymettos-Werke zu Gunsten der deutschen Wehrmacht beschlagnahmt sind. Wegen einer Bescheinigung ueber die restlichen, in ihrem Schreiben vom 27.10.1943 angefuehrten Werke, muessen sie sich an die dort zustaendige Kommandantur wenden.

Der Leiter des Quartieramtes
i.V.

Oberleutnant.

ΕΠΙΤΑΞΗ ΠΥΡΚΑΛ - ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ Τ.Μ.

25

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΡΑΪΝΜΕΤΑΛΛ - ΜΠΟΡΣΙΧ Α. Ε.

ΕΔΡΕΥΟΥΣΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἐγκριθεῖσα δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ. 15884 ἀπὸ 26 Φεβρουαρίου 1938 ἀποφάσεως Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Οἰκονομίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ ΔΡΑΧ. 1.000.000

Διῃρημένον εἰς 1.000 μετοχὰς τῶν 1000 δραχμῶν ἑκάστην.

ΤΙΤΛΟΣ ΕΙΚΟΣΙ ΠΕΝΤΕ ΜΕΤΟΧΩΝ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΟΜΙΣΤΗΝ

Ἀριθ. 601 - 625

Ἐν Ἀθήναις τῇ 29 Ἀπριλίου 1938

ΕΝΤΟΛΗ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΕΙΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

25

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΡΑΪΝΜΕΤΑΛΛ-ΜΠΟΡΣΙΧ Α. Ε. Μερισματαπόδειξις 40 ΕΙΚΟΣΙ ΠΕΝΤΕ ΜΕΤΟΧΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΡΑΪΝΜΕΤΑΛΛ-ΜΠΟΡΣΙΧ Α. Ε. Μερισματαπόδειξις 39 ΕΙΚΟΣΙ ΠΕΝΤΕ ΜΕΤΟΧΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΡΑΪΝΜΕΤΑΛΛ-ΜΠΟΡΣΙΧ Α. Ε. Μερισματαπόδειξις 38 ΕΙΚΟΣΙ ΠΕΝΤΕ ΜΕΤΟΧΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΡΑΪΝΜΕΤΑΛΛ-ΜΠΟΡΣΙΧ Α. Ε. Μερισματαπόδειξις 37 ΕΙΚΟΣΙ ΠΕΝΤΕ ΜΕΤΟΧΩΝ

1938 ΕΤΑΙΡΙΑ ΡΑΙΝΜΕΤΑΛΛ – ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΜΠΟΔΟΣΑΚΗΣ – ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ W.DETER - ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ Τ.Μ.

2. **ΠΡΟΛΟΓΟΣ**

«*Όταν οι Γερμανοί εισέρχονται στην Αθήνα το πολιτικό κενό είναι εμφανές. Τα πολιτικά κόμματα έχοντας χάσει το κύρος τους ήδη από τον Ιανουάριο του 1936 αλλά και σε κατάσταση χειμερίας νάρκης σχεδόν επί μία πενταετία δίχως εσωτερική δομή και διάρθρωση αποτελούν ετικέτες χωρίς οποιανδήποτε επιρροή. Μέχρι και τα τέλη του 1943 οι Έλληνες παλαιοί πολιτικοί ακολουθούν την τακτική της παθητικής αναμονής…*» [6]. Κύριος στόχος των μεγαλύτερων αντιστασιακών οργανώσεων ήταν η αντιμετώπιση της πείνας, η ανόρθωση του ηθικού των Ελλήνων και η απόκρυψη στρατιωτικού προσωπικού των συμμάχων που ξέμειναν στην Χώρα. Αντίθετα από την αρχή της κατοχής και μάλλον μέχρι τα τέλη του 1942 αντιμετώζαν επιφυλακτικά και με δυσφορία πράξεις δολιοφθορών λόγω του κινδύνου των αντιποίνων. Ανάλογη στάση, ως προς την υλοποίηση sabotages, είχε και η εξόριστη Ελληνική κυβέρνηση αλλά και η Intelligence Service συμμορφούμενη με υποδείξεις του Foreign office σε αντίθεση με την Special Operation Service (S.O.E.) που ζητά και δολιοφθορές στα πλαίσια της πολιτικής του Τσώρτσιλ που διαμηνύει «*Βάλτε φωτιά στην Ευρώπη*» πίσω από τις γραμμές των κατακτητών στις κατεχόμενες χώρες. Οι αρχικές πρωτοβουλίες αντίστασης ανήκουν σε ατρόμητους αγωνιστές. Μόλις

[6] Πέτρος Μακρής-Στάικος «Ο Άγγλος πρόξενος» σελ. 190-191

μερικές μέρες μετά την είσοδο των γερμανών στην Αθήνα ο Σιάντας και ο Γλέζος κατέβασαν την γερμανική σημαία από την Ακρόπολη. Ήταν μια πράξη μεγάλου συμβολισμού και ένα μήνυμα για την έναρξη της αντίστασης.

Πράγματι πολλοί συμπατριώτες μας, κυρίως μετά το φθινόπωρο του 1941, ίδρυσαν παράνομες αντιστασιακές ομάδες και οργανώσεις [7]. Ειδικά στις μεγάλες πόλεις Αθήνα, Πειραιά, Πάτρα, Θεσσαλονίκη κ.λ.π. οι περισσότερες από αυτές είχαν ως κύριο μέλημα την γραφή συνθημάτων, το σκόρπισμα αυτοσχέδιων προκηρύξεων και την έκδοση παράνομων εντύπων και εφημερίδων. Σταδιακά κάποιες από αυτές εξέλιξαν την δράση τους και οργάνωσαν δίκτυα περίθαλψης και απόκρυψης ανδρών των συμμαχικών τμημάτων που είχαν εγκλωβιστεί στην Ελλάδα [8], ορισμένες συνδέθηκαν με την Μέση Ανατολή και δέχθηκαν να γίνουν μέρος του δικτύου πληροφόρησης του συμμαχικού στρατηγείου μέσω ασυρμάτων [9] αλλά και συμμετείχαν σε πράξεις δολιοφθοράς μικρής κλίμακας π.χ. κοπή καλωδίων, αφαίρεση καυσίμων και τροφών κ.λ.π. ή και μεγαλύτερης π.χ. ανατίναξη αποθηκών καυσίμων και πυρομαχικών, ναρκοθέτηση πλοίων κ.λ.π. Οι περισσότερες δολιοφθορές, ειδικά στις πόλεις, για πολλά χρόνια παρέμεναν άγνωστες ή ήταν υποβαθμισμένες στην γενικότερη ιστοριογραφία της αντίστασης αν και ήταν σημαντικές όπως π.χ. το σαμποτάζ στο εργοστάσιο ΠΥΡΚΑΛ (Μαλτσινιώτη) στον Υμηττό που είχε επιχειρησιακές επιπτώσεις στους γερμανούς. Στην μετεξέλιξη της δραστηριότητας των αντιστασιακών οργανώσεων της πόλης, από ρόλους παθητικής αντίστασης σε ρόλους ενεργητικής με οργάνωση και υλοποίηση μικρών ή μεγαλύτερων σαμποτάζ, αναμφίβολα έπαιξε μεγάλο ρόλο η συμμετοχή πρωτοπόρων αγωνιστών. Μερικοί από αυτούς συνεργάστηκαν με τις μυστικές υπηρεσίες των συμμάχων και τα κλιμάκια των συμμαχικών μυστικών υπηρεσιών. Μέλη παράνομων αντιστασιακών μηχανισμών ήταν απλοί πολίτες, απόστρατοι αξιωματικοί, πορτιέρηδες σε ξενοδοχεία που διέμειναν γερμανοί, μεταφραστές και δακτυλογράφοι που εργάζονταν σε γερμανικές υπηρεσίες, εργαζόμενες σε μπαρ που «*ερωτεύονταν*» γερμανούς αξιωματικούς [10], εργαζόμενοι για λογαριασμό γερμανικών εταιριών στην Ελλάδα ή σε κατασκευές έργων για λογαριασμό των ιταλών-γερμανών, αστυνομικοί που είχαν θέση συνδέσμου με τις κατοχικές αρχές ή εργάζονταν στις φυλακές ή ως μέλη ασφάλειας εγκαταστάσεων που χρησιμοποιούνταν από τις δυνάμεις κατοχής. Σημαντική ήταν και η δράση της Ε.Ο.Χ.Α.[11] κυρίως για τον κοινωνικό της ρόλο αλλά και για την ανάπτυξη «*σχέσεων*» με, επιρρεπείς στην δωροδοκία, αξιωματικών των δυνάμεων κατοχής προκειμένου

---

[7] Μ.Γλέζος : ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ 1940-1945

[8] Π.χ. η οργάνωση «Μπουμπουλίνα» με την Λέλα Καραγιάννη και τους συντρόφους της

[9] Από τις πρώτες οργανώσεις που διασυνδέθηκαν με την Μέση Ανατολή με ασύρματο ήταν ο ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ Ι&ΙΙ, ΑΠΟΛΛΩΝ και ο ΟΜΗΡΟΣ

[10] Γνωστή η περίπτωση της χορεύτριας Μαρόζια Βασιλειάδου που παρέχει πληροφορίες στον Iwanow.

[11] Εθνική Οργάνωση Χριστιανικής Αλληλεγγύης της Αρχιεπισκοπής Αθηνών υπό τους Δαμασκηνό, Γεωργάκη, Ιωάννα Τσάτσου κ.λ.π.

να διασωθούν πατριώτες. Αντίστοιχα οι κατοχικές δυνάμεις αντέδρασαν στήνοντας τους δικούς της εκτεταμένους μηχανισμούς καταδοτών και πρακτόρων [12], ίδρυσαν στρατοδικεία και απάντησαν με εκτελέσεις, διώξεις, εκφοβισμό, εξαγορά συνειδήσεων και βασανιστήρια.

Η δοσιλογική οργάνωση Ε.Ε.Ε.

ΚΟΥΚΟΥΛΟΦΟΡΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΚΤΗΤΩΝ

---

[12] BYRON TESAPSIDES : GERMAN INTELLIGENCE AND SECURITY AGENCIES IN GREECE 1941-1944

Η αναλυτική καταγραφή της δράσης των αντιστασιακών οργανώσεων στις μεγάλες πόλεις παρουσιάζει δυσχέρειες. Όπως είναι γνωστό την περίοδο της κατοχής δεν κυκλοφορούσε ελεύθερος τύπος και ως εκ τούτου σημαντικά αντιστασιακά γεγονότα δεν καταγράφηκαν, ορισμένα από αυτά καταγράφηκαν ή αποσιωπήθηκαν με χρονική απόσταση και σε ταραγμένο μεταπολεμικό πολιτικό και κοινωνικό κλίμα. Ακόμα και στα αρχεία των δυνάμεων κατοχής οι αναφορές υποβάθμιζαν ή ακόμη και απέκρυπταν δράσεις για προφανείς λόγους π.χ. το sabotage της ΕΣΠΟ [13]. Ο πιο σημαντικός βραχίονας των συμμαχικών μυστικών υπηρεσιών με ευθύνη τις δολιοφθορές και την κατασκοπία ιδίως στις Χώρες που ήταν υπό την κατοχή των δυνάμεων του άξονα αναμφίβολα ήταν ο Special Operation Executive (S.O.E.). Δυστυχώς το 85% των αρχείων του ελληνικού τομέα του S.O.E. καταστράφηκε [14] κατά την υποχώρηση από βομβαρδισμό των καϊκιών μεταφοράς τους, την 1η Ιουλίου 1942. «*Στο Κάιρο, στην Βρετανική πρεσβεία, στο γενικό στρατηγείο και στις μυστικές υπηρεσίες καίνε αρχεία μέσα σε δοχεία πετρελαίου…*» λόγω της επίθεσης του Rommel [15]. Ένα άλλο μέρος των αρχείων κάηκε από πυρκαγιά στο Λονδίνο το έτος 1946. Εξ άλλου μέρος του διασωθέντος αρχείου δεν είναι ακόμη ελεύθερο προς δημοσίευση. Αλλά ακόμα και το διασωθέν αρχειακό υλικό έχει ανακρίβειες προφανώς από προβληματικής αξιοπιστίας αναφορές από Ελληνικά δίκτυα π.χ. για το σαμποτάζ της ΕΣΠΟ η έκθεση του S.O.E. στις 22/9/1942 αναφέρει σοβαρές ανακρίβειες π.χ. ότι σαμποτέρ ήταν ο Τσιγάντες [16] ή κάποιος … ανήλικος λούστρος... Επίσης μεγάλο μέρος των αρχείων των κατοχικών δυνάμεων π.χ. πρακτικά στρατοδικείων, αναφορές της Wehrmacht κ.λ.π. καταστράφηκε [17]ενώ τα διασωθέντα αρχεία βρίσκονται διασκορπισμένα και δυσεύρετα σε διάφορους αρχειακούς χώρους σε διάφορες χώρες. Σοβαρές δυσχέρειες έχει και η αναζήτηση πιο συγκεκριμένων στοιχείων για τις εκτελέσεις των πατριωτών π.χ. πρακτικά στρατοδικείων, ιδιωτικά αρχεία των Ελλήνων δικηγόρων που αποτελούσαν το εγκεκριμένο, από την γερμανική διοίκηση, σώμα των συνηγόρων κ.λ.π. [18]. Μετά την απελευθέρωση ο εμφύλιος δημιούργησε άλλου

---

[13] Σύμφωνα με την έρευνα του Εύανθη Χατζηβασιλείου στο βιβλίο ΠΕΑΝ η πρώτη έκθεση των γερμανών για το sabotage της ΕΣΠΟ ήταν του στρατιωτικού διοικητή της Ν.Α. Ελλάδος πτεράρχου Wilhelm Speidel στις 10/11/1942 δηλαδή δύο μήνες μετά και το παρουσίαζε ως υποβαθμισμένο γεγονός.

[14] Θ.Σαμπατακάκης «ταυτότητες πρακτόρων και κωδικα ονόματα-η δραστηριότητα των βρετανικών υπηρεσιών πληροφοριών στην Ελλάδα 1939-1944»

[15] Πέτρος Μακρής-Στάικος «ο Άγγλος πρέσβης» σελ. 339

[16] Ο Τσιγάντες ιδρυτής της οργάνωσης 614 ΜΙΔΑΣ ήλθε στην Αθήνα από την Μ.Α. στις 15/8/1942 απεσταλμένος του Κανελλόπουλου με κύρια αποστολή να διερευνήσει την δυνατότητα συνεργασίας και συντονισμού των πολιτικών δυνάμεων και των αντιστασιακών οργανώσεων αλλά και να ανατινάξει την γέφυρα του Ισθμού της Κορίνθου

[17] Email Φλάισερ 23/9/2020 σχετικά με τα γερμανικά αρχεία: «*τεράστιο υλικό καταστράφηκε σε τρεις δόσεις: πριν από την αποχώρηση τον φθινόπωρο του 1944, με τους συμμαχικούς βομβαρδισμούς του Πότσνταμ τον Φλεβάρη του 1945 και την συστηματική προσπάθεια εξαφάνισης ενοχοποιητικού υλικού των «πονηρών» υπηρεσιών (GFP, Gestapo, Abwehr, SD κλπ)*

[18] Π.χ. το αρχείο του Σάββα Λοιζίδη που ήταν συνήγορος των εκτελεσμένων εργαζόμενων της ΠΥΡΚΑΛ αλλά ήταν και στην δίκη του Ιβάνωφ ενδεχομένως να υπάρχει δεδομένου ότι το δικηγορικό

είδους προσκόμματα. Πολλοί δοσίλογοι βρήκαν ευκαιρία να «καθαρίσουν» την θέση τους και μάλιστα να καταγραφούν ως πατριώτες ενώ αντίθετα πολλοί αγωνιστές πατριώτες προτίμησαν την σιωπή ενώ όσοι οργανώθηκαν στο Ε.Α.Μ. αντιμετώπισαν προβλήματα και διώξεις. Στα μέσα του 1941 τα μεγάλα λιμάνια του Πειραιά, της Πάτρας κ.λ.π. τα αεροδρόμια στο Τατόι, στην Ελευσίνα και στο Χασάνι και τα σημαντικά δίκτυα οδικών και σιδηροδρομικών μεταφορών είχαν προκαλέσει την προσοχή των συμμαχικών υπηρεσιών της Μέσης Ανατολής διότι αποτελούσαν τα πιο σημαντικά μέσα του γερμανικού εφοδιαστικού μηχανισμού στις επιχειρήσεις στην Βόρεια Αφρική [19]. Στην Ελλάδα σε επιταγμένες βιομηχανικές μονάδες είχαν εγκατασταθεί γερμανικά συνεργεία για την συντήρηση και επισκευή των κινητήρων των επιθετικών και μεταγωγικών αεροσκαφών αλλά και στρατιωτικών οχημάτων που κυρίως υποστήριζαν επιχειρησιακά τον Rommel. Τέτοιες εγκαταστάσεις ήταν στα εργοστάσια της ΠΥΡΚΑΛ (Μαλτσινιώτη) στον Υμηττό και στην Ελευσίνα, στο Κρατικό Εργοστάσιο Αεροσκαφών (Κ.Ε.Α.) στο Φάληρο κ.α. Σύμφωνα με γερμανικές πηγές η επισκευαστική δραστηριότητα στην Ελλάδα, ειδικά σε ότι αφορά μεταγωγικά Α/Φ (κυρίως Ju-52), κορυφώθηκε το καλοκαίρι του 1942 λόγω της έντονης δράσης της Luftwaffe στο μέτωπο της Β. Αφρικής [20]. Εξ άλλου η Αθήνα ήταν η πόλη ανάπαυσης των γερμανών αξιωματικών και στρατιωτών που πολεμούσαν στην Βόρειο Αφρική [21]. Για αυτό τον λόγο οι συμμαχικές υπηρεσίες καθοδήγησαν τις αντιστασιακές οργανώσεις στην Αθήνα να συλλέγουν πληροφορίες και να τις διοχετεύουν στην Μέση Ανατολή για την κίνηση στρατευμάτων, πλοίων και αεροπλάνων, για τα οχυρωματικά έργα κ.λ.π. Όμως ειδικά ο S.O.E. ζητούσε πρόκληση σαμποτάζ σε εγκαταστάσεις, υλικά και μέσα που ήταν μέρος της εφοδιαστικής αλυσίδας των δυνάμεων του Rommel.

Από τα διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει ότι ο νεαρός Πολωνός Jerzy Iwanow στρατολογήθηκε στην Θεσσαλονίκη από τις Πολωνικές μυστικές υπηρεσίες πριν ακόμα καταληφθεί η Ελλάδα από τους Ναζί. Με συναπόφαση των Πολωνικών μυστικών υπηρεσιών με τις αντίστοιχες Αγγλικές στάλθηκε στην Μέση Ανατολή και εκπαιδεύτηκε από τους Άγγλους στις τεχνικές του ανορθόδοξου πολέμου. Επέστρεψε στην Ελλάδα με συναπόφαση των Πολωνών και των Άγγλων με κύρια αποστολή να συγκροτήσει , για λογαριασμό των Πολωνών, ένα δίκτυο επικοινωνίας και μετάδοσης πληροφοριών και μηνυμάτων από την Βαρσοβία, μέσω

του γραφείο λειτουργούσε μέχρι σχετικά πρόσφατα στον ίδιο χώρο όπως και την περίοδο της κατοχής.

[19] Β. Μανουσάκης: «οι γερμανικές βάσεις στην Αθήνα, στην Ν. Πελοπόννησο και στην Κρήτη ήταν η βασική οδός μεταφοράς στρατευμάτων, καυσίμων και πυρομαχικών προς τα αεροδρόμια Tobruk & Derma»

[20] Β. Μανουσάκης : «BA-MA, RW 29/105 Der Deutsche Wirtschaftsoffizier Athens προς W.Stab. Belgrad-Semlin, Lagebericht Nr. 7’’ , 31/8/1942»

[21] Ιωαννίδης «Έλληνες και ξένοι κατάσκοποι στην Ελλάδα» : Σε δύο διαπιστευμένα, ως ασφαλή για τους γερμανούς στρατιώτες και αξιωματικούς, πορνεία των Αθηνών οι ιδιοκτήτριες προσέφεραν για συντροφιά γυναίκες με ασθένειες π.χ. σύφιλη κ.λ.π. με συνέπεια να μένει προσωπικό των γερμανών εκτός των επιχειρήσεων για μεγάλο χρονικό διάστημα

της Αθήνας, προς την Μέση Ανατολή και αντίστροφα. Όμως ο ίδιος έθετε για τον εαυτό του πιο περίπλοκους και επικίνδυνους στόχους και με την άφιξή του στην Αθήνα επέκτεινε την δράση του σε πολλαπλές δολιοφθορές εγκαταστάσεων του εχθρού ειδικά αυτών που συμμετείχαν στην εφοδιαστική αλυσίδα των επιχειρήσεων στην Βόρεια Αφρική. Έδρασε ως αυτόνομος πράκτορας, συνεργαζόμενος και με κλιμάκια του Special Operation Service (S.O.E.), δημιουργώντας στην Ελλάδα μια ομάδα υποστήριξης και συλλογής πληροφοριών, την ομάδα Iwanow, αξιοποιώντας κατά περίπτωση πατριώτες που συμμετείχαν σε μικρότερες ομάδες αντίστασης όπως η Οργάνωση Αναγέννησης του Γένους (Ο.Α.Γ.), οι Βύρωνες κ.λ.π. αλλά και ανεξάρτητους πατριώτες. Πράγματι ο Iwanow στην Αθήνα, εκτός της Ο.Α.Γ., ήλθε σε επαφή και με πατριώτες άλλων οργανώσεων π.χ. με τους αδελφούς Αλέξανδρο και Σωτήρη Ζάννα [22]που ήταν στελέχη του κλιμακίου Ελλάδος του S.O.E., με την Λέλα Καραγιάννη, τον Τσιγάντες, τον Περρίκο [23]κ.α. Η ομάδα του, η ομάδα Iwanow, συγκροτήθηκε σταδιακά με διάφορα πρόσωπα που θα μπορούσαν να του διοχετεύσουν πληροφορίες και μέσα προστασίας και διαφυγής και βέβαια αυτό ήταν επικίνδυνο για την προσωπική του ασφάλεια. Διότι όπως έλεγε μεταπολεμικά ο Ιωάννης Μπομποτίνος, ο αρχηγός της Οργάνωσης Αναγέννησης του Γένους (Ο.Α.Γ.), μιας οργάνωσης που συνεργάστηκε ο Πολωνός, υπήρξαν προδοσίες ως αποτέλεσμα «*δωροδοκιών από τον εχθρό, προσωπικών συγκρούσεων και εγωισμού αλλά και έλλειψης ανιδιοτέλειας*».

---

[23] Διηγήσεις Γιαννάτου, Λαμπριανίδη, Πούμπουρα, Χωμενίδη στο HS 9/1436, συνέντευξη Μυλωνοπούλου στο βιβλίο Μαυραγάνη, διηγήσεις Γυφτόπουλου (ΜΙΔΑΣ 614) στο βιβλίο του «μυστικές αποστολές…» κ.λ.π.

3. **JERZY IWANOW SZAJNOWICZ**

Ο JERZY IWANOW SZAJNOWICZ γεννήθηκε στις 14 Δεκεμβρίου 1911 στην Βαρσοβία. Ο πατέρας του ήταν ο Ρώσος κόμης Vladimir Iwanow συνταγματάρχης στον στρατό της Ρωσίας και η μητέρα του η Πολωνή Leonarda Szajnowicz.

Αρχείο Λεονάρδας Λαμπριανίδου : Ο Vladimir & η Leonarda

Τον Ιούλιο του 1914 ο Vladimir τοποθετήθηκε φρούραρχος σε μια πόλη στα Ρωσοτουρκικά σύνορα (λόγω του Ρωσοτουρκικού πολέμου) και μετά την επανάσταση το 1918 βρέθηκε φυγάς στην πόλη Szypce της Βουλγαρίας. Τον γιό του, μετά τα πρώτα τρία χρόνια (1911-1914), τον ξαναείδε για λίγο το 1915 και για τελευταία φορά το 1938 όταν ο Jerzy τον επισκέφθηκε για λίγες ώρες ή ημέρες στην Szypce. Η τελευταία τους συνάντηση δεν ήταν «*εύκολη*» ο Jerzy είχε ήδη αποκτήσει την Πολωνική υπηκοότητα και οι διαφορές πατέρα-γιού ήταν μεγάλες για το ποια πρέπει να είναι η θέση της Πολωνίας ως ανεξάρτητη χώρα ή ως επαρχία άλλων χωρών…. Αυτό που τελικά κράτησε ο νεαρός από τον πατέρα του ήταν το οικόσημο [24] και το επώνυμο. Το 1920 η Leonarda και ο Vladimir χώρισαν και η Leonarda γνώρισε και παντρεύτηκε τον Έλληνα επιχειρηματία στο Βατούμ της Γεωργίας

[24] Το οικόσημο του κόμη ήταν «NON VERBIS SED GLADIS».

Ιωάννη Λαμπριανίδη. Το 1925 ο Ιωάννης και η Leonarda αποφάσισαν και επέστρεψαν στην Θεσσαλονίκη μαζί με τον γιό τους Αντώνη που είχε γεννηθεί τον Απρίλιο του 1922.

Η Λεονάρδα απέκτησε τον γιο της Αντώνη από τον Γιάννη στο Μπατούμ τον Απρίλιο του 1922. Μετά από πολλές περιπέτειες και ταλαιπωρίες η Λεονάρδα επέστρεψε με τους γιούς της στην Βαρσοβία τον Ιανουάριο του 1922 και ο Γιάννης τον Μάρτιο του 1923

Αρχείο Λεονάρδας Λαμπριανίδου : Η Leonarda, ο Αντώνης και ο Ιωάννης.

Η Ιωάννης, η Leonarda και ο Αντώνης έφθασαν στην Θεσσαλονίκη το 1925 αλλά ο Jersy παρέμεινε στην Βαρσοβία μέχρι το 1926 με τους συγγενείς της μητέρας του [25] για να τελειώσει εσώκλειστος το καθολικό εκκλησιαστικό σχολείο του τάγματος των Μαριάνων. Στην Θεσσαλονίκη η οικογένεια Λαμπριανίδη απέκτησε τον τρίτο τους γιό τον Αλέξανδρο.

Ο Jerzy στην Θεσσαλονίκη την περίοδο 1926-1933 ολοκλήρωσε τις βασικές του σπουδές στο Γαλλικό λύκειο Θεσσαλονίκης Livret Scolaire, που ήταν παράρτημα του

[25] Αρχείο Λεονάρδας Λαμπριανίδη : η γιαγιά Leonarda είχε δύο αδέλφια στην Βαρσοβία τον Αντώνη και την Μάνια ο σύζυγος της οποίας δολοφονήθηκε στο Κατίν ενώ οι δυο γιοι της δολοφονήθηκαν από τους Ναζί στην Βαρσοβία.

Aix Marseille, και την περίοδο 1933-1938 φοίτησε στο καθολικό πανεπιστήμιο στο Λουβαίν του Βελγίου όπου και αποφοίτησε ως αγρονόμος. Στις 13 Οκτωβρίου 1933 γράφει από το Λουβαίν «*οι πρώτες εντυπώσεις είναι φριχτές, συνεχώς βροχές και σύννεφα, η φοιτητική εστία μοιάζει σαν φυλακή, δυσκολεύομαι στο διάβασμα..».* Την περίοδο 1938-1939 κάνει μεταπτυχιακές σπουδές στο Παρίσι και παίρνει το πτυχίο του αγρονόμου μηχανικού αποικιών και σκεφτόταν να εργαστεί στο Βελγικό Κονγκό. Από το Παρίσι του δίνεται η δυνατότητα και κάνει διάφορα ταξίδια στην Βαρσοβία, στην Ουγγαρία κ.α. δεδομένου ότι ήδη είχε ενταχθεί στην ομάδα κολύμβησης και υδατοσφαίρισης του Ηρακλή Θεσσαλονίκης και πρωταγωνιστούσε σε ελληνικούς και διεθνείς αγώνες με την ομάδα του αλλά και με την Εθνική ομάδα της Πολωνίας[26]. Σε ένα από αυτά τα ταξίδια, στις 16 Μαρτίου 1938, συλλαμβάνεται μέσα στο τραίνο στην Γερμανία επειδή διάβαζε αντιναζιστική εφημερίδα και τον αφήνουν ελεύθερο μετά από επτά ημέρες με πρόστιμο 100 μάρκα. Γράφει στην μητέρα του «*ο κόσμος γέμισε ναζί, σαν τα μυρμήγκια βγαίνουν στους δρόμους, φοράνε στολές με μπότες και αγκυλωτούς σταυρούς. Περπατάνε κορδωμένοι σαν παγώνια…»* [27].

Αρχείο Λεονάρδας Λαμπριανίδου : Βέλγιο

[26] 1938 ο Jerzy ψηφίζεται ως καλύτερος παίχτης υδατοσφαίρισης της Εθνικής ομάδας Πολωνίας
[27] Αρχείο Λεονάρδας Λαμπριανίδου

Αρχείο Λεονάρδας Λαμπριανίδου : επάνω δεξιά ο Jerzy

Αρχείο Λεονάρδας Λαμπριανίδου : Iwanow στις Βρυξέλες

Αρχείο Λεονάρδας Λαμπριανίδου : Εθνική ομάδα Πολωνίας στην πίσω σειρά όρθιος ο Iwanow

Οι αθλητικές δραστηριότητες του νεαρού Πολωνού τον είχαν κάνει ευρύτερα γνωστό. Ειδικότερα στην Θεσσαλονίκη, ήταν γνωστός, όχι μόνο ως πρωταθλητής του Ηρακλέους, αλλά επειδή συμμετείχε σε εκδηλώσεις της Πολωνικής κοινότητας, ήταν πολύ κοινωνικό άτομο, συμμετείχε σε νεανικές συντροφιές και κοινωνικές εκδηλώσεις, ήταν μέλος της προσκοπικής κοινότητας, έπαιρνε γνωστούς και φίλους στην βάρκα του για μακρινές βόλτες στον Θερμαικό. Όσοι τον γνώρισαν θυμόντουσαν μεταπολεμικά τον Iwanow σαν τον «*αθληταρά*» [28] που συχνά νοσταλγούσε την πατρίδα του και μερικές φορές τραγουδούσε Πολωνικά τραγούδια στις νεανικές φιλικές συγκεντρώσεις. Ο Jerzy σε ποιο στενό περιβάλλον εκτός από τις κατά καιρούς συναισθηματικές περιπέτειες και την παρέα του «*Μπόμπεκ*»[29] είχε ως πιο στενή παρέα τον Κωνσταντίνο Πάντο [30]. Ήταν μια φιλία παράδοξη αφού οι δυο τους είχαν διαφορετικούς κώδικες αξιών. Ο Πάντος αναζητούσε συνεχώς ευκαιρίες ακόμα και άνομου πλουτισμού και έδειχνε σημάδια ζήλειας για τον φίλο του σε αντίθεση με τον Iwanow. Όμως ο Jerzy τον θεωρούσε ειλικρινή του φίλο και του έδειχνε απεριόριστη εμπιστοσύνη και αυτό θα το πληρώσει ακριβά. Τον «*φίλο*»

[28] «man fish» τον αποκαλεί σε μια βιογραφία του η Πολωνή ιστορικός Szymaniak Marsin

[29] Ο ΜΠΟΜΠΕΚ ο αγαπημένος του σκύλος…

[30] Ο Πάντος ήταν γιός ενός μικρομεσίτη και μιας Ελβετίδας στην Θεσσαλονίκη. Συνδέθηκε πριν ακόμα την κατοχή με μυστικές υπηρεσίες των ναζί. Η αδελφή του την περίοδο της κατοχής δούλευε στην γερμανική πρεσβεία. Την περίοδο της κατοχής έκανε λαθρεμπόριο αρχαίων ενώ είχε άδεια από τις γερμανικές αρχές για ελεύθερο εμπόριο τροφίμων.

του θα τον δούμε στην συνέχεια ως λαθρέμπορο, χαφιέ των γερμανών και καταδότη.

ΑΡΧΕΙΟ ΛΕΟΝΑΡΔΑΣ ΛΑΜΠΡΙΑΝΙΔΟΥ : Με τον Μπόμπεκ

ΑΡΧΕΙΟ ΛΕΟΝΑΡΔΑΣ ΛΑΜΠΡΙΑΝΙΔΟΥ: ΑΡΙΣΤΕΡΑ Ο JERZY & ΣΤΗΝ ΜΕΣΗ Ο ΠΑΝΤΟΣ

4. **Η ΕΙΣΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΠΟΛΩΝΙΑ**

Με την σύναψη της συμφωνίας του Μονάχου, στις 30 Σεπτεμβρίου 1938, η Αγγλία, η Γαλλία, η Γερμανία και η Ιταλία έκαναν αποδεκτή την αξίωση του Χίτλερ να αφαιρεθεί η Σουδητία από την Τσεχοσλοβακία και να παραχωρηθεί στην Γερμανία. Στην συμφωνία δεν συμμετείχε καν η Τσεχοσλοβακία που χαρακτήρισε την συμφωνία «*προδοτική*». Πρωθυπουργός της Βρετανίας ήταν ο συντηρητικός Arthur Neville Chamberlain (1869-1940) ο οποίος ηγείτο των πολιτικών που θεωρούσαν ότι ακολουθώντας μια κατευναστική πολιτική απέναντι στις αξιώσεις του Χίτλερ θα περιόριζαν την επεκτατική του πολιτική. Ο Τσαμπερλέιν καυχιόταν δημόσια ότι πέτυχε μια «*έντιμη ειρήνη».* Αντίθετα ο Churchill απάντησε προφητικά «***Σας δόθηκε η επιλογή ανάμεσα στον πόλεμο και την ατίμωση. Επιλέξατε την ατίμωση και θα έχετε και πόλεμο****».* Μετά την συμφωνία του Μονάχου ακολούθησε η συμφωνία Joachim von Ribbentrop και Molotov στις 23 Αυγούστου 1939 που επισφράγισε την μοίρα της Πολωνίας. Με αυτή την συμφωνία η μεν Γερμανία διασφάλισε την ησυχία της προκειμένου να επεκτείνει την επιθετική της πολιτική στις άλλες Ευρωπαικές χώρες ενώ παράλληλα διασφάλιζε την συνέχιση των εισαγωγών από την Σοβιετική Ένωση κυρίως σιτηρών. Αντίστοιχα η Σοβιετική Ένωση θεωρούσε ότι με την συμφωνία αντιμετώπιζε τον κίνδυνο μιας αντι-σοσιαλιστικής & Αντι-σοβιετικής συμμαχίας και κέρδιζε χρόνο να ανασυγροτήσει τις ένοπλες δυνάμεις της που αντιμετώπιζαν προβλήματα κυρίως λόγω εκτεταμένων εσωτερικών εκκαθαρίσεων. Όμως στην συμφωνία της Γερμανίας με την Σοβιετική Ένωση περιλήφθηκε και ένα μυστικό πρωτόκολλο, που μεταξύ των άλλων, προέβλεπε την από κοινού κατάληψη της Πολωνίας αξιολογόντας ορθά ότι η κατευναστική πολιτική θα απέτρεπε την Αγγλία και την Γαλλία να προσέλθουν προς υποστήριξη της αν και είχαν σχετική ανάλογη συμφωνία [31]. Στις αρχές του 1939, εμφανίστηκαν οι προθέσεις των γερμανών απέναντι στους Πολωνούς. Σε μια ομιλία του ο Χίτλερ έβαλε εναντίον της Πολωνίας λέγοντας *"οι Πολωνοί καταπιέζουν τους γερμανικούς πληθυσμούς στη χώρα τους και η Γερμανία διαμαρτύρεται έντονα γι' αυτό".*

Τα γεγονότα που ακολουθούν ανοίγουν τον δρόμο της εισβολής. Μία εβδομάδα μετά την υπογραφή του Συμφώνου, άνδρες των SS παίρνουν 150 κρατουμένους απ' το στρατόπεδο συγκέντρωσης του Μπούχενβαλντ, τους ντύνουν με πολωνικές στολές και τους μεταφέρουν στον συνοριακό σταθμό διαβιβάσεων του Γκλάιβιτς. Αμέσως μετά τους πυροβολούν και προξενούν μικρές καταστροφές στον σταθμό, ώστε να φαίνεται ότι δέχθηκε επίθεση. Ύστερα απ' τη λήψη και σχετικών φωτογραφιών, τα SS αποχωρούν. Με την απάτη αυτή, ο Χίτλερ αναγγέλλει επίσημα στο κτήριο της καταργημένης γερμανικής Βουλής (Ράιχσταγκ), την 1η Σεπτεμβρίου του 1939, ότι οι Πολωνοί προσπάθησαν την προηγουμένη να εισβάλουν στο

---

[31] Η γερμανική υπηρεσία υποκλοπών και αποκρυπτογράφησης επικοινωνιών (Forchungsamt) είχε υποκλέψει τις σχετικές επικοινωνίες της Αγγλίας με την Γαλλία

γερμανικό έδαφος και πως η Βέρμαχτ ανταπέδωσε τα πυρά. Στην πραγματικότητα, ο γερμανός δικτάτορας έχει διατάξει επίθεση κατά της Πολωνίας από τις 31 Αυγούστου – και η Βέρμαχτ, υλοποιεί το σχέδιο Fall Weiss (Λευκό Σχέδιο) από ξηράς, θαλάσσης και αέρος. Στις 3 Σεπτεμβρίου, ο Τσάμπερλεν κηρύσσει από το Λονδίνο τον πόλεμο κατά της χιτλερικής Γερμανίας και αναθέτει το υπουργείο Πολεμικού Ναυτικού στον Ουίνστον Τσώρτσιλ. Πρόκειται για την τυπική έναρξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Η ουσιαστική του έναρξη θα αργήσει να έρθει. Δέκα επτά ημέρες μετά την γερμανική εισβολή ακολουθούν οι Σοβιετικοί που καταλαμβάνουν το *"δικό τους"* τμήμα, που αποτελείται από εδάφη που είχε χάσει η Ρωσία κατά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο. Οι Πολωνοί αμύνονται απελπισμένα, αλλά εις μάτην. Στις 6 Οκτωβρίου, με την παράδοση 8.000 στρατιωτών, η ολοσχερής κατάρρευση της Πολωνίας είναι γεγονός. **Η Πολωνία σαν κράτος, δεν υφίσταται πλέον**.
Βασικό μέλημα της γερμανικής πλευράς, όπως δείχνει η σχετική οδηγία που εξέδωσε ο Reinhard Heydrich [32], ήταν να αποδομήσει την πνευματική και πολιτιστική ζωή των Πολωνών, να καταστρέψει την ιντελιγκέντσια και να μετατρέψει την Πολωνία σε "*αποθήκη εργατικών χειρών*" για το Ράιχ. Χαρακτηριστικά, ο Heydrich είπε σε υφισταμένους του: "*Όλοι οι ευγενούς καταγωγής Πολωνοί, οι ιερείς και οι Εβραίοι πρέπει να πεθάνουν*". Πριν καν ολοκληρωθεί η κατάληψη στο Κοτσμπόροβο (τέλη Σεπτεμβρίου 1939) τέθηκε για πρώτη φορά σε εφαρμογή το Πρόγραμμα Ευθανασίας Τ-4 και ακολούθησαν σύντομα παρόμοιες πράξεις στο υπόλοιπο της χώρας: Τα πρώτα πειράματα με χρήση αερίων και οχημάτων διασκευασμένων σε κινητούς θαλάμους αερίων διεξήχθησαν κατά τη διάρκεια του Οκτωβρίου και του Νοεμβρίου του 1939 στο Poznań της Πολωνίας με ασθενείς από το ψυχιατρικό νοσοκομείο της Owińska και τον Μάρτιο του 1940 στο νοσοκομείο της Kochanówka κοντά στο Λοτζ. Λίγο καιρό αργότερα, το Γενικό Κυβερνείο θα γίνει "*αποθήκη*" για τους εντοπιζόμενους Εβραίους. Στις μεγάλες πόλεις δημιουργούνται γκέτο, στα οποία επιδιώκεται η εξόντωση των Πολωνοεβραίων με βασικό "*όπλο*" την πείνα. Όταν διαπιστώνεται ότι ο τρόπος αυτός είναι υπερβολικά αργός, στο έδαφος του Γενικού Κυβερνείου, που ασφυκτιά από το πλήθος των εκτοπισμένων Εβραίων και ο Κυβερνήτης του διαμαρτύρεται για τις συνθήκες που επικρατούν στην περιοχή του, θα δημιουργηθούν έξι από τα επτά Στρατόπεδα εξόντωσης στα πλαίσια της Επιχείρησης Reinhard, το κύριο πεδίο δράσης και έκφρασης του Ολοκαυτώματος. Η εξόντωση της Πολωνικής άρχουσας τάξης και πνευματικής - θρησκευτικής ηγεσίας της χώρας αποτελούν το αντικείμενο δύο επιχειρήσεων: της "*Επιχείρησης Τάννενμπεργκ*" (Unternehmen Tannenberg), που έχει καταστρωθεί με τη βοήθεια των γερμανοπολωνών και της "*Επιχείρησης ΑΒ*" (Außerordentliche Befriedungsaktion). Το αποτέλεσμά τους είναι το επιδιωκόμενο. Εξοντώνεται ή συλλαμβάνεται και φυλακίζεται η πλειοψηφία των ευγενών, των πνευματικών ανθρώπων (δασκάλων, καθηγητών, ηθοποιών, συγγραφέων κτλ) και αρκετοί ιερείς.

[32] Δεύτερος στην ιεραρχία των S.S.

Η βία δεν ήταν φαινόμενο μόνο της γερμανικής ζώνης «*Εννοείται ότι χρησιμοποιήθηκε βία σε μαζική κλίμακα και στην σοβιετική ζώνη γιατί τα σχέδια των σοβιετικών ήταν από μια άποψη εξίσου φιλόδοξα και στοχοπροσηλωμένα. Η ανατολική Πολωνία ήταν η πρώτη γεύση καπιταλισμού για την Σοβιετική Ένωση και πυροδότησε εθνικοποιήσεις και απαλλοτριώσεις…»*. Όταν οι γερμανοί άρχισαν την εισβολή στην Ε.Σ.Σ.Δ. τον Ιούνιο του 1941 κινηματογράφησαν σκηνές βίας και εγκλημάτων της NKVD… [33]. Κατά τη διάρκεια της γερμανικής κατοχής περισσότεροι από 1.000.000 Πολωνοί εργάτες μεταφέρθηκαν για καταναγκαστική εργασία σε Γερμανικές εγκαταστάσεις της πολεμικής βιομηχανίας του Ράιχ. Μετά την κατάρρευση της άμυνας της Πολωνίας η ΕΣΣΔ κατέλαβε περίπου το 52% του εδάφους της, στο οποίο κατοικούσαν σχεδόν 14 εκατ. άτομα, με το 38% να είναι γνήσιοι Πολωνοί, 37% Ουκρανοί, 14% Λευκορώσοι , 8,5% Εβραίοι, 1% Ρώσοι και 0,5% Γερμανοί. Υπήρχαν, επίσης, αρκετοί πρόσφυγες από τις περιοχές που είχε καταλάβει η Γερμανία (περίπου 200.000), η πλειοψηφία των οποίων ήταν Εβραίοι. Τα γεγονότα της κατάληψης της Πολωνίας και της συμπεριφοράς των κατακτητών δεν έμειναν άγνωστα εκτός της Χώρας. Οι Πολωνοί εμιγκρέδες είχαν πληροφόρηση και γνώριζαν τα συμβάντα. Η γνώση των γεγονότων που συνέβαιναν στην Πολωνία ενίσχυε εύλογα την έχθρα των στρατιωτών των εξόριστων Πολωνικών δυνάμεων απέναντι στις δύο χώρες που κατέλαβαν την Χώρα τους και ενίσχυε την πατριωτική τους διάθεση. **Ο Iwanow είχε ήδη διαμορφώσει άποψη για τους ναζί από την εποχή των σπουδών του και της σύλληψής του για μια βδομάδα λόγω της ανάγνωσης μιας αντιναζιστικής εφημερίδας. Η ενημέρωση που αναμφίβολα είχε για την βία στην αγαπημένη του πατρίδα ενέτεινε την διάθεσή του να πολεμήσει τους εισβολείς. Εξ άλλου θύματα είχε και το στενό του οικογενειακό περιβάλλον στην Βαρσοβία δηλαδή στην οικογένεια της αδελφής της μητέρας του …**

[33] Mark Mazower : η αυτοκρατορία του Χίτλερ

ΑΦΙΣΑ ΤΗΣ ΕΞΟΡΙΣΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ [34]

ΑΡΧΕΙΟ ΛΕΟΝΑΡΔΑΣ ΛΑΜΠΡΙΑΝΙΔΟΥ : Ο ΣΥΖΥΓΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΗΣ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ ΤΟΥ JERZY

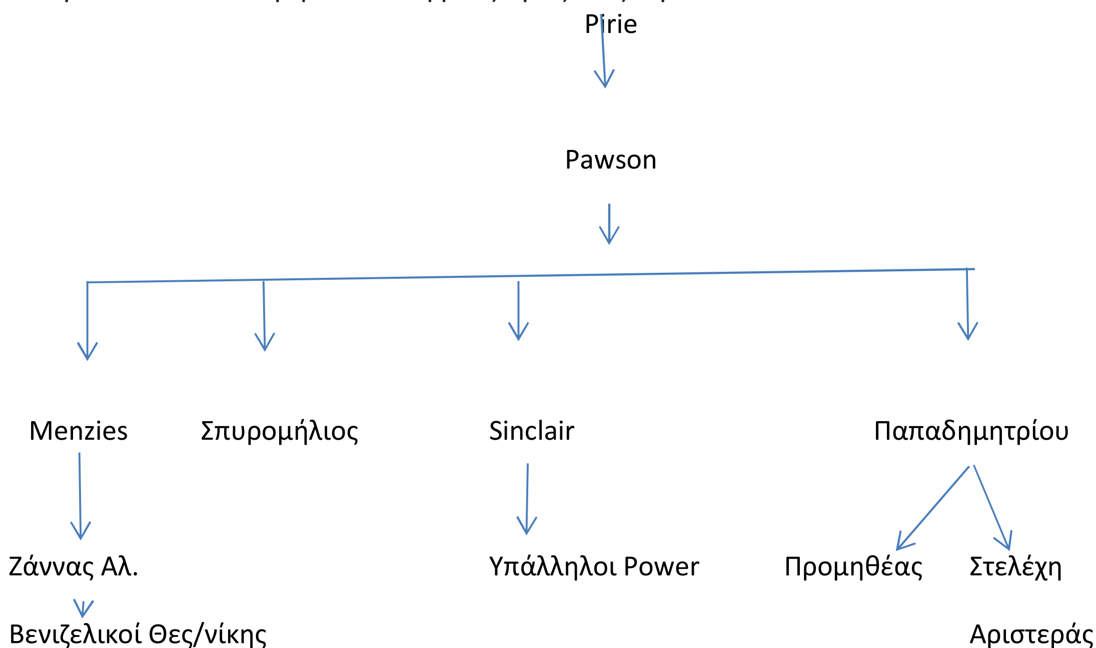
[34] Στο βιβλίο «Η Γερμανία συνθλίβει την Πολωνία» - διανομή Καθημερινή

5. Η ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ S.O.E. – ΤΟ ΚΛΙΜΑΚΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ [35]

Η ιστορία της ίδρυσης μυστικών υπηρεσιών στην Αγγλία ξεκινάει με την ίδρυση της Secret Intelligence Service (SIS) to 1909. Η SIS μετονομάζεται σε Military Intelligence 6 (MI 6) και από το 1917 τίθεται υπό το Foreign Office (F.O.) δηλαδή το Υπ. Εξωτερικών με αντικείμενο την κατασκοπία. Τα στελέχη της SIS συνήθως ανελάμβαναν τυπικά την διεύθυνση των γραφείων ελέγχου διαβατηρίων στις πρεσβείες διαφόρων χωρών χωρίς όμως να υπάγονται στον έλεγχο και στις διαταγές του πρέσβη. Με την «*ενσωμάτωση*» της Αυστρίας από την Γερμανία τον Μάρτιο του 1938 οι Άγγλοι αποφασίζουν την ίδρυση ενός νέου τομέα στην SIS, του τομέα Section D με αποστολή να διερευνήσει τις δυνατότητες διεξαγωγής ανορθόδοξου πολέμου στις κατεχόμενες χώρες (δολιοφθορές, εργατικές αναταραχές κ.λ.π.). Με την έναρξη του πολέμου ξεκινάνε κινήσεις αναδιοργάνωσης των Αγγλικών μυστικών υπηρεσιών συχνά με αλληλοεπικαλυπτόμενα καθήκοντα που δημιουργούν και εσωτερικές εντάσεις. Ιδρύεται η Middle East Intelligence Center (MEIC) που σύντομα μετονομάζεται σε Political Intelligence Center (PIC) με καθήκοντα συλλογής και επεξεργασίας πολιτικών πληροφοριών. Ιδρύεται επίσης η Security Intelligence Middle East (SIME) με καθήκοντα υποστήριξης των στρατιωτικών επιτελείων με προτάσεις σαμποταζ-αντισαμποταζ, έλεγχο διαβατηρίων κ.λ.π. Παράλληλα η SIS αναθέτει στον πλοίαρχο Cuthbert Bowlby (Curly) την ίδρυση σταθμού στο Κάιρο με τίτλο Inter-Services Liaison Department (ISDL). Τα δεδομένα των αντιλήψεων για τα καθήκοντα αλλάζουν ριζικά με την ανάληψη της πρωθυπουργίας από τον Τσώρτσιλ στις 10 Μαίου 1940. Αποφασίζεται η ίδρυση του Special Operation Executive (S.O.E. ή MO4) από την συνένωση του Section D και της Αγγλικής υπηρεσίας μαύρης προπαγάνδας (είχε τον τίτλο Electra House) και η υπαγωγή της στο νεοσύστατο Υπ. Οικονομικού πολέμου με βασικά καθήκοντα οι αποσταθεροποιητικές δράσεις και οι δολιοφθορές. Ήταν τότε που ο Τσώρτσιλ απευθυνόμενος στον σοσιαλιστή Υπ. Οικονομικού πολέμου Hugh Dalton φέρεται να είπε «***Βάλτε φωτιά στην Ευρώπη***» αν και ο υπουργός Εξωτερικών της Βρετανίας, ο ήπιος και ηττοπαθής Λόρδος Χάλιφαξ, δεν συμφωνεί με τις απόψεις αυτές. Η δράση του S.O.E. σχεδόν από την ίδρυσή του και μέχρι τέλος του πολέμου συγκεντρώνει την κριτική των άλλων υπηρεσιών ότι δηλαδή είχε πιο στενές σχέσεις με αριστερούς που είχαν αντίθετες επιδιώξεις από τους πολιτικούς σχεδιασμούς π.χ. του F.O., προέβη σε αχρείαστες δολιοφθορές με δυσμενείς συνέπειες από αντίποινα του εχθρού και δαπάνησε πολλούς πόρους σε σχέση με τα αποτελέσματα της δράσης του. Ο S.O.E. μεταξύ των άλλων αναθέτει την οργάνωση ελληνικού τμήματος στο Κάιρο στον αντισυνταγματάρχη Anthony Simonds. Στην Ελλάδα ήδη από το 1939 η Section D ορίζει εκπρόσωπό τους J.R. Shotton-επιχειρηματία και το στέλεχος της Shell Arthur Goodwill. Ο Goodwill ιδρύει την πρώτη πενταμελή ηγετική ομάδα του S.O.E. στην Ελλάδα με κωδική ονομασία «**ΟΙ ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ**». Ήταν ο J.J.Sinclair (Mark) αρχιμηχανικός της Ηλεκτρικής εταιρίας, ο G.L.Bailey (Peter) πρόεδρος της εταιρίας για την αποξήρανση της λίμνης Κωπαίδος, ο Saunders (Luke) ασφαλιστικός πράκτορας των Loyd's στην Αθήνα, ο Peter Kemp (John) και ο Meickel (Mathew) στέλεχος της Ηλεκτρικής εταιρίας. Στις 31 Μαίου 1940 στέλνεται να ενισχύσει την ελληνική ομάδα, ως αρχηγός της, ο ταγματάρχης Ian Blacklaws

[35] Το κυριότερο μέρος αυτού του κεφαλαίου από το βιβλίο «ο Άγγλος πρόξενος» που βασίζεται σε σχετικό αρχειακό υλικό και εκδόσεις στελεχών των μυστικών υπηρεσιών.

Masson Pirie [36]. Τον Σεπτέμβριο του 1940 το κλιμάκιο S.O.E. Αθηνών ενισχύετε από τον Graham Sebastian που ήταν ο γενικός πρόξενος στην Ελλάδα και τον Bowman ο οποίος ήταν στην Ελλάδα από το 1928 και ήταν ιδιοκτήτης των Λατομείων Διονύσου [37]. Στο μεταξύ στρατολογούνται και οι πρώτοι Έλληνες δηλαδή τα αδέλφια Αλέξανδρος-Κώστας και Σωτήρης Ζάννας [38], ο Μίλτος Σπηρομίλιος [39] , ο Χρήστος Γκόγκας, ο απότακτος του 1935 πλωτάρχης Ιωάννης Τούμπας, ο Ευριπίδης Μπακιρτζής[40] και η Έλλη Παπαδημητρίου [41]. Το Ελληνικό κλιμάκιο της S.O.E. δημιουργεί αποθήκη οπλισμού, εκρηκτικών κ.λ.π. στην Θεσσαλονίκη και εκπαιδεύει 300-400 άνδρες στην συμπρωτεύουσα και 20 άνδρες στο νησί Σούδα σε τακτικές ανορθόδοξου πολέμου ενώ στην Αθήνα ο Nicholas Hammond [42] εκπαιδεύει Έλληνες στην χρήση ασυρμάτων. Λίγες μέρες πριν μπουν οι γερμανοί στην Ελλάδα το ελληνικό κλιμάκιο έχει στην διάθεσή του τουλάχιστον δύο ασύρματους, διαθέτει ήδη έναν έμπειρο ασυρματιστή τον Άγη Καζάζη και πρόσβαση σε 12 κιβώτια με βόμβες και υλικά sabotage και μεγάλη ποσότητα διάφορων εκρηκτικών. Το οργανόγραμμα του S.O.E. Ελλάδος στις αρχές του 1941 όπως αναφέρεται από τον ιστορικό Στάικο στο βιβλίο «ο Άγγλος πρόξενος» ήταν:

[36] Προπολεμικά ο Πίρι είχε νεκροταφείο σκύλων στα περίχωρα της Αθήνας …Ο Πίρι συνδέθηκε συναισθηματικά με την τραγουδίστρια της Argentina στην οδό Φιλελλήνων Νίκη Δεμερτζή την οποία παντρεύτηκε λίγο πριν την είσοδο των γερμανών και στην συνέχεια αποχώρησε μαζί της από την Ελλάδα..

[37] Προσωπικός φίλος του Μποδοσάκη και μέσω αυτού με τον Κώστα Μανιαδάκη

[38] Ο Αλέξανδρος Ζάννας είχε διατελέσει και υπουργός σε κυβέρνηση Ελευθερίου Βενιζέλου

[39] Προσωπικός φίλος του Πλαστήρα και του Bowman

[40] Ο «κόκκινος συνταγματάρχης» ιδρυτής και αρχηγός της αντιστασιακής οργάνωσης Προμηθέας Ι.

[41] Η Παπαδημητρίου ήταν από την Σμύρνη. Την περίοδο της εγκατάστασης των προσφύγων της Μικράς Ασίας στην Ελλάδα εγκατέλειψε τις σπουδές της στο Λονδίνο για να εργαστεί στον οργανισμό Vanderbilt. Είχε στενές σχέσεις με την αριστερά.

[42] Είχε έλθει στην Ελλάδα με υδροπλάνο τον Ιούνιο του 1940 μαζί με τον γνωστό από την δράση του στην Κρήτη αρχαιολόγο Pendlebury

Όπως προαναφέρθηκε οι δράσεις του S.O.E. ,κυρίως ως προς την διενέργεια δολιοφθορών, δεν εύρισκε πάντα σύμφωνες άλλες υπηρεσίες π.χ. F.O. κ.λ.π. και το συγκρουσιακό κλίμα διατηρήθηκε ακόμα και μέχρι το τέλος του πολέμου. Ενδεικτικά για την Ελλάδα σχετικά τα τηλεγραφήματα της Psychological/Political Warfare Executive (P.W.E.) υπηρεσίας που κατευθύνει το B.B.C. και του Richard Casey (Άγγλος υπουργός στην Μέση Ανατολή) [43]:

- P.W.E. Weekly Directive/secret/31.7.1942/F.O.371/33157/R4955 «*…το BBC να μην συμβουλεύει τους Έλληνες να αρνούνται να πηγαίνουν γερμανία καθώς θα θεωρηθεί ανατρεπτικό…*» !!! ή

- Richard Casey προς F.O./special important/ 2.10.1942/F.O.371/33158/R6570 «*να μην υποκινούνται οι Έλληνες σε πράξεις βίας κατά των αρχών κατοχής αλλά να ενθαρρύνονται σε απεργίες για αύξηση μισθών, βελτίωση διατροφής τακτική επωφελέστερη για την προπαγάνδα. Ενέργειες όπως η πρόσφατη έκρηξη βόμβας στην Αθήνα (ΕΣΠΟ) είναι πρόωρες και έχουν ως μόνο αποτέλεσμα την επιβολή δυσανάλογων αντιποίνων στον πληθυσμό. Η μορφή αυτή της δραστηριότητας δεν θα πρέπει να ενθαρρύνεται*»

Ανάλογη ήταν, όπως θα διαπιστώσουμε και πιο κάτω, η πολιτική κατεύθυνση της ελληνικής κυβέρνησης, όπως τουλάχιστον εκφράζεται από τον πλοίαρχο Κώνστα, πρώτο αρχηγό των Ελληνικών μυστικών υπηρεσιών στο Κάιρο. Τα καθήκοντα του του S.O.E. ήταν α) η πρόκληση ανυπακοής και εξέγερσης των πληθυσμών στις κατεχόμενες χώρες, β) η πρόκληση δολιοφθορών, γ) η υποστήριξη αντάρτικου και δ) ο ανορθόδοξος πόλεμος. Ειδικά για τις δολιοφθορές υπήρχαν ανέκαθεν επιφυλάξεις στους συντηρητικούς πολιτικούς κύκλους στην Αγγλία και στις κατεχόμενες χώρες.

Σύμφωνα με μια έκθεση που συνέταξε η S.O.E. το 1945 την περίοδο της κατοχής στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκαν 900 δράσεις από τις οποίες περίπου 253 ήταν σαμποτάζ πλοίων που πραγματοποιήθηκαν στο Αιγαίο [44]. Σύμφωνα με την ίδια έκθεση περίπου 53.000 τόνοι εχθρικών πλοίων υπέστησαν ζημιές και σαράντα οκτώ πλοία χωρητικότητας 13.000 τόνοι βυθίστηκαν. Επιπλέον, 206 σκάφη συνολικής χωρητικότητας 8.900 τόνων αιχμαλωτίστηκαν, πραγματοποιήθηκαν δολιοφθορές σε εγκαταστάσεις των λιμανιών και διοργανώθηκε πετυχημένη πενθήμερη απεργία στην Πειραιά !. Σε χερσαίες και θαλάσσιες επιχειρήσεις χρησιμοποιήθηκαν 695 βρετανοί πράκτορες στην Ελλάδα. Επίσης πραγματοποιήθηκαν 300 στρατιωτικές αποστολές και πάνω από είκοσι πέντε υποβρύχιες επιχειρήσεις. Ο ιστορικός PLATON ALEXIADES παρουσίασε κατάλογο ορισμένων από τις θαλάσσιες δολιοφθορές στο Αιγαίο που οργάνωσε ο S.O.E. την περίοδο Νοέμβριος 1941 ως τον

[43] Βρίσκονται στην έκδοση της Ακαδημίας Αθηνών : χρονολόγιο γεγονότων 1941-1944
[44] WO 201/2756-RC 1911473 : Report on SOE activities in Greece and the Islands of the Aegean sea

Φεβρουάριο του 1943 [45]. Την περίοδο 1941-1945 δρούσαν στην Ελλάδα, για λογαριασμό του S.O.E., 1.072 πράκτορες και αξιωματικοί εκ των οποίων 637 ήταν Βρετανοί, Αμερικάνοι και Πολωνοί. Σε μεταπολεμική απολογιστική έκθεση του S.O.E. για την δράση του στην Ελλάδα περιλαμβάνεται ο πιο κάτω πίνακας από τον οποίο προκύπτει ότι την περίοδο 1941-1944 στην Ελλάδα έδρασαν 1.172 κλιμάκια (το 1.072 είναι προφανώς αθροιστικό λάθος) εκ των οποίων 435 ήταν Έλληνες συνεργάτες.

APPENDIX XI (A)

INFILTRATION OF PERSONNEL

	GREECE				CRETE		AEGEAN DODECANESE	
	Secret Organisations		Military Missions		Military Missions		Secret Groups	
	British	Greek	Allied	Greek	British	Greek	British	Greek
1941	-	5	-	-	5	-	-	-
1942	-	18	12	6	11	15	-	10
1943	-	18	173	55	9	10	9	26
1944	3	26	470	7	32	203	13	36
	3	67	655	68	57	228	22	72

Total infiltrated - 1,072 agents and officers, of which:

(i) A total of 793 in Greece
(ii) " " " 285 " Crete
(iii) " " " 94 " Aegean Dodecanese
(iv) 435 were Greeks and 637 British, American and Poles.

Owing to lack of complete records the above figures are only approximate.

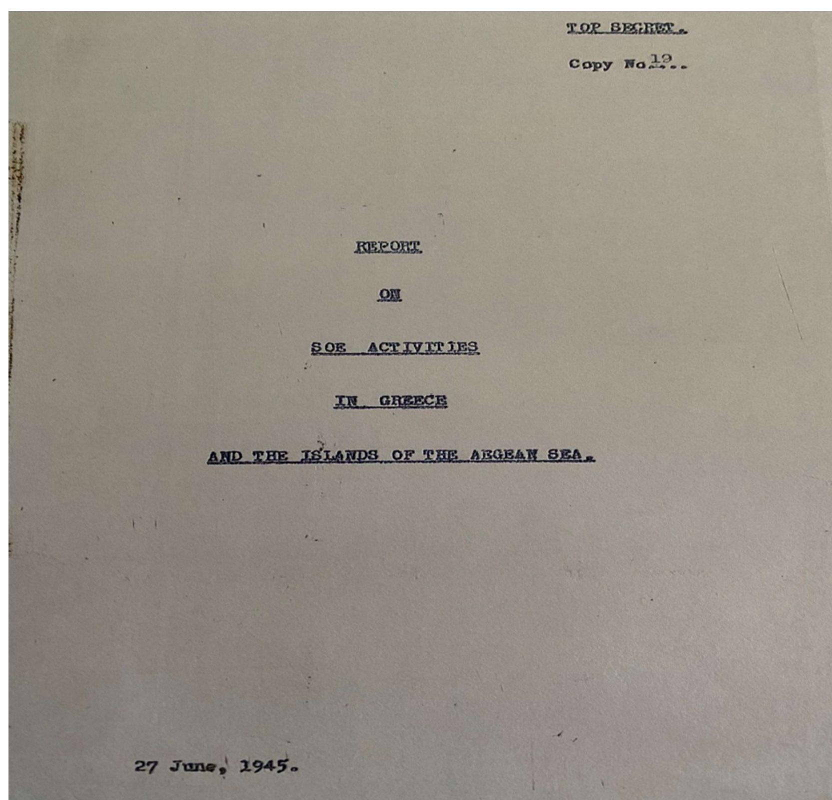
Ανεξάρτητα της συμβολής των συμμαχικών μυστικών υπηρεσιών στην Ελληνική αντίσταση η συγκρότηση και δράση ελληνικών ομάδων αντίστασης βασίστηκαν και σε αυτόνομες πρωτοβουλίες πατριωτών είτε αφορούσαν επιδιώξεις διάσωσης και φυγάδευσης ξένων αξιωματικών που είχαν παραμείνει στην Ελλάδα, είτε αφορούσαν έκδοση αντιστασιακών εντύπων είτε αφορούσαν πιο «*βαριές*» δράσεις όπως δολιοφθορές κ.λ.π.. Ειδικότερα για την περίοδο 1941 και για το μεγαλύτερο μέρος του 1942, **περίοδος της κύριας δράσης του Iwanow**, οι αντιστασιακές δράσεις στην Ελλάδα είχαν την τεχνική υποστήριξη (εκρηκτικά, χρήματα κ.λ.π) του κλιμακίου του S.O.E. στην Ελλάδα, προφανώς υπήρξε συνεννόηση και οδηγίες με «*τους έξω*» για κάποια sabotage π.χ. των κινητήρων στου Μαλτσινιώτη κ.α., αλλά παράλληλα αποφάσεις και πραγματοποίηση πλήθους άλλων δολιοφθορών έγινε με πρωτοβουλία των ίδιων των αγωνιστών-saboteurs. Για παράδειγμα το

[45] PLATON ALEXIADES : target Corinth canal 1940-1944

κατέβασμα της σβάστικας από την Ακρόπολη, το sabotage στην ΕΣΠΟ [46] ή ακόμα και μερικά από τα sabotage του Iwanow δεν ήταν οπωσδήποτε αποτέλεσμα εντολών ή οδηγιών από την Μέση Ανατολή αλλά αποτέλεσμα αυτενέργειας των αγωνιστών σε αντίθεση με τις συστάσεις για αυτοσυγκράτηση του F.O., της S.I.S. και της εξόριστης Ελληνικής κυβέρνησης.

Πομποδέκτης που χρησιμοποιούσαν οι πράκτορες του S.O.E.

TOP SECRET.

Copy No.12..

REPORT

ON

SOE ACTIVITIES

IN GREECE

AND THE ISLANDS OF THE AEGEAN SEA.

27 June, 1945.

ΠΟΛΥΣΕΛΙΔΗ ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ S.O.E. ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 27/6/1945

[46] Εύανθης Χατζηβασιλείου ΠΕΑΝ

Κεντρικά πολιτικά στελέχη του S.O.E. στο Κάιρο ήταν οι αξιωματικοί Tamplin με βοηθούς τον Dobrski (Dolbie) και τον Bill Harcourt. Τους δύο πρώτους θα τους συναντήσουμε πιο κάτω στην εξιστόρηση της δράσης του Iwanow διότι σύμφωνα με τηλεγράφημα της I.S. ο Iwanow ήταν «*παιδί*» του Tamplin…**Ας κρατήσουμε λοιπόν τα ονόματα Tamplin και Dobrski (Dolbie) για την συνέχεια της δράσης του Iwanow…**

6. Η ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΜΥΣΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΩΝΩΝ [47]

Οι Πολωνοί και μετά την κατάληψη της Χώρας τους δεν έπαψαν να αγωνίζονται εναντίον των κατακτητών στο πλευρό των συμμάχων. Στην Πολωνία συγκροτήθηκαν ένοπλες δυνάμεις όπως ο "*Στρατός της Πατρίδας*" (Armia Krajowa) υπό τον Πολωνό αξιωματικό Tadeusz Bór-Komorowski και ο «*Λαϊκός Στρατός*" (Armia Ludowa), με την υποστήριξη του Πολωνικού Κομμουνιστικού Κόμματος. Παράλληλα τον Δεκέμβριο του 1939 ο πολωνός στρατηγός Władysław Sikorski, αποφάσισε τη δημιουργία μιας πολωνικής ταξιαρχίας στο γαλλικό έδαφος του Levant. Στις 12 Απριλίου 1940 η ταξιαρχία σχηματίστηκε επίσημα στη Συρία, με τον διοικητή του συνταγματάρχη Kopański. Η κύρια βάση της ταξιαρχίας ήταν στο Homs και η νέα μονάδα εισήλθε αμέσως στις τάξεις της γαλλικής Armée du Levant ως μονάδα των συμμαχικών δυνάμεων για επιχειρήσεις στα Βαλκάνια. Η στρατολόγηση έγινε κυρίως από Πολωνούς που διέφυγαν από την Χώρα τους στα πλαίσια του σχεδίου εκκένωσης της Πολωνίας μέσω Ελλάδος, Ρουμανίας, Ουγγαρίας και Γιουγκοσλαβίας. Μετά την κατάληψη της Γαλλίας από τους Γερμανούς η ταξιαρχία στις 30 Ιουνίου διεκπεραιώθηκε στην Παλαιστίνη και εντάχθηκε στις δυνάμεις των Άγγλων που στάθμευαν εκεί. Τον Οκτώβριο του 1940 η ταξιαρχία μεταφέρθηκε στην Αίγυπτο, όπου ανέλαβε καθήκοντα φρούρησης των στρατοπέδων και της Αλεξάνδρειας. Στις 12 Ιανουαρίου 1941 μετονομάστηκε σε πολωνική ανεξάρτητη ομάδα ταξιαρχίας και μεταφέρθηκε στο λιμάνι της Χάιφα, από όπου έπρεπε να μεταφερθεί στην Ελλάδα. Όμως η κατάληψη της Ελλάδος από τους γερμανούς ανέβαλε την μεταφορά της. Στις 30 Απριλίου 1941, μετά την επίθεση του Afrika Korps του Erwin Rommel, η ταξιαρχία μεταφέρθηκε κοντά στο μέτωπο στο φρούριο του Mersa Matruh, όπου πέρασε τις επόμενες 10 εβδομάδες στις ενισχυτικές αμυντικές θέσεις. Στην συνέχεια αποσύρθηκε στο στρατόπεδο El Amiriya κοντά στην Αλεξάνδρεια και στις 18 Αυγούστου 1941 μονάδες της ταξιαρχίας επιχείρησαν στο Tobruk. Στις 17 Μαρτίου 1942 η ταξιαρχία αποσύρθηκε από το μέτωπο στο στρατόπεδο El Amiriya και στη συνέχεια επέστρεψε στην Παλαιστίνη. Εκεί συγκεντρώθηκαν οι πολωνικές δυνάμεις του στρατηγού Władysław Anders που εκκενώθηκαν από τη Σοβιετική Ένωση. Εκτός από τις ένοπλες υπηρεσίες των Πολωνών πολύ σημαντικές έχουν χαρακτηριστεί και οι υπηρεσίες τους στον πόλεμο στις μυστικές επιχειρήσεις, δολιοφθορές και αντικατασκοπεία. Ο S.O.E. με

[47] http://www.iwp.edu: Marek Jan Chodakiewicz 30 October 2006, Washington, DC

τις Πολωνικές υπηρεσίες ανέπτυξε στενές σχέσεις και λόγω της φιλοΠολωνικής στάσης ηγετικών του στελεχών όπως π.χ. ο Hugh Dalton πολιτικός προϊστάμενος του S.O.E. ως και το 1942, μέλος της Φαβιανής εταιρείας που επεδίωξε να πάει να πολεμήσει στην Πολωνία το 1939 και ο Colin Gubbins στρατηγός εκτελεστικός διευθυντής του S.O.E. πρώην στέλεχος της MI (R) ο οποίος πήγε για μικρό διάστημα στην Πολωνία. Ο S.O.E. δημιούργησε Πολωνικό τμήμα και ήλθε σε άμεση επαφή με το 6ο γραφείο των Πολωνικών δυνάμεων που ήταν υπεύθυνο για την εκπαίδευση Πολωνών πρακτόρων και μυστικές αποστολές. Ο S.O.E. παρείχε εκπαίδευση, εξοπλισμό και πληροφορίες στο προσωπικό του 6ου γραφείου. **Στο 6ο γραφείο εξάλλου ανήκε και ο Iwanow και στο ίδιο γραφείο υπηρετούσαν οι Tadeusz Szefer και ο Edmund Piechowicz** (για τους οποίους θα αναφερθούμε πιο κάτω**)**. Είναι γνωστή η αποστολή εκ μέρους του 6ου γραφείου Πολωνών αξιωματικών στην Βαρσοβία στις 15/1/1941 για ανορθόδοξο πόλεμο. Ο στρατηγός Hayes A. Kroner, αναπληρωτής αρχηγός της αμερικανικής στρατιωτικής υπηρεσίας δήλωσε ότι «*ο πολωνικός στρατός έχει την καλύτερη αντικατασκοπία στον κόσμο*». Ο John Colville, Ιδιωτικός Γραμματέας του Winston Churchill, συμφώνησε: "*Πιθανώς οι καλύτεροι στην αντικατασκοπία [intelligence] ήταν οι Πολωνοί*". Σύμφωνα με τα αρχεία του πρωθυπουργού Ουίνστον Τσόρτσιλ, «*μεταξύ 3 Σεπτεμβρίου 1939 και 8 Μαΐου 1945, η μυστική υπηρεσία των Πολωνών υπέβαλλε πάνω από 45.770 εκθέσεις-αναφορές*». Μεταπολεμικά αξιολογήθηκαν ως πολύ σημαντικές οι υπηρεσίες της Πολωνικής Υπηρεσίας πληροφοριών (IS) στην επιτυχή εκτέλεση της εισβολής στη Γαλλία και στην τελική νίκη των συμμαχικών δυνάμεων στην Ευρώπη. Το προσωπικό των εξόριστων Πολωνικών δυνάμεων που ανήκε στις Πολωνικές μυστικές υπηρεσίες εκπαιδεύονταν και υποστηρίζονταν με μέσα από τις Αγγλικές δυνάμεις στην Μέση Ανατολή.

7. **ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ**

Η Πολωνική παροικία της Θεσσαλονίκης την περίοδο 1938-1939 δεν είχε μόνο απλούς πολίτες και φοιτητές Πολωνικής καταγωγής. Υπήρχαν ανάμεσα τους στελέχη των μυστικών υπηρεσιών που παρακολουθούσαν τις πολιτικές αντιπαραθέσεις της εποχής και «*έψαχναν*» πιθανούς φιλοναζιστές ή μέλη της Πολωνικής κοινότητας που θα μπορούσαν να συνεισφέρουν πρόσθετες υπηρεσίες στην πρεσβεία και στην πατρίδα. Ήταν προφανές ότι η στάση του Jerzy, πριν ακόμα κλείσει τα είκοσι, να διεκδικεί με πάθος την Πολωνική υπηκοότητα δεν πέρασε απαρατήρητη. Η απόκτηση της υπηκοότητας δεν ήταν μια απλή γραφειοκρατική διαδικασία με αυτονόητη κατάληξη. Αφού επιβεβαιώθηκαν οι πατριωτικές του απόψεις του παρασχέθηκε η Πολωνική υπηκοότητα το 1935. Η κυρία Leonarda ετοίμασε γιορτινό τραπέζι και ο Jewsy τραγούδησε νοσταλγικά Πολωνικά τραγούδια. Στο γλέντι ήταν παρόντες και οι φίλοι του, η Έπη και ο Πάντος…

Μετά τον Σεπτέμβριο του 1939, και την διπλή εισβολή στην Πολωνία, ακολούθησε η «*επιχείρηση εκκένωσης*» της Χώρας και η οργάνωση της Πολωνικής αντίστασης με παράλληλη οργάνωση δικτύων μυστικών υπηρεσιών σε διάφορες Χώρες που υπήρχε Πολωνική κοινότητα σε συνεργασία με τις αντίστοιχες συμμαχικές υπηρεσίες. Με την έναρξη της εισβολής ο Jerzy ζητά επιμόνως από την Πολωνική πρεσβεία να ενταχθεί στις Πολωνικές δυνάμεις που συγκροτούνται υπό τον στρατηγό Sikorski. Το αίτημά του το υποβάλλει και με επιστολές του στον Πολωνό αξιωματικό ακόλουθο στο Πολωνικό προξενείο στην Θεσσαλονίκη Josef Mateski, στον στρατιωτικό ακόλουθο της Πολωνικής πρεσβείας αξιωματικό Lewandowski αλλά και στον στρατιωτικό ακόλουθο της Πολωνικής κυβέρνησης στο Λονδίνο. Η πρεσβεία αρχικά τον αξιοποιεί στην «*επιχείρηση εκκένωσης*» των Πολωνών, από την Ελλάδα και διαμέσου της Ελλάδος, με έγκριση και του Βρετανικού προξενείου. Είναι προφανές και από το τηλεγράφημα 2/4/1941, που παρατίθεται, ότι οι Πολωνικές και οι Βρετανικές αρχές συνεργάζονται στενά. Τον Μάιο του 1940 προσλαμβάνεται ως πολιτικός υπάλληλος του Πολωνικού προξενείου και τον Σεπτέμβριο του 1940 (19/9/1940) του χορηγείται άδεια ελεύθερης κυκλοφορίας στα σύνορα και χρίζεται βοηθός του Πολωνού αξιωματικού Tadeusz Szefer που ήταν υπεύθυνος για την «*επιχείρηση εκκένωσης*». Ήδη από το 1940 ο νεαρός Πολωνός εργάζεται για το δίκτυο των Πολωνικών μυστικών υπηρεσιών στην Θεσσαλονίκη εν γνώσει και με έγκριση των Άγγλων. Στην «*επιχείρηση εκκένωσης*», συμμετέχει και η Πολωνή Μαριάνα, μετέπειτα σύζυγος σε δεύτερο γάμο του Δημήτρη Γιαννάτου. Από τότε ο Jerzy και η Μαριάνα γνωρίζονται… Ο Lewandowski πιστοποιεί ότι οι υπηρεσίες του Jerzy ήταν πολύτιμες…. Ο Tadeusz Szefer ήταν Πολωνός αξιωματικός των μυστικών υπηρεσιών και διέθετε ασύρματο στην Αθήνα με χειριστή τον Κωνσταντίνο Μαρκάκη και στην συνέχεια ανέλαβε υπηρεσία στην Μέση Ανατολή. Μαζί με τον Tamplin, ηγετικό στέλεχος του S.O.E. Μέσης Ανατολής, απευθύνθηκαν στην Intelligence Service για να ρυθμίσει την αποστολή του Iwanow στην Αθήνα με υποβρύχιο αλλά για αυτά πιο κάτω….

Zaświadczen

Stwierdzam, że p.IWANOW Jerzy
lonikach, przy ewakuacji uchodźców pols
pada 1940 do xxxx likwidacji placówki s
ewakuacji miasta przez władze greckie w
i w czasie swej pracy wywiązywał się z
wiązków ku pełnemu zadowoleniu kierowni

ΑΡΧΕΙΟ ΛΕΟΝΑΡΔΑΣ ΛΑΜΠΡΙΑΝΙΔΟΥ : Πιστοποιητικό θετικής συμμετοχής στην επιχείρηση εκκένωσης.

C3339/

6 APR

Monsieur Balinski told me this
that the Polish Government would be
Greek Government with a view to secu
immunities etc. for the Polish Brig
similar to those enjoyed by the Bri
Greece. The Polish Government did
Government to intervene in any way
they thought we should know of the
taking.

Η Πολωνική πρεσβεία ενημερώνει την πρεσβεία των Βρετανών στην Αθήνα ότι προτίθεται να ζητήσει από την Ελληνική κυβέρνηση διευκολύνσεις για την Πολωνική κοινότητα ανάλογές με τους βρετανούς [48]

[48] FO 371/26764/file 3339/1941/POLAND : ένδειξη βαθμού συνεργασίας

8. <u>ΣΤΗΝ ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ</u>

Με την «*επιχείρηση εκκένωσης*» ο Jerzy αποκτά επαφή και με την Αγγλική πρεσβεία. Σε μια εκδήλωση της πρεσβείας στην Αθήνα γνωρίζει τον Dolbey [49]. Ο Julian Dolbey ήταν ιδρυτικό μέλος της Section D και πλέον ηγετικό στέλεχος του Special Operation Executive (S.O.E.). Το πραγματικό όνομα του ήταν Julian Dobrski και ήταν Πολωνικής καταγωγής. Ο Dolbey είχε ενημερωθεί για τις προθέσεις του Jerzy να ενταχθεί στις εξόριστες Πολωνικές δυνάμεις. Τον συμβουλεύει να μην είναι ανυπόμονος και του αφήνει υποσχέσεις για μελλοντική του αξιοποίηση [50]. Η διαδικασία αξιοποίησης του Jerzy από τις αγγλικές μυστικές υπηρεσίες ήταν σε εξέλιξη. Όπως εξ άλλου προκύπτει η στρατολόγηση από τις Πολωνικές μυστικές υπηρεσίες είχε προηγηθεί. Ο πατριός του Ιωάννης Λαμπριανίδης θεωρεί ότι ήδη από το 1939 έχουν γίνει οι σχετικές κρούσεις [51] ενώ Πολωνικές πηγές αναφέρουν σχετική επιβεβαίωση του αξιωματικού των μυστικών υπηρεσιών του εξόριστου Πολωνικού στρατού Edmund Piechowiak [52]. Ο ιστορικός Ανδρέας Βενιαράκης σημειώνει [53] «*σύμφωνα με την εφημερίδα των Βαλκανίων έφθασε στην Θεσσαλονίκη στις 18 Μαρτίου 1941 με τρένο η εικοσιπεντάχρονη ξανθιά γόησσα Έντα Βάλιτς η οποία δήλωσε στους αξιωματικούς του τμήματος αλλοδαπών ότι καταγόταν από την Βιέννη από πατέρα Ελληνοαυστριακό και μητέρα Ελληνίδα. Λίγες ημέρες μετά ήλθε σε επαφή με τον Πολωνό Γεώργιο Ιβάνωφ με τον οποίο κατέστρωσαν ένα σχέδιο κοινής ενέργειας. Η εισβολή των γερμανών βρήκε την Βάλιτς έτοιμη να δουλέψει με προθυμία, αφοσίωση καιι θάρρος για την κοινή συμμαχική υπόθεση. Σύντομα πήρε εντολή από τον Ιβάνωφ που αναχωρούσε για την Μέση Ανατολή να προσπαθήσει να συνδεθεί με τον Νικολαίδη [54]. Με αρχηγείο το σπίτι που διένεμε στην οδό Κάλβου δημιούργησε μια ομάδα από τέσσερις γυναίκες με εντολή να διεισδύσουν σε γερμανικές υπηρεσίες με σκοπό την κατασκοπία…*».

Στις 18 Φεβρουαρίου 1941 ο Jerzy ειδοποιείται να είναι έτοιμος για αναχώρηση. Η ειδοποίηση συνοδεύεται από την «*διαταγή*» ότι δεν πρέπει να ενημερώσει κανέναν για την αναχώρησή του. Πράγματι η Βρετανική πρεσβεία του σφραγίζει το διαβατήριο για «*traveler*» με προορισμό την Παλαιστίνη με σκοπό να ενταχθεί στην ανεξάρτητη ταξιαρχία τυφεκιοφόρων Καρπαθίων. Στην μητέρα του λέει «*μαμά ίσως πάω στην Κύπρο»*. Η μαμά Leonarda δεν τον ξαναείδε ποτέ…

---

[49] Σχετικά με τον Dolbey από το βιβλίο «Ο Αγγλος ασθενής» του Π.Μακρή-Στάικου

[50] Stanislaw Strumph Wojtkiewicz Γεώργιος Ιβάνωφ «πράκτωρ 1» σε μετάφραση

[51] ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ 26/10/1954: Λαμπριανίδης «*από το 1939 στρατολογημένος είχε επαφές με την Κότα Ζαρέμπα συνεργάτιδα του Sikorski…*»

[52] Gabriela Jatkowska: σε άρθρο της στην Πολωνία με πολλά και ενδιαφέροντα στοιχεία αναφέρεται σε έκθεση του Edmund Piechowiak που ήταν αναπληρωτής επικεφαλής τμήματος στις μυστικές υπηρεσίες του εξόριστου Πολωνικού στρατού ότι ο J.S.I. είχε στρατολογηθεί το 1940.

[53] Ανδρέας Βενιαράκης «Ποντάροντας στην Γερμανική ρουλέτα» σελ. 262

[54] Ο πιο σημαντικός πράκτορας των Ναζί στην Ελλάδα

Στις 21 Μαρτίου 1941 ο Jerzy αναχωρεί από τον Πειραιά με το πλοίο Warsaw και μετά τρεις ημέρες στις 26/4/1941 βρίσκεται σε στρατόπεδο στην Χάιφα [55]. Την προηγούμενη ημέρα της αναχώρησης, δηλαδή στις 20 Μαρτίου 1941 στην Αθήνα στην οδό Σταδίου, ο Jerzy «*πέφτει*» τυχαία επάνω στον Πάντο. Όμως η συνάντηση δεν ήταν τυχαία. Η γερμανική αντικατασκοπία είχε οργανώσει τα δικά της δίκτυα στις μεγαλύτερες πόλεις της Ελλάδος. Ο Jerzy ήταν υπό παρακολούθηση από την Θεσσαλονίκη και ο χαφιές των γερμανών Πάντος είχε ειδοποιηθεί να παρακολουθεί τον «*φίλο*» του. Ο Jerzy χαίρεται για την «*τυχαία*» συνάντηση και πρόθυμα του αφιερώνει μια φωτογραφία του ενώ του αποκαλύπτει και τον λόγο που βρίσκεται στην Αθήνα. Η φωτογραφία που έδωσε στον Πάντο την βλέπουν και όλοι οι Αθηναίοι γιατί τυπώνεται στην προκήρυξη των αρχών κατοχής στις 21 Δεκεμβρίου 1941…

Ο Jersy στην Μέση Ανατολή παραμένει σχεδόν πέντε μήνες από 26/4/1941 ως 4/10/1941.

242838

TRANSIT

(A)

Yabancılar için pasaport kontrol Fişi

(Türk hudud polisince alıkonulacak kısım)

(Parte che viene conservata dalla Polizia della Frontiera turca)

Nazionalità, No e data del passaporto e località oppure il consolato che rilasciato il passaporto. 907635/16.9.940

Nome e Cognome.

Dogum yer ve tarihi / Luogo e data di nascita, Warsaw 1911

Meslek veya sanati / Professione,

Yanındakiler / Accompagnato da

Seyahat maksat ve sebebi / Ragione e scopo del viaggio, filistin

Türkiye'de adresi / Recapito in Turchia

Vize tarih ve sayısı 3010/1223 28 Şubat 1941

Konsolosu

ΑΡΧΕΙΟ ΛΕΟΝΑΡΔΑΣ ΛΑΜΠΡΙΑΝΙΔΟΥ : Η ένταξη του J.S.I. στο εξόριστο Πολωνικό στρατό

[55] Ν.Δημοτάκης : Μυστικός πόλεμος 1941-1944 «σε μια ακτή της Παλαιστίνης, 20 km Νότια της Χάιφας 102 ήταν η σχολή κομάντος».

Τις πρώτες μέρες οι Πολωνοί τον «*ανακρίνουν*» για τις προθέσεις του και στις 8 Μάιου 1941 ντύνεται φαντάρος στο εφεδρικό κέντρο της ταξιαρχίας των Καρπαθίων και τοποθετείται διερμηνέας στον γενικό πρόξενο.

Stacja Zborna
Ośrodka Zapasowego S.B.S.K.

Rally Station
Reserve Unit of the Polish Independent Brigade Group.

8. 5. 1941
No. 7726

Zaświadczenie

Zaświadczam, że Szeregowiec Iwanow Jerzy zameldował się dnia 8. 5. 1941 r. na Stacji Zbornej Ośrodka Zapasowego S.B.S.K. i w myśl orzeczenia Komisji Wojskowo Lekarskiej otrzymał kat. — A —

Wyżej wymieniony do czasu ewentualnego powołania do Armii Polskiej został przekazany do dyspozycji Konsula Generalnego R. P. w Jerozolimie.

Komendant Stacji Zbornej S.B.S.K.

Certificate

I hereby certify that Mr. Pte Iwanow Jerzy reported on 8. 5. 1941 at the Rally Station of the Polish Independent Brigade Group and according to the Military Medical Commission has been classified under category — A —

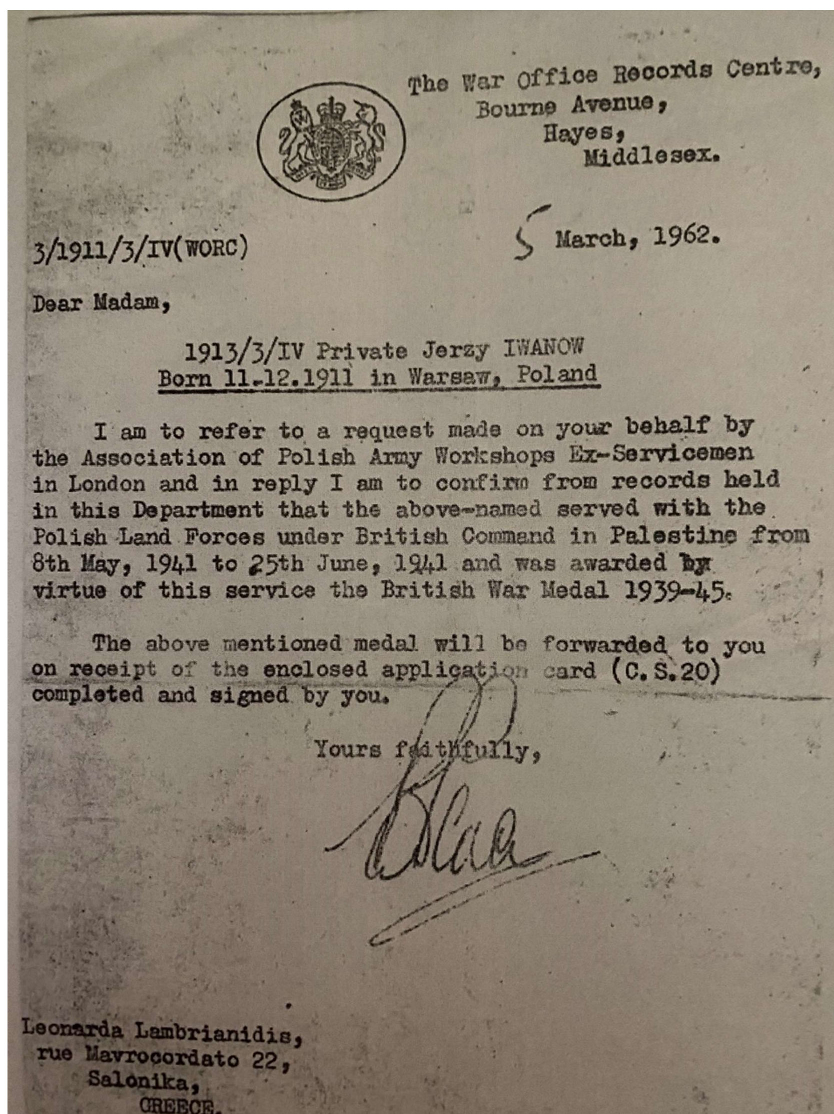
The a/m man has been placed under the authority of the Consul General in Jerusalem until his eventual calling up to the Polish Army.

O. C. Polish Rally Station

Stacja Zborna ... Obozów Karp...

<u>ΑΡΧΕΙΟ ΛΕΟΝΑΡΔΑΣ ΛΑΜΠΡΙΑΝΙΔΟΥ : Πιστοποιητικό ανεξάρτητης ταξιαρχίας τυφεκιοφόρων των Καρπαθίων για παρουσίαση στρατιώτη J.S.I. 8 Μαίου 1941</u>

Μεταξύ 8 Μαίου και 25 Ιουνίου 1941 ο Jerzy εκπαιδεύτηκε από τις Βρετανικές δυνάμεις στην Παλαιστίνη ως μέλος του 6ου γραφείου μυστικών υπηρεσιών των Πολωνικών δυνάμεων.

The War Office Records Centre,
Bourne Avenue,
Hayes,
Middlesex.

3/1911/3/IV(WORC)

5 March, 1962.

Dear Madam,

1913/3/IV Private Jerzy IWANOW
Born 11.12.1911 in Warsaw, Poland

I am to refer to a request made on your behalf by the Association of Polish Army Workshops Ex-Servicemen in London and in reply I am to confirm from records held in this Department that the above-named served with the Polish Land Forces under British Command in Palestine from 8th May, 1941 to 25th June, 1941 and was awarded by virtue of this service the British War Medal 1939-45.

The above mentioned medal will be forwarded to you on receipt of the enclosed application card (C.S.20) completed and signed by you.

Yours faithfully,

Leonarda Lambrianidis,
rue Mavrocordato 22,
Salonika,
GREECE.

<u>Στις 5 Μαρτίου 1962 οι Βρετανοί ανταποκρίθηκαν σε αίτημα της Λεονάρδας Λαμπριανίδη και το war office επιβεβαίωσε ότι «*ο Jerzy Iwanow εκπαιδεύτηκε ως μέλος των Πολωνικών δυνάμεων από τις Βρετανικές δυνάμεις στην Παλαιστίνη την περίοδο 8/5/1941 ως 25/6 1941*</u>.» [56]

Στην Μέση Ανατολή ο Jerzy ξανασυναντά τον Dolbey. Ενώ ο Iwanow ζητά επιμόνως να τον στείλουν στην πρώτη γραμμή ή σε αποστολή στην Βαρσοβία ο Dolbey τον ξανασυμβουλεύει να μην είναι ανυπόμονος και «*όλα θα γίνουν…*». Οι εξελίξεις είναι ραγδαίες. Όπως θυμούνται οι άγγλοι αξιωματικοί Williams & Woolett της Intelligence Service Liaison Department, δηλαδή της Intelligence Service της Μέσης

[56] Επιστολή Mayes προς Λεονάρδα Λαμπριανίδου (ανηψιά του J.S.I.)

Ανατολής, «*ένας Πολωνός αξιωματικός (Schaeffer or Schapper)* [57] *συνοδευόμενος από τον ταγματάρχη Tamplin*[58] *επισκέφθηκαν τα γραφεία της υπηρεσίας και ζήτησαν υποστήριξη, ασύρματο, εξοπλισμό και χρήματα για την αποστολή ενός άνδρα στην Ελλάδα με όνομα Jerzy Iwanow*»[59]. Ποιος όμως ήταν ο φορέας ελέγχου του πράκτορα Jerzy Iwanow; Ήταν οι Πολωνικές μυστικές υπηρεσίες ή ο S.O.E. ; Στην Μέση Ανατολή το κέντρο εκπαίδευσης ανορθόδοξου πολέμου ήταν υπό την διοίκηση και τον έλεγχο των Άγγλων. Οι σχέσεις του S.O.E. με το 6ο γραφείο των Πολωνικών δυνάμεων ήταν πολύ στενές. Οι μυστικές υπηρεσίες των άλλων συμμαχικών δυνάμεων της Πολωνίας, της Ελλάδας κ.λ.π. διεκδικούσαν ενημέρωση και συναπόφαση σε αποφάσεις του S.O.E. ειδικά όταν σχεδιάζονταν επιχειρήσεις στις Χώρες τους ή σε άλλες Χώρες αλλά με την συμμετοχή δικών τους πρακτόρων. Ο πράκτορας Iwanow, των Πολωνικών μυστικών υπηρεσιών, εκπαιδεύτηκε από τους Άγγλους στο στρατόπεδο κομάντος στην Χάιφα [60] η αποστολή του στην Ελλάδα αποφασίστηκε από τους Πολωνούς και ήταν η συγκρότηση ή η διεύρυνση υφιστάμενου δικτύου επικοινωνίας και αλληλοπληροφόρησης Βαρσοβίας με την Μέση Ανατολή μέσω της Αθήνας. Όμως η εξέλιξη ήταν διαφορετική. Εν γνώσει ή το πιθανότερο χωρίς ενημέρωση των Πολωνικών υπηρεσιών στην Μέση Ανατολή ο S.O.E. ανέθεσε στον Πολωνό να χτυπήσει με sabotage τις εγκαταστάσεις των κατοχικών δυνάμεων στην Ελλάδα ειδικά όσων ενέχονταν στις επιχειρήσεις και στην εφοδιαστική αλυσίδα του Rommel. **Ήταν ουσιαστικά η πρώτη απόπειρα του S.O.E. να δημιουργήσει προβλήματα δολιοφθορών στην κατεχόμενη Ελλάδα**. Οι υπηρεσίες του Πολωνού πράκτορα-σαμποτέρ αξιολογούνται σπουδαίες προς όφελος των συμμαχικών δυνάμεων από τον Dolbie [61] σε επιστολή του προς την Ελληνική κυβέρνηση. Είναι προφανές ότι οι μυστικές υπηρεσίες των Άγγλων είχαν πλήρη γνώση και συμμετοχή στην δράση του. Εξ άλλου τα ονόματα Dolbey – Tamplin είναι *«βαριά»* ονόματα με ηγετικές θέσεις στις μυστικές υπηρεσίες των Άγγλων και ιδιαίτερα στον S.O.E. Ο Πολωνός αξιωματικός πληροφοριών Edmund Piechowicz που ήταν ο «προϊστάμενος» και «*εκπαιδευτής*» του Iwanow δεν μπόρεσε να «*χωνέψει*» ποτέ το γεγονός ότι ο «*δικός*» του πράκτορας, αφοσιώθηκε στην αποστολή που του ανέθεσαν οι Άγγλοι που ήταν σαφώς πιο επικίνδυνη προκαλώντας επιχειρήσεις δολιοφθορών και δρώντας ως αυτόνομος αντάρτης [62] . Όμως ο Iwanow-Szajnowicz ήθελε να πολεμήσει τους Γερμανούς και δεν σκόπευε να

[57] Ήταν ο Szefer στέλεχος των Πολωνικών μυστικών υπηρεσιών που είχε βοηθό τον Iwanow στην επιχείρηση εκκένωσης στην Ελλάδα. Ο Szefer μετατίθεται στην Μέση Ανατολή αφού άφησε δίκτυο στην Ελλάδα.

[58] Ο Guy Tamplin είχε βοηθό τον Dolbey και ήταν ο σύνδεσμός του S.O.E. Μέσης Ανατολής με τους Πολωνούς (υπήρξε τραπεζίτης προπολεμικά στην Βαρσοβία). Από το βιβλίο «ο Άγγλος πρόξενος»

[59] HS 9/1436/7 NATIONAL ARCHIVES

[60] Special Training School 102 (S.T.S. 102) με διοικητή τον Barbour (είχε διατελέσει ως βοηθός στρατιωτικού ακολούθου και ήταν ο εκπρόσωπος της Military Research Intelligence MI (R) στην Ελλάδα

[61] HS 9/1436 : Επιστολή του Dolbie στις 19/11/1945 προς το ΥΠΕΞ της Ελλάδος

[62] https://zbiam.pl/artykuly/mity-a-prawda-iwanow-szajnowicz-kontra-kriegsmarine

περιμένει. Φλεγόταν για άμεσα χτυπήματα στις δυνάμεις κατοχής. Οι Άγγλοι αξιοποιώντας το πάθος του για δράση συνεργάστηκαν μαζί του σε πράξεις δολιοφθορών στα πλαίσια του επιχειρησιακού σχεδιασμού του S.O.E. Όπως έλεγε ο ίδιος στην ομάδα του «*οτιδήποτε καταστρέφεις μετράει στον αγώνα εναντίον των ναζί*» [63] . Ο Iwanow στις 7 Σεπτεμβρίου 1941 ορκίστηκε και έλαβε τον κωδικό ΑΘΩΣ & 033B.[64]

[63] J.Barron «Elias Demetrakopoulos…»
[64] Gabriela Jatkowska

Citation for Award

CONFIDENTIAL

H.Q.FORCE 133
M.E.F.
GCA/606/G/4229

GREEK Ministry of
Foreign Affairs,
A T H E N S.

19 November 1945.

George IVANOFF

Born: 1911, Warsaw.

Deceased.

George IVANOFF, a Polish citizen resident in Greece, escaped to M.E. soon after the GERMAN occupation of ATHENS. Immediately after his arrival he volunteered to return to GREECE in order to carry out sabotage activities in ATTICA. He remained only a few weeks in CAIRO and was landed by submarine near RAFINA in September 1941 from where he proceeded to ATHENS.

In those early days resistance against the enemy was not on the scale it later assumed, and IVANOFF was forced to work largely alone, not knowing in whom he could place trust. In fact, in December, as a result of a betrayal, he was arrested by the GERMANS.

He was imprisoned but even then he did not give up the fight and planned to escape. At the first opportunity, unaided, he successfully carried out his scheme, and was again free after being in GERMAN hands for only a few weeks.

Such was his resolution and courage that he immediately resumed his work, although he was by now well aware that the enemy knew his identity and publicly offered a reward of 500,000 drachmae for his arrest. IVANOFF did not attempt to leave ATHENS. Not only did he remain in the city, but he carried on with his sabotage activities. With great daring he obtained employment in a GERMAN submarine base where, literally under the eyes of the enemy he carried out a great deal of sabotage. When, ultimately, his identity was discovered, he managed to escape and went into hiding again in ATHENS.

Unfortunately, in August or September 1942, he was once more betrayed and arrested. Whilst in prison, despite the most brutal tortures, he resolutely refused to make any confession. After being under arrest for two months, he was sentenced to death. His spirit remained unbroken to the end, and when taken to KESSARIANI to be executed, he succeeded yet again in escaping. As he was attempting to conceal himself, he was seen by the guards and shot.

By his indomitable spirit, his audacity, and his determination to carry out the mission, for the most part alone, for which

he ...

he had volunteered, this Polish citizen rendered the most courageous and valuable services to GREECE and the Allied Cause, and it is strongly recommended that his services, which led ultimately to his tragic death, should be recognised in a suitable form by the GREEK Government.

J. A. DOLBEY
Lt.Col.Comd.

JWS/KC

19/11/1945 η ΕΠΙΣΤΟΛΉ DOLBEY

9. ΕΠΗ ΕΝΤΟΥΑΡΝΤΣ

Πριν αναχωρήσει ο Jersy, από την Μέση Ανατολή για την Ελλάδα, επιδιώκει και συναντά μια παλιά του γνωριμία από την Θεσσαλονίκη. Η Έπη Έντουαρντς ήταν ο ανομολόγητος πόθος όλων των αγοριών της παρέας αλλά οι δυο τους είχαν βρεθεί «*πιο κοντά*». Η σχέση του Πολωνού με την Έπη δεν είχε συνέχεια και για αυτή την εξέλιξη ο Jerzy θεωρούσε ότι έπαιξε ρόλο ο Πάντος από ερωτική αντιζηλία. Η Έπη πληγωμένη συναισθηματικά ακολούθησε το συνοικέσιο που επέβαλλαν οι γονείς της και παντρεύτηκε έναν Άγγλο αξιωματικό που αργότερα μετατέθηκε στην I.S.D.L. της Μέσης Ανατολής. Εκεί η Έπη κατατάχθηκε ως εθελόντρια νοσοκόμα στην Ιερουσαλήμ. Η συνάντησή τους ήταν θερμή, δόθηκαν εξηγήσεις, μιλήσανε για τον ρόλο του Πάντου και η Έπη ήταν έτοιμη να ακολουθήσει ξανά την καρδιά της αλλά όμως για τον Jersy δεν υπήρχε πια άλλος δρόμος από τον αγώνα. Ήταν μόλις λίγες ώρες πριν σαλπάρει το THUNDERSUB… Τον Μάρτιο του 1945 σε επιμνημόσυνη δέηση στον τάφο του Πολωνού μαζί με την οικογένειά του και τους Έλληνες και Πολωνούς επισήμους είναι παρούσα και η κ. Εντουάρντς στέλεχος της ΟΥΝΡΑ [65].

[65] ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ 28/3/1945

<u>Φωτογραφία της Έπη με αφιέρωση στην μητέρα του Iwanow 3/12/1951 (από το βιβλίο του Ξ. Μαυραγάνη).</u>

10. ΑΠΟΣΤΟΛΗ FLESHPOTS [66]

Τον Αύγουστο του 1941 η εξόριστη ελληνική κυβέρνηση αποφάσισε την ίδρυση της Ελληνικής μυστικής υπηρεσίας Μέσης Ανατολής [67]. Πρώτος διοικητής ορίστηκε ο αντιπλοίαρχος Παναγιώτης Κώνστας. Όπως διηγήθηκε μεταπολεμικά ο Κώνστας [68] το παράρτημα του S.O.E. για τα Βαλκάνια, τον ενημέρωσε για τον σχεδιασμό μιας αποστολής στην Ελλάδα στις 13 Οκτωβρίου 1941 με τον κωδικό FLESHPOTS με το υποβρύχιο THUNDERSUB [69]. Η FLESHPOTS ήταν μια απόρρητη στρατιωτική επιχείρηση του κλιμακίων του I.S.D.L. της Μέσης Ανατολής με την αποστολή δύο Άγγλων αξιωματικών στελεχών στην Ελλάδα [70]με σκοπό την δημιουργία σταθμού παροχής πληροφοριών προς την Μέση Ανατολή. Μαζί με τους Άγγλους συνταξίδευαν, δυο Κρητικοί που επεδίωκαν να οργανώσουν αντιστασιακή ομάδα στο νησί οι Γρηγοράκης (ή Καπετάν Σατανάς) και Λαπαρουδάκης και ομάδα Ελλήνων ο έφεδρος υποπλοίαρχος Ιωάννης Αμπατζή που είχε το ψευδώνυμο ALEXANDER , οι ασυρματιστές Γιώργος Κατραμπασάς με ψευδώνυμο PHILON, ο Γιώργος Λέκας με ψευδώνυμο KIP [71]. Στην ίδια αποστολή FLEESPOT συμπεριελήφθη και ο Iwanow με το ψευδώνυμο Paul, κατόπιν ενεργειών του Πολωνού αξιωματικού Szefer, ο οποίος είχε μετατεθεί από την Θεσσαλονίκη στην Μέση Ανατολή και με την μεσολάβηση του Tamplin [72]. Σύμφωνα με τον Κώνστα οι τρεις Έλληνες είχαν ως αποστολή την παροχή πληροφοριών στην εξόριστη Ελληνική κυβέρνηση σχετικά με την πολιτική, οικονομική και στρατιωτική κατάσταση στην Ελλάδα, τις προϋποθέσεις για οργάνωση αντιστασιακών οργανώσεων κ.λ.π . Η έκθεση του ALEXANDER , προς τον Κώνστα, για την γενικότερη κατάσταση στην Ελλάδα είναι ενδεικτική του κλίματος που επικρατούσε στις αρχές του 1941 και των δυσχερειών που είχαν να αντιμετωπίσουν οι αρχικοί αντιστασιακοί πυρήνες στην Χώρα [73]. Γράφει ο Κώνστας μεταξύ άλλων «*από τας πρώτας αποστολάς των μυστικών υπηρεσιών είχεν διαφανεί η ανάγκη υπάρξεως ενός οργάνου δια να δύνανται αύται να αναπτυχθούν και να εκτελέσουν τον προορισμό των… Αυτό προϋπέθετε ότι έπρεπε οι μυστικαί υπηρεσίαι να είχαν εις την διάθεσίν των και καταλλήλως εκπαιδευόμενον προσωπικόν και τα αναγκαία όργανα και πολεμικά μηχανήματα δια τας ειδικάς αποστολάς. Οι λόγοι αυτοί είχαν επιβάλλει στους Άγγλους να ιδρύσουν κατά Ιούνιον του 1941 εις την Παλαιστίνην το «κέντρον S.T.G. ή No 102»… Την*

---

[66] WO 201/2756-RC 1911473 : Report on SOE activities in Greece and the Islands of the Aegean sea
[67] Η ΥΠΕΠ (NIPS) ιδρύθηκε τον Αύγουστο του 1941 και ο πλοίαρχος Παναγιώτης Κώνστας ήταν ο πρώτος επικεφαλής.
[68] Π. Κώνστας : «Η Ελλάς την δεκαετία 1940-1950»
[69] Επρόκειτο για βρετανικό υποβρύχιο με το όνομα THETIS που είχε βουλιάξει στο Λίβερπουλ αλλά ανελκύστηκε.
[70] (Appendix XI (B): Military missions – secret groups station Athens and Attica)
[71] Νίκος Παπαδάτος : οι σχέσεις ΚΚΕ με ΕΣΣΔ σελ. 77. Αποστολή του Λέκκα να οργανώσει ασφαλή αναχώρηση Κανελλόπουλου προς Μέση Ανατολή
[72] Αναφορά Κώνστα, έκθεση Κατραμπασά προς Τσιμπίδαρο, μεταπολεμική αφήγηση Αμπατζή αλλά και έγγραφο I.S.D.L. στον φάκελο HS/9/1436/7 με ημερομηνία 10/9/1945.
[73] Ο Αμπατζής επέστρεψε στις 24/4/1941 με έκθεση επί των οδηγιών που του είχαν δοθεί.

διοίκησιν του κέντρου αυτού είχεν Άγγλος συνταγματάρχης της «ελληνικής όμως πτέρυγος» διότι εις το κέντρον αυτό εφοίτα προσωπικόν και άλλων συμμάχων χωρών (Πολωνοί, Γιουγκοσλαύοι, Ελεύθεροι Γάλλοι). Τα δε σχετικά με ειδικάς επιχειρήσεις εις Ελλάδα κοινής μορφής ερρυθμίζοντο δια του κατωτέρω πρακτικού κατόπιν επιμονής μου επειδή έβλεπα τασιν ωρισμένων αγγλικών υπηρεσιών να μην λαμβάνωσιν υπ' 'οψιν τας ελληνικάς αρχάς.».

ΑΠΟΡΡΗΤΟΝ ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ 16/12/1941 – Διαβιβάζεται δια του εγγράφου G (R)/M/107/2 – Εν Rustom Building Καίρου ΘΕΜΑ : Επιχειρήσεις της S.T.G. εις Ελλάδα. – Παρόντες : συνταγματάρχης Richardson (διευθυντής επιχειρήσεων), αντιπλοίαρχος Κώνστας (διευθυντής N.I.P.S.), ταγματάρχης Carver (αντιπρόσωπος S.T.C.). – Αποφασίζεται : 1) επιχειρήσεις εις την Ελλάδα θα σχεδιασθούν με την προειδοποίησιν και την συνεργασίαν του αντιπλοιάρχου Κώνστα όστις θα τηρείται ενήμερος όλων των σχεδίων και των επιχειρήσεων, 2) …. Η κυριωτέρα αποστολή του κέντρου S.T.C. ήτο η διενέργεια επιχειρήσεων sabotage. Και γεννάται το ερώτημα. Έπρεπε στην Ελλάδα να εκτελούνται τοιαύτης φύσεως επιχειρήσεις ;;; Ήμουν ανέκαθεν της γνώμης ότι μικράς εκτάσεως σαμποτάζ εις την Πατρίδα μας δεν έπρεπε να γίνονται διότι θα επέσυρον την μήνιν των δυνάμεων κατοχής και την εκτέλεσιν αθώων ομήρων. Και δι΄ αυτό άπασαι αι διαταγαι μας προς τους αποστελλόμενους εκ Μέσης Ανατολής εις την υπόδουλον Ελλάδα πράκτορας περιελάμβανον την σαφή εντολήν σχέδιον επιχειρήσεων sabotage εις μεγάλην κλίμακα να μελετηθεί το οποίον όμως να τεθεί σε εφαρμογήν ή κατόπιν διαταγής αρχηγείου Μέσης Ανατολής ή κατά τας αποβατικάς απελευθερωτικάς μας επιχειρήσεις. Βέβαια η αρχή αυτή δεν ήτο δυνατόν πάντα να τηρείται διότι τολμηροί σαμποτέρ βλέποντες να παρουσιάζωνται ευκαιρίαι όπως προσβάλωσι τον μισητόν εχθρόν δια μιας δολιοφθοράς προέβαινον εις αυτήν αψηφούντες τα μέλλοντα να ακολουθήσουν και αυτή ταύτην την ζωή των. Όπως επι παραδείγματι ο Ελληνοπολωνός Ιβάνωφ τον οποίον είχαμεν αποστείλει εξ Αλεξανδρείας εις την Ελλάδα με την αποστολήν Αλεξάνδερ δια του αγγλικού υποβρυχίου Θοντερμπορν την νύχτα της 13ης Οκτωβρίου 1941. Και ο οποίος μόλις ως εισδύει εις Αθήνας έρχεται εις επαφήν με μέλη εθνικών οργανώσεων συγκροτεί την αποκληθείσαν «ομάδα Ιβανωφ» [74] και προβαίνει εις μιαν σειράν αξιομνημονεύτων και τολμηρών πράξεων σαμποταζ μικράς και μεγάλης εκτάσεως που ανεστάτωσαν τας δυνάμεις κατοχής…».

Οι επιφυλάξεις του Κώνστα σχετικά με την σκοπιμότητα διεξαγωγής δολιοφθορών στην Ελλάδα ήταν ουσιαστικά οι θέσεις της εξόριστης ελληνικής κυβέρνησης, του Foreign Office και της Intelligence Service αλλά όχι του S.O.E. Αντίθετα ο S.O.E.

[74] Κατά τον Κώνστα «η αρχική ομάδα απετελέσθη από τους Κώστα, Δημήτριον, Όλγα καιι Μαριάνθην Γιαννάτου, Κώστα Περρίκον αεροπόρον, Α. Μελάν συνταγματάρχην, Ι. Κοντόπουλον και Β. Μαλλιόπουλον αξιωματικούς του ναυτικού, Ν. Παπάζογλου, Ν. Βρυώνην χειρούργον, Α.Μοσχονάν, Μάρω Σοφούλη και Ιουλίαν Μπίμπο !…»

ζητούσε από την αποστολή FLEESPOT πραγματοποίηση και sabotage [75]. Οι οδηγίες ήταν :

- ✓ η εγκαθίδρυση επικοινωνίας με το Κάιρο (ή αν αποτύχει με τη Μάλτα),
- ✓ η επαφή με μυστική οργάνωση της οποίας έχουν ληφθεί αναφορές από ξεχωριστές πηγές,
- ✓ η επαφή με τον Κανελλόπουλο τον Έλληνα πολιτικό για να του μεταφέρει μια πρόσκληση από τον Τσουδερό να φύγει από την Ελλάδα και να έρθει στην Αίγυπτο. Επίσης, για να επικοινωνήσει με άλλους πολιτικούς φίλους του BOWMAN'S [76]και να διαπιστώσει τις απόψεις τους και εάν έχουν σχέδιά,
- ✓ να επικοινωνήσουν με τον Βρετανό αξιωματικό που ονομάζεται Savage [77]ο οποίος φαίνεται να είναι ο βασικός διοργανωτής της διαφυγής βρετανικών στρατευμάτων και να του μεταφέρει το ποσό των 1.000.000 δραχμών για να το κατανέμει μεταξύ των Ελλήνων πολιτών που στεγάζουν βρετανούς στρατιωτικούς και τους βοηθούν να δραπετεύσουν,
- ✓ να ενθαρρύνει μικρής τάξεως σαμποτάζ σε οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο και να αναζητήσει όλες τις δυνατές προσπάθειες για την καταστροφή και παρεμπόδιση της εχθρικής ναυτιλίας και της κυκλοφορίας μέσω του καναλιού της Κορίνθου .

Στην πραγματικότητα ο Κώνστας και οι εκπρόσωποι της Ελληνικής κυβέρνησης δεν γνώριζαν ποια ακριβώς ήταν η αποστολή του Πολωνού. Άραγε οι Πολωνοί εκπαιδευτές του Iwanow Szefer και Piechowicz γνώριζαν τα καθήκοντα που του είχε αναθέσει ο Tamplin [78]; Μάλλον όχι…

[75] D.P.A. : Director of Policy and Agents της S.O.E. Καίρου

[76] Ο Thomas Bowman είναι από χρόνια στην Ελλάδα ιδιοκτήτης των Λατομείων Διονύσου και πράκτορας της Special Intelligence Service (MI6).

[77] Ο υπολοχαγός Patrick Savage δρούσε στην Αθήνα ως μέλος της Military Intelligence (M19) συνελήφθη το 1941 από τους Ιταλούς

[78] Στα βρετανικά αρχεία στον φάκελο HS 9/1436/7 περιλαμβάνεται σημείωμα ότι ο Iwanow είναι άνθρωπος του Tamplin (ηγετικό στέλεχος του S.O.E. Καίρου)

Αμπατζής

Κατραμπασάς

SECRET

RECEIVED
28 OCT 1941

FROM: D.P.A.

9A470.
Propus Report.

D/HV.

FLESHPOTS

Recently a party left for
our telegram No. 386 of 9th October)

The party, which was trans
consisted of :-

1. ALEXANDER, a Greek ~~Army~~ Naval Off
2. KIP, a personal friend of B
3. PHILON, a skilled W/T. oper

The main objects of the pa

(a) To establish W/T. communication
Cairo, with Malta).

(b) To establish contact with a sec
which reports had been received

(c) To establish contact with CANEL
politician, and convey to him s
TSOUDEROS to leave Greece and c
to contact various other politi
BOWMAN'S, in order to ascertain
plans, if any.

(d) To contact a certain British Of
who seems to be the key organiz
British Troops, and to convey t
1,000,000 Drachmae for relief d

PR

LOCAL / 853.
CIPHER TELEGRAM FROM CAIRO.

DESPATC
RECEIVE

NO. 0864.

YOUR 4029 OF 15TH NOVEMBER.
F L E S H P O T S PARTY HAS INSTR
SABOTAGE AGAINST P I R A E U S SHIPPING
BUT AS COMMUNICATIONS NOT YET ESTABLISHED W
ACTION POSSIBLE IS THROUGH ROYAL NAVY OR R.
TP. 1715 20/11/41. - NEW ++

NATIONAL ARCHIVES FILE : ISINGLASS, CRACKING I, II & III, ANTIPAROS INCIDENT

Από την αξιολόγηση του υλικού στον φάκελο HS9.1436/7 [79] που βρίσκεται στον γενικότερο φάκελο **Special Operation Executive/Personnel files** προκύπτει ότι οι Άγγλοι εξυπηρέτησαν τις Πολωνικές υπηρεσίες οργανώνοντας την αποστολή του Iwanow στην Ελλάδα με αποστολή την συγκρότηση δικτύου επικοινωνίας Βαρσοβίας-Αθήνα-Μέση Ανατολή. Παράλληλα όμως ανέθεσαν στον Πολωνό, χωρίς ενημέρωση των Πολωνικών και Ελληνικών μυστικών υπηρεσιών στην Μέση Ανατολή, πρόσθετα καθήκοντα πραγματοποίησης sabotage φροντίζοντας να τον εφοδιάζουν με τα αναγκαία μέσα π.χ μαγνητικές νάρκες κ.λ.π . Κατά συνέπεια οι κύριοι στόχοι του Πολωνού είναι πλοία- λιμάνια, -αεροπλάνα, οχυρωματικά έργα, εγκαταστάσεις του εχθρού-αποθήκες καυσίμων κ.ο.κ. Από τα έγγραφα προκύπτει ότι οι **Άγγλοι φρόντισαν για την αποστολή του στην Ελλάδα (τηλεγράφημα της I.S.D.L. προς την H.Q.Force 133 M.E.F. στις 10/9/1945) σύμφωνα με το οποίο οι αξιωματικοί Williams & Woollett «θυμούνται» ότι ο συνταγματάρχης Tamplin**

[79] Ο φάκελος περιλαμβάνει 139 έγγραφα για την υπόθεση Iwanow

επικεφαλής του τμήματος country sections του S.O.E. Μέσης Ανατολής[80]συνόδευσε έναν Πολωνό αξιωματικό (Schaeffer ή Schapper [81]) και ζήτησαν να εφοδιαστεί με χρήματα, υλικά, ασύρματο κ.λ.π. και να σταλεί στην Ελλάδα με την αποστολή FLEEHSPOT ο Jerzy Iwanow. Είχαν δε πλήρη γνώση της δράσης του όπως προκύπτει π.χ. από το έγγραφο της H.Q.FORCE 133 προς το ΥΠΕΞ της Ελλάδος στις 19/11/1945 με υπογραφή του J. Dolbey.

[80] Δηλαδή στέλεχος πρώτης γραμμής στον S.O.E. Μέσης Ανατολής

[81] Ήταν ο Πολωνός Szefer που από το 1940 είχε υπό τις οδηγίες του τον Iwanow στην επιχείρηση εκκένωσης…

Citation for Award

CONFIDENTIAL

H.Q.FORCE 133
M.E.F.
GCA/606/G/4229

GREEK Ministry of
Foreign Affairs,
A T H E N S.

19 November 1945.

George IVANOFF

Born: 1911, Warsaw.

Deceased.

George IVANOFF, a Polish citizen resident in Greece, escaped to M.E. soon after the GERMAN occupation of ATHENS. Immediately after his arrival he volunteered to return to GREECE in order to carry out sabotage activities in ATTICA. He remained only a few weeks in CAIRO and was landed by submarine near RAFINA in September 1941 from where he proceeded to ATHENS.

In those early days resistance against the enemy was not on the scale it later assumed, and IVANOFF was forced to work largely alone, not knowing in whom he could place trust. In fact, in December, as a result of a betrayal, he was arrested by the GERMANS.

He was imprisoned but even then he did not give up the fight and planned to escape. At the first opportunity, unaided, he successfully carried out his scheme, and was again free after being in GERMAN hands for only a few weeks.

Such was his resolution and courage that he immediately resumed his work, although he was by now well aware that the enemy knew his identity and publicly offered a reward of 500,000 drachmae for his arrest. IVANOFF did not attempt to leave ATHENS. Not only did he remain in the city, but he carried on with his sabotage activities. With great daring he obtained employment in a GERMAN submarine base where, literally under the eyes of the enemy he carried out a great deal of sabotage. When, ultimately, his identity was discovered, he managed to escape and went into hiding again in ATHENS.

Unfortunately, in August or September 1942, he was once more betrayed and arrested. Whilst in prison, despite the most brutal tortures, he resolutely refused to make any confession. After being under arrest for two months, he was sentenced to death. His spirit remained unbroken to the end, and when taken to KESSARIANI to be executed, he succeeded yet again in escaping. As he was attempting to conceal himself, he was seen by the guards and shot.

By his indomitable spirit, his audacity, and his determination to carry out the mission, for the most part alone, for which

he ...

he had volunteered, this Polish citizen rendered the most courageous and valuable services to GREECE and the Allied Cause, and it is strongly recommended that his services, which led ultimately to his tragic death, should be recognised in a suitable form by the GREEK Government.

J. A. DOLBEY
Lt.Col.Comd.

JWS/KC

Ο ασυρματιστής Κατραμπασάς (PHILON) μετά τον πόλεμο με πολυσέλιδη επιστολή του [82] είπε για τον Iwanow «*τον Πολωνό τον εξετίμησα δια την μόρφωσιν του, τας γνώσεις του στον μυστικό πόλεμο, την θετικότητά του, την ευθυκρισία του όμως εδείκνυεν κάποιαν ζωηρότητα ανάρμοστον προς την αποστολήν του. Σκοπός της αποστολής του, μου είπεν, η Πολωνία και ότι δεν εγνώριζεν που θα τον αποβιβάσουν δια να προωθηθεί. Ήτο εφοδιασμένος με ψευδή ταυτότητα ως Νικόλαος Τσίμογλου…δεν τον ξαναείδα και το ίδιο μου είπε και ο Αμπατζής… είδα την προκήρυξη [83]στην Ομόνοια, στα Χαυτεία και στο Σύνταγμα… στον Πόρο οι Μεσηνέζης, Πασπάτης και Τρυπάνης [84] τον γνώριζαν…»*. Έφερε μαζί του ατομικό οπλισμό, ασύρματο, χρήματα δυο δοχεία πιθανόν με εκρηκτικές ύλες [85] και πλαστή ταυτότητα στο όνομα Νικόλαος Τσενόγλου. Όπως προέκυψε από τις κινήσεις του, όταν έφθασε στην Αθήνα, του είχαν δοθεί πληροφορίες και στοιχεία για να συνδεθεί με Πολωνούς υπηκόους που είχαν στρατολογηθεί από τις Πολωνικές ή και τις Βρετανικές μυστικές υπηρεσίες. Το υποβρύχιο αρχικά άφησε τους κρητικούς στην Νότια Κρήτη και μετά προσέγγισε σε μια περιοχή μεταξύ Αγίου Ανδρέα και Νέας Μάκρης στον Μαραθώνα [86]. Όπως προκύπτει από τις μεταπολεμικές διηγήσεις των Αμπατζή και Κατραμπασά η αποστολή FLESHPOTS παρουσίαζε σχεδιαστικές ελλείψεις. Ο τόπος προσέγγισης του υποβρυχίου δεν ήταν ελεύθερος φύλαξης [87], δεν είχε προβλεφθεί ασφαλής τρόπος μετάβασης των ανδρών προς την Αθήνα και οι ταυτότητες που τους είχε παρέχει η Μέση Ανατολή δεν αντιστοιχούσαν στον τύπο ταυτότητας που ίσχυε στην πρωτεύουσα. Τα προβλήματα αυτά υποχρέωσαν τον Iwanow να κρύψει τον ασύρματο και τα δυο δοχεία στην περιοχή [88]και μαζί με τον Αμπατζή να κινηθούν προς την Αθήνα με ένα διερχόμενο φορτηγό. Τις πλαστές ταυτότητες φρόντισε ο Αμπατζής να τις αντικαταστήσει με άλλες ίδιου τύπου με αυτές που ίσχυαν [89]ενώ τον θαμμένο εξοπλισμό του ο J.S.I. κατάφερε να τον πάρει με την μεσολάβηση έμπιστων ανθρώπων του Πολωνικού μηχανισμού στην Ελλάδα [90].

---

[82] Επιστολή προς τον δημοσιογράφο Τσιμπιδάρο που διεξήγε συστηματική έρευνα για τον Iwanow

[83] Εννοεί την προκήρυξη των γερμανών για τον Iwanow στις 21/12/1941

[84] Ο Φίλλιπος Μεσηνέζης ήταν αξιωματικός, ο Αλέξανδρος Πασπάτης ασυρματιστής και ο Γεώργιος Τρυπάνης δντης στην Power συνεργάτης της Λέλας Καραγιάννη.

[85] Μεταπολεμικά υποστηρίχθηκε ότι ο Ιβάνωφ είχε μαζί του στο υποβρύχιο 4.000 δολάρια ή κατ΄ άλλους 15.000 Η.Π.Α.

[86] ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ 13/11 : στις εγκαταστάσεις παιδικής εξοχής Μεταξά

[87] Αμπατζής : «*αι πληροφορίαι της ναυτικής υπηρεσίας εις το υποβρύχιον περί της καταστάσεως των ακτών της Αττικής αστείαι»*

[88] ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ 12/10/1954: σε μια μισογκρεμισμένη εκκλησία κοντά στο Πικέρμι

[89] ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ 13.10.1954 : Οι Νεόφυτος και Τσέλος φρόντισαν για νέες ταυτότητες. Ο Επαμεινώνδας Τσέλος ήταν απότακτος αξιωματικός του 1935 και τον Σεπτέμβρη του 1941 ίδρυσε την αντιστασιακή οργάνωση ΟΜΗΡΟΣ

[90] Η ανάκτηση ή όχι του εξοπλισμού που έκρυψε ο Iwanow και το πόσα χρήματα είχε μαζί του αποτέλεσαν μεταπολεμικά αιτίες ακατανόητων διαφωνιών. Πάντως ο Σπύρος Κωτσής αρχηγός στην οργάνωση ΜΙΔΑΣ 614 μετά τον θάνατο του Τσιγάντες στο βιβλίο του «ΜΙΔΑΣ 614» αναφέρει ότι ο

11. ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Τον Οκτώβριο του 1941, όταν δηλαδή ήλθε στην Αθήνα ο Πολωνός, η κατάσταση ήταν δραματική. Η γνωστή ποιήτρια Ρίτα Μπούμη-Παπά έγραψε «*αν έχεις κότσια και όρεξη να κάνεις μια-δυο βόλτες στην Αθήνα θα δεις με τα μάτια σου πόσο φρικτό κακούργημα είναι ο πόλεμος. Λιτανείες από σκέλεθρα και βρυκολάκους. Λάζαροι πλήθος πιάνονται αγκαλιά για στήριγμα πλανιούνται στους κεντρικούς δρόμους και κλαίνε με ένα παράπονο που σφάζει. Φωνάζουν πεινάω…*» [91].

Συσσίτιο (φωτογραφία Βούλα Παπαιωάννου)

Την ίδια ώρα οι κατακτητές και οι Έλληνες συνεργάτες τους ζούσαν χωρίς στερήσεις, διασκεδάζοντας σε νυχτερινά κέντρα και καζίνο …Μαυραγορίτες, συνεργάτες τωνν γερμανών και γερμανοί αξιωματικοί σε μια περίοδο λιμού διασκεδάζουν σε εστιατόρια και cabarets στην Όαση στο Ζάπειο, στην Argentina στην Φιλελλήνων, στο ΚΙΤ-ΚΑΤ στην Πανεπιστημίου και έπαιζαν μεγάλα ποσά π.χ. στην Femina στην μεγάλη ρουλέτα… Την πρώτη χρονιά της κατοχής, το 1941, πάνω από 40.000 Έλληνες πέθαναν από την πείνα…[92]

Επαμεινώνδας Τσέλος έστειλε τον Γιώργο Τζαβέλα στην περιοχή Ζούμπερι-Αγ. Ανδρέας να βρει τον ασύρματο που είχαν κρύψει ο Λέκκας και ο Κατραμπασάς. Ίσως και του Ιβάνωφ ;

[91] Γ. Καιροφύλα : Η Αθήνα του 1940 και της κατοχής

[92] MAZOWER : η Ελλάδα του Χίτλερ

Διαφημίσεις νυχτερινής ζωής στην Αθήνα του λιμού…

Η ιδιοκτησία των καζίνο ανήκε σε Έλληνες συνεργάτες των γερμανών π.χ. η Femina ανήκε στον περιβόητο συνεργάτη των γερμανών Περικλή Νικολαίδη και 20% στον Κωνσταντίνο Τσίμπα κ.λ.π και τα κέρδη χρηματοδοτούσαν δραστηριότητες των γερμανικών υπηρεσιών.

Στις 13 Οκτωβρίου 1941 ο Jersy φτάνει στην Αθήνα και αναζητά, σύμφωνα με τις οδηγίες που είχε, τον σύνδεσμό του στην οδό Εμμανουήλ Μπενάκη 40. Στην διεύθυνση αυτή στο ισόγειο ήταν το ιατρείο του Κωνσταντίνου Γιαννάτου και στον επάνω όροφο η κατοικία του Κωνσταντίνου και του αδελφού του Δημήτρη. Όμως ο Δημήτρης και η Μαριάνα είχαν μετακομίσει στην Κεράμεως στο Μεταξουργείο. Όταν ο Jersy πάει στην Κεράμεως βλέπει με έκπληξη ότι η επαφή που του έδωσαν ήταν η Πολωνή Μαριάνα δηλαδή η συνεργάτιδά του από την «*επιχείρηση εκκένωσης*». Η Μαριάνα παρουσιάζει τον Jersy σαν αδελφό της και έκτοτε πολλοί και για πολλά χρόνια έχουν την εντύπωση ότι είναι αδέλφια. Η Μαριάνα Balcerova είχε παντρευτεί προπολεμικά στην Αθήνα, σε πρώτο γάμο, τον Πολωνό αναβάτη του ιπποδρόμου Edward Szen. Ακολούθησε διαζύγιο και η Μαριάνα παντρεύτηκε σε δεύτερο γάμο τον κρεοπώλη Δημήτριο Γιαννάτο. Η Μαριάνα γεννήθηκε στην Βαρσοβία στις 10/8/1903 ήταν μέλος των μυστικών υπηρεσιών της Πολωνίας στην

Ελλάδα και συνεργαζόμενη με τις αντίστοιχες Αγγλικές υπηρεσίες [93]. Τον Απρίλιο του 1941 Πολωνοί και Άγγλοι αξιωματικοί [94] την προμηθεύουν με χρήματα και εκρηκτικά για υποστήριξη επικείμενων δολιοφθορών και την προειδοποιούν για κάποιον που θα ζητήσει επαφή μαζί της ερχόμενος από την Μέση Ανατολή. Ήταν ο Jersy Iwanow. Ορισμένοι της ομάδας του Πολωνού ήταν η Μαριάνα, ο δεύτερος σύζυγός της ο κρεοπώλης Δημήτρης Γιαννάτος, ο αδελφός του γιατρός Κωνσταντίνος Γιαννάτος [95] που ήταν ήδη συνεργάτης διάφορων αντιστασιακών ομάδων όπως οι Βύρωνες, η Οργάνωση Αναγέννησης του Γένους (Ο.Α.Γ.), η Π.Ε.Α.Ν. , τα αδέλφια Παντελής και Νίκος Λαμπρινόπουλος, ο πολυνίκης αναβάτης του ιπποδρόμου Δημήτρης Βαλλιάνος, ο Κωνσταντίνος Μαρκάκης που ήταν δημόσιος υπάλληλος επόπτης για λογαριασμό του δημοσίου για παραλαβές από την Βαρσοβία σιγαρόχαρτων και είχε στρατολογηθεί από κλιμάκιο της μυστικής υπηρεσίας των Πολωνών στην Αθήνα ως ασυρματιστής και βοηθός του πολωνού αξιωματικού Szefer. Ο Szefer υπεύθυνος για την επιχείρηση εκκένωσης στην Θεσσαλονίκη, πριν αναχωρήσει από την Ελλάδα, ενημέρωσε τον Μαρκάκη ότι θα τον επισκεφθεί ένας πράκτορας του, που θα ερχόταν στην Ελλάδα από την Μέση Ανατολή, για να του δώσει χρήματα και νέο ασύρματο. Η αναγνώριση προέβλεπε ότι ο πράκτορας θα έλεγε στον Μαρκάκη «*έρχομαι από το Μενίδι*» και ο Μαρκάκης θα έπρεπε να του απαντήσει «*και εγώ από την Θήβα*». Πράγματι στις 20 Οκτωβρίου 1941 ο Iwanow χτύπησε την πόρτα του σπιτιού του Μαρκάκη, αντάλλαξαν τα συνθηματικά αναγνώρισης και ο Πολωνός έδωσε στον Μαρκάκη μόνο τα χρήματα που του είχε δώσει ο Szefer διότι ο ασύρματος είχε μείνει στην ακτή αποβίβασης. Ο Μαρκάκης, συνελήφθη στις 13 Οκτωβρίου 1945 από προδοσία. Ο Μαρκάκης θεώρησε υπεύθυνο για την κατάδοσή του τον Παντελή Λαμπρινόπουλο. Όπως διηγήθηκε μεταπολεμικά ο Μαρκάκης ο Παντελής Λαμπρινόπουλος γνώριζε για τις σχέσεις του με τον Iwanow. Γνώριζε επίσης ο Λαμπρινόπουλος την διεύθυνση του σπιτιού του Μαρκάκη από τον Iwanow διότι ο Πολωνός είχε στείλει τον Παντελή Λαμπρινόπουλο στο σπίτι του Μαρκάκη. Ο Μαρκάκης ξανασυνάντησε τον Iwanow στις φυλακές του Αβέρωφ. [96].

---

[93] Είναι προφανές ότι η Μαριάνα ήταν ενεργό μέλος ομάδας Πολωνών αντιστασιακών. Ο Stanislaw Shrumph Wojtkiewicz σύγχρονος του J.Z.I., αξιωματικός του Πολωνικού στρατού και συγγραφέας του βιβλίου Agent No 1 που εκδόθηκε το 1945 αναφέρει ότι η Μαριάνα είχε στρατολογηθεί από τις Πολωνικές μυστικές υπηρεσίες.

[94] Wojtkiewicz Agent No 1 :Κάποιος Τσάρλυ τροφοδοτούσε την Μαριάννα με μαγνητικές βόμβες, εκρηκτικά κ.λ.π.

[95] Ο Γιαννάτος στον ΑΣΥΡΜΑΤΟ στις 20/3/1945 υποστήριξε ότι την Μαριάνα επισκέφθηκε ο Ήντεν! Ο Ήντεν επισκέφθηκε την Ελλάδα 22/2/1941, 2/3/1941 και 28/3-5/4/1941.

[96] ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ 17 Απριλίου 1945

 Μαρκάκης

Η Μαριάνα και ο σύζυγός της Δημήτρης μέχρι την σύλληψή τους υποστηρίζουν τον Iwanow, τον εφοδιάζουν με εκρηκτικά και μαγνητικές βόμβες που τους προμηθεύει το Αγγλικό δίκτυο, διαχειρίζονται τα χρήματα του, βοηθούν στην συγκρότηση δικτύων πληροφοριών π.χ. Βαλλιάνος, Πολωνοί φοιτητές εκ των οποίων και η Γιαννίνα Πρίντεζη, η Γαβριέλα Μυλωνοπούλου κ.λ.π. και τον βοηθούν να εγκαταστήσει δίκτυο ασύρματης επικοινωνίας με την Μέση Ανατολή. Η σχέση που ανέπτυξε ο Iwanow με την φοιτητική κοινότητα φαίνεται και από την συμμετοχή του ως ομιλητής σε κάποιου είδους φοιτητική εκδήλωση με τίτλο «*τα τεχνικά και ψυχικά μέσα στην άμυνα των εθνών*» ! [97]. Σταδιακά το δίκτυο Iwanow λειτουργούσε με τρεις ή ίσως και τέσσερεις ασυρμάτους (ένας στην Καλλιθέα σύμφωνα με την διήγηση της Μυλωνοπούλου, στην Πατριάρχου Ιωακείμ 2 και σε ένα ουζερί κάποιου Μαντούβαλου στην Χαλκοκονδύλη 38 σύμφωνα με τον Μπομποτίνο [98]).

Η Μαριάνα και ο σύζυγός της Δημήτρης συνελήφθησαν στις 18 Οκτωβρίου 1942, καταδικάστηκαν σε θάνατο για κατασκοπεία και υπόθαλψη εχθρού μαζί με τον Iwanow στο γερμανικό στρατοδικείο στις 2 Δεκεμβρίου 1942. Ο μεν Δημήτρης Γιαννάτος εκτελέστηκε στις 4 Ιανουαρίου 1943 η δε Μαριάνα στάλθηκε στην Βιέννη και στις 15 Φεβρουαρίου 1943 και αποκεφαλίστηκε με γκιλοτίνα.

[97] Wojtkiewicz Agent No 1

[98] Πιθανόν κάποιοι από αυτούς να ανήκαν σε συνεργαζόμενες αντιστασιακές ομάδες π.χ. στην Καλλιθέα πιθανόν ο ασύρματος να ήταν του ΜΙΔΑ 614 κ.λ.π.

Μαριάνα Γιαννάτου

Επιτύμβια στήλη για την Μαριάνα,ομάδα 40 του κεντρικού νεκροταφείου Βιέννης [99]

[99] Η έρευνα στην Βιέννη και η ανακάλυψη του τάφου της Μαριάνας Γιαννάτου οφείλεται στον δημοσιογράφο του ΑΠΕ-ΜΠΕ Δημήτρη Δημητρακούδη μετά από παράκληση του δημοσιογράφου Ανδρέα Μακρίδη

Δημήτρης και Μαριάνα Γιαννάτου

Μερικά λόγια για την Γαβριέλα Μυλωνοπούλου: Όταν γνωρίστηκε με τον Iwanow ήταν ήδη μέλος της Οργάνωσης Αναγέννησης του Γένους (Ο.Α.Γ.) από δέκα έξι ετών. Εκπαιδεύτηκε στην λειτουργία ασυρμάτου, ήταν χειρίστρια ενός εκ των ασυρμάτων του δικτύου Iwanow στην οδό Πατριάρχου Ιωακείμ 2 και τον συντρόφευσε [100] σε διάφορες αποστολές σαμποτάζ στα ναυπηγεία, στην Πάτρα, στην Πάρο κ.α. Μετά τον πόλεμο η Μυλωνοπούλου σπάνια μιλούσε για την συνεργασία της με τον Πολωνό. Στις 1 Ιουνίου 2008 στην εφημερίδα ΕΘΝΟΣ έδωσε την μοναδική της συνέντευξη με αφορμή την βράβευσή της με τον Χρυσό Σταυρό του τάγματος της τιμής από τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας. Είπε [101] «*…όταν άρχισε η κατοχή έμενα στον Πειραιά και στις 1 Ιουλίου 1941 εντάχθηκα στην ομάδα Ιβάνωφ από την Οργάνωση Αναγέννησης του Γένους. Φτιάξαμε έναν κώδικα συνεννόησης και δημιουργήσαμε επαφή με την Μέση Ανατολή. Μπήκα στο αεροδρόμιο στο Χασάνι και ανατινάξαμε γερμανικά αεροπλάνα. Ο Ιβάνωφ ήταν ντυμένος γερμανός και άνοιξε τα συρματοπλέγματα. Εγώ μπήκα μέσα με μια βαλίτσα, τράβηξα τον*

[100] Ο Stanislaw Strumph Wojtkiewicz έγραψε ότι οι δυο τους συνδέονται και συναισθηματικά…
[101] Στην ίδια εκδήλωση βραβεύτηκε και η ηρωίδα του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ Σύλβια Αποστολίδου-Ιωαννίδου.

λευκοπλάστ και άρχισε να τρέχει η εκρηκτική σκόνη. Σε λίγο τινάχτηκαν όλα και έφυγα όταν ο Ιβάνωφ έβαλε φωτιά. Λίγο καιρό μετά μπήκαμε σε ένα αυτοκίνητο και πήγαμε στην Πάτρα. Εκείνος μου κρέμασε στο λαιμό μια μαγνητική νάρκη και μπήκαμε σε μια βάρκα. Έπεσα στην θάλασσα και κόλλησα την νάρκη που βύθισε δυο γερμανικά πλοία. Μια φορά οι γερμανοί ανακάλυψαν ότι είχαμε ασύρματο στην Καλλιθέα [102]. Μπήκα σε μια κάσα κάτω από το κεφάλι μου είχα τον ασύρματο και η νεκροφόρα είχε γεμίσει με μαργαρίτες. Ο Ιβάνωφ έβαλε την κάσα σε ένα γκαζοζεν και πήγαμε τον ασύρματο στο σπίτι της Λέλας Καραγιάννη [103]που τον έκρυψε σε ένα πηγάδι..». Παντρεμένη πια η Γαβριέλλα Μυλωνοπούλου με τον ναύαρχο Ε.Α. Τζαβάρα δέχθηκαν πρόσκληση για επίσκεψη στο σπίτι γνωστού εμπόρου υποδημάτων των Αθηνών. Η επίσκεψη ξύπνησε μνήμες στην Γαβριέλλα Μυλωνοπούλου-Τζαβάρα γιατί ο έμπορος έμενε στο σπίτι της Λέλας Καραγιάννη και το πηγάδι υπήρχε ακόμη…[104].

Στις 3 Νοεμβρίου 2017 η κ. Μυλωνοπούλου με την μεσολάβηση του φίλου της ναυάρχου Ε.Α. κ. Μαυρογιάννη είχε την καλοσύνη να μας δεχθεί στην οικία της και να φωτογραφηθούμε με φόντο μέρος των τιμητικών διπλωμάτων της σε αναγνώριση της συμμετοχής της στο δίκτυο Iwanow.

---

[102] Ξενοφώντα Π. Μαυρογιάννη αντιναύαρχου Ε.Α. : «Γεώργιος Ιβάνωφ-Σαινοβιτς ήρωας της Ελληνικής κατοχικής αντίστασης»: Ο Έβερτ τους ειδοποίησε…

[103] ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ 28/10/1954 : Η Λέλα Καραγιάννη είχε προμηθεύσει τον Iwanow με ασύρματο μέσω του Γιαννάτου

[104] Το σπίτι της Λήμνου 1….

Εφημερίδα ΕΘΝΟΣ 1/6/2008 η βράβευση…

Σημαντική συμβολή στην ανάπτυξη των δράσεων του Iwanow παίζει και ο Κωνσταντίνος Γιαννάτος αδελφός του Δημήτρη.

Κωνσταντίνος Γιαννάτος

Ο Κωνσταντίνος Γιαννάτος ήταν Κεφαλλονίτης και γεννήθηκε στις 21/5/1908 στην Αθήνα. Ήταν ιατρός ογκολόγος και συμμετείχε στην Οργάνωση Αναγέννησης του Γένους (Ο.Α.Γ.), στην Πανελλήνια Ένωση Αγωνιζόμενων Νέων (Π.Ε.Α.Ν.) και στην οργάνωση ΒΥΡΩΝΕΣ [105]. Διέμενε στην Εμμανουήλ Μπενάκη 40 όπου ήταν και το ιατρείο του. Όταν οι δυνάμεις κατοχής συνέλαβαν τον Iwanow, τον Δημήτρη και την Μαριάνα Γιαννάτου, τον Ιωάννη και την Αμφιτρίτη Κοντόπουλου και τον Μαλλιόπουλο αναζήτησαν και τον Κωνσταντίνο Γιαννάτο όμως αυτός κατάφερε να διαφύγει. Ζήτησε βοήθεια από τον Κωνσταντίνο Περρίκο [106] ο οποίος τον φιλοξένησε στο κρησφύγετο της Π.Ε.Α.Ν. στην Καλλιθέα στην οδό Θησέως 259. Εκεί κρυβόντουσαν οι πρωταγωνιστές του σαμποτάζ της ΕΣΠΟ. Όμως μετά από προδοσία συνελήφθησαν όλοι στις 11 Νοεμβρίου 1942. Δικάστηκαν από το γερμανικό στρατοδικείο στις 31 Δεκεμβρίου 1942. Ο Περρίκος, ο Μυτιληναίος και η Μπίμπα καταδικάστηκαν δις εις θάνατο ενώ τα άλλα μέλη της Π.Ε.Α.Ν. δικάστηκαν σε πολύχρονη φυλάκιση. Ο Γιαννάτος δικάστηκε με 14 χρόνια φυλακή, επειδή ο Περρίκος ανέφερε ότι δεν είχε καμιά σχέση με την ανατίναξη της ΕΣΠΟ, αλλά κρατήθηκε στην φυλακή για την υπόθεση Iwanow για την οποία ήταν βέβαιη η καταδίκη του σε θάνατο. Για μήνες προσποιήθηκε τον σχιζοφρενή και κατάφερε να διασωθεί. Στις εφημερίδες ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ και ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ περιλαμβάνονται πολλές συνεντεύξεις του, επιστολές και αφηγήσεις και για την προσωπική του περιπέτεια. Επειδή ήταν γνωστός γιατρός την προκατοχική περίοδο έγινε μεγάλη κινητοποίηση για να μην καταδικαστεί από επώνυμους επιστήμονες κ.α. της Αθηναικής κοινωνίας για να διασωθεί. Όμως η διάσωσή του οφείλεται στο ότι προσποιήθηκε φρενοβλάβεια αμέσως μετά την σύλληψή του με συνέπεια να ανασταλεί η παραπομπή του σε νέα δίκη και η βέβαιη εκτέλεσή του ως στενός συνεργάτης του Iwanow. Οι Γερμανοί επεδίωξαν ακόμη και με πρόσκληση ειδικού γιατρού από την Γερμανία να ελέγξουν αν πράγματι ήταν άρρωστος. Μετά την απελευθέρωση εξακολούθησε να ασκεί την ιατρική ως διευθυντής του ΙΚΑ, παντρεύτηκε και απέκτησε δύο κόρες οι οποίες «*έφυγαν*» νέες.

---

[105] Ο δημοσιογράφος Ιωάννης Ιωαννίδης, αρχηγός της οργάνωσης ΒΥΡΩΝΕΣ, στο βιβλίο «Έλληνες και ξένοι πράκτορες στην Ελλάδα» αναφέρεται σε επιχειρήσεις του Γιαννάτου ως ηγετικού στελέχους στην ολιγομελή (περίπου 20) ομάδα ΒΥΡΩΝΕΣ π.χ. σε συνεργασία με Άγγλους αξιωματικούς για την «μόλυνση» γερμανών στα πορνεία των αδελφών Άννα και Ζαμπέτα Πετροπούλου, σε απόπειρα δολοφονίας του βλάχου πράκτορα των Ιταλών & Ρουμάνων Αλκιβιάδη Διαμαντή και την εκτέλεση επτά Ελλήνων πρακτόρων των γερμανών που επεδίωκαν να διαφύγουν στην Μέση Ανατολή ως αντι-ναζιστές.

[106] Κων/νος Δ. Περρίκος 1905-1943 η βιογραφία ενός ήρωα : Ο Περρίκος ήταν απότακτος αξιωματικός αεροπορίας του 1935. Επανήλθε το 1940 ενώ στην κατοχή συγκρότησε αντιστασιακές ομάδες και εξέδιδε την παράνομη εφημερίδα «Μεγάλη Ελλάς». Το 1942 συγκρότησε τον «ουλαμό καταστροφών» και ανατίναξαν στις 20/9/1942 το κτίριο της προδοτικής οργάνωσης ΕΣΠΟ με πολλούς νεκρούς γερμανούς και Έλληνες συνεργάτες τους.

65

ΔΡ ΚΩΣΤΑΣ ΓΙΑΝΝΑΤΟΣ
ΕΙΔΙΚΟΣ ΚΑΡΚΙΝΟΛΟΓΟΣ
ΤΕΩΣ ΕΝ ΤΩ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩ ΚΙΟΥΡΙ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ
ΜΟΝΙΜΟΣ ΑΚΤΙΝΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΣ ΤΟΥ ΑΚΤΙΝΟΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟΥ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΚΤΙΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ Ι.Κ.Α. ΑΘΗΝΩΝ

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΡΩΜΥΛΙΑΣ 17
ΟΙΚΙΣΜΟΣ ΠΑΠΑΓΟΥ
ΤΗΛ. 664-235

Ι. Κ. Α. ΤΗΛ. 532-614
ΑΘΗΝΑΙ

Ο Iwanow μέσω των αδελφών Γιαννάτου και της Μαριάνας άρχισε να συγκροτεί την ομάδα του ενώ ο Κωνσταντίνος Γιαννάτος τον έφερε σε επαφή και με τον Ιωάννη Μπομποτίνο αρχηγό της Οργάνωσης Αναγέννησης του Γένους (Ο.Α.Γ).

Ο Iwanow φιλοξενήθηκε για λίγες μέρες (14-17/10/1941) στο σπίτι της Μαριάνας και του Δημήτρη και περίπου μια βδομάδα μετά στο σπίτι του Βασίλη Αποστολίδη (δίπλα στου ΦΙΞ 18-28/10/1941) που ήταν υπάλληλος στο κρεοπωλείο του Δημήτρη Γιαννάτου. Ενώ ο Πολωνός κρύβεται στο σπίτι του Αποστολίδη ξανασυναντάει «*τυχαία*», στον δρόμο προς του ΦΙΞ, τον Πάντο. Γνωρίζοντας πλέον και όσα ακολούθησαν, όταν δηλαδή στις 21 Δεκεμβρίου 1941 τοιχοκολλήθηκε σε κεντρικούς δρόμους της Αθήνας η προκήρυξη των γερμανών εναντίον του που περιελάμβανε και την φωτογραφία του, καταλαβαίνουμε ότι η συνάντηση δεν ήταν τυχαία. Ο Πάντος είχε ενημερώσει τις γερμανικές αρχές για το ταξίδι του Jersy στην Μέση Ανατολή και προφανώς υπήρξε η αντίστροφη ενημέρωση των γερμανικών αρχών στην Αθήνα ότι επέστρεψε. Ο Πάντος ανέλαβε δράση. Περπατούν μαζί προς του ΦΙΞ και ο Πάντος αφήνει τον «*φίλο*» του στο σπίτι του Αποστολίδη. Την επόμενη ημέρα γερμανικό μπλόκο ζώνει το σπίτι του Αποστολίδη αναζητώντας τον. Ο Iwanow όμως λείπει και γλυτώνει την σύλληψη. Ο Αποστολίδης συλλαμβάνεται και βασανίζεται να αποκαλύψει στοιχεία για τον φιλοξενούμενό του αλλά ο ίδιος επικαλείται άγνοια για το ποιος ακριβώς είναι αυτός. Αφήνεται ελεύθερος και σταδιακά εξελίσσεται σε ανοιχτή πληγή όταν, μετά την δημοσιοποίηση της προκήρυξης, μαθαίνει ότι φιλοξενούσε τον Iwanow γιατί εκβιάζει τον Δημήτρη και την Μαριάνα ότι θα τους καταγγείλει στους γερμανούς και έτσι εισπράτει κάθε μήνα χρήματα. Οι συνεργάτες του Iwanow, ο Γιαννάτος, ο Λαμπρινόπουλος κ.λ.π. υποπτεύονται ότι ο Πάντος έδωσε στους γερμανούς το σπίτι του Αποστολίδη και

ζητούν από τον Πολωνό να κόψει κάθε επαφή μαζί του. Ο Iwanow κρατάει επιφυλάξεις δεν μπορεί να πιστέψει ότι ο «φίλος» του κατήντησε προδότης. Στην «τυχαία» συνάντησή τους ο Πάντος του είχε πει ότι την επομένη θα έφευγε για την Θεσσαλονίκη και ο Iwanow τον είχε επιφορτίσει να μεταφέρει ένα μήνυμα στην Έπη Έντουαρτς. Οι συνεργάτες του Iwanow για να ελέγξουν αν ο Πάντος λέει αλήθεια τον επισκέπτονται στο σπίτι του στην Νέα Σμύρνη και μαθαίνουν από τους γείτονες ότι ο Πάντος είναι στην Αθήνα και δεν έχει φύγει για την Θεσσαλονίκη. Αυτό το θεωρούν ως απόδειξη ότι ο Πάντος ενέχεται στην υπόδειξη του σπιτιού του Αποστολίδη και για αυτό παρέμεινε Αθήνα. Ο Iwanow όμως εξακολουθεί να μην δέχεται τον ύποπτο ρόλο του Πάντου ενώ ο Γιαννάτος και οι άλλοι τον θεωρούσαν προδότη. Ο Jersy τελικά πείθεται να εξετάσει τον ρόλο του Πάντου. Έχει ήδη μετακινηθεί από τις αρχές Νοεμβρίου 1941 στο σπίτι του Παντελή Λαμπρινόπουλου (Νιόβης) που έχει κοινή αυλή με την οικογένεια του Χρήστου Δραπανιώτη. Η Ευαγγελία [107] είναι κόρη του Χρήστου. Ο Jewzy ακολουθούμενος από απόσταση από την Ευαγγελία Δραπανιώτη συναντά τον Πάντο [108]. Συζητούν και συμφωνούν να ξανασυναντηθούν την επομένη ημέρα. Στην δεύτερη συνάντηση[109] ο Πάντος του προτείνει να βαδίσουν προς το πεδίο του Άρεως και εκεί οι γερμανοί έχουν στήσει παγίδα και συλλαμβάνουν τον Jersy ενώ η Δραπανιώτη που τους ακολουθεί από απόσταση αντιλαμβάνεται την παγίδα και διαφεύγει. Αντίθετα ο Πάντος δεν συλλαμβάνεται αλλά χαριεντίζεται με το γερμανικό απόσπασμα. Ο Iwanow μεταφέρεται στην G.F.P. και μετά στις φυλακές Αβέρωφ. Την επομένη κατά την μεταγωγή του από τις φυλακές για ανάκριση στην G.F.P. ξεφεύγει από την γερμανική φρουρά και μένει ελεύθερος. Μετά την απόδραση του Πολωνού ο Πάντος προσπαθεί να βρει στοιχεία για το που ακριβώς βρίσκεται πηγαίνει στην Θεσσαλονίκη και επισκέπτεται τον Ιωάννη Λαμπριανίδη και την Leonarda. Φτάνει στο σημείο να προτείνει στον Ιωάννη εμπορικές διευκολύνσεις με άδεια των γερμανικών αρχών για να τον προσεγγίσει.

Ο Πάντος τον Σεπτέμβριο του 1942 [110], μαζί με άλλους δύο της γερμανικής αντικατασκοπίας, επιβιβάζεται σε ένα καΐκι για την Λατάκια της Συρίας ως ενδιάμεση στάση για την Μέση Ανατολή. Η γερμανική αντικατασκοπία με δικά της καΐκια και δικούς της πράκτορες επεδίωκε αφενός μεν να διεισδύσει στα δίκτυα διαφυγής των αντιστασιακών οργανώσεων και αφετέρου οι πράκτορες της να διεισδύσουν στις συμμαχικές υπηρεσίες στην Μέση Ανατολή. Όμως στελέχη της οργάνωσης Μίδας (Τσιγάντες) που παρακολουθούσαν τις κινήσεις των ύποπτων,

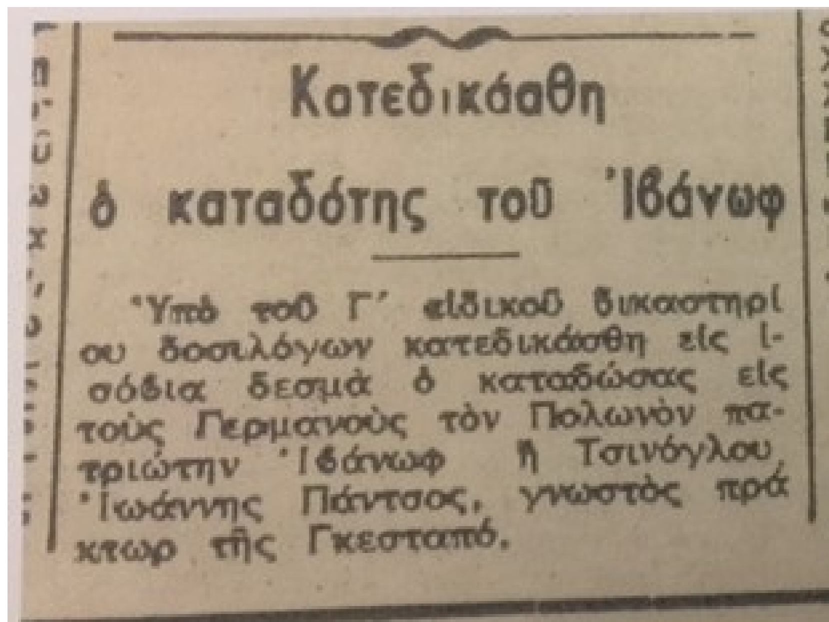
[107] ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ 18/10/1954: η Δραπανιώτου στην ανάκριση της από τις γερμανικές αρχές υποστήριξε ότι είχε προσωπική σχέση με τον Ιβάνωφ χωρίς όμως να ξέρει το πραγματικό του όνομα

[108] Υπάρχουν όμως και αναφορές Λαμπριανίδη ότι κάποια Πραττοπούλου συνόδευσε τον Πολωνό. Η Πραττοπούλου ήταν συγκάτοικος του Λαμπρινόπουλου και μεταπολεμικά τον κατήγγειλε για κατάδοση Άγγλων αξιωματικών…

[109] Στο ζαχαροπλαστείο Μαλάμου στην Πλατεία Αγ. Παντελεήμονα

[110] Σεπτέμβριος του 1942 συλλαμβάνεται και ο Iwanow. Την ίδια περίοδο ο Πάντος απομακρύνεται από την Ελλάδα…

για συνεργασία με τους γερμανούς, καικιών τηλεγραφούν στην Μέση Ανατολή : *«Χθές ώρα 10 αναχώρησαν για Ελατάκια Συρίας τρεις πράκτορες των γερμανών με το ελληνικό καΐκι Ευαγγελίστρια 1027 – στοπ – ο ένας γνωρίζει αραβικά στο δακτυλίδι του είναι σκαλισμένη μια γκαμήλα – στοπ – ο άλλος λέγεται Πάντος είναι καταδότης του Ιβάνωφ – στοπ – ελπίζω να συγκεντρώσουμε περισσότερα στοιχεία – στοπ. ΑΗ92»* [111]. Ο Πάντος επιδιώκοντας να «*πουλήσει*» πληροφορίες στους συμμάχους συλλαμβάνεται, στέλνεται στην Ελλάδα, καταδικάστηκε από το δικαστήριο δοσίλογων σε ισόβια.

Κατεδικάαθη ὁ καταδότης τοῦ Ἰβάνωφ

Ὑπὸ τοῦ Γ' εἰδικοῦ δικαστηρίου δοσιλόγων κατεδικάσθη εἰς ἰσόβια δεσμὰ ὁ καταδώσας εἰς τοὺς Γερμανοὺς τὸν Πολωνὸν πατριώτην Ἰβάνωφ ἢ Τσινόγλου Ἰωάννης Πάντσος, γνωστὸς πράκτωρ τῆς Γκεσταπό.

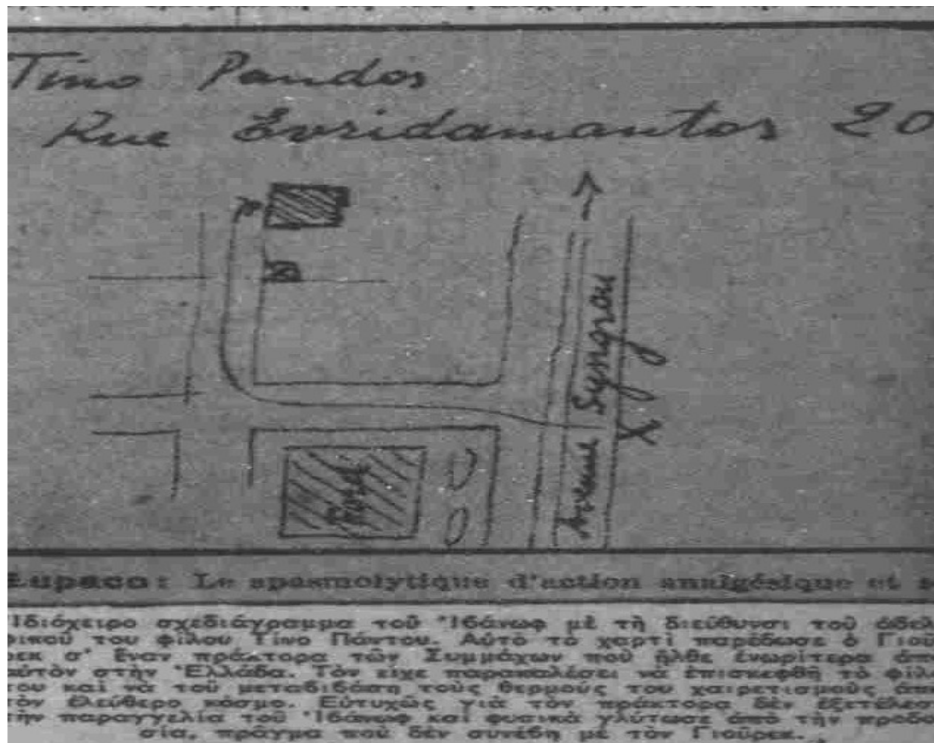
Εθνικός κήρυξ 28/6/1946

«*Γιατί σε πρόδωσε ο Πάντος αφού ήταν ο καλύτερος σου φίλος ;*» ρωτάει ο Βαλλιάνος τον Πολωνό. Η απάντηση του Iwanow, κατά τον Βαλλιάνο, «*Κάποτε που έλειπα στο εξωτερικό μου ξελόγιασε στην Θεσσαλονίκη την γυναίκα που αγαπούσα. Δεν του το συγχώρεσα ποτέ. Του είχα μάλιστα δώσει τον λόγο μου πως μια μέρα θα μου το πληρώσει. Δεν αποκλείεται να με πρόδωσε για να προλάβει την δική μου εκδίκηση*».

Όπως φαίνεται ο Iwanow είχε και άλλες επαφές με τον Πάντο πριν ακόμη φύγει για την Μέση Ανατολή εφόσον γνώριζε ακριβώς την κατοικία του στην Νέα Σμύρνη όπως προκύπτει από το σκαρίφημα που σχεδίασε ο Πολωνός. Το σκαρίφημα το έδωσε ο Iwanow σε κάποιον άλλον που ήλθε από την Μέση Ανατολή στην Αθήνα πριν επιστρέψει ο ίδιος. Ποιος να ήταν ο λόγος που ο Iwanow ζήτησε από κάποιον τρίτο να επισκεφθεί τον Πάντο ; Άγνωστο…

---

[111] Δ. Γυφτόπουλος : μυστικές αποστολές στην εχθροκρατούμενη Ελλάδα. Ο κωδικός ΑΗ92 ήταν του Τσιγάντες.

Eupaco: Le spasmolytique d'action analgésique et

Ἰδιόχειρο σχεδιάγραμμα τοῦ Ἰβάνωφ μὲ τὴ διεύθυνσι τοῦ ἀδελ-
φικοῦ του φίλου Τίνο Πάντου. Αὐτὸ τὸ χαρτὶ παρέδωσε ὁ Γιοῦ-
ρεκ σ' ἕναν πράκτορα τῶν Συμμάχων ποὺ ἦλθε ἐνωρίτερα ἀπ'
αὐτὸν στὴν Ἑλλάδα. Τὸν εἶχε παρακαλέσει νὰ ἐπισκεφθῆ τὸ φίλο
του καὶ νὰ τοῦ μεταβιβάση τοὺς θερμούς του χαιρετισμοὺς ἀπὸ
τὸν ἐλεύθερο κόσμο. Εὐτυχῶς γιὰ τὸν πράκτορα δὲν ἐξετέλεσε
τὴν παραγγελία τοῦ Ἰβάνωφ καὶ φυσικὰ γλύτωσε ἀπὸ τὴν προδο-
σία, πρᾶγμα ποὺ δὲν συνέβη μὲ τὸν Γιοῦρεκ.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ

Μετά από τον Αποστολίδη ο Κωνσταντίνος Γιαννάτος ζητά από τον σύντροφό του στην Ο.Α.Γ. Μιχάλη Παπάζογλου [112]να φιλοξενήσει τον Πολωνό για μερικές μέρες (ως τέλος Οκτωβρίου 1941) και στην συνέχεια ο Jersy πέφτει στα «*νύχια*» των αδελφών Παντελή και Νίκου Λαμπρινόπουλου που τον φιλοξενούν έναντι αμοιβής μέχρι 28 Δεκεμβρίου 1941. Έμεναν και οι δύο στον Βύρωνα μεταξύ τους σε κοντινή απόσταση (Νιόβης & Παμίσου). Στην συνέχεια από 29 Δεκεμβρίου 1941 ως την σύλληψή του στις 8 Σεπτεμβρίου 1942 έμενε στον Υμηττό στην οδό Κιουταχείας 5 στο σπίτι του Ιωάννη και της Αμφιτρίτη Κοντόπουλου εκτός της περιόδου Φεβρουάριος- Μάρτιος 1942 που έμενε στο σπίτι του Μαλιόπουλου. Σποραδικά ο Iwanow φιλοξενήθηκε στον Βύρωνα στο σπίτι του Παπαδόπουλου και του Κρυώνη (θα τους συναντήσουμε ως συνεργάτες του Πολωνού στην συνέχεια…).

[112] Ο Μιχάλης Παπάζογλου γεννήθηκε το 1892 στην Κωνσταντινούπολη και είχε γραφείο ταξιδιών στην Αθήνα. Ήταν αθλητής στίβου και βασικός παίχτης του Παναθηναικού την περίοδο 1911-1919. Θεωρείτε ιδρυτικό μέλος του Παναθηναικού και ήταν στην διοίκησή του από το 1921 μέχρι το 1960. Ως συνεργάτης του Iwanow καταδικάστηκε σε θάνατο αλλά του δόθηκε χάρη μετά από κινητοποίηση αθλητικών κ.α. παραγόντων

<u>Κιουταχείας 5, Υμηττός : η τελευταία κατοικία</u>

Ο Ιωάννης και η Αμφιτρίτη Κοντοπούλου φιλοξένησαν στο σπίτι τους στον Υμηττό – Κιουταχείας 5 τον Iwanow ως Ανδρέα, ανηψιό της Αμφιτρίτης, όμως η γειτονιά «ψιθύριζε» ότι «*οι Κοντόπουλοι κρύβουν Άγγλο….*» . Ουσιαστικά η προσφυγική συνοικία «κρύβει» τον Πολωνό. Ο Ιωάννης Κοντόπουλος γεννήθηκε στην Σμύρνη το 1888 και ήταν απότακτος αξιωματικός του 1935. Η Αμφιτρίτη το γένος Τσικλή επίσης γεννήθηκε στην Σμύρνη στις 18/9/1906. Μαζί τους έμεινε και η Δέσπω ανηψιά της Αμφιτρίτης η οποία παντρεύτηκε τον αναβάτη του Ιπποδρόμου Δημήτρη Βαλλιάνο με τον οποίο συνεργάστηκε ο Iwanow. Ο Ιωάννης και η Αμφιτρίτη Κοντόπουλου συνελήφθησαν μαζί με τον Iwanow στις 8 Σεπτεμβρίου 1942, δικάστηκαν στις 2 Δεκεμβρίου 1942 και ο μεν Ιωάννης εκτελέστηκε 4 Ιανουαρίου 1943 η δε Αμφιτρίτη διεσώθη με ποινή 15 χρόνια φυλακή διότι ακολουθώντας τις παραινέσεις του Πολωνού κατέθεσε στο στρατοδικείο ότι δεν γνώριζε ποιος ακριβώς ήταν. Σήμερα στο σπίτι της Κιουταχείας διαμένει η Αμφιτρίτη κόρη του Δημήτρη και της Δέσπως. Η κυρία Αμφιτρίτη Βαλλιάνου είχε την καλοσύνη να εξιστορήσει όσα είχε μάθει από την μητέρα της για τον «*Ανδρέα*» και να μου χαρίσει φωτογραφίες του πατέρα της και του Ιωάννη και της Αμφιτρίτης Κοντόπουλου.

Ιωάννης και Αμφιτρίτη Κοντόπουλου η φωτογραφία παραχωρήθηκε από την Αμφιτρίτη Βαλιάνου

Ο Βασίλης Μαλλιόπουλος ήταν απόστρατος του πολεμικού ναυτικού γεννηθείς το 1903 στο Αλασεχίρ. Γνωρίστηκε με τον Iwanow και του έδωσε το υπηρεσιακό του περίστροφο. Καταδικάστηκε ως συνεργάτης του και εκτελέστηκε στις 4 Ιανουαρίου 1943. Στο σπίτι τους στον Βύρωνα έμεινε για κάποιο διάστημα ο Iwanow.

<u>ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΑΙ ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΜΑΛΛΙΟΠΟΥΛΟΥ : ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ</u>

<u>ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΒΑΛΙΑΝΟΣ παραχώρηση από Αμφιτρίτη Βαλλιάνου</u>

12. <u>Η πρώτη σύλληψη</u>

Όπως προαναφέρθηκε την Παρασκευή 19 Δεκεμβρίου 1941 ο Πολωνός συλλαμβάνεται στο πεδίο του Άρεως από στελέχη της G.F.P. [113] μετά από παγίδα που του έστησε ο Πάντος. Τον μεταφέρουν στα γραφεία στην οδό 3ης Σεπτεμβρίου και μετά στις φυλακές Αβέρωφ. Στην G.F.P. διοικητής ήταν ο Έρνεστ Γιόζεφ και βοηθός του ο πιστός στον Εθνικοσοσιαλισμό διερμηνέας Κώστας Τσίμπας [114]. Όμως ο Jersy αξιοποιώντας και ένα «*κόλπο*» που του είχαν μάθει στην εκπαίδευσή του στην Μέση Ανατολή απελευθερώνει τα χέρια του από τις χειροπέδες και ξεφεύγει από τους φρουρούς του κατά την μεταγωγή του από του Αβέρωφ στην οδό 3η Σεπτεμβρίου όταν τον πήγαιναν για ανάκριση. Έχουν γραφεί διάφορες εκδοχές για τον τρόπο απόδρασης του ότι δηλαδή για την απόδραση του βοήθησε και ο Έβερτ, ότι χτύπησε την φρουρά του όταν το έσκασε κ.λ.π. Την συμμετοχή του Έβερτ στην απόδραση του Iwanow και γενικά στην προστασία του μαρτυρεί και ο αντισυνταγματάρχης Αλέξανδρος Μελάς. Το 1946 στα πλαίσια καταγγελιών του ακροδεξιού βουλευτή του κόμματος των ελευθεροφρόνων Ιωάννη Πολυχρονόπουλου [115] εναντίον του Άγγελου Έβερτ ότι είναι «*καταδότης των γερμανών, πράκτορας των Άγγλων και εξέχων συνεργάτης των εαμοβούλγαρων*»!!! ο Μελάς, μεταξύ των άλλων, κατέθεσε «*ο Έβερτ συνετέλεσε στην απόδραση του Ιβάνωφ, επανειλημμένως με ειδοποίησε δια τον Ιβάνωφ όστις εκρύπτετο στην οικία μου και με βοηθούσε σε σαμποτάζ και απελευθέρωση αξιωματικών*» [116]. Εξ άλλου ο ίδιος αναφερόμενος στην δράση του Άγγελου Έβερτ υποστήριξε «*ο Έβερτ φυγάδευσε τον Ιβάνωφ με το υπηρεσιακό του αυτοκίνητο τον οδήγησε στο καταφύγιο της οργάνωσης στην οδό Τοσίτσα όπου έκρυβε τον Μελισουργό και τον Μίλτο Γιαννακόπουλο [117]. Ο Γιαννακόπουλος ανήγγειλε στον Ιβάνωφ ότι έπρεπε να ετοιμαστούν για την Μέση Ανατολή αλλά εκείνος του απάντησε «<u>τρεις καταζητούμενοι είναι πολλοί-εγώ θα μείνω</u>…»*[118]. Ανάλογη πληροφορία καταθέτει και ο Αντώνης Βολταράκης στο βιβλίο του «*Εις την Υπηρεσία της Γκεστάπο*» που εκδόθηκε το 1946. Ο συνεργάτης της G.F.P. Τσίμπας έδωσε με επιστολή του στην εφημερίδα ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ στις 20 Οκτωβρίου 1954 την γερμανική εκδοχή. Έγραψε ο Τσίμπας: «*δεν γνωρίζω αν άμεσα μετά την σύλληψη του Ιβάνωφ τον μετέφεραν*

[113] Gecheine Fed Polizei παράρτημα της wermacht

[114] Ο Τσίμπας ήταν συνεργάτης των γερμανών στην G.F.P. στην Αθήνα και στις Dienststelle 2000 & 3000. Το 1941-1943 εργάστηκε στην GFP . Είχε παντρευτεί την ηθοποιό Αγγ. Κοτσάλη που συνεργάστηκε με την Κίτσα Καραισκάκη υπό τον Βουλπιώτη στην ελληνική ραδιοφωνία επί κατοχής. Το 1944 συνελήφθη από τους συμμάχους στην Γερμανία και παραδόθηκε στην Ελλάδα που δικάστηκε σε θάνατο τρεις φορές. Η ποινή δεν εκτελέστηκε και το 1950 αφέθηκε ελεύθερος.

[115] Ο Ι. Πολυχρονόπουλος ήταν αστυνομικός διευθυντής και είχε κατηγορηθεί ότι συμμετείχε πρωταγωνιστικά στην απόπειρα δολοφονίας του Ελευθερίου Βενιζέλου και της συζύγου του στις 6/6/1933. Ήταν συνεργάτης των γερμανών.

[116] Ι.Πολυχρονόπουλος «επιφανείς διεφθαρμένοι» 1949

[117] Ο Μελισσουργός ήταν ενωμοτάρχης, είχε σκοτώσει δυο Ιταλούς σε συμπλοκή και κρυβόταν μέχρι να βρεθεί τρόπος μετάβασης στην Μέση Ανατολή. Ο Γιαννακόπουλος ήταν αστυνομικός στέλεχος του ΜΙΔΑ (Τσιγάντες)

[118] Εβερτ : η δράση του στην κατοχή μέσα από μαρτυρίες.

στην δική μας υπηρεσία ή αλλού. Εκείνο που μπορώ να σας διαβεβαιώσω είναι ότι την επομένη τον περιμέναμε από τις φυλακές Αβέρωφ. Είχαμε στείλει αυτοκίνητο να τον πάρει μαζί με ένα έγγραφο εντολή της προσωρινής μεταφοράς του. Μέσα στο αυτοκίνητο εκτός του οδηγού ήταν και ένας λοχίας μέγας βλάξ όπως απεδείχθη αργότερα. Μπροστά κάθισαν ο οδηγός και ο βλάξ λοχίας. Πίσω ο Ιβάνωφ με χειροπέδες. Εδώ ήταν το λάθος του λοχία έπρεπε να καθίσει δίπλα του. Φτάνουν στην Γ Σεπτεμβρίου και ο λοχίας πάει να βγει από την πόρτα δεξιά. Τότε ο Ιβάνωφ αν και του είχαν χειροπέδες άνοιξε την αριστερή πόρτα και χάνεται τρέχοντας στον δρόμο προς τον σταθμό πρώτων βοηθειών. Αυτά έγιναν μέσα σε ελάχιστα δευτερόλεπτα. Ακούσαμε φωνές από τον δρόμο βοήθεια-βοήθεια ήταν ο οδηγός και ο λοχίας. Τραβήξαμε τα πιστόλια και βγήκαμε στα παράθυρα. Τους είδαμε να τρέχουν δεξιά αριστερά σαν χαμένοι. Κατέβηκαν και άλλοι *στρατιώτες έψαξαν δεξιά αριστερά πουθενά ο Ιβάνωφ. Είχε δραπετεύσει με χειροπέδες*». Το γεγονός είναι ότι ο Jerzy το έσκασε από το αυτοκίνητο που τον μετέφερε για ανάκριση και παρά τους πυροβολισμούς των φυλάκων του κρύφτηκε σε ένα ασθενοφόρο και κατάφερε να βγάλει τις χειροπέδες και ενδεχομένως να υπήρχε εξωτερική βοήθεια για περαιτέρω διαφυγή του. Τρεις μέρες μετά δημοσιοποιήθηκε προκήρυξη με πλήρη περιγραφή των χαρακτηριστικών του και με αναφορά ότι καταζητείται ο Iwanow που φέρει το ψευδώνυμο Τσενόγλου. Κατά συνέπεια οι γερμανοί γνώριζαν πλέον ότι ο Τσένογλου που απέδρασε ήταν ο Iwanow. Τα στοιχεία αυτά μόνο ο Πάντος μπορούσε να τα είχε πει στην Gecheine Fed Polizei.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

— ΤΟΥ —

ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΝΟΤΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΙΒΑΝΩΦ

500.000 ΔΡΑΧ

JERZY IWANOW

Ύψος 1,70—172 μ. Λεπτός. Πρόσωπον λεπτόν μέ έξέχοντα τά όστα τών παρειών. Όφθαλμοί γαλανοί - γκρί. Ρίς εύθεία, μυτερή. Μύσταξ στενόμακρος (μέχρι τών άκρων τού στόματος), κομμένος, ξανθός. Κόμη βαθέος ξανθού χρώματος, πρός τά όπίσω κτενισμένη, έλαφρώς κατσαρά. Ώτα όλίγον έξέχοντα. Πιθανώς είναι ένδεδυμένος μέ γκρί χειμερινό παλτό (σχέδιον ψαροκόκκαλο), γκρί-μπλέ ένδυμασίαν μέ μικρά καρρώ άνοικτού χρώματος, κυανούν ύποκάμισον μέ έκλαίρ, κόκκινο—καφέ πουλόβερ, σκούρες κάλτσες, μαύρα ύποδήματα (σκαρπίνια), γκρί - μπλέ καπέλλο μέ μαύρη κορδέλλα.

Ό ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΙΒΑΝΩΦ (ή Νικόλαος Τσενόγλου) γεννηθείς έν Βαρσοβία τήν 14ην Δεκεμβρίου 1911, καταζητείται δι' έν έπικίνδυνον διά τήν δημοσίαν άσφάλειαν έγκλημα. Κρύπτεται έν Άθήναις ή έν τή περιοχή αύτών. Συγκεκριμένα στοιχεία τά όποία θά όδηγήσουν είς τήν σύλληψιν τού καταζητουμένου δέον νά δοθούν είς μίαν τών κάτωθι άρχών:

1) Διοίκησις τών Βασιλικών Καραμπινιέρων τής Άνωτάτης Διοικήσεως τών ίταλικών Ένόπλων Δυνάμεων έν Έλλάδι. Όδός Άκαδημίας 20. Άριθμ. Τηλεφ. 35-870.

2) Ίταλικόν Φρουραρχείον Άθηνών, όδός Άμερικής 6. Τηλ. 34-682.

3) Γερμανικόν Φρουραρχείον Άθηνών, όδός Κοραή 4. Τηλ. 32-512.

4) Γερμανικόν Φρουραρχείον Πειραιώς, Πλατεία Δημοτικού Θεάτρου. Τηλ. 43-557.

5) Ίταλικόν Φρουραρχείον Πειραιώς, όδός Γούναρη 7. Τηλ. 53-591.

Τήν άνωτέρω άμοιβήν θά λάβη έκείνος, όστις διά τών στοιχείων άτινα θά παραδώση θά όδηγήση είς τήν σύλληψιν τού καταζητουμένου.

Οίοσδήποτε βοηθεί καθ' οίονδήποτε τρόπον ή παρέχει στέγην είς τόν καταζητούμενον θά τιμωρηθή διά θανάτου. Έπίσης διά θανάτου θά τιμωρηθή οίοσδήποτε γνωρίζει τόν τόπον διαμονής τού καταζητουμένου καί δέν τόν άναφέρει άμέσως.

Charakteristik

Grösse 170 — 172 cm, schlang. Ein ovales Gesicht mit hervorstehenden Backenknochen. Dunkelblaue Augen. Die Nase schmal und spitzig. Scharfe Gesichtszüge. Hellen Schnurbart, schmal gestutzt, bis zur Mundwinkel kommend. Die Haare hellblond nach hinten gekämmt. Die Ohren leicht abstehend. Er trägt höchstwahrscheinlich einen dunklen Wintermantel (Form Psarokkokalo), einen blauen Anzug mit feinen hellen Streifen. Das Hemd hellblau, brauner Pullover, braune Socken, schwarze Schuhe (mit verlängerten Spitzen). Blauer Hut mit schwarzem Band.

Befehlshaber des südlichen Griechenlands und der Oberkommando der bewaffneten Kräfte in Griechenland

«*Στου Ελευθερουδάκη απ΄έξω είδα τοιχοκολλημένη την προκήρυξη. Καταζητείται ο Ιβάνωφ…*» κατέγραψε στο ημερολόγιο 1940-1941 ο Γεώργιος Παππάς…

Οι συμμαχικές υπηρεσίες στην Μέση Ανατολή πληροφορούνται για την προκήρυξη με το ακόλουθο μήνυμα (μάλλον από 614 MIDAS)

Published in the Newspaper KATHIMERINI, 2I Dec. I94I.

ANNOUNCEMENT OF THE COMMANDER OF SOUTH GREECE
OF THE HIGH COMMAND OF ALL ARMED
FORCES IN GREECE.

REWARD OF Drs. 500.000. (Either the same value in rations)

GEORGIOS IVANOF (or NIKOLAOS TSENOGLOU) born in Warsaw on the I4th Dec. I9II is wanted for a crime dangerous to public security. He is hidden in Athens or in the districts around. Evidente that will lead to the arrest of the above mentioned person must be given to one of the following authorities.

I.- H.Q. Of the High Comd. of KARABNIERI Tel. No 35-870, 20 ACADEMY St.
2.- Italia n Provost Marshal Athens, America St. 6
3.- German Provost Office, 4 Korai St.
4.- " Public Theatre Piraeus.
5.- Italian " " 7 Gounaris St. "

The above mentioned reward will be received by ~~whoever~~ any person who will give the particulars of the criminal ~~and~~ that will lead to his arrest.

Anyone who is helping or accomodating in any manner the person wanted will be punished by death. Also any other person who knows the hiding place of the criminal and does not report it will be punished by death.

Particulars.

Height I.70-I.72. Thin. Thin face with the cheek bones protruding . Eyes blue -grey. ~~XXXXX~~ Nose straight and pointed. Moustache fair and thin coming up to the end of his mouth. Hair dark blond combed upwards and wavy. Ears coming out.

Ο Μιχάλης Παπάζογλου διηγείται μεταπολεμικά «*μερικοί από εμάς δυσπιστούσαν ότι ο Iwanow κατάφερε να αποδράσει από την G.F.P. Τους έδωσα τις αποδείξεις. Για μερικές μέρες με είχαν συλλάβει οι γερμανοί και συμπτωματικά με έβαλαν στο ίδιο κελί που ήταν και ο Iwanow. Είχε γράψει στον τοίχο συνθήματα με την υπογραφή του...*».

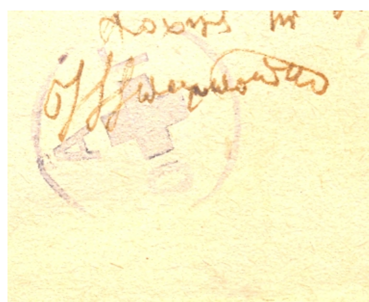
Η Μέση Ανατολή αντέδρασε «*Να επιστρέψεις αμέσως…*».

Τον Σεπτέμβριο του 1942 η Μέση Ανατολή ζητούσε την επιστροφή του Πολωνού με το υποβρύχιο Τρίτων. Όμως ο Τρίτων έχοντας μπει σε Ελληνικά νερά ήλθε σε μάχη με γερμανικά αντιτορπιλικά και βυθίστηκε τον Νοέμβριο του 1942.

Η επικήρυξη αντικειμενικά δυσκόλευε τις κινήσεις της ομάδας και ειδικά του ίδιου του Iwanow. Η διαμονή του πλέον έγινε πιο «*δύσκολη*», οι χρηματικές απαιτήσεις για «*συντήρηση*» του δικτύου του μεγάλωναν, η διερεύνηση διαφυγής του στην Μέση Ανατολή έγινε πολύ δύσκολη αφού οι γερμανοί απειλούσαν με θάνατο όσους τον βοηθούσαν. Είχε προστεθεί και μια σοβαρή δυσκολία. Η Μαριάνα που ήταν η διαχειρίστρια των χρημάτων της ομάδας τον ενημέρωσε ότι τα χρήματα τέλειωσαν. Η κατάσταση είχε γίνει επικίνδυνη. Η Μέση Ανατολή τον ενημέρωσε ότι στέλνει χρήματα μέσω της Κάτω Λογοθέτη [119]. Τα χρήματα όμως δεν ήλθαν ή αν ήλθαν δεν δόθηκαν στην ομάδα Iwanow. Αλλά και ο ίδιος δεν φαίνεται να ήθελε να απομακρυνθεί από την Ελλάδα αφού όταν βρέθηκε μέσο και ήλθε η ώρα της αναχώρησης ο Iwanow δήλωσε «*<u>δεν φεύγω θα συνεχίσω την δράση μου στην Ελλάδα</u>*…»[120]

Ο Iwanow από 29 Δεκεμβρίου 1941 μένει στο σπίτι του Ιωάννη και της Αμφιτρίτη Κοντόπουλου στην οδό Κιουταχείας 5 στον Υμηττό. Η προσφυγική φτωχική γειτονιά γνώριζε τον Iwanow σαν ανηψιό της Αμφιτρίτης αλλά ήταν κοινό μυστικό ότι «*ο κυρ Γιάννης κρύβει Άγγλο*…»

13. <u>Η Οργάνωση Αναγέννησης Γένους (Ο.Α.Γ.) & η ομάδα Iwanow - Sabotage</u>

<u>Η σφραγίδα της Ο.Α.Γ. με την υπογραφή του αρχηγού</u>

Η Ο.Α.Γ. ήταν από τις πρώτες ομάδες αντιστασιακής δράσης που ιδρύθηκε στην Αθήνα το 1941 από τον Ιωάννη Μπομποτίνο [121]. Η οργάνωση ασχολιόταν κυρίως με περίθαλψη και απόκρυψη μελών του στρατιωτικού συμμαχικού σώματος που έμειναν στην Ελλάδα μετά την γερμανική κατοχή και συλλογή πληροφοριών. Η

---

[119] Π.Μακρή-Στάικου «Ο Άγγλος πρόξενος» : Η Κάτω Λογοθέτη ήταν συνεργάτης της I.S.D.L .και συμμετείχε σε δίκτυο διαφυγής προς την Μέση Ανατολή με την οργάνωση ΦΟΞ.

[120] Δ. Γυφτόπουλος : μυστικές αποστολές στην εχθροκρατούμενη Ελλάδα. Πιθανόν η διαφυγή είχε οργανωθεί από την ομάδα Βαλασάκη.

[121] Ο Ιωάννης Μπομποτίνος γεννήθηκε στην Καλαμάτα το 1904 και πέθανε το 1967 στο Ν. Ηράκλειο. Ήταν φιλόλογος. Συμμετείχε στις μάχες της Μικράς Ασίας και το 1941 ίδρυσε την Ο.Α.Γ. Μεταπολεμικά βραβεύτηκε για την αντιστασιακή του δράση.

οργάνωση δεν διέθετε δικό της ασύρματο και η σύνδεση της με την Μέση Ανατολή γινότανε μέσω Άγγλου συνδέσμου στην Ελλάδα.   Σύμφωνα με τον πλοίαρχο Κώνστα το 1942 μια γνωστή επιχείρηση της οργάνωσης ήταν η εξουδετέρωση ενός γερμανικού σχεδίου απόπειρας δολοφονίας του Γεωργίου στην Μέση Ανατολή. Συγκεκριμένα ανέφερε ο Κώνστας [122]«*η αρμόδια (γερμανική) υπηρεσία επιλέγει πέντε Σύριους πράκτορας γνώστας της αιγυπτιακής και ελληνικής γλώσσης και τους αποστέλλει εκ Βερολίνου εις Αθήνας ίνα εκείθεν μέσω Συρίας διεισδύσουν εις το αιγυπτιακόν έδαφος. Ούτοι φθάνουν εις Αθήνας αρχάς Μαρτίου 1942 ως γερμανοί στρατιώται εγκαθίστανται εις την γερμανικήν λέσχην «Φιλαδέλφεια» της οδού Ομήρου και επιδίδονται εις την κατάστρωσιν εν ταις λεπτομερείαις του δολοφονικού των σχεδίου. Κατ΄ αυτό επρόκειτο δι΄ενός μικρού γερμανικού βενζινοκίνητου «Ευαγγελίστρια» να αναχωρήσουν εκ Τουρκολίμανου δι΄ ακτάς Συρίας να αποβιβαστούν παρά την Αλεξανδρέτταν και εκείθεν υπο την κάλυψιν γερμανόφιλων Συρίων με πλαστάς ταυτότητας να εγκατασταθούν εις Κάιρον ίνα με την πρώτην ευκαιρίαν προβούν εις την απόπειραν. Η γερμανική κατασκοπεία Μέσης Ανατολής θα ενοχοποίει τας αγγλικάς υπηρεσίας ελπίζουσα ούτω να δημιουργήσει ένα χάσμα μεταξύ Ελλάδος και Αγγλίας. Ταύτα πάντα περιήλθον εις γνώσιν του γερμανού φρουράρχου Αθηνών στρατηγού Φρίτσε (δια πράκτορος του Φον Κανάρη) ως και της γραμματέας του Μπίλλυ ή Έρτα Χαουπμαν η οποία δια του Γάλλου πράκτορος Πωλ Μενιέ ειδοποιεί [123]περί των σχεδιαζομένων τον ένθερμον αγωνιστήν ιατρόν Κώστα Γιαννάτον κύριον και δρων μέλος της υπό αρχηγόν τον Γιάννη Μπομποτίνον εθνικής οργανώσεως Ο.Α.Γ. Αμέσως η Ο.Α.Γ. λαμβάνει την απόφασιν όπως αντιδράση κατά του χιτλερικού αυτού σχεδίου το οποίον και ανατρέπει από της πρώτης του φάσεως δια της εξοντώσεως των πρακτόρων υπό μιας ομάδος του» [124].*

Ο Jerzy Iwanow δρώντας κυρίως μόνος του, ή σε συνεργασία με Έλληνες [125]και Πολωνούς πατριώτες, συγκρότησε μια ομάδα συλλογής πληροφοριών που μεταδόθηκαν προς αξιολόγηση και δράση στην Μέση Ανατολή, συνδέθηκε με την Ο.Α.Γ. αλλά και με τις πιο σημαντικές οργανώσεις που δρούσαν την περίοδο 1941-1942 στην κατεχόμενη Ελλάδα, πραγματοποίησε δολιοφθορές σε εγκαταστάσεις και μέσα του εχθρού, διείσδυσε με διάφορα ψευδώνυμα σε λιμενικές και αεροπορικές

---

[122] Π. Κώνστας : «Η Ελλάς την δεκαετία 1940-1950»

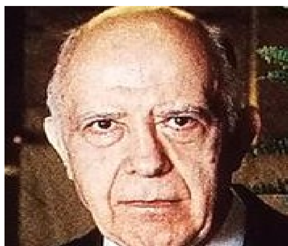
[123] Επειδή η Γκεστάπο είχε βραδύτερον πληροφορίας ότι ο γερμανός φρούραρχος Φρίτσε και η γραμματεύς του Μπίλλυ ή Έρτα Χάουπμαν εκινούντο συνωμοτικώς εναντίον του χιτλερικού καθεστώτος τους συλλαμβάνει κατά τα τέλη του 1942 και τους οδηγεί στο Βελιγράδι όπου και καταδικάζονται. Ο μεν Φρίτσε εκτελείται δι΄ απαγχονισμού η δε Μπίλλυ δι’ αποκεφαλισμού υπό οργάνων των Ες Ες.

[124] Αύτη απετελείτο από τον συνταγματάρχην Α.Σταυρόπουλον, από τον δημοσιογράφον Γιάννη Β. Ιωαννίδην, τον αυστραλόν Τζώρτζ Φουλ, τον ιατρόν Κ. Γιαννάτον, τον Αθ. Κάλφαν, τους Α. και Μ. Μπάρκαν, τπν Γ. Ζήσην και τον Δ.Θεοφιλόπουλον με επικεφαλής τον Γιάννη Μπομποτίνον.

[125] Γ.Κουβά : Σκοπευτήριο Καισαριανής : Ο Ηλίας Κανάρης αναφέρεται ως συνεργάτης του Iwanow εκτελεσθείς 24/2/1943 χωρίς άλλες πληροφορίες. Πάντως παραμένουν αρκετοί πατριώτες άγνωστοι που είχαν κάποια σχέση με την δράση του

εγκαταστάσεις και πραγματοποίησε σειρά sabotage με πιο σημαντικό το sabotage στου Μαλτσινιώτη. Αλλά ίσως η πιο σημαντική προσφορά του ήταν η συμβολή στην ενίσχυση του λαϊκού αντιστασιακού φρονήματος σε μια πολύ δύσκολη εποχή πείνας και λιμού. Στην πραγματικότητα ο Πολωνός, ασφαλώς και οι άλλοι αντιστασιακοί φορείς, αποτέλεσαν τον συνδετικό κρίκο της αντίστασης από τον Γλέζο και τον Σιάντα στο Ε.Α.Μ. και στις υπόλοιπες οργανώσεις.

Στην έρευνα της δράσης του Iwanow εντοπίσαμε και μικρής ηλικίας συνεργάτες του ως τσιλιαδόροι σε παρακολούθηση στόχων π.χ. ο Χρήστος Κατσιγιάννης που ήταν δώδεκα ετών, ο Ηλίας Δημητρακόπουλος που ήταν δεκατριών ετών ή ακόμα και η Γαβριέλλα Μυλωνοπούλου δεκαέξι ετών. Επίσης ως συνεργάτης του ήταν κάποιος απόστρατος Μαυρίκης μέλος της ΠΕΑΝ. Τον Μαυρίκη[126] έστειλε δύο φορές στην Εύβοια ο Περρίκος για λογαριασμό του Πολωνού να φέρει πληροφορίες πλοίων, αποθηκών καυσίμων και πυρομαχικών [127]

Χ.Κατσιγιάννης[128]

Η.Δημητρακόπουλος

Ο Ηλίας Δημητρακόπουλος [129]ήταν μέλος της Ο.Α.Γ. σε ηλικία δεκατριών ετών. Ο βιογράφος του Baron James στο βιβλίο «the Greek connection the life of Elias Demetrakopoulos and the untold story of Watergate» αναφέρει : «*ο Κωνσταντίνος Γιαννάτος με έφερε σε επαφή με την Ο.Α.Γ. όταν μαζί βοηθήσαμε να κρύψουμε δύο Άγγλους. Ήταν μια συντηρητική οργάνωση ο Μπομποτίνος ήταν βασιλικός αλλά ο Γιαννάτος βενιζελικός. Είχε 200 περίπου μέλη σε όλη την Ελλάδα αλλά δεν γνωριζόντουσαν μεταξύ τους για συνωμοτικούς λόγους. Εγώ βοηθούσα σε διανομή αντιστασιακών εφημερίδων π.χ. την εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, στην επικοινωνία μας με Άγγλους και με την Μ16 στο Κάιρο λόγω γνώσης της αγγλικής γλώσσης …. Ο Iwanow συνδέθηκε με την Μαριάννα Γιαννάτου που δούλευε στην Πολωνική πρεσβεία στην Αθήνα. Ο Iwanow συνήθως έκανε μόνος του τα sabotage αλλά μερικές φορές χρειαζόταν βοήθεια και ζητούσε εθελοντική συμμετοχή μελών της Ο.Α.Γ., η αποστολή του Iwanow ήταν να προκαλέσει προβλήματα στην εφοδιαστική αλυσίδα των γερμανών προς την Βόρειο Αφρική. Τον γνωρίσαμε ως **Κυριάκο Παρίση** με κωδικό 33Β. Είχε ενταχθεί στον S.O.E. με unit 004. Ήταν πολύγλωσσος*

[126] Δυστυχώς χωρίς άλλα βιογραφικά στοιχεία.
[127] ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ 7/4/1945
[128] Βασίλης Μπαρτζιώτας : έπεσαν για την ζωή
[129] Ηλίας Δημητρακόπουλος (1928-2016) δημοσιογράφος με αντιστασιακή και αντιχουντική δράση, έζησε πολλά χρόνια στις ΗΠΑ και διετέλεσε σύμβουλος δημοκρατικών προέδρων, αποκάλυψε την χρηματοδότηση του Νίξον από τον Τομ Πάππας

και μιλούσε Πολωνικά, Ρώσικα, Γαλλικά, Ελληνικά, γερμανικά, Ιταλικά και Αγγλικά. Συνήθιζε να λέει «Anything you destroy counts in the effort”[130]. Ο Δημητρακόπουλος θυμότανε μερικές από τις δραστηριότητες της ομάδας Ο.Α.Γ. και του Iwanow :

- δολιοφθορά σε τοπικό ραδιοφωνικό σταθμό στο Ζάπειο [131],
- sabotage σε υπόγειες δεξαμενές καυσίμων στο Τατόι που κάηκαν και δέκα πέντε αεροσκάφη,
- χρησιμοποιούσε τους αδελφούς Μπάρκα για μεταφορές εκρηκτικών, μαγνητικών ναρκών κ.λ.π.,
- κόψιμο καλωδίων επικοινωνίας των γερμανών Τατόι-Αθήνα [132],
- επεδίωξε να ανατινάξει το ξενοδοχείο Μεγάλη Βρετανία αν έμενε εκεί ο Μουσολίνι κατά την επίσκεψή του στην Αθήνα,
- συλλογή σημαντικών πληροφοριών από τους γερμανούς για δυνάμεις, οχυρωματικά έργα κ.λ.π. από το ξενοδοχείο Μεγάλη Βρετανία,
- sabotage στο εργοστάσιο Μαλτσινιώτη καθοδηγώντας εργάτες να ρίχνουν μεταλλικά εξαρτήματα και σκόνη από καουτσούκ στους στροβυλοθαλάμους των κινητήρων αεροσκαφών με συνέπεια να καταστραφούν δεκάδες αεροπλάνα,
- Επιτέθηκε στο γερμανικό υποβρύχιο U-133

Και ο Δημητρακόπουλος συμπλήρωσε «*τα sabotage το 1942 ήταν επικίνδυνα γιατί οι γερμανοί έφεραν στην Ελλάδα δύο μονάδες Feldpolizei που ήταν ειδικοί στην αντικατασκοπία*» και ο Μπομποτίνος επεσήμανε ότι οι υπήρξαν προδοσίες που οφείλονταν σε «*δωροδοκίες, εγωισμούς και προσωπικές συγκρούσεις».*

Προφανώς στην διήγηση των επιχειρήσεων του Πολωνού σαμποτέρ που ακολουθεί ίσως υπάρχουν ελλείψεις και ενδεχομένως λάθη σε δευτερεύοντα όμως σημεία όπως π.χ. την ακριβή χρονική περίοδο των επιχειρήσεων κ.λ.π. ενώ παραλείπονται διάφορες πληροφορίες π.χ. στο διαδίκτυο που δεν ήταν δυνατόν να διασταυρωθούν.

Ας «*ακολουθήσουμε*» τον ασυγκράτητο Πολωνό στις δράσεις του στην Ελλάδα έχοντας επίγνωση ότι η συνολική του δράση πιθανότατα αφορούσε και άλλες μη γνωστές δολιοφθορές και sabotage.

---

[130] J.Barron “The Greek connection the life of Elias Demetrakopoulos…”

[131] ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ 27/10/1954 : Η Βαλλιάνου εξιστορεί ότι ο Iwanow πήγαινε βόλτα την ίδια και την αδελφή της στο Ζάππειο απέναντι από τον ραδιοφωνικό σταθμό. Ίσως η βόλτα εξυπηρετούσε τον σχεδιασμό του sabotage του ραδιοφωνικού σταθμού στο Ζάππειο που αναφέρεται στο βιβλίο του Baron για τον Η. Δημητρακόπουλο .

[132] Το sabotage αυτό έγινε από τους αδελφούς Μπάρκα και για αυτό εκτελέστηκαν (αναλυτικά πιο κάτω)

14. Ένας εναντίον όλων…

- Ο Iwanow ντυμένος με γερμανική στολή [133]και μιλώντας άψογα γερμανικά χαιρετά ναζιστικά την φρουρά και μπαίνει στο ξενοδοχείο Μεγάλη Βρετανία που αποτελούσε κεντρικό σημείο της γερμανικής διοίκησης. Γνωρίζει από πληροφορίες του δικτύου του ότι αρχηγός της Ελληνικής ασφάλειας του ξενοδοχείου είναι ο αξιωματικός Αθανάσιος Μοσχονάς [134]. Γνωρίζει επίσης ότι ο Μοσχονάς είναι πατριώτης και γνωστός του Γιαννάτου. Κάθεται στο μπαρ του ξενοδοχείου και ζητά να του φωνάξουν τον Μοσχονά. Ο Μοσχονάς παθαίνει σοκ όταν ο … γερμανός αξιωματικός του δίνει αναγνωριστικές συστάσεις και του ζητά εβδομαδιαία ενημερωτικά σημειώματα με πληροφορίες γερμανικών εγκαταστάσεων, κινήσεις αξιωματικών κ.λ.π. Η ροή πληροφοριών από τον Μοσχονά στον Iwanow και από εκεί στην Μέση Ανατολή διευκολύνει συμμαχικούς σχεδιασμούς και βομβαρδισμούς ακριβείας. Μεταπολεμικά στις διηγήσεις του ο Μοσχονάς αναφέρει ότι ο Iwanow ήθελε να «*χτυπήσει*» το ξενοδοχείο Μεγάλη Βρετάνια στην επίσκεψη Μουσολίνι στην Αθήνα στις 20 Ιουλίου 1942. Η επιχείρηση αναβλήθηκε, κατά τον Γιαννάτο, γιατί ο Ιταλός αποφάσισε να μην διανυχτερέψει στο ξενοδοχείο. Για την υλοποίηση αυτού του σχεδίου ο Iwanow σκόπευε να διοχετεύσει μέσα στο ξενοδοχείο εκρηκτικά μέσα σε ντενεκέδες λάδι. Οι συνεργάτες του είχαν αντιρρήσεις λόγω του κινδύνου να υπάρχουν αντίποινα. Παρόμοια εξέλιξη είχε και το σχέδιο του Iwanow να ανατινάξει το ξενοδοχείο Μεγάλη Βρετάνια όταν πληροφορήθηκε από τον Μοσχονά ότι θα διανυκτέρευαν 400 γερμανοί πιλότοι και ζήτησε μαζί με τους ντενεκέδες λάδι να μπουν στο ξενοδοχείο και μερικοί με δυναμίτη. Τελικά η απόπειρα δεν έγινε γιατί τον έπεισε ο Περρίκος ότι οι επιπτώσεις για τους Αθηναίους θα είναι πολύ βαριές [135] . **Ο Πολωνός έλεγε "*οι Έλληνες είναι γενναίοι άνθρωποι αλλά δεν τους αρέσουν οι εκρήξεις*** …".[136]

---

[133] Οι αδελφές Άννα και Ζαμπέτα Πετροπούλου ήταν ιδιοκτήτριες δύο πορνείων στην Αθήνα που εξυπηρετούσαν γερμανούς αξιωματικούς και οπλίτες. Οι ίδιες συνεργάζονταν με την Ο.Α.Γ. και μάλιστα είχαν δεχθεί να αντικαταστήσουν γυναίκες των πορνείων με άλλες που είχαν ασθένειες σεξουαλικώς μεταδιδόμενες με συνέπεια να ασθενήσουν πολλοί οπλίτες. Οι δύο αυτές εξασφάλισαν στολή γερμανού αξιωματικού…

[134] Μεταπολεμικές διηγήσεις Μοσχονά – Γιαννάτου στον ΑΣΥΡΜΑΤΟ & στην ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ

[135] Κων/νος Δ. Περρίκος 1905-1943 η βιογραφία ενός ήρωα

[136] J.Barron “The Greek connection the life of Elias Demetrakopoulos…”

Αθανάσιος Μοσχονάς

- Η Μαρόζια Βασιλειάδου ήταν μία «*καλλιτέχνιδα*» που εργάζονταν στην νυχτερινή Αθήνα της κατοχής δηλαδή σε χώρους διασκέδασης ιταλών και γερμανών αξιωματικών, μεγαλομαυραγοριτών, συνεργατών των δυνάμεων κατοχής κ.λ.π. Η Μαρόζια μάζευε πληροφορίες από μεθυσμένους ή ερωτευμένους αξιωματικούς και τις διοχέτευε στην αντίσταση. Ο Iwanow απέκτησε επαφή με την Μαρόζια και μέσω ενός συνδέσμου αξιοποιούσε τις πληροφορίες. Μια τέτοια πηγή πληροφοριών ήταν από γερμανό ναύαρχο με υψηλή θέση στο στρατηγείο που ήταν εραστής της Μαρόζια. Στις 20 Νοεμβρίου 1941 η Μέση Ανατολή πληροφορήθηκε ότι δύο ατμόπλοια κινούνται από Πειραιά προς Βόρειο Αφρική με ανταλλακτικά αρμάτων και πυρομαχικά με αεροπορική υποστήριξη. Στην συνέχεια ανέλαβε η RAF…
- Με την μεσολάβηση του αθλητικού παράγοντα Μιχάλη Παπάζογλου που ήταν μέλος της Ο.Α.Γ. ο τερματοφύλακας Βελούδης, μιας ποδοσφαιρικής ομάδας με την ονομασία «έντεκα», έβαλε μέσα στην Σαλαμίνα εκρηκτικούς μηχανισμούς. Η ομάδα «*έντεκα*» μπαινόβγαινε συχνά στην Σαλαμίνα γιατί έπαιζε ποδόσφαιρο με την ομάδα της γερμανικής φρουράς. Ο Iwanow κολυμπώντας βρέθηκε ένα βράδυ μέσα στις εγκαταστάσεις και παγίδευσε ένα φορτηγό εφοδιασμού γερμανικού ναρκαλιευτικού.

- Το φθινόπωρο του 1941 ο Iwanow ανατίναξε στο Μαρκόπουλο αποθήκες καυσίμων [137]. Το σαμποτάζ αυτό έγινε σε συνεργασία με τον αξιωματικό Αλέξανδρο Μελά [138], στο σπίτι του οποίου έμεινε για κάποιο διάστημα, των αδελφών Μαρίνου και Άγγελου Μπάρκα κ.α. μελών της Ο.Α.Γ. [139]. Από το σαμποτάζ καταστράφηκε μεγάλη ποσότητα καυσίμων αεροσκαφών.

Μελάς

- Η ίδια ομάδα πραγματοποίησε [140]και άλλα σαμποτάζ σε αποθήκες καυσίμων στο Τατόι τέλη του 1941 και στο Χασάνι με τα οποία εκτός μεγάλων ποσοτήτων καυσίμων έπαθαν ζημιά και αεροσκάφη επί εδάφους [141]. Σε μια από τις επιχειρήσεις, διηγήθηκε ο αντισυνταγματάρχης Αλέξανδρος Μελάς, από λάθος χειρισμών των εκρηκτικών κάηκαν τρεις άνδρες του. Ο Μελάς δέχθηκε να κρύψει στο σπίτι του ένα Άγγλο αλλά σχεδόν αμέσως ενημερώθηκε ότι κρύβει τον Iwanow. Ο Πολωνός του πρότεινε sabotage και ο Μελάς δέχθηκε. Λέει ο Μελάς [142] «*ήμαστε πέντε στο sabotage στο Τατόι που ανατινάξαμε αποθήκες καυσίμων. Ο Iwanow αντί για ζώνη στο παντελόνι του είχε εκρηκτικό σχοινί…*»

[137] ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ 29/3/1945 : πληροφορίες για τις αποθήκες καυσίμων στο Μαρκόπουλο από τις Μπούμπουρα, Τιτή Δούκα και Ζαν Μπέμπη,

[138] Ο Αλέξανδρος Μελάς ήταν γιος αδελφού του Παύλου Μελά και η μητέρα του ήταν η κόρη του Ερρίκου Σλήμαν. Ήταν συνεργάτης των βρετανικών μυστικών υπηρεσιών και φανατικός βενιζελικός. Στην κατοχή διατηρούσε δίκτυο προστασίας και διαφυγής Βρετανών από την Ελλάδα (από το βιβλίο Ο Άγγλος ασθενής).

[139] ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ 29/3/1945 διήγηση Μελά

[140] Πιθανόν με την ομάδα Μελά συμμετείχαν και οι αδελφοί Μπάρκα

[141] ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ 20/3/1945 : Γιαννάτος «30 γερμανικά αεροσκάφη…»

[142] ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ 27/3/1945

ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ ΤΟΥ ΣΥΜΜΑΧΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

Ο ΙΒΑΝΩΦ ΑΝΑΤΙΝΑΣΣΕΙ...

Ὁ ἀντισυνταγματάρχης κ. Ἀλ. Μελᾶς ἀφηγεῖτα
τὴν δραματικὴν συνεργασίαν του μὲ τὸν σαμποτέ

ΠΩΣ ΕΚΑΜΑΝ ΤΟ ΣΑΜΠΟΤΑΖ ΤΟΥ ΤΑΤΟΐΟΥ

Τὸν ἐφιλοξένησεν ἐπὶ δίμηνον εἰς τὴν οἰκίαν του ὁδὸς Βαλαωρίτου

ΡΕΠΟΡΤΑΖ Γ. ΝΑΖΟΥ
(Ἀποκλειστικότης «ΑΣΥΡΜΑΤΟΥ»)

Συνήθως ὅσοι περιγράφουν τὴν πραγματικότητα, προσθέτουν καὶ ὀλίγην φαντασίαν, γιὰ νὰ τὴν κάνουν πιὸ ἐνδιαφέρουσα. Στὴν περίπτωση, ὅμως τοῦ Ἰβάνωφ, θἄπρεπε νὰ κάνωμε τὸ ἀντίθετο: νὰ ἀφαι-

πρωΐ ἀνεχώρησε, ἀφοῦ προηγουμένως μοῦ ἔδειξε ἕνα τύπο φυτιλιοῦ ποὺ ἄναβε χωρὶς φλόγα καὶ καπνὸ καὶ ποὺ τὸ φοροῦσε γιά... ζώνη πάντα ὁ μεγάλος αὐτὸς «σαμποτέρ». Τὸ ἀπόγευμα —ὅλη μέρα φυσικὰ πρόσεχα γιὰ νὰ ἀκούσω τὴν ἔκρηξη —χτύπησε συνθηματικὰ τὸ τζάμι καὶ μπῆκε ἕνας ζητιάνος, ὁ Ἀλέκος, τὸ ἡρωϊκὸ αὐτὸ παιδί, ποὺ κάηκε μὲ δυὸ ἄλλους ζωντανὸ — ἀλλὰ αὐτὸ εἶναι μιὰ ἄλλη ἱστορία. Τὸν Ἀλέκο, τὸν ἀφανῆ αὐτὸν ἥρωα γιατὶ δὲν θυμᾶμαι τὸ ὄνομά του, τὸν γνώρισα ἐκείνη τὴν στιγμὴ ποὺ εἶπε ὅτι ἔρχονταν ἐκ μέρους τοῦ Ἰβάνωφ, ποὺ χρειάζονταν ἐνίσχυση γιὰ τὴν ἐκτέλεση τοῦ «σαμποτάζ», δυό-τριῶν ἐμπίστων ἀνθρώπων καὶ ὅτι θὰ μᾶς περίμενε κρυμμένος σὲ κάποια ρεματιά. Πῆρα μὲ τρεῖς ἄλλους τὸ καμιόνι τῶν σκουπιδιῶν, ποὺ ὡδηγοῦσα ἐγώ, καὶ ξεκινήσαμε μεταμφιεσμένοι μὲ κουρελιασμένα ροῦχα. Γιὰ νὰ ξεφύγουμε τὴν προσοχὴ τῶν Γερμανῶν, ὅταν κυκλοφορούσαμε ἔξω ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, κάναμε πὼς μαζεύουμε σὲ κάτι σακκιὰ ποὺ πέρναμε μαζύ μας κουκουνάρες καὶ ξύλα, ποὺ ἦταν περι-

Ὁ ἀντισυνταγματάρχης κ. Ἀλ. Μελᾶς. Ὁ Βρεττανὸς ἀρχισ-τηγος Οὐΐλσων τὸν ἐτίμησε διακριτικῶς διὰ τὰς σπουδαιοτ- ὑπηρεσίας τὰς ὁποίας προσέφερεν εἰς τὸν βρεττανικὸν στρ- ἀναπτύξας εὐρυτάτην δρᾶσιν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Κατ-

ροῦσαν, λοιπόν, καλά, προβολεῖς ἦταν ἐπίσης τοποθετημένοι ὁλόγυρά της καὶ κινδυνεύαμε ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ ἀπὸ κανένα ξαφνικό τους ἄναμμα. Σὲ ἕνα ταγάρι ὁ Ἰβάνωφ εἶχε τὶς «χελῶνες» του, κάτι μπόμπες ποὺ μοιάζουν

δὲν εἶχε ἀντιληφθεῖ, καθ- ταν κρυμμένο μέσ' στὰ στὴν πρωϊνή του ἀναγν- ὁ Ἰβάνωφ. Ἀναγκαστ- λοιπόν, νὰ τὸ στρίβωμε χέρια μας ποὺ καταμ- καν καὶ νὰ χασομεροῦμ- ἐπικίνδυνα στὴν θέση

<u>ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ 1945</u>

- Τον Νοέμβριο του 1941 ο Iwanow ενεργεί σειρά σαμποτάζ στην Πάτρα, στην συνέχεια στον Άραξο και στην Πάρο [143]με βασικό συνεργάτη τον Πάνο Δελή [144]. Έκαναν sabotage στην Πάτρα, στην συνέχεια στον Άραξο και στην Πάρο. Με τον Δελή ως ανιχνευτή ο Iwanow βύθισε ένα γερμανικό καταδιωκτικό, μαζί προσπάθησαν ανεπιτυχώς να εκτροχιάσουν μια αμαξοστοιχία που πληροφορήθηκαν ότι έρχεται από Αθήνα με Ιταλούς στρατιώτες και πυρομαχικά. Το sabotage αυτό απέτυχε γιατί η πληροφορία για την άφιξη της αμαξοστοιχίας ήταν λανθασμένη (η άφιξη έγινε την επομένη). Όμως κατάφεραν να καταστρέψουν μια Ιταλική αυτοκινητοπομπή με πυρομαχικά [145]. Μετά τρεις μέρες ο Iwanow και ο Δελής [146]μεταμφιεσμένοι ως εργάτες πήγαν στον Άραξο και έκαψαν ένα γερμανικό αεροπλάνο και 20 βαρέλια βενζίνη. Μετά τον Άραξο ο Iwanow με ιταλική στολή έφυγε για την Πάρο.

[143] ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ 26/3/1945 : Οι κυρίες Δήμητρα και Κατίνα Βουδούρη και ο Νίκος Βερνίκος φρόντισαν να ταξιδεύσει ο Πολωνός στην Πάτρα και μετά στον Πόρο

[144] ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ 31/3/1945 & 2/4/1945 (επιστολές συνεργατών του Δελή)

[145] ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ 26 Μαρτίου 1945

[146] Ο Δελής συνέχισε την δράση του στην Πάτρα αλλά συνελήφθη από τους γερμανούς και εκτελέστηκε

Ας δούμε τι διηγείται συνεργάτης του Δελή με επιστολή του στις 2 Απριλίου 1945 στην εφημερίδα ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ «*…Περιερχόμενος την παραλίαν ο Δελής παρατηρούσε έναν Έλληνα που τον έδερναν οι Ιταλοί που απεπειράθη να πάρη μια πανιότα από ένα σακίδιο ενός Ιταλού. Μη δυνηθείς να βλέπη το απαίσιον θέαμα εκδηλώθη και είπε μεγαλοφώνως επί λέξει – Αχ πότε πλέον Έλληνα θα αναπνεύσεις αέρα ελεύθερον – Ο Ιβάνωφ που και αυτός περιήρχετο την παραλίαν και κατά την στιγμήν εκείνην χωρίς να τον αντιληφθή ο Δελής έτυχε να είναι πλησίον άκουσε τις λέξεις αυτές και αμέσως τον πλησίασε και αφού ωμίλησαν επ΄ ολίγον κατάλαβαν και οι δύο πως μπορούσαν να συνεργαστούν. Το βράδυ του διηγήθη ο Ιβάνωφ τα καύσιμα των Ιταλικών αυτοκινήτων και συμφώνησαν και οι δύο για την ανατίναξη του γερμανικού καταδιωκτικού το επόμενο βράδυ και ο μεν Δελής χρησίμευσε ως ανιχνευτής ο Ιβάνωφ ως σαμποτέρ. Το ίδιο βράδυ περνώντας από τον σιδηροδρομικό σταθμό των Πατρών πληροφορήθηκαν ότι ήρχετο από τας Αθήνας μια αμαξοστοιχία γεμάτη Ιταλούς και πυρομαχικά επρόκειτο δε να φύγει από τας Πάτρας εις τας δύο μεταμεσονύχτιον. Χωρίς να χάσουν καιρό αγόρασαν ένα ρολό χαρτόνι, κλέβουν και κάτι κλειδιά από ένα υδραυλικό εργαστήριο ενός φίλου του Δελή που τα κλειδιά του καταστήματος εκείνες τις ημέρες τα είχε ο Δελής επειδή ο φίλος του είχε φύγει για τας Αθήνας. Προχώρησαν μέσα στο σκοτάδι με προφυλάξεις μία ώρα και σταμάτησαν στην τοποθεσία κόκκινος μύλος γιατί έκριναν κατάλληλο το μέρος για το σαμποτάζ. Η ώρα ήτο δώδεκα παρά τέταρτο μέσα σε δύο ώρες έπρεπε να είναι όλα εντάξει. Ο Ιβάνωφ ανέλαβε να βγάλει 100 μέτρα γραμμή και ο Δελής σχημάτιζε με το χαρτόνι ψεύτικες γραμμές και αφού τις χρωμάτισε μαύρες τις τοποθέτησε στο κενό που ο Ιβάνωφ είχε αφαιρέσει τις πραγματικές δοκούς. Εις τας μία και μισή ήταν όλα εντάξει αλλά για κακή τύχη όμως η αμαξοστοιχία δεν έφυγε την νύχτα αλλά το πρωί στις 10 και πρωτύτερα είχαν περάσει σιδηροδρομικοί με βαγονάκι της υπηρεσίας και το ανακάλυψαν. Μετά τρεις ημέρας επείγαν ως εργάτες στο αεροδρόμιο του Άραξου και την ίδια μέρα το βράδυ έκαψαν ένα αεροπλάνο οπλιταγωγό γερμανικό και περί τα 20 βαρέλια βενζίνη. Μετά πέντε ημέρες έφυγε ο Ιβάνωφ προς άγνωστη κατεύθυνση …* »[147].

- Μια άλλη επιχείρηση που αναφέρθηκε μεταπολεμικά αφορούσε sabotage στην Πάρο. Ο Iwanow μέσω της Δήμητρας και Κατίνας Βουδούρη και του Βερνίκου [148]πληροφορήθηκε ότι στο νησί ελλιμενίζονται Ιταλικά πολεμικά πλοία. Ο Πολωνός όταν πήγε στην Πάρο ήταν τρία Ιταλικά μεταγωγικά με πυρομαχικά. Ο Iwanow ναρκοθέτησε σε ένα από αυτά μαγνητική νάρκη κάνοντας μακροβούτι και κατάδυση. Η καταστροφή ήταν ολοσχερής. Την

[147] Επιστολή Ιωάννη Νίκαλην 2.4. 1945
[148] Ασύρματος 26/3/1945

επόμενη μέρα συνελήφθη για πρώτη φορά μαζί με άλλους Παριανούς από τις Ιταλικές αρχές σε μπλόκο αλλά μετά την ανάκριση αφέθηκε ελεύθερος με την «βοήθεια» μερικών χρυσών λιρών στον Ιταλό … ανακριτή του. Ήταν η πρώτη αλλά ανώδυνη σύλληψή του.

- Ο Iwanow με το ψευδώνυμο ***Ανδρέας Χονδρονόπουλος*** αποκτά πρόσβαση στα αεροδρόμια Χασάνι και Τατόι και ανατινάζει αποθήκες καυσίμων [149]. Στο sabotage στο Χασάνι είχε συνεργάτη και τον Τάκη Μεγαλοοικονόμου μέλος της Ο.Α.Γ.
- Αρχές Δεκεμβρίου 1941 ο Jersy γνωρίζει μέσω του Κοντόπουλου τον Ελευθέριο Παπαδόπουλο εργολάβο δημοσίων έργων [150]. Ο Παπαδόπουλος έχει διάφορες εργολαβίες στον Μαραθώνα και στον Ναύσταθμο και ο Iwanow τον πείθει να τον προσλάβει ως μεταφραστή με το όνομα «***Ανδρέας Παπαδόπουλος***». Ο «*Ανδρέας Παπαδόπουλος*» αποκτά από τις γερμανικές αρχές πάσο πρόσβασης και μπαινοβγαίνει ελεύθερα σε εγκαταστάσεις, καταγράφει τα οχυρωματικά έργα στον Μαραθώνα και δίνει τις σχετικές πληροφορίες ενώ στον ναύσταθμο συλλέγει πληροφορίες για κινήσεις και επισκευές γερμανικών πλοίων [151]. Ο Ελευθέριος Παπαδόπουλος έμενε στον Βύρωνα (Περίνθου) και διετέλεσε πολλές φορές πρόεδρος της Πανιωνίου λέσχης [152]. Οι συνεργάτες του Περρίκου κατέθεσαν μεταπολεμικά ότι τα εκρηκτικά με τα οποία ανατίναξαν την ΕΣΠΟ τους τα προμήθευσε ο Παπαδόπουλος. Ο Αντώνης Μυτιληναίος ο saboteur της ΠΕΑΝ και πρωταγωνιστής της δολιοφθοράς της ΕΣΠΟ διηγήθηκε «*Ο Περρίκος με πήρε τηλέφωνο και πήγα και τον βρήκα στο τεχνικό γραφείο ενός μηχανικού ονόματι Παπαδόπουλου στον 2^ο όροφο Βαλαωρίτου και Ακαδημίας. Ο Παπαδόπουλος είχε αναλάβει κάτι έργα για λογαριασμό των γερμανών στον παραλιακό δρόμο του Περάματος. Είχε ένα αυτοκίνητο επιβατικό μας βάζει μέσα και πηγαίνουμε στο εργοτάξιο στο Πέραμα. Σταμάτησε έξω από μια ξύλινη παράγκα και μας έδωσε δυο ξιλοκιβώτια με δυναμίτιδα 35 οκάδες το καθένα και δυο κουτιά εμπυρεύματα με 300 μέτρα βραδύκαυστο φιτίλι…».* [153] Μέσω του Παπαδόπουλου γνώρισε και τον Ιωάννη Κρυώνη αξιωματικό του Π.Ν. που είχε υπηρετήσει στα υποβρύχια Παπανικολής και Κατσώνης, είχε στρατολογηθεί από την I.S. και διέθετε καΐκι (Καλλιοπίτσα) για σύνδεση με την Μέση Ανατολή. Στο σπίτι του Κρυώνη κοιμήθηκε αρκετά βράδια ο

---

[149] Π.Στάικος : ο Άγγλος πρόξενος
[150] Πληροφορίες για τον Παπαδόπουλο μέσω του βιβλίου «η συνοικία Νέα Αλάτσατα του Δήμου Βύρωνα» μέσω της φίλης κ. Μαριάνας Μαστροσταμάτη
[151] Ασύρματος 6/4/1945
[152] Τρισέλιδη επιστολή του Παπαδόπουλου με ημερομηνία 27/2/1945 προς τον πρέσβη της Μεγάλης Βρετανίας στον φάκελο HS9/1436/7
[153] Αντώνης Μυτιληναίος Μαρτύρων πορεία

Πολωνός και η κόρη του Κρυώνη, επτά ετών τότε, θυμάται έναν όμορφο ξανθό παλληκάρι που ήξεραν ότι ήταν Πολωνός…[154]

<u>Ο Ιωάννης Κρυώνης στην άκρη αριστερά. Η φωτογραφία δόθηκε από τον εγγονό του Κοκορίγκο-Κρυώνη Ιωάννη</u>

[154] Συζήτηση με την Καλλιόπη Κρυώνη μέσω του γιού της Κοκορίγκου-Κρυώνη Ιωάννη , στις 9/2/2021.

Ἡ κυρία Παπαδοπούλου. Δεξιὰ ὁ κύριος Ἐλευθέριος Παπαδόπουλος, ἐργολάβος, συνεργάτης τοῦ Ἰβάνωφ, τὸν ὁποῖον διηυκόλυνε νὰ μπῇ καὶ νὰ ἐργασθῇ στὸν Ναύσταθμο ὡς ἀρχιεργάτης του.

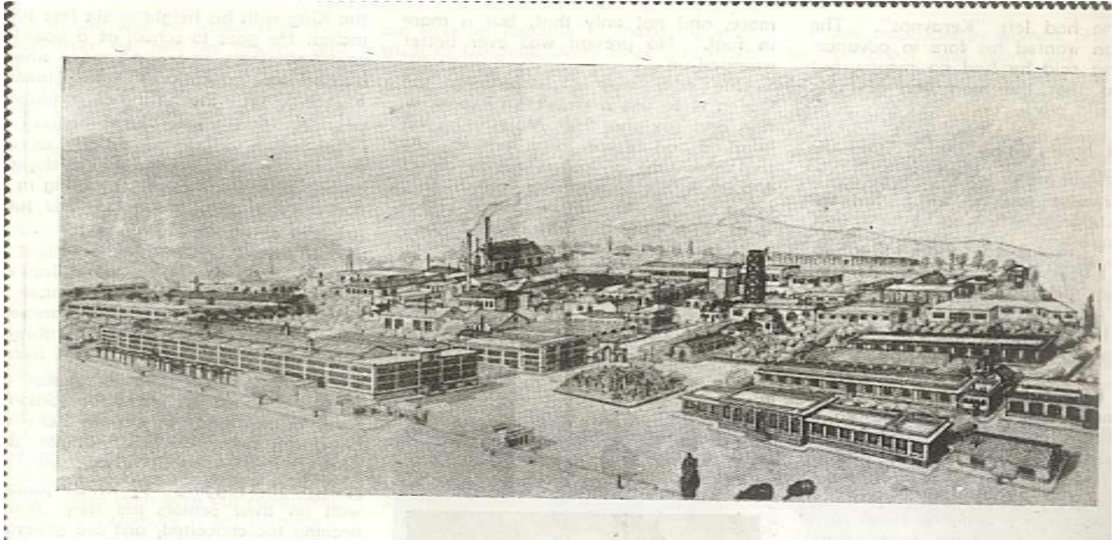
- Ο Βαλλιάνος, σύζυγος της ανηψιάς της Κοντοπούλου που έμενε μαζί της στην Κιουταχείας στον Υμηττό, διηγήθηκε [155] μια απόπειρα σαμποτάζ στο Τατόι στην οποία ήταν παρών. Σύμφωνα με αυτή την διήγηση ο Iwanow και οι σύντροφοι του ενεπλάκησαν σε επεισόδιο με Ιταλική περίπολο κοντά στο νοσοκομείο Σωτηρία. Η Ακολούθησαν πυροβολισμοί και τραυματισμός Ιταλών και διαφυγή της ομάδας Iwanow.
- Στις 14 Μαρτίου 1942 το γερμανικό υποβρύχιο U-133 βυθίστηκε αύτανδρο έξω από την Αίγινα στα ανοιχτά του ακρωτηρίου Τούρλος. Είχε πλήρωμα 45 γερμανούς, έφερε 15 τορπίλες και 170 τόνους πετρέλαιο. Είχε φύγει από την Σαλαμίνα αφού για μερικές βδομάδες επισκευάζονταν. Αρχικά οι γερμανοί ανέφεραν ως αιτία βύθισης ότι το U-133 προσέκρουσε σε γερμανική νάρκη. Αργότερα διαπιστώθηκε ότι το υποβρύχιο «*εκ λάθους*» ; μπήκε σε γνωστή και οριοθετημένη περιοχή που το 1940 είχε ναρκοθετηθεί από το Ελληνικό πολεμικό ναυτικό. Το 2011 ο Κώστας Θωκταρίδης επισκέφθηκε το ναυάγιο σε 78 μέτρα βάθος και διαπίστωσε ότι το υποβρύχιο ήταν κομμένο στην μέση [156]. Ο Iwanow, ως **Κυριάκος Παρίσης** με την βοήθεια κάποιου Σοφοκλή Μαστραντωνίδη, επιχείρησε δολιοφθορά εναντίον γερμανικού υποβρυχίου. Η πιθανότερη εκδοχή είναι ότι

[155] ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ 26/3/1945
[156] http://www.ww2wrecks.com/portfolio/u133

προκλήθηκε βλάβη στο υποβρύχιο χωρίς όμως να βυθιστεί από το sabotage [157].

- Ο Iwanow συνδέθηκε με τον Χρήστο Οικονομίδη εργάτη στου Μαλτσινιώτη και συμμέτοχο στο sabotage των κινητήρων. Από εκείνον πληροφορήθηκε ότι στο Κρατικό Εργοστάσιο Αεροσκαφών (ΚΕΑ) εργαζόταν ο θείος του Ιωάννης Οικονομίδης. Ο Πολωνός διείσδυσε στο ΚΕΑ,με την βοήθεια του Ιωάννη Οικονομίδη και έκανε sabotage σε αποθήκες καυσίμων και κινητήρες αεροσκαφών. [158]

15. <u>Το sabotage στου Μαλτσινιώτη</u> – <u>το όνομά μου είναι Ιβάνωφ…</u>

<u>ΤΟ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΠΥΡΚΑΛ ΥΜΗΤΤΟΥ (Μαλτσινιώτη)</u>

[157] Στον ΑΣΥΡΜΑΤΟ στις 24/3/1945 αναφέρεται επιχείρηση σε υποβρύχιο που το «τραυμάτισε». Ήταν το U-133 ;;;

[158] Η μαρτυρία από τον Χρήστο Οικονομίδη.

ΤΟ ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΙΝΗΤΗΡΩΝ (πρόσφατη φωτογραφία)

Από το φθινόπωρο του 1941 ως τα τέλη του 1942 από το γερμανικό συνεργείο της YUMO, στο επιταγμένο εργοστάσιο της ΠΥΡΚΑΛ Υμηττού (Μαλτσινιώτη), πέρασαν για επισκευή και συντήρηση πάνω από 2.000 κινητήρες (τύπος κυρίως Jumo 211) μεταφορικών και επιθετικών γερμανικών αεροπλάνων. Στο εργοστάσιο ήταν εγκατεστημένες οι γερμανικές εταιρίες Jumo, Bosch και Daimler-benz ενώ στο εργοστάσιο της ΠΥΡΚΑΛ στην Ελευσίνα η Junkers. Στο Τατόι και στην Ελευσίνα έβγαιναν οι κινητήρες από τα αεροπλάνα και συσκευασμένοι σε κιβώτια μεταφέρονταν στον Υμηττό για συντήρηση και επισκευή. Στο εργοστάσιο δούλευαν γερμανοί τεχνίτες και Έλληνες εργάτες. Ο αριθμός των εργατών όπως και ο μηνιαίος αριθμός συντήρησης-επισκευής κινητήρων είχε διακυμάνσεις ανάλογα των επιχειρησιακών αναγκών της γερμανικής αεροπορίας π.χ. τον Αύγουστο του 1941 στην Jumo, που ήταν το συνεργείο συντήρησης-επισκευής, εργάζονταν 100 γερμανοί και 200 Έλληνες με κατά μέσο όρο διέλευση 20 κινητήρες αεροσκαφών ανά ημέρα ενώ το καλοκαίρι του 1942 εργάζονταν 1.150 και τον Δεκέμβριο του 1942 1.250 (250 γερμανοί και 1.000 Έλληνες) με κατά μέσο όρο 150-250 κινητήρες

αεροσκαφών ανά ημέρα [159]. Οι γερμανοί είχαν λάβει προφυλάξεις για το ενδεχόμενο βομβαρδισμού των εγκαταστάσεων

Αμ 101
ΕΤΑΙΡΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΥΡΙΤΙΔΟΠΟΙΕΙΟΥ & ΚΑΛΥΚΟΠΟΙΕΙΟΥ

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΟΣ

τοῦ Γραμμένου Γεωργίου
τοῦ Θεοφάνους
Ὑπαλλήλου Κεντρικῆς
Διευθύνσεως

Ἀθῆναι τῇ 30/4/41

Ὁ Ἐντεταλμένος τῆς Α. Σ. Δ.
Ὁ Γεν. Διευθυντής

GRIECHISCHE PULVER-
UND PATRONENFABRIK A. G.

AUSWEISKARTE

Des Der Grammenos Georg
Name d. v. Theophanis
Beamter der Zentral
Direktion

Athen, den 30/4/41

Der Beauftragte des O.K.W.
Der General-direktor

DIENSTSTELLE Nr. O

<u>ΑΡΧΕΙΟ ΜΟΣΧΟΛΙΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ : ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΡΑΜΜΕΝΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΤΟΥ WALTER DETER</u>

Τον Νοέμβριο του 1941 ένας πρώην φύλακας ανέφερε προς την Μέση Ανατολή «*Οι γερμανοί φρόντισαν να θωρακίσουν το τμήμα συντήρησης-επισκευής κινητήρων για προστασία από ενδεχόμενο βομβαρδισμό*». Πράγματι οι εγκαταστάσεις της ΠΥΡΚΑΛ Υμηττού ήταν στο στόχαστρο της Μέσης Ανατολής και αποτελούσαν στόχο της R.A.F. Η σύζυγος του εργολάβου Ελευθέριου Παπαδόπουλου στο σπίτι του οποίου κρυβόταν ανά διαστήματα ο Iwanow, διηγήθηκε το 1945 στην εφημερίδα ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ ότι ο Πολωνός βλέποντας φωτοβολίες πάνω από το εργοστάσιο «*μου είπε ότι επίκειται βομβαρδισμός του Μαλτσινιώτη και ο ίδιος είναι σκεφτικός για τις συνέπειες στους κατοίκους του συνοικισμού Υμηττού [160]. Όμως μερικές μέρες μετά μου είπε ότι η επιχείρηση θα γίνει αλλιώς…*». Πράγματι ο Πολωνός σχεδίασε την δολιοφθορά με άλλο τρόπο. Ο Iwanow εμφανίζεται καθημερινά μεταμφιεσμένος ως ζητιάνος Αρμένης με το όνομα Αγκόπ με εμφανή καμπούρα και βρώμικο πρόσωπο στην πόρτα του Μαλτσινιώτη και ζητιανεύει [161]. Ζητιανεύει και σε δύο μικρά καφενεία-ουζερί του Μπελιμπασάκη και του Παπαδάκη έξω από το εργοστάσιο στο οποίο πηγαίνουν οι εργάτες. Έτσι βρίσκεται κοντά στους εργάτες του συνεργείου επισκευής των κινητήρων, γίνεται μέλος της παρέας τους, ακούει τα

[159] Όλα τα στοιχεία από Β. Μανουσάκη : «οικονομία & πολιτική στην Ελλάδα του ΒΠΠ»
[160] ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ 6/4/1945
[161] Σάββας Καλπίδης εργάτης στις γερμανικές εταιρίες : «τον θυμάμαι να ζητιανεύει έξω από την πύλη και του έδινα μερικές φορές σταφίδες»

νέα τους, κάνει «*χαζές*» ερωτήσεις για το συνεργείο και μαθαίνει όσα του χρειάζονται. Μεταπολεμικά αναφέρθηκε ότι και ο ίδιος βρέθηκε να εργάζεται για κάποιο διάστημα στις αρχές του sabotage δηλαδή στις πρώτες βδομάδες του 1942 στην Jumo. Αν και αυτή είναι μάλλον μια λάθος πληροφορία και δεν υπακούσει στην λογική προκύπτει αμέσως το ερώτημα και «*πόσες άραγε από τις δραστηριότητες του Πολωνού υπακούουν στην κοινή λογική* ;». Το πιθανότερο είναι ότι ο Iwanow καθοδήγησε επιλεγμένους, από την Ο.Α.Γ. ή από τον ίδιο, Έλληνες εργάτες της Jumo, να ρίχνουν μεταλλικά αντικείμενα στους κινητήρες αμέσως μετά την τελική ποιοτική δοκιμή και αμέσως πριν συσκευαστούν. Η ενέργεια αυτή είχε ως αποτέλεσμα να σταματάει ο κινητήρας σε κάποιο ελιγμό του αεροπλάνου και το αεροπλάνο να πέφτει. Το sabotage πραγματοποιήθηκε από τον Απρίλιο- Μάιο του 1942 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1942. Όπως προαναφέρθηκε ο αριθμός των κινητήρων που πέρασαν από την Jumo για συντήρηση-επισκευή από το φθινόπωρο του 1941 ως τα τέλη του 1942 ήταν πάνω από 2.000. Ο εκτιμώμενος αριθμός την περίοδο από τον Απρίλιο του 1942 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1942 είναι 1.200 κινητήρες. Οι εργάτες- saboteurs είχαν οδηγία να ρίχνουν μεταλλικά αντικείμενα (φασόλια) ή σκόνη από καουστούκ σε ορισμένο αριθμό κινητήρων για λόγους αυτοπροστασίας. «*Στους επισκευασμένους κινητήρες πριν την συσκευασία τους έπρεπε να ρίχνονται στους στροβιλοθαλάμους σιδερένια ρινίσματα. Η ρίψη να μην γίνεται σε όλους τους κινητήρες αλλά σε μερικούς σε κάθε παρτίδα*» [162] . Είναι άγνωστος ο ακριβής αριθμός πτώσης των αεροσκαφών. Μια προσέγγιση λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό των κινητήρων που πέρασαν από το συνεργείο της Yumo την περίοδο από 4^{ο}/1942 έως 12^{ος}/1942, την μέση ημερήσια παραγωγική δυναμικότητα επισκευής και της τακτικής των saboteurs να «*μολύνουν*» π.χ. έναν ανά πέντε κινητήρες δίνει μια πιθανή συνέπεια του sabotage σε διακόσιους περίπου κινητήρες [163]. Πιθανόν η ζημιά για τους γερμανούς να ήταν μεγαλύτερη εφόσον υποχρεώθηκαν μετά την ανακάλυψη του sabotage να ξαναελέγξουν αεροπλάνα που οι κινητήρες τους είχαν περάσει από του Μαλτσινιώτη με συνέπεια να μειωθεί περισσότερο η επιχειρησιακή ικανότητα της Luttwaffe σε μια κρίσιμη περίοδο για τις επιχειρήσεις στην Βόρεια Αφρική και ένεκα αυτού να γίνεται αναφορά για βλάβη σε 400 και περισσότερα αεροπλάνα. Σε μια αναφορά της Luftwaffe [164] αναφέρεται ότι οι απώλειες πολεμικών αεροσκαφών στην Μεσόγειο το διάστημα Νοέμβριος 1942 έως Μάιος 1942 ήταν 2.422 αεροσκάφη.

Ο Χρήστος Οικονομίδης που δούλευε στου Μαλτσινιώτη από 15 Γενάρη 1940 ως βοηθός τορνευτή και από τα τέλη του 1941 στην Jumo διηγείται : «*Ένα πρωί μαζί με άλλους εργάτες πριν μπούμε στο εργοστάσιο πίναμε τσάι έξω σε ένα καφενείο. Τότε*

[162] Κων/νος Κουκκίδης «η δικαιοσύνη τους γερμανικά & ιταλικά στρατοδικεία κατοχής»: Ο Ιωαννίδης και ο Αλεβιζάκης προσλήφθηκαν στα τέλη Νοεμβρίου 1942

[163] Ο αριθμός αυτός ταιριάζει με αυτόν που αναφέρει ο δικηγόρος Χατζόπουλος ότι άκουσε στην δίκη του Iwanow στο στρατοδικείο για 200 αεροπλάνα ...

[164] Β.Μανουσάκης «οικονομία & πολιτική στην Ελλάδα του Β ΠΠ»

ένας συνάδελφος μου είπε πως κάποιος ήθελε να μου πει κάτι και να πάω στο πίσω μέρος του καφενείου να τον συναντήσω. Πήγα και τότε αυτός με ρώτησε αν είμαι διατεθειμένος να σαμποτάρω κινητήρες. Μετά από συζήτηση συμφώνησα και τότε μου έδωσε μια σακούλα με σιδερένια μικρά εξαρτήματα που τα έλεγε φασόλια. Μου ζήτησε να τα ρίχνω στους κινητήρες αλλά όχι σε όλους για λόγους ασφάλειας. Φεύγοντας τον ρώτησα πως τον λένε και μου είπε Ιβάνωφ. Το σαμποτάζ καρφώθηκε δεν ξέρω πως αλλά οι γερμανοί βρήκανε στις τσέπες κάποιου ένα μπλοκάκι που ήταν σημειωμένοι οι αριθμοί των κινητήρων που είχαν σαμποταριστεί. Έτσι διαπίστωσαν ότι τα αεροπλάνα με αυτούς τους κινητήρες είχαν πέσει και κατάλαβαν το σαμποτάζ. Κάποια μέρα ήμουν στην τουαλέτα και ακούστηκε μια έκρηξη. Φοβήθηκα και πήδηξα την μάντρα και έφυγα. Κρύφτηκα για λίγο και μετά μπήκα στο Ε.Α.Μ. και πιο μετά στον εφεδρικό ΕΛΑΣ. Τον Ιβάνωφ τον ξαναείδα μια φορά για να του πω ότι ένας θείος μου ο Γιάννης Οικονομίδης δούλευε στο ΚΕΑ στην συντήρηση των υδροπλάνων. Όπως έμαθα μετά ο Ιβάνωφ ζήτησε από τον θείο μου να τον διευκολύνει για να μπει μέσα στο ΚΕΑ και αυτό έγινε…» [165]

Χρήστος Οικονομίδης

[165] Συνάντηση με τον Χρήστο Οικονομίδη το καλοκαίρι του 2006 και συζήτηση με τους γιους του Δημήτρη και Χαράλαμπο στις 10 και 11/2/2021 & περιοδικό ΑΡΔΗΝ τ.96, 3.7.2014 άρθρο του τρίτου γιου του Αλέξη Οικονομίδη.

Στο sabotage συμμετείχαν αρκετοί Έλληνες εργαζόμενοι την περίοδο Απρίλιος του 1942 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1942 όπως π.χ. ο Δημήτρης Παπαδάκης, ο Τάκης Μεγαλοοικονόμου που σε ηλικία δεκαέξι (16) ετών δούλεψε για λίγες βδομάδες στην Jumo με παρότρυνση του Μπομποτίνου, ο Γιώργος Χάσκαρης κ.α. [166] . Την εν λόγω περίοδο αυξομειώθηκε το προσωπικό της Jumo και ενδεχομένως μερικοί saboteurs έφυγαν ή άλλαξαν πόστο ενώ άλλοι προσλήφθηκαν όπως έγινε με τους Ιωαννίδη, Αλεβιζάκη, Βαρκάδο και Ρούσσο[167]. Ένας από αυτούς ήταν και ο Μανώλης Κουτρουλάκης ο οποίος εργάστηκε στην Jumo, τον μετέφεραν βιαία στην Γερμανία και χάθηκαν τα ίχνη του.

ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ ΥΜΗΤΤΟΥ

45-Ι89/Π.263
ΓΡ/ΕΚ

45.1236
Ελήφθη τη 21.4.45
Απαντήθη τη

Ἀθῆναι τῇ Ι9η Ἀπριλίου Ι945

Κεντρικὴν Διεύθυνσιν
Ἐνταῦθα

Ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ διαβιβάσωμεν ὑμῖν συνημμένως τὴν ὑπ' ἀριθ. 409Ι βεβαίωσιν τοῦ ΙΓ' Ἀστυνομικοῦ Τμήματος, ἀφορῶσαν τὸν συλληφθέντα ὑπὸ τῶν Γερμανῶν καὶ ἀπαχθέντα εἰς Γερμανίαν ὡς Ὅμηρον, τέως τεχνίτην τοῦ Συγκροτήματος Κουτρουλάκην Ἐμμαν. διὰ τὰ καθ' ὑμᾶς.-

Σημειοῦμεν ὅτι ὁ ἐν λόγῳ εἰργάσθη παρ' ἡμῖν ἀπὸ τῆς 5/ΙΙ/40 μέχρι τῆς 5/8/4Ι ὁπότε ἀπεσπάσθη δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ. Κ.282/ 8.9.4Ι κοινοποιήσεως Δ/σεως Καλυκοποιείου εἰς τὴν Γερμανικὴν Ἑταιρίαν JUMO. Ἔκτοτε ἔπαυσεν ἀνήκων εἰς τὴν δύναμιν ἡμῶν.-

Μεθ' ὑπολήψεως

Α. ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

Συνημμένα: Ι

Ο Ηλίας Αλεβιζάκης και ο Βασίλης Ιωαννίδης προσλήφθηκαν από την Jumo [168] τον Νοέμβριο του 1942, ο Βαρκάδος στις 6 Οκτωβρίου 1942 και ο Ρούσσος [169]τον Δεκέμβριο του 1942. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι εκτός του sabotage στην Jumo πραγματοποιήθηκαν και άλλα sabotage π.χ. ότι ο εργάτης Πέτρος

[166] Φάνης Χαμόδρακας : Θησείο
[167] Ο Ρούσος, σύμφωνα με διήγηση του γιου του, μιλούσε για εννιά εργαζόμενους…
[168] Στις 20/10/2017 σε τηλεφωνική μου επικοινωνία με τον Νικία Ψυλλάκη εγγονό του Λάζαρου Ψυλλάκη που ήταν διοικητικό στέλεχος (μεταφραστής) στην ΠΥΡΚΑΛ την περίοδο της κατοχής μου αναφέρθηκε ότι ο Αλεβιζάκης προσλήφθηκε με την δική του μεσολάβηση αν και ήξερε ότι είχε σχέσεις με αντιστασιακή οργάνωση. Μάλιστα ο Ψυλλάκης μετά την αποκάλυψη του σαμποτάζ κρυβόταν.
[169] Για βοηθητικές εργασίες

Κούμενος[170] προξενούσε βλάβη σε καλωδιώσεις στις εγκαταστάσεις της Bosch ή ο Αλέκος Βαρκάδος θείος του Αυρήλιου έκανε δολιοφθορές στην Bosch [171]. Τρία γερμανικά αεροσκάφη (ή δύο σύμφωνα με μεταπολεμική αναφορά του ΚΓ αστυνομικού τμήματος) έπεσαν στις Τζιτζιφιές, έξω από το Χασάνι και στον Βουρλοπόταμο [172], οι γερμανοί υποψιάστηκαν το σαμποτάζ και έθεσαν υπό παρακολούθηση το συνεργείο. Ο Ηλίας Αλεβιζάκης εκμυστηρεύτηκε στην μητέρα του ότι τον υποπτεύονται [173] και πήρε μερικές μέρες άδεια με σκοπό να κρυφτεί αλλά το ξανασκέφτηκε ότι έτσι βάζει σε κίνδυνο την οικογένειά του [174] και επέστρεψε στην εργασία του. Στις 7 Φλεβάρη 1943 η Ιωάννα Τσάτσου καταχώρησε στα «*φύλλα κατοχής*» την διήγηση της μητέρας του Αλεβιζάκη «*Τι έχεις παιδί μου σε βλέπω συλλογισμένο, χλωμό ; Τίποτα μάνα μου θα μείνω μια μέρα στο σπίτι να ξαποστάσω λίγο. Δεν πήγαινε στη δουλειά. Πώς να καταλάβω η δύσμοιρη τι είχε στο μυαλό του το παλληκάρι μου ;*». Συμπληρώνει η Ιωάννα Τσάτσου «*ο Αλεβιζάκης γνώριζε πως θα τον έπιαναν και μπορούσε να φύγει. Λάτρευε την μάνα του. Την αγαπούσε και την λυπόταν. Την έβλεπε κάθε μέρα να παλεύει μόνη της από τα ξημερώματα για τα πέντε ανήλικα αδέλφια του. Έτρεμε μη της συμβεί κακό. Λίγες μέρες έκανε τον άρρωστο. Μα όταν πήγαν να τον πιάσουν παραδόθηκε*». Οι γερμανοί συγκέντρωσαν όλους τους εργαζόμενους και τους απείλησαν με μαζικές εκτελέσεις αν δεν παρουσιαστούν αυτόβουλα οι εργαζόμενοι που συμμετείχαν στην δολιοφθορά [175]. «*Μας μάζεψαν όλους και με όπλα έθεσαν περιθώριο να ανακαλυφθούν οι δράστες αλλιώς θα έκαναν μαζικές εκτελέσεις…*». Οι γερμανοί αρχικά συνέλαβαν τον Ιωαννίδη στις 2 Ιανουαρίου 1943 αλλά τον αφήνουν προς παρακολούθηση και τον συλλαμβάνουν ξανά στις 9 Ιανουαρίου 1943 μαζί με τον Αλεβιζάκη. Στις 29 Ιανουαρίου 1943 η γερμανική έκθεση συμπεριλαμβάνει και την ακόλουθη αναφορά: *« Στις 20 Ιανουαρίου, στο εμπρόσθιο συνεργείο επισκευής της Jumo στην Αθήνα ανακαλύφθηκαν και πάλι βιδωτά καρφιά σε μηχανή αεροσκαφών, ενώ συνεχίζονται οι έρευνες για την ίδια υπόθεση δολιοφθοράς από τις 4 Ιανουαρίου. Δύο Έλληνες εργαζόμενοι συνελήφθησαν ενώ έρευνα που βασίζεται σε*

[170] Σύμφωνα με τον Μπομποτίνο από τον Απρίλιο του 1942 ο Πέτρος Κούμενος έκανε ορισμένες δολιοφθορές στα ηλεκτρικά είδη.

[171] Ο Κωνσταντίνος, πατέρας του Αυρήλιου, ο θείος του Αλέξανδρος (αδελφός του πατέρα του), ο Αθανάσιος γιός του Αλέξανδρου (εξάδελφος του Αυρήλιου) και ο Λαέρτης (αδελφός του Αυρήλιου) δούλευαν στου Μαλτσινιώτη με την μεσολάβηση γερμανού αξιωματικού που έμενε σε επιταγμένο σπίτι δίπλα στο σπίτι του Κωνσταντίνου. Σύμφωνα με διήγηση της Ειρήνης, συζύγου του Λαέρτη, ο Αυρήλιος ήταν γερμανομαθής και οι γερμανοί τον είχαν σε μεγάλη εκτίμηση και τα δύο αδέλφια ήταν μέλη της Ο.Α.Γ. Για την πρόσληψη του Αυρήλιου κατά τον Μπομποτίνο μεσολάβησε ο γερμανομαθής ιατρός Αθανάσιος Σωτηρίου.

[172] ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ 24/3/1945

[173] Κων/νος Κουκκίδης «η δικαιοσύνη τους γερμανικά & ιταλικά στρατοδικεία κατοχής»: σε έλεγχο βρέθηκε ένα κομμάτι αλουμίνιο σε κινητήρα…

[174] Τσάτσου Ιωάννα φύλλα της κατοχής : διήγηση της μητέρας του Αλεβιζάκη αμέσως μετά την εκτέλεσή του

[175] Μαρτυρία του εργαζόμενου Βλάχου Αλέξανδρου στο διαδικτυακό κανάλι Friktories.net & επιβεβαίωση από μαρτυρία του διασωθέντος Μανώλη Ρούσσο προς τον θετό γιό του Δημήτρη Ιωαννίδη (γιού του Βασίλη Ιωαννίδη) ο οποίος μου το μετέφερε στις 31/1/2017.

γεγονότα βρίσκεται σε εξέλιξη.»[176]. Μεμονωμένες δολιοφθορές, εκτός του σαμποτάζ σε πλήθος κινητήρων, υπήρξαν και άλλες. Από τα γερμανικά αρχεία, που παραθέτει ο Βασίλης Μανουσάκης, προκύπτουν επίσης δολιοφθορές στου Μαλτσινιώτη ακόμα και μετά την εκτέλεση των εργαζόμενων δηλαδή μετά τον Ιανουάριο του 1943 π.χ. ότι σε πτώση δύο μεταγωγικών αεροσκαφών junkers βρέθηκε δερμάτινο ξένο σώμα στους κινητήρες ή είχε πειραχθεί ένα «*κλειδί*» που εμπόδιζε την κίνηση των πηδαλίων[177] κ.λ.π

Σύμφωνα με αναφορά του διευθυντού του ΚΓ αστυνομικού τμήματος Υμηττού προς το πολιτικό γραφείο του πρωθυπουργού τον Δεκέμβριο του 1945 «*ο Ι. Μπομποτίνος όστις ήτο συνεργάτης του Ιβάνωφ έλαβε την εντολή παρ΄ αυτού κατόπιν ωρισμένων οδηγιών όπως η οργάνωσις πλην των άλλων σαμποτάζ προβή εις την συστηματικήν καταστροφήν των αεροπλάνων εν ονόματι όλων των συμμάχων πράγμα το οποίον επετεύχθη εις μεγάλον βαθμόν με αποτέλεσμα την βλάβην τετρακοσίων περίπου αεροπλάνων και μηχανών των εις τα εργοστάσια συνδέσεώς των και εις τα αεροδρόμια. Δια την επιτυχίαν του σαμποτάζ αυτών συνελήφθησαν και εξετελέσθησαν από τους γερμανούς ως συνεργάτες του Ιβάνωφ οι : Αδελφοί Μαρίνος και Άγγελος Μπάρκας, Δημήτριος Παπαδάκης, Βασίλειος Ιωαννίδης, Ηλίας Αλεβιζάκης και ετιμωρήθη με δεκαετή ειρκτήν ο Εμμανουήλ Ρούσσος».*

Οι αδελφοί Άγγελος (22 ετών) και Μαρίνος (17 ετών) Μπάρκας ήταν μέλη της Ο.Α.Γ. και συμμετείχαν σε ορισμένες επιχειρήσεις με τον Iwanow. Ο Μαρίνος Μπάρκας είχε προσληφθεί στην ΠΥΡΚΑΛ Υμηττού στις 13/11/1940 αλλά στις 9/7/1941 μεταφέρθηκε στην γερμανική εταιρία Jumo που ήταν εγκατεστημένη από την έναρξη της κατοχής στο εργοστάσιο του Υμηττού. Στην ίδια γερμανική εταιρία προσλήφθηκε και ο Άγγελος και τα δύο αδέλφια συμμετείχαν στο sabotage των κινητήρων. Όμως τα αδέλφια εκτελέστηκαν από τους γερμανούς στις 26 Μαίου 1942 επειδή αποκαλύφθηκε η συμμετοχή τους στην επιχείρηση της κοπής των γερμανικών καλώδια επικοινωνίας Τατόι με Αθήνα. [178] . Η σύλληψή τους έγινε όταν κάποιος αστυνομικός του αστυνομικού τμήματος Υμηττού είδε τα καλώδια που τα δύο αδέλφια είχαν πρόχειρα αποθηκεύσει σε ένα τσαγκαράδικο στον Υμηττό. Ο τσαγκάρης κατάθεσε ότι τα καλώδια άφησαν οι αδελφοί Μπάρκα και η αστυνομία τους παρέδωσε στους γερμανούς [179]. Τα παιδιά έστειλαν στους γονείς τους

«Φυλακές Αβέρωφ, ημέρα Τρίτη, 26/5/1942. Αγαπητοί μας γονείς λάβετε το τελευταίο γράμμα μας και μη λυπηθείτε για τον χαμό μας.Ετσι ήταν από Θεού. Μπαμπά σε παρακαλώ να πάρεις την μαμά και να πάτε στις Λιβανάτες για να

---

[176] NARA T-501 Roll 252 Befehishaber Sudgriechenland 29/1/1943
[177] NARA T-501 Roll 252 Befehishaber Sudgriechenland 19.4.1943
[178] Το sabotage το αναφέρει και ο JAMES H. BARRON στο «THE GREEK CONNECTION THE LIFE OF ELIAS DEMETRAKOPOULOS AND THE UNTOLD STORY OF WATERAGATE»

[179] Γιάννης Παπακωνσταντίνου : «Ενθυμήματα…»

περάσετε τα γεραματά σας. Μπαμπά να φροντίσεις την μαμά αφού δεν θα υπάρχουμε εμείς. Και εσύ καυμένη μανούλα να έρχεσαι να μας βλέπεις στο νεκροταφείο. Μανούλα και πατέρα σας φιλούμε για τελευταία φορά. Πέστε τα τελευταία μας χαιρετίσματα στους συγγενείς, φίλους και γειτόνους. Ο μεγαλοδύναμος Θεός θέλησε να μας πάρει κοντά του. Μανούλα και πατέρα ζήστε για να δείτε καλύτερες μέρες αφού εμείς δεν ήταν γραφτό να τις δούμε. Ζητούμε για τελευταία φορά την ευχή σας και να μας συγχωρέσετε. Αν μπορέσετε μάθετε σε ποιο νεκροταφείο μας πήγαν για να έρχεστε να ανάβετε το καντηλάκι μας. Σας στέλνουμε όλα τα πράγματα και ελπίζουμε να τα λάβετε. Δεν είναι και τόσο σπουδαίο για την ανθρωπότητα ο θάνατός μας. Έχουν σκοτωθεί εκατομμύρια νέοι. Αυτοί δεν έχουν μάνα και πατέρα ; Μην κλαίτε λοιπόν. Άλλο τίποτα δεν έχουμε πεια να σας γράψουμε. Σας φιλούμε πολύ πολύ. Τα παιδιά σας Άγγελος και Μαρίνος»

ύρματος

Περίοδος Β΄.-Έτος 3ον-Άριθ. 720
Άρχισυντάκτης: Σ. Κωνσταντόπουλος
Γραφεία: Πανεπιστημίου 41 (Στοά Νικολούδη 2ος δροφος).
Τετάρτη 28 Μαρτίου 1945
Τιμή φύλλου Δραχμαί 20

ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ ΤΟΥ ΣΥΜΜΑΧΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

ΜΑΛΤΣΙΝΙΩΤΗ: Ο ΙΒΑΝΩΦ
ΔΙΔΕΙ ΤΗΝ «ΣΚΟΝΗ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ»

Ο μεγαλειώδης ἡρωισμὸς τῶν Ἑλλήνων σαμποτέρ.

Ο ΙΒΑΝΩΦ, ΩΣ ΑΡΜΕΝΙΟΣ ΑΓΚΟΠ, ΓΕΡΟΣ ΚΑΙ ΚΑΜΠΟΥΡΗΣ.

600 ΚΙΝΗΤΗΡΕΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΩΝ ΑΕΡΟΠΛΑΝΩΝ ΑΧΡΗΣΤΕΥΟΝΤΑΙ.

Ἡ βοήθεια ἴση μὲ τὴν ἐνίσχυσιν ἑνὸς Σώματος Στρατοῦ!

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ

ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ : ΟΙ ΑΔΕΛΦΟΙ ΜΑΡΙΝΟΣ ΚΑΙ ΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΑΡΚΑΣ

Ηλίας Αλεβιζάκης : φωτογραφία από το αρχείο του ανηψιού του Ηλία Αλεβιζάκη

ΒΑΣΙΛΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ : Η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΠΑΡΑΧΩΡΗΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΝΥΦΗ ΤΟΥ ΜΕΛΠΟΜΕΝΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ

ΤΑ ΘΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ

ΑΥΡΗΛΙΟΣ ΚΩΝΣΤ. ΒΑΡΚΑΔΟΣ

Ἐξετελέσθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν εἰς τὸ Σκοπευτήριον Καισαριανῆς τὴν 6 Δεκεμβρίου 1943. Ἠλεκτρολόγος-μηχανικὸς ἐτοποθετήθη ὑπὸ τῆς ὀργανώσεως Ο.Α.Γ. εἰς τὸ ἐργοστάσιον Μαλτσινιώτη καὶ κατώρθωσε διὰ τοῦ σαμποτὰζ τὸ ὁποῖον διενήργησε νὰ καταστρέψῃ πολλὰ ἀεροπλάνα τοῦ ἐχθροῦ.

ΕΜΠΡΟΣ 5/8/1948

Ο.Α.Γ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΥΦΥΠ. ΔΗΜ. ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΟΣ

Ο ΑΥΡΗΛΙΟΣ ΒΑΡΚΑΔΟΣ : ΑΠΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΜΠΟΜΠΟΤΙΝΟΥ

<u>Ο ΔΙΑΣΩΘΕΙΣ ΜΑΝΩΛΗΣ ΡΟΥΣΣΟΣ : Η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΠΑΡΑΧΩΡΗΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΙΟ ΤΟΥ</u>

Ὁ ἀείμνηστος ἐκ Χανίων τῆς Κρήτης ἥρως Δημήτριος Παπαδάκης, κατὰ φωτογραφίαν αὐτοῦ τῷ 1942 μὲ ἀστυνομικὴν στολήν, χορηγηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ἀρχηγοῦ Κλιμακίου τῆς Ο. Α. Γ. Ἀστυνομικοῦ Δ)τοῦ, Λουκᾶ Παπακωνσταντίνου, τότε διοικητοῦ τοῦ ΙΓ'. Ἀστυνομικοῦ τμήματος, Ν. Κόσμου—Μαλτσινιώτη. Ὁ ἐπόπτης τῆς Ο. Α. Γ., Δ. Παπαδάκης ἐξετελέσθη καὶ ἐτεμαχίσθη ὑπὸ τῶν ΕΣ. ΕΣ. ἐν Χαϊδαρίῳ τὴν 8)9)1944, ἐκδικουμένων τὴν Ο. Α. Γ.

Οι γερμανοί στις 21 Ιανουαρίου 1943 συνέλαβαν τον Αυρήλιο Βαρκάδο και τον Μανώλη Ρούσσο [180]που ήταν βοηθητικός και καθάριζε το τμήμα των κινητήρων. Στις 5 Φεβρουαρίου 1943 [181]μέσα στο εργοστάσιο παρουσία ένοπλων γερμανών στρατιωτών συνεδρίασε το γερμανικό στρατοδικείο και αποφάσισε θάνατο και στους τέσσερεις εργαζόμενους. Στο δικαστήριο οι γερμανοί ανέφεραν ότι έντεκα αεροπλάνα έπεσαν [182]. «*Μπήκαν τα SS [183]με όπλα και μας μάζεψαν όλους τους εργάτες στο μηχανουργείο. Σε δύο γωνίες είχαν στηθεί πολυβόλα και στον τοίχο είχαν βάλει μια εξέδρα. Πίσω από την εξέδρα είχαν βάλει την ναζιστική σημαία με τον αγκυλωτό σταυρό και πάνω στην εξέδρα ήταν οι στρατοδίκες. Όταν βγάλαν απόφαση θάνατος ο Ρούσσος λιποθύμησε. Ο Λοιζίδης έκανε ένσταση ότι ο Ρούσσος ήταν ανήλικος… »[184].* Οι συνήγοροι υπέβαλλαν ένσταση ότι ο Ρούσσος ήταν ανήλικος και το δικαστήριο μετέτρεψε την ποινή του σε δέκα επτά χρόνια φυλάκιση. Στην πραγματικότητα ο Ρούσος δεν ήταν ανήλικος αλλά διεσώθη με πλαστό πιστοποιητικό που έδωσαν ενδεχομένως επ΄ αμοιβή η γιατρός Δώρα Παπάρα [185] . Ο Walter Deter μεταπολεμικά ισχυρίστηκε ότι αυτός διέσωσε τον Ρούσσο. Συνήγοροι των εργαζομένων ήταν ο Σάββας Λοιζίδης, ο Ευάγγελος Χατζόπουλος και ο Παναγιώτης Κολύμπας [186].

Με την ανακοίνωση της απόφασης του δικαστηρίου ο Ιωαννίδης, ο μόνος παντρεμένος με παιδί τριών ετών, γύρισε και είπε στον Ρούσσο «*πρέπει να προστατεύσεις την γυναίκα και το παιδί μου».* Πράγματι ο Μανώλης Ρούσσος, που έφυγε από την ζωή το 2016, μεταπολεμικά παντρεύτηκε την Ευδοξία Ιωαννίδη (το γένος Μητσή). Ο Μανώλης Ρούσσος πέρασε από τις φυλακές Βουλιαγμένης και Αίγινας και μετά νοσηλεύτηκε ως φυλακισμένος στην Σωτηρία και απελευθερώθηκε με την γνωστή επιχείρηση του ΕΛΑΣ τον Απρίλιο του 1943. Η ζωή του μέχρι το τέλος ήταν δύσκολη γιατί είχε προσωπικές περιπέτειες με την αστυνομία, αν και ο ίδιος ανήκε στην συντηρητική παράταξη, λόγω της συζύγου του Ευδοξίας που είχε συμμετοχή στον ΕΛΑΣ. Όμως βασανιζότανε και από τις κατοχικές του αναμνήσεις...

---

[180] Κων/νος Κουκκίδης «η δικαιοσύνη τους γερμανικά & ιταλικά στρατοδικεία κατοχής»: Ο Μανώλης Ρούσσος προσλήφθηκε περί τα μέσα Δεκεμβρίου 1942

[181] Στοιχεία για την δίκη από τον παρόντα εργαζόμενο Σάββα Καλπίδη, το βιβλίο του Κων. Κουκκίδη «η δικαιοσύνη τους γερμανικά και ιταλικά στρατοδικεία»

[182] Κων/νος Κουκκίδης «η δικαιοσύνη τους γερμανικά & ιταλικά στρατοδικεία κατοχής»:

[183] Προφανώς ήταν δυνάμεις της Wehrmacht. Τα SS στην Ελλάδα ήλθαν τον Ιούνιο του 1945

[184] Διήγηση Σάββα Καλπίδη

[185] Η Δώρα Παπάρα ήταν γνωστή γιατρός ιταλόφιλη, φίλη του Κονδύλη, συνεργάτης των γερμανών με δύο πράκτορες στην ευθύνη της (στοιχεία από Tesapsides) και στενή συνεργάτης του Deter. Ο Deter στο δικαστήριο οικονομικών δοσιλόγων που παραπέμφθηκε μετά την απελευθέρωση ανέφερε στην απολογία του και την διάσωση Ρούσου.

[186] Μαρτυρία για το δικαστήριο από τον εν ζωή εργαζόμενο Σάββα Καλπίδη που ήταν παρών στη δίκη.

[187]. Ο Αυρήλιος Βαρκάδος, ο Βασίλης Ιωαννίδης και ο Ηλίας Αλεβιζάκης εκτελέστηκαν στο Χαϊδάρι στις 6 Φεβρουαρίου 1943[188]

 Στις 17 Ιουλίου 1943 ο δικηγόρος Ευάγγελος Χατζόπουλος (Χ.Τρικούπη 4) σε επιστολή του προς τον αρχηγό της Ο.Α.Γ. Μπομποτίνο αναφέρει:

«Προς Ο.Α.Γ. Κύριε Μπομποτίνε, σχετικώς με τα ζητηθέντα στοιχεία κατά την δίκην των σαμποτέρ του εργοστασίου Μαλτσινιώτη εις την οποίαν παρέστην συνήγορος εξ επαγγέλματος αλλά και κατόπιν παρακλήσεώς σας γνωρίζω τα κάτωθι. Κατηγορούμενοι ήσαν εις το γερμανικό στρατοδικείον οι εργάται Αυρήλιος Βαρκάδος, Βασίλειος Ιωαννίδης, Ηλίας Αλεβιζάκης και Ρούσσος Εμμανουήλ. Κατηγορούνται ούτοι ότι δια παρεμβολής κοχλιών εις το μηχάνημα του κινητήρος των αεροπλάνων επί μακρόν προεκάλουν την πτώσιν αυτών. Οι τρεις πρώτοι αντέταξαν απόλυτον άρνησιν ουδέν ομολογήσαντες επιδειξάμενοι ολύμπιον αταραξίαν και ευψυχίαν πλην η ομολογία των δυο ετέρων μαρτύρων της κατηγορίας (γερμανών) και του μικρού Ρούσσου Εμμανουήλ απέδειξαν την ενοχήν των κατηγορουμένων. Η δίκη διεξάχθη εις την αίθουσα του μηχανουργείου του εργοστασίου Μαλτσινιώτη και προς τιμήν του δικαστηρίου παρετάχθησαν τμήματα στρατού παρουσιάσαντα όπλα εξ όλων των σωματων των ενόπλων γερμανικών δυνάμεων. Ήτοι πεζικού, ιππικού, πυρ/κου, ναυτικού, αεροπορίας κλπ. Ο κατέχων την έδραν του κατηγόρου ταγματάρχης της στρατιωτικής δικαιοσύνης XENIK είπε χαρακτηριστικώς ότι οι κατηγορούμενοι ούτοι εδολοφόνησαν την γερμανικήν νεολαίαν προκαλέσαντες ζημίαν εις την γερμανικήν αεροπορίαν. Χίλιοι εργάται και πολλαί αντιπροσωπείαι των εν Ελλάδι εργοστασίων παρηκολούθουν την δίκην ήτοι είναι η μόνη κατ΄ εμέ η οποία εγένετο δημοσία και τούτο προς τρομοκράτησιν του Ελληνικού πληθυσμού ίνα μη λάβη χώραν εις το άμεσο μέλλον τοιαύτης εκτάσεως σαμποτάζ. Ο Πρόεδρος του δικαστηρίου επέδειξεν εκείνα των εγγράφων όσα έπρεπε να επιδειχθώσιν και δεν αποκλείεται οι σαμποτέρ να έκαμαν χρήσιν και άλλων μέσων εκτός εκείνων δια τα οποία κατηγορούνται δια το σαμποτάζ. Υπέβαλλον αίτησιν χάριτος η οποία απερρίφθη αμέσως και της αποφάσεως κατάστασης τελεσιδίκου οι μεν πρώτοι 3 πρώτοι κατεδικάστηκαν εις θανατος και εξετελέστησαν την επομένην εις το σκοπευτήριον Καισαριανής ο δε μικρός Ρούσος Εμμανουήλ λόγω ανηλικιότητας εις 10ετήν ειρκτήν. Φήμαι τότε διετρεξαν εκ γερμανικών πηγών ότι τα καταπέσοντα αεροπλάνα ανήλθον εις 200.» 17/7/1943
Μετά τον πόλεμο ο αρχηγός της Ο.Α.Γ. σε αναφορές του ανέφερε και άλλα μέλη της οργάνωσης ότι συμμετείχαν σε αυτό το sabotage του Μαλτσινιώτη όπως τον Κουτρουλάκης που ήταν εργαζόμενος στου Μαλτσινιώτη αλλά στις 5 Αυγούστου 1941 μεταφέρθηκε στην Jumo και ο Δημήτρης Παπαδάκης [189] . Τον Ιανουάριο του

[187] Διήγηση από τον γιο του Ρούσου «δεν κοιμότανε τα βράδια…»
[188] Κων/νος Κουκκίδης «η δικαιοσύνη τους γερμανικά & ιταλικά στρατοδικεία κατοχής»
[189] Ήταν ιδιοκτήτης ενός ουζερί έξω από το εργοστάσιο εκτελέστηκε στις 8 Σεπτεμβρίου 1944 μαζί με την Λέλα Καραγιάννη και τους συντρόφους της.

1942 η Μαρίκα Αντωνοπούλου έγραψε στο ημερολόγιό της «*οι γερμανοί τουφέκισαν την αυγή τρεις καταδικασμένους. Ένας αρχιεργάτης, δύο εφαρμοσταί σε συνεργείο επισκευής αεροπλάνων του εχθρού. Στη δίκη ο αρχιεργάτης στάθηκε αντρίκια και είπε. Συνεργούς δεν έχω μην ψάχνετε άδικα και μη καταδικάζετε αθώους. … Διακόσια αεροπλάνα λυθηκαν όλα από την αρχή…Εκείνο που ξέρουνε όλοι είναι ότι χασομερήσανε τον εφοδιασμό του εχθρού που γίνεται από την Ελλάδα στην Λιβύη»*[190]

Το 1948 η μητέρα του Αυρήλιου Βαρκάδου ζήτησε και έλαβε το ακόλουθο πιστοποιητικό :

«ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΑΘΗΝΩΝ/ΤΜΗΜΑ ΠΑΘΗΤΙΚΗΣ ΑΕΡΑΜΥΝΗΣ – ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

<u>*ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΝ*</u>

Καθ΄ ά προκύπτει εκ της ενεργηθείσης ενόρκου προανακρίσεως και της βάσει ταύτης συνταγείσης εκθέσεως εξαγομένου υποβληθείσης ημίν δια τας υπ΄ αριθμ. 8229 από 4 Απριλίου 1948 αναφοράς του ΚΓ αστυνομικού τμήματος Αθηνών ο ΑΥΡΗΛΙΟΣ ΒΑΡΚΑΔΟΣ του Κων/νου επαγγέλματος μηχανικός ηλεκτρολόγος ετών 23 καταγόμενος εξ Αθηνών και διαμένων ωσαύτως Συν. Βύρωνος οδόν Ηλιουπόλεως 20, τοποθετηθείς υπό της οργανώσεως Ο.Α.Γ. εντός του εργοστασίου Μαλτσινιώτη εντός εξαμήνου ενήργησε σαμποτάζ επί κινητήρων περίπου μεταγωγικών εχθρικών αεροπλάνων ως και επέφερε την καταστροφήν καθ΄ον χρόνον μετέφερον στρατόν και πολεμοφόδια βοηθήσας ως εκ τούτου μεγάλως τους συμμάχους εις Αφρικήν και Ελ-Αλαμέιν διότι κατ΄ εκείνην ακριβώς την χρονικήν περίοδον διεξήγοντο αποφασιστικαί μάχαι συγκεκριμμένον γεγονός είναι ότι και στο Ελληνικόν Γλυφάδος κατέπεσαν δύο μεταγωγικά αεροπλάνα μετά την εκκίνησιν των εκ του αεροδρομίου καθ΄ ην εστασίασαν και τα πληρώματα των υπολοίπων αεροπλάνων εις αεροδρόμιον Χασανίου διότι καθημερινώς επληροφορούντο την εκ σαμποτάζ καταστροφήν των αεροπλάνων. Ο ειρημένος συλληφθείς δια το ενεργούμενον κατά όντως σατανικόν τρόπον σαμποτάζ εξετελέσθη υπό των γερμανών εις σκοπευτήριον της Καισαριανής την 6.2.1943. Το παρόν πιστοποιητικόν εκδίδεται κατόπιν αιτήσεως της Κλεοπάτρας Κ. Βαρκάδου μητρός του ίνα χρησιμεύσει εις το Υπουργείον Εξωτερικών των Ηνωμένων Πολιτείων και Υπουργείον Στρατιωτικών Ελλάδος.

Εν Αθήναις τη 2 Ιουλίου 1948

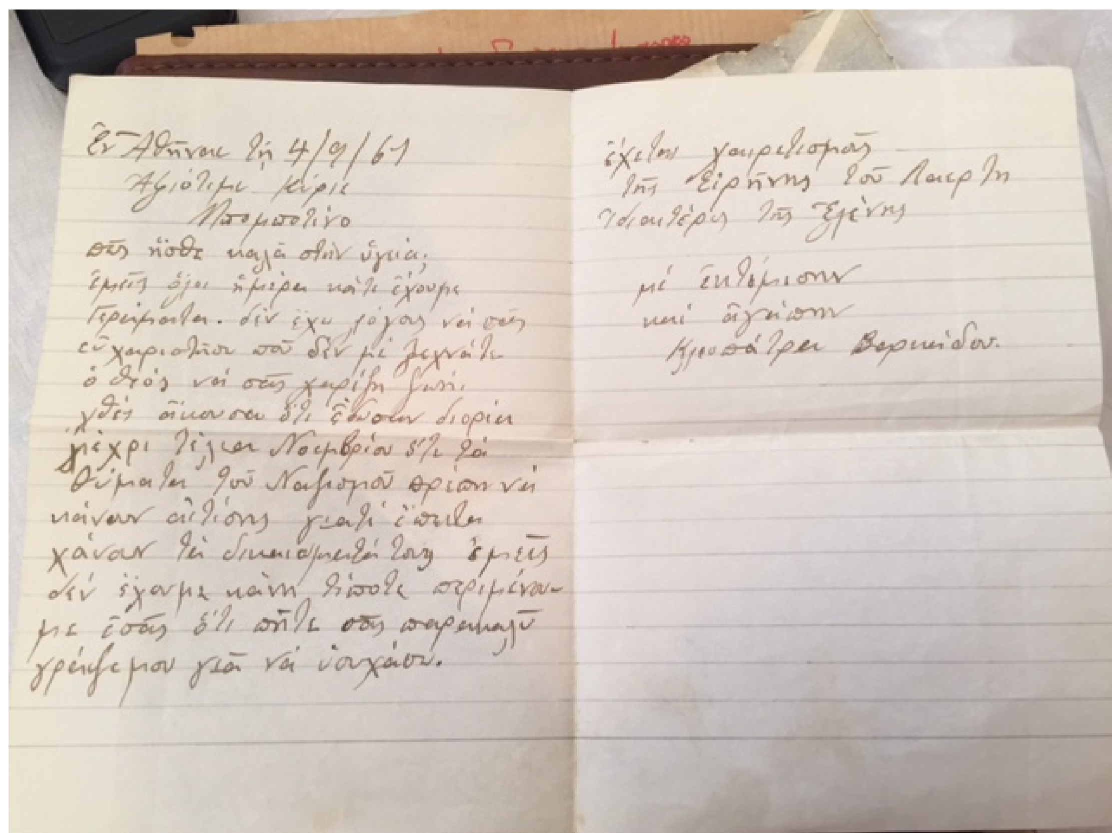
Ο διευθυντής της Αστυνομίας κ.δ.

Ιωάννης Δ. Τσάλης Αστυνομικός Δ/ντης Β.»

---

[190] Μαρίκα Αντωνοπούλου ημερολόγιο κατοχής

Ο Μπομποτίνος διατήρησε σχέσεις με τις οικογένειες των εκτελεσμένων και μετά την κατοχή και κατά κάποιο τρόπο τις ενίσχυε ηθικά όπως φαίνεται και από την επιστολή της μητέρας του Βαρκάδου :

Ἐν Ἀθήναις τῇ 4/9/61
Ἀξιότιμε κύριε
Μπομποτίνο
πῶς πάτε καλά στην ὑγεία;
ἐμεῖς [illegible] ἡμέρα [illegible] ἔχουμε
[illegible]. δέν ἔχω λόγια νά σᾶς
εὐχαριστήσω πού δέν μέ ξεχνάτε
ὁ Θεός νά σᾶς χαρίζη ζωή.
χθές ἄκουσα ὅτι ἔδωσαν διορία
μέχρι τέλος Νοεμβρίου ὅτι τά
θύματα τοῦ Ναζισμοῦ [illegible] νά
πάρουν [illegible] γιατί ἔχουνε
χάσει τά [illegible] ἐμεῖς
δέν ἔχουμε καμία [illegible]
με [illegible] ὅτι [illegible] σᾶς [illegible]
γράψετε μου γιά νά ἡσυχάσω.

ἔχετε χαιρετισμούς
τῆς Εἰρήνης τοῦ [illegible]
[illegible] τῆς Ἑλένης

μέ ἐκτίμησιν
καί ἀγάπην
[illegible] Βαρκάδου.

ΑΡΧΕΙΟ ΜΠΟΜΠΟΤΙΝΟΥ

Το sabotage των κινητήρων ακούστηκε και στο εξωτερικό ως μια σπουδαία αντιστασιακή δράση. Ο Ροζέ Μιλλιέξ σε επανειλημμένες του διαλέξεις στο Παρίσι στα πλαίσια εκδηλώσεων του Εθνικού συμβουλίου της Γαλλικής αντίστασης (C.N.R.) έλεγε «*τον καιρό του πολέμου στην κατοχή που δεν ευνοούσε τους συμμάχους και όταν το σύνθημα του Λονδίνου από το ραδιόφωνο ήταν εντείνατε τα σαμποτάζ οι αντιστασιακοί εργάτες στο εργοστάσιο του Μαλτσινιώτη αχρήστευσαν 500 μοτέρ σε βομβαρδιστικά καθέτου εφορμήσεως ρίχνοντας μέσα-έξυπνη και απλή μέθοδος-κομματιασμένα μπισκότα. Οι γερμανοί εκτέλεσαν τρεις από αυτούς τους σαμποτέρ που δεν άνοιξαν το στόμα τους. Αυτό δεν εμπόδισε τους άλλους να βρουν αμέσως έναν άλλο τρόπο σαμποτάζ ρίχνοντας στουπιά με λάδι αχρηστεύοντας έτσι άλλα 585 μοτέρ αεροπλάνων*»[191]

[191] Ροζέ Μιλλιέξ : ημερολόγιο και μαρτυρίες του πολέμου και της κατοχής

16. <u>ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ…</u>

«***Ο Ιβάνωφ ήταν ανένταχτος αντάρτης στην Αθήνα, Έμπαινε στα αεροδρόμια Χασανίου, Τατοίου και Ελευσίνας και έκανε σαμποτάζ***» [192]. Έτσι τον ήξεραν τα στελέχη άλλων αντιστασιακών οργανώσεων στην Ελλάδα. Ως Αγκόπ ή ως <u>Τσένογλου</u>, ή ως <u>Παρίσης</u>, ή ως <u>Χονδρονόπολος</u> ή ως <u>Παπαδόπουλος</u> η με κάποιο από τα ονόματα των δεκατεσσάρων ταυτοτήτων, με όπλα την πολυγλωσσία, την τόλμη και το μίσος εναντίον των κατακτητών έδρασε για έντεκα μήνες στην Ελλάδα. Τα αποτελέσματα της δράσης του είναι πράγματι εντυπωσιακά. Ο Dolbie στις 19 Νοεμβρίου 1945 αναφέρει προς το Υπ. Εξωτερικών της Ελλάδος ότι ο Πολωνός προσέφερε σημαντικές υπηρεσίες στον πόλεμο εναντίον του άξονα. Ο Dolbie, δηλαδή ο Julian Dorbski που τον Νοέμβριο του 1942 είναι ηγετικό στέλεχος του κλιμακίου S.O.E. της Μέσης Ανατολής με την επιστολή του επιβεβαιώνει ότι ο S.O.E. παρακολουθεί, ενημερώνεται για την δράση του Πολωνού και συνδέεται μαζί του. Η επιστολή 8/8/1945 του ταγματάρχη Michael Ward της S.O.E. Καίρου επιβεβαιώνει επίσης ότι «***<u>ο Iwanow έχει σταλεί στην Αθήνα για μια μυστική αποστολή σαμποτάζ –την χαρακτηρίζει ως secret sabotage mission</u>***.». Εξ άλλου οι αποστολές δολιοφθορών και η διάθεση μαγνητικών βομβών αποτελούν δουλειά μόνο του S.O.E. Επίσης η παρακολούθηση της δράσης του Πολωνού από τα κλιμάκια της I.S. στην Αθήνα επιβεβαιώνουν την σύνδεση με τις υπηρεσίες του Καίρου π.χ. αναφορά 15/11/1942 σχετικά με την προδοσία του Πάντου ή 15/12/1942 για την προδοσία του Λαμπρινόπουλου. Επίσης σε αχρονολόγητο σημείωμα «***<u>η I.S. λέει ότι ο Iwanow ήταν άνθρωπος του Tamplin</u>***». Ο Tamplin ήταν αυτός που συνόδευσε τον Πολωνό Szefer στα γραφεία της I.S. για να συμπεριληφθεί ο Iwanow στην αποστολή Fleshpots (έκθεση της Intelligence Service προς την Force 133 της Μέσης Ανατολής στις 10 Σεπτεμβρίου 1945 στην οποία περιλαμβάνονται οι αναφορές των Άγγλων αξιωματικών Williams και Woollett) [193]. Ο Πολωνός υπακούοντας στους κανόνες εχεμύθειας δεν αποκαλύπτει στους συνοδοιπόρους του στο υποβρύχιο την αποστολή του. Στις ερωτήσεις π.χ. του Κατραμπασά «*γιατί πας Αθήνα ;*». Απαντά γενικά «*για την Πολωνία…*». Ο Αμπατζής επιστρέφοντας στην Μέση Ανατολή κομίζει επιστολή του Πολωνού στις Πολωνικές μυστικές υπηρεσίες (σημείωμα 28/9/1945). Ίσως δίνει εξηγήσεις για τα πρόσθετα καθήκοντα που του ανέθεσαν οι Άγγλοι παραβιάζοντας την συμφωνία ότι όταν χρησιμοποιούν ξένο πράκτορα για αποστολή σε ξένη κατεχόμενη χώρα πρέπει να συνεννοούνται με τις υπηρεσίες των ξένων χωρών. Μια συμφωνία όμως πάντα είναι επιδεκτική εξαιρέσεων… Ίσως αυτός είναι ο λόγος που μεταπολεμικά οι Άγγλοι ενώ δέχονται ότι η δράση του Iwanow ήταν πολύτιμη και συνηγορούν να του δοθούν παράσημα δεν αποκαλύπτουν ότι δρούσε για λογαριασμό τους. Όμως ο διαθέσιμος φάκελος Iwanow στα βρετανικά κρατικά αρχεία είναι ενταγμένος στην κατηγορία «***<u>προσωπικό του S.O.E.</u>»***

[192] Δ. Γυφτόπουλος : «μυστικές αποστολές στην εχθροκρατούμενη Ελλάδα

[193] Όλα τα έγγραφα που αναφέρονται στον φάκελο HS9/1436/7

Citation for Award

CONFIDENTIAL

H.Q.FORCE 133
M.E.F.
GCA/606/G/4229

GREEK Ministry of
Foreign Affairs,
A T H E N S.

19 November 1945.

George IVANOFF

Born: 1911, Warsaw.

Deceased.

George IVANOFF, a Polish citizen resident in Greece, escaped to M.E. soon after the GERMAN occupation of ATHENS. Immediately after his arrival he volunteered to return to GREECE in order to carry out sabotage activities in ATTICA. He remained only a few weeks in CAIRO and was landed by submarine near RAFINA in September 1941 from where he proceeded to ATHENS.

In those early days resistance against the enemy was not on the scale it later assumed, and IVANOFF was forced to work largely alone, not knowing in whom he could place trust. In fact, in December, as a result of a betrayal, he was arrested by the GERMANS.

He was imprisoned but even then he did not give up the fight and planned to escape. At the first opportunity, unaided, he successfully carried out his scheme, and was again free after being in GERMAN hands for only a few weeks.

Such was his resolution and courage that he immediately resumed his work, although he was by now well aware that the enemy knew his identity and publicly offered a reward of 500,000 drachmae for his arrest. IVANOFF did not attempt to leave ATHENS. Not only did he remain in the city, but he carried on with his sabotage activities. With great daring he obtained employment in a GERMAN submarine base where, literally under the eyes of the enemy he carried out a great deal of sabotage. When, ultimately, his identity was discovered, he managed to escape and went into hiding again in ATHENS.

Unfortunately, in August or September 1942, he was once more betrayed and arrested. Whilst in prison, despite the most brutal tortures, he resolutely refused to make any confession. After being under arrest for two months, he was sentenced to death. His spirit remained unbroken to the end, and when taken to KESSARIANI to be executed, he succeeded yet again in escaping. As he was attempting to conceal himself, he was seen by the guards and shot.

By his indomitable spirit, his audacity, and his determination to carry out the mission, for the most part alone, for which

he ...

he had volunteered, this Polish citizen rendered the most courageous and valuable services to GREECE and the Allied Cause, and it is strongly recommended that his services, which led ultimately to his tragic death, should be recognised in a suitable form by the GREEK Government.

J. A. DOLBEY
Lt.Col.Comd.

JWS/KC

TOP SECRET Capt. Williams G/541x/562

I.S.L.D.,
G.H.Q.,
M.E.F.

10th September, 1945.

To: H.Q. Force 133, M.E.F.

Jerzy IWANOW or IVANOV.

Reference recent conversation Williams - Woollett on the above subject.

1. In June 1941 we received a request from a Polish representative, whose name is believed to have been Schaeffer or Schapper, to assist his service to send a man named Jerzy IWANOW to Greece. The Polish organization was to provide W/T equipment, plan and cash and we were merely asked to transport the agent to his destination.

2. It was not found possible to arrange IWANOW's passage under our own auspices. We understand, however, that he eventually left with three M.O.4 men on 3.10.41 by submarine "Thunderbolt" (ex-"Thetis"). The M.O.4 men were KATRABASSAS, LEKAS and ABADJIS.

3. On several occasions before IWANOW's departure, the Polish representative visited our office accompanied by Major Tamplin (the late Col. Tamplin), then M.O.4 official liaison with the Poles.

4. From the above it will be seen that this office had no connection with IWANOW's mission except insofar as we were approached with a view to arranging transport.

5. It is hoped that the above details, supplied by an officer who was acquainted with IWANOW's case, will be of assistance to you.

Captain,
for Colonel,
I.S.L.D.

Ο Iwanow στους μήνες που έδρασε στην Ελλάδα συγκρότησε την δική του ομάδα από πατριώτες που ήδη αναζητούσαν πεδίο δράσης, από Πολωνούς και Έλληνες αγωνιστές, αξιωματικούς, φοιτητές κ.λ.π. Διασταυρώθηκε με αρχηγούς και μέλη

οργανώσεων όπως τον Τσιγάντες [194], τον Περρίκο [195], την Λέλα Καραγιάννη [196] την Αλεξάνδρα Πούμπουρα [197], τον Αλέξανδρο και τον Σωτήρη Ζάννα κ.α.

Αλεξάνδρα Πούμπουρα (Σοφία)

Δεν γνωρίζουμε προφανώς ποιες πρόσθετες συνεργασίες μπορεί να προέκυψαν από αυτές τις συναντήσεις π.χ. η βύθιση του SAN ISIDORO [198] ίσως έγινε με πληροφορίες που εδόθησαν από τον Iwanow αν και την επιχείρηση διεκδικούν και άλλες αντιστασιακές οργανώσεις [199] Γνωρίζουμε μόνο για αυτές που ανέφεραν μετά τον πόλεμο ορισμένοι από τους συνεργάτες του που δέχθηκαν να μιλήσουν σε μια όμως περίοδο που πολλοί από τους αγωνιστές προτιμούσαν να σιωπούν. Επίσης μεταπολεμικά έχουν γίνει αναφορές και για αποτυχημένες επιχειρήσεις π.χ. εναντίον του αντιτορπιλικού Βασιλέας Γεώργιος στην Σαλαμίνα χωρίς όμως να βυθιστεί αλλά να καθυστερήσει για μήνες η ένταξή του στο Oberkommando der Kriegsmarine (O.K.M.) ως HERMES [200] . Είναι επίσης γνωστό ότι ακόμα και όταν βρίσκονται αναφορές σε γερμανικά αρχεία για σαμποτάζ [201] αυτές παρουσιάζονται

---

[194] Δ. Γυφτόπουλος : μυστικές αποστολές στην εχθροκρατούμενη Ελλάδα

[195] Συλλογικό : Κων/νος Δ. Περρίκος 1905-1943 η βιογραφία ενός ήρωα

[196] Ξενοφών Μαυραγάνης : ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΙΒΑΝΩΦ

[197] Η Αλεξάνδρα Πούμπουρα με το ψευδώνυμο Σοφία ήταν συνεργάτιδα του Αλέξανδρου Ζάννα στέλεχος της Military Service 9 δηλαδή του τομέα απόκρυψης και διαφυγής. Ο Λαμπριανίδης, πατριός του Iwanow, σε επιστολή του αναφέρει ότι η Πουμπουρά γνώριζε ότι ο Άγγλος αξιωματικός Άτκινσον μετέφερε επιστολή του Πολωνού προς την Μέση Ανατολή. Ο Άγγλος που ήταν στην ομάδα αξιωματικών που είχαν συλληφθεί απέδρασε με την βοήθεια της Λέλας Καραγιάννη και τον Νοέμβριο του 1941 έφυγε με την βοήθεια του μηχανισμού Ζάννα-Πούμπουρα για Μέση Ανατολή για να επανέλθει και να συλληφθεί εκ νέου στην Αντίπαρο και να εκτελεστεί.

[198] Επιχειρούσε για λογαριασμό της Ο.Κ.Μ. με Ισπανική σημαία και μετέφερε εφόδια από Πειραιά στην Β. Αφρική. Βυθίστηκε έξω από τον κόλπο Μέριχα της Κύθνου στις 5/4/1943 από το υποβρύχιο ΚΑΤΣΩΝΗΣ.

[199] Ρ. Ρηγόπουλος «μυστικός πόλεμος»

[200] Το πλοίο «Βασιλέας Γεώργιος η Hermes» βυθίστηκε από βομβαρδισμό 30/4/1943 στην Τυνησία. Σε αναφορά του ΠΡΟΜΗΘΕΑ ΙΙ (με κωδικό station 133) τον Νοέμβριο του 1941 προς την Μέση Ανατολή αναφέρεται αποτυχημένο σαμποτάζ όταν το πλοίο ήταν σε ελληνικό ντοκ. (Platon Alejiades)

[201] Μεγάλο μέρος καταστράφηκε ενώ τα διασωθέντα είναι καταχωρημένα σε διάφορα αρχεία της Γερμανίας αλλά και άλλων Χωρών

υποβαθμισμένες για προφανείς λόγους ακόμη και για αυτοπροστασία των υπευθύνων γερμανών αξιωματικών από την μήνι των ανωτέρων τους π.χ. ο γερμανός λοχίας που ήταν υπεύθυνος για την μεταφορά του Iwanow από τις φυλακές Αβέρωφ στην G.F.P. μετατέθηκε στο Ανατολικό μέτωπο εξ αιτίας της απόδρασης [202]. Ο Iwanow τις περισσότερες φορές δρούσε μόνος του «***γυρνάει συχνά αργά τα βράδια λασπωμένος και πολύ κουρασμένος***» λέει η Αμφιτρίτη Κοντοπούλου σε μεταπολεμική συνέντευξή της ενώ η Αμφιτρίτη Βαλλιάνου θυμάται να λέει η μητέρα της Δέσπω «***μερικές φορές δεν τον γνωρίζαμε έτσι όπως μεταμφιεζόταν***…» [203]. Ο ίδιος λέει «***Πάσχω από οξεία Χιτλερίτιδα***…» [204]. Μπαίνει και βγαίνει σε αεροδρόμια, ναυτικές εγκαταστάσεις των γερμανών με διάφορες ταυτότητες αξιοποιώντας την τέλεια γνώση των γερμανικών και πραγματοποιεί δολιοφθορές, εμφανίζεται με γερμανική στολή στο άντρο της γερμανικής διοίκησης στο ξενοδοχείο Μεγάλη Βρετάνια και «*στήνει*» μηχανισμό λήψης απόρρητων πληροφοριών [205]. Βουτάει στην θάλασσα και πραγματοποιεί σειρά sabotage εναντίον πλοίων του εχθρού και διοργανώνει το μεγάλο sabotage στου Μαλτσινιώτη. Και όμως μπορούμε με βεβαιότητα να συμπεράνουμε ότι δεν γνωρίζουμε όλες τις δράσεις του ατρόμητου αντάρτη. Ακόμα και όταν τον «*διατάζουν*» να επιστρέψει στην Μέση Ανατολή ο Iwanow την πρώτη φορά δεν ανταποκρίνεται στην συνάντησή γιατί όπως λέει ο Αθανάσιος Ζάγκας [206]«***ο Iwanow την συγκεκριμένη ημερομηνία έχει εξαφανιστεί από το σπίτι του Κοντόπουλου όπως το συνήθιζε***»[207], την δεύτερη φορά ενώ είχε κανονιστεί η μεταφορά του από το δίκτυο Βερνίκου ο Πολωνός «***άλλαξε γνώμη***» [208] ενώ την τρίτη φορά όταν η οργάνωση ΜΙΔΑΣ είχε οργανώσει την μεταφορά του μαζί με τους Γιαννακόπουλο και Μελισσουργό ο Iwanow είπε «***εγώ δεν φεύγω είναι πολύ να ταξιδεύσουμε τρεις καταζητούμενοι***…».

Όμως η δράση του Iwanow είναι επιπρόσθετα συγκλονιστική γιατί τους εννιά από τους έντεκα μήνες ήταν καταζητούμενος και για μεγάλο χρονικό διάστημα βρέθηκε υπό συνθήκες εκβιασμού (Πάντος-Αποστολίδης- Λαμπρινόπουλοw) ενώ επίσης για μεγάλο χρονικό διάστημα βρέθηκε χωρίς χρήματα. Μεταπολεμικά έγινε πολύς λόγος και αντιπαράθεση για το αν έφερε μαζί του χρήματα από την Μέση Ανατολή, αν ήταν 4.000 δολάρια ή 15.000 δολάρια και αν είχε μαζί του και πόσες χρυσές λίρες. Στην διάρκεια των έντεκα μηνών τα χρήματα αυτά τελείωσαν ενώ ο Κωνσταντίνος Γιαννάτος υποστήριξε ότι η οικογένειά του δαπάνησε πρόσθετο ποσό 2.500 χρυσών λιρών από τις οικογενειακές αποταμιεύσεις του πατέρα του

[202] Αναφορά του Τσίμπα σε επιστολή του στην ΑΚΡΟΠΟΛΗ
[203] 19/1/2017 συνέντευξη σε Μοσχολιό Παναγιώτη στην Κιουταχείας 5
[204] ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ 23/3/1945
[205] ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ 22/3/1945 : Λέει ο Μοσχονάς «*ήλθε με στολή γερμανού αξιωματικού αν και είχε βγει η προκήρυξη εναντίον του*»
[206] Ζάγκας Αθ. Πλωτάρχης Ε.Ν. ενταγμένος στον Προμηθέα ΙΙ
[207] Αναφορά 8/4/1945
[208] Αναφορά 28/9/1945

Παναγιώτη Γιαννάτου. Που δαπανήθηκαν αυτά τα χρήματα ; Σε αγορά πληροφοριών, σε πληρωμές εκβιασμών και σε αποζημιώσεις όσων δέχθηκαν να τον φιλοξενήσουν ;. Ακόμα και μια αποστολή χρημάτων από το Κάιρο που θα έπρεπε να χρησιμοποιηθούν για την επιστροφή του στην Μέση δεν έφθασαν ποτέ [209]. Ήταν λοιπόν για κάποιους επάγγελμα η προστασία του Iwanow ; Αναμφίβολα…

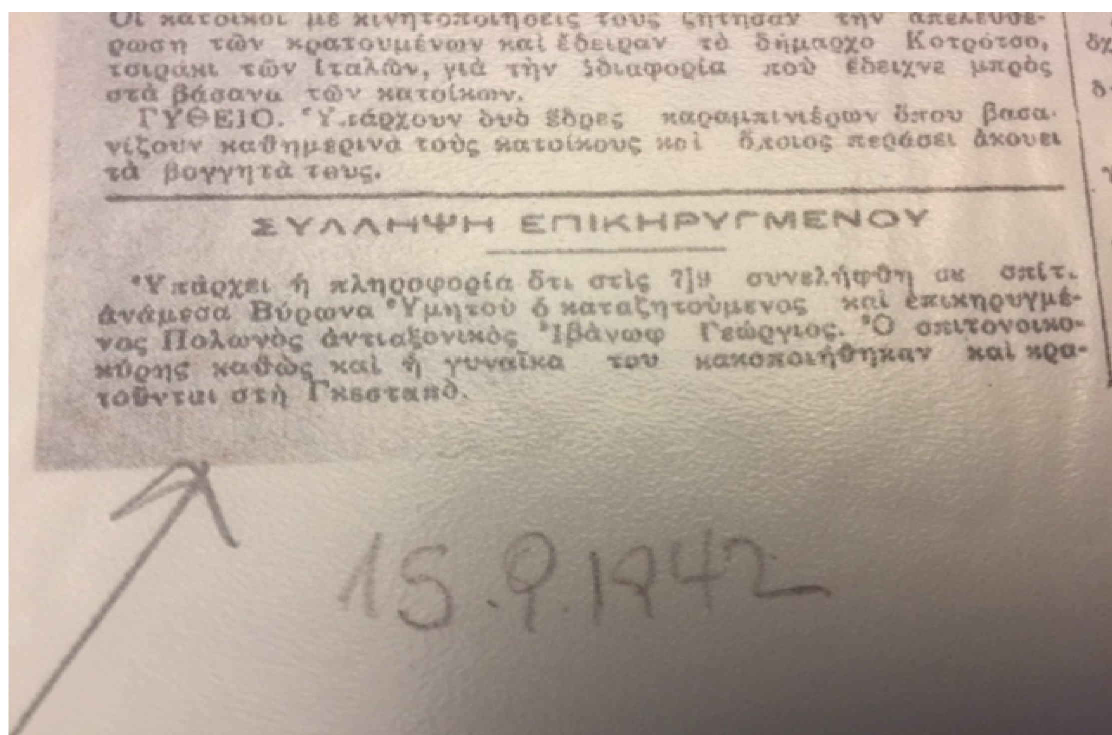
<u>Ζήτω ο Πολωνία με την υπογραφή του Iwanow</u>

17. <u>ΚΙΟΥΤΑΧΕΙΑΣ 5 – Η ΔΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟ ΤΕΛΟΣ…</u>

Ο Iwanow το μεγαλύτερο διάστημα, από τα τέλη του 1941 ως την τελευταία του σύλληψη στις 7/9/1942, «*κρύβεται*» στον Υμηττό στην οδό Κιουταχείας 5. Εκεί τον στέλνουν οι αδελφοί Λαμπρινόπουλοι. Είναι το σπίτι του Ιωάννη Κοντόπουλου και της συζύγου του Αμφιτρίτης ενώ μαζί τους έμενε και η ανηψιά της Αμφιτρίτης Δέσπω μετέπειτα σύζυγος του Βαλλιάνου. Η κόρη της Δέσπω Βαλλιάνου διηγείται [210] αναμνήσεις από την μητέρα της «*επειδή είχα πάσο από τις Ιταλικές αρχές να κινούμαι ελεύθερη στα περίχωρα της Αθήνας μου ζήτησαν να παραλάβω ένα*

[209] Είναι ένα από τα στοιχεία που δεν μπορούν να ερμηνευτούν. Ο Iwanow ειδοποιήθηκε ότι θα ενισχυθεί με 5 εκατ. δρχ. από την Μέση Ανατολή μέσω της Κάτυ Λογοθέτη στελέχους της Intelligence service. Η Λογοθέτη αναζητήθηκε και βρέθηκε από τον Παντελή Λαμπρινόπουλου ο οποίος μεταπολεμικά κατηγορήθηκε μαζί με τον αδελφό του ότι κατέδωσαν τον Πολωνό. Η Λογοθέτη φέρεται να επιβεβαιώνει ότι μετέφερε χρήματα για να τα δώσει στον Iwanow αλλά μετέπειτα εξαφανίστηκε. Να ήταν άραγε ένα «χτύπημα» της I.S. σε έναν συνεργάτη του S.O.E. ;
[210] Στις 19/1/2017 στο σπίτι της Κιουταχείας διήγηση στον Μοσχολιό Παναγιώτη

πρόσωπο και να το μεταφέρω στο σπίτι μας στον Υμηττό. Το έκανα και αυτό που μου είχε κάνει εντύπωση ήταν ότι δεν μπορούσα να καταλάβω αν ήταν νέος ή γέρος. ¨Όταν φτάσαμε σπίτι διαπίστωσα ότι είχε αλλάξει χαρακτηριστικά στο πρόσωπό του. Ήταν άσσος στις μεταμφιέσεις…». Η γειτονιά του Υμηττού μαθαίνει για τον «*Αντρέα*» κάποιον ξανθό ανιψιό της Αμφιτρίτης. Ο «*Αντρέας*» συχνά χάνεται τις νύχτες και γυρνάει ξημερώματα λασπωμένος και κατάκοπος χωρίς να δίνει εξηγήσεις. Όμως την Τρίτη στις οκτώ το πρωί 8 Σεπτεμβρίου 1942 ο Iwanow, ο Ιωάννης και η Αμφιτρίτη Κοντόπουλου συνελήφθησαν από έφοδο Ιταλών. Επίσης συνελήφθησαν ο Δημήτρης και η Μαριάνα Γιαννάτου, ο Μιχάλης Παπάζογλου, ο Βασίλης Μαλλιόπουλος, και ο Κωνσταντίνος Μαρκάκης. Ο Κωνσταντίνος Γιαννάτος αρχικά κατάφερε να ξεφύγει και να κρυφτεί μέσω του μηχανισμού του Περρίκου και της ΠΕΑΝ σε μια γιάφκα στην Καλλιθέα αλλά τελικά συνελήφθη μαζί με τον Περρίκο και τους συντρόφους του [211]. Ο Iwanow πρόλαβε να πει στην Αμφιτρίτη «*δεν με ξέρεις ως Iwanow απλά είμαι ενοικιαστής σας»*. Η Αμφιτρίτη είπε ότι είδαν το πρόσωπο του καταδότη, ήταν ο Παντελής Λαμπρινόπουλος, που συνόδευε τους ιταλούς όταν κάποια στιγμή του έπεσε η κουβέρτα με την οποία έκρυβε το πρόσωπό του. Η ίδια υποστήριξε ότι είδε και τον Νίκο Λαμπρινόπουλο να βρίσκεται εκείνο το πρωί κοντά στην οδό Κιουτάχειας 5 και όταν έφευγαν τα ιταλικά καμιόνια να μιλάει με ιταλό αξιωματικό και να τον ρωτάει «*όλα εντάξει;»*.

Οἱ κάτοικοι μὲ κινητοποιήσεις τους ζήτησαν τὴν ἀπελευθέρωση τῶν κρατουμένων καὶ ἔδειραν τὸ δήμαρχο Κοτρότσο, τσιράκι τῶν Ἰταλῶν, γιὰ τὴν ἀδιαφορία ποὺ ἔδειχνε πρὸς στὰ βάσανα τῶν κατοίκων.

ΓΥΘΕΙΟ. Ὑπάρχουν δυὸ ἕδρες καραμπινιέρων ὅπου βασανίζουν καθημερινὰ τοὺς κατοίκους καὶ ὅποιος περάσει ἀκούει τὰ βογγητά τους.

ΣΥΛΛΗΨΗ ΕΠΙΚΗΡΥΓΜΕΝΟΥ

Ὑπάρχει ἡ πληροφορία ὅτι στὶς 7/9 συνελήφθη σὲ σπίτι ἀνάμεσα Βύρωνα Ὑμηττοῦ ὁ καταζητούμενος καὶ ἐπικηρυγμένος Πολωνὸς ἀντιαξονικὸς Ἰβάνωφ Γεώργιος. Ὁ σπιτονοικοκύρης καθὼς καὶ ἡ γυναῖκα του κακοποιήθηκαν καὶ κρατοῦνται στὴ Γκεσταπό.

<u>ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ 15/9/1942</u>

[211] Συλλογικό: «Κων/νος Περρίκος 1905-1943 η βιογραφία ενός ήρωα»

Ο Iwanow βασανίστηκε άγρια στις φυλακές Αβέρωφ. Το στέλεχος της Π.Ε.Α.Ν. Μυτιληναίος που κατάφερε να δραπετεύσει και να διασωθεί διηγήθηκε το 1975 από το εξωτερικό που ζούσε «*όταν με συνέλαβαν οι γερμανοί με οδήγησαν σε ένα κελί, άνοιξαν την πόρτα, με έβαλαν μέσα και έβγαλαν τον Ιβάνωφ. Ήταν παλληκάρι 30 ετών αλλά ήταν σε κακά χάλια και σερνόταν. Ήταν η τελευταία φορά που τον είδα…»*[212] Η δίκη του μαζί με τον Δημήτρη Γιαννάτο, τον Ιωάννη και την Αμφιτρίτη Κοντοπούλου, τον Μιχάλη Παπάζογλου, την Μαριάνα Γιαννάτου και τον Βασίλη Μαλλιόπουλου άρχισε στις 2 Δεκεμβρίου 1942 στην αίθουσα ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ και διήρκεσε δέκα ώρες. Πρόεδρος του στρατοδικείου ήταν ο Ράτκε και συνήγοροι οι δικηγόροι Σάββας Λοιζίδης [213], Δημήτρης Ζέπος [214]και Παναγιώτης Κολύμπας [215]. Ο πρόεδρος του στρατοδικείου ερώτησε «*Που είναι οι αδελφοί Λαμπρινόπουλοι* ;». Κάτι του απάντησαν στα γερμανικά και συνέχισε την «δίκη»... ‘Ο Iwanow δεν είχε ορίσει συνηγορό του και το δικαστήριο όρισε αυτεπάγγελτα τον Παναγιώτη Κολύμπα.

---

[212] Κων/νος Περρίκος 1905-1943 η βιογραφία ενός ήρωα

[213] Κύπριος με σπουδές στην Γερμανία. Εξόριστος από τους άγγλους στην Ελλάδα. Η αντιβρετανική του πολιτική ήταν αιτία να έχει κάποιου είδους συνεργασία με τους Γερμανούς. Προσωπικός φίλος του Μακάριου, μέλος της Εθναρχίας και ιδρυτικό μέλος της ΕΟΚΑ 1. Διετέλεσε βουλευτής της ΕΡΕ το 1957. Ο Γιαννάτος σε επιστολή του στον ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ στις 6/11/1954 αφήνει υπονοούμενα σε βάρος του Λοιζίδη ότι εμφανίστηκε απρόσκλητος να εκπροσωπήσει τον Iwanow και σχετικά με τις συστάσεις του για το ποια πρέπει να είναι η στάση των κατηγορούμενων στο στρατοδικείο (στοιχεία παραθέτει ο Byron Tesapsides στο German intelligence and security agencies in Greece during WW II 1941-1944 – σελ. 37.

[214] Ο Δημήτρης Ζέπος ήταν μέλος της οργάνωσης ΠΛΟΥΤΩΝ και ο ίδιος διέθετε ασύρματο. Μεταπολεμικά ήταν ο νομικός εκπρόσωπος της μητέρας του Iwanow.

[215] Οι Έλληνες συνήγοροι γινόντουσαν δεκτοί κατόπιν αιτήσεως εφόσον γνώριζαν Γερμανικά. Αρχικά ήταν δώδεκα αλλά αυξήθηκαν σε είκοσι. (από το βιβλίο του Κ. Κουκκίδη «η δικαιοσύνη τους»

ΕΧΤΕΛΕΣΕΙΣ, ΕΧΤΕΛΕΣΕΙΣ

Σὲ ἀντίποινα γιὰ τὴν ἀνατίναξη τῆς γέφυρας τοῦ Γοργοπόταμου καὶ γιὰ τὴν ὅλη δράση τῶν ἀνταρτῶν ἐχτελέστηκαν στὴ Λαμία 12 ὅμηροι, ἀθῶοι πολῖτες. Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς κι' ἕνας ὑποστράτηγος. Πέθαναν ὅλοι ἡρωϊκά.

Στὴν Κρήτη τὶς τελευταῖες μέρες ἐχτελέστηκαν 15 ὅμηροι ὕστερα ἀπο σοβαρὸ σαμποτάζ.

Ὁ Ἰβάνωφ καὶ ἄλλοι 7 συγκρατούμενοί του, ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς ὁ κελευστὴς Παπάζογλου ποὺ τὸν ἔκρυβε σπίτι του ὁ γιατρὸς Γιαννίδης κ.ἄ. καταδικάστηκαν σὲ θάνατο. Ὑπάρχει μια ἀνεξακρίβωτη πληροφορία ὅτι ἐχτελέστηκαν κιόλας.

ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ 15/12/1942 : ΕΧΤΕΛΕΣΕΙΣ, ΕΧΤΕΛΕΣΕΙΣ….

Ο Ιωάννης Τσιγάντες αρχηγός της αντιστασιακής οργάνωσης ΜΙΔΑΣ 614 ενημερώνει την Μέση Ανατολή με το ακόλουθο τηλεγράφημα…

Translation

[918]

Prot.No.219. BULLETIN No.157/172 - 15.XII.42.

CASE OF SABOTEUR IVANOFF.

During the lawsuit IVANOFF were judged on the 2.12.42 the following:

George IVANOFF
Mr. and Mrs. YANNATOU (the sister of IVANOFF)
Mr. and Mrs. KONTOPOULOS
Constantine YANNATOS
Michael PAPAZOGLOU
Basil MAYOPOULOS

The were all betrayed by PANTELIS LAMPRINOPOULOS. This has been fully ascertained.

All stated during the lawsuit that it was Lamprinopoulos who said that he knew Ivanoff, but no reply was given to them and they were interrupted when speaking on this subject.

They were all condemned to DEATH, with the exception of Mrs. KONTOPOULOS, the burdens of which were taken up by Mr. KONTOPOULOS, who was condemned to 15 years emprisonment. It is said (not confirmed) that a delay of two months was given for reconsideriation of the suit.

Few questions were put. It was evident that the judges knew all details.

Mr. KONTOPOULOS said that he ignored who Ivanoff was; he only knew that it was question of an Englishman "whom certainly he could not betray".

The judges knew that he had harboured him during 10 months.

MAYOPOULOS (an officer of the Navy) had harboured Ivanoff during 20 days and had also given him a weapon.

All this was known to the judges from the traitor.

MAYOPOULOS was condemned twice to death.

IVANOFF three times to death.

PAPAZOGLOU and YANNATOS Const. had recommended IVANOFF to P. LAMPRINOPOULOS. This was their crime for which they were condemned to death.

The sister of IVANOFF gave him money twice and her husband, because he saw him twice in his house, for this reason both of them were condemned to death.

These details were also given by LAMPRINOPOULOS.

The suit lasted some 5 hours etc. etc.

- 2 -

It is necessary that urgent demarches must be undertaken for the persons condemned to death because they must be saved.

The members of the court martial read with sorrow their condemnation and said that unfortunately they law demanded this.

They had only admiration for all and they congratulated IVANOFF and Lieut. (Navy) KONTOPOULOS for their patriotism.

(signed) 614 Midas.

Στις 26 Απριλίου ο Σάββας Λοιζίδης σε επιστολή του στην εφημερίδα ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ έγραψε :

«Αξιότιμε κ. Διευθυντά,

εις την περιγραφήν της δικής του ΙΒΑΝΩΦ που εδημοσίευσεν ο ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ αναφέρεται ότι οι συνήγοροι Λοιζίδης, Κωνσταντινίδης κλπ εμφανίστηκαν μόνον δια τους Έλληνας κατηγορουμένους και δια τούτο το γερμανικόν στρατοδικείον διορίση δια τον ΙΒΑΝΩΦ συνήγορον εξ επαγγέλματος. Επειδή εις τούτον θα μπορούσε να δοθή η εσφαλμένη ερμηνείαν ότι οι Έλληνες συνήγοροι δεν έδειξαν ενδιαφέρον δια τον Πολωνόν πατριώτη παρακαλώ ας μου επιτραπή να δώσω την απαιτουμένην εξήγησιν. Εις το γερμανικόν στρατοδικείον δεν ήτο δυνατόν ο συνήγορος να δηλώσει εμφάνισην δια έναν κατηγορούμενον αν προηγουμένως δεν ελάμβανεν είτε παρά του ιδίου είτε παρά συγγενούς έγγραφον πληρεξουσιότητα. Εις σοβαράς μάλιστα υποθέσεις όταν ο νόμος προέβλεπε και θανατικήν ποινήν έπρεπε το πληρεξούσιον

να κατατίθεντο προ της ημέρας της δίκης ώστε να έχει καιρόν το στρατοδικείον να διορίση συνήγορους εξ επαγγέλματος δι΄ όσους κατηγορούμενους δεν υπήρχον στον φάκελο πληρεξούσια. Πάντως ως προς εμέ που κατά την δίκην αυτήν υπερασπίσθην – δωρεάν φυσικά – τρεις Έλληνας κατηγορούμενους τους αξιωματικούς Μαγιόπουλον και Κοντόπουλον και την κυρίαν Κοντοπούλου δεν θα υπήρχεν ο κίνδυνος της ανωτέρω παρεξηγήσεως αν ανεφέρετο εις το δημοσίευμα η μικρά λεπτομέρεια ότι και δια τον ΙΒΑΝΩΦ εξετέλεσα εγώ τα μετά την δίκην χρέη συνηγόρου τα οποία δεν ήταν και τα ελαφρότερα. Συνέβη δηλαδή το εξής: τα κολακευτικά λόγια του προέδρου του δικαστηρίου προς τον ΙΒΑΝΩΦ δια τον πατριωτισμόν και την ειλικρινήν ομολογίαν του έδωκαν εις τον ΙΒΑΝΩΦ το θάρρος μόλις τελείωσε η δίκη να εκφράσει εις τον πρόεδρον το παράπονον πως ενώ έγραψεν από την φυλακήν προς το στρατοδικείον παράκλησιν τούτο να διορίση εμέ ως συνήγορόν του δεν εισηκούσθη η παράκλησίς του. Ο πρόεδρος απήντησεν ότι δεν γνωρίζει να έφθασεν εις το στρατοδικείον τοιαύτη επιστολήν του Ιβανώφ. Πάντως όμως λαμβάνων έστω και τώρα υπ΄ όψιν την επιθυμίαν του παρακάλεσεν εμέ αφού επισκεφθώ τον Ιβανώφ εις την φυλακήν να συντάξω και υποβάλλω δι΄ αυτού τις επί της εκδοθείσης αποφάσεως παρατηρήσεις προς τον αρμόδιον δια την επικύρωσιν στρατιωτικόν διοικητήν. Τα καθήκοντα ταύτα εξεπλήρωσα επιδιώξας αφ΄ ενός δια την κατά της αποφάσεως ενστάσεων, την μη επικύρωσιν της προς τον σκοπόν επαναλήψεως της δίκης και αφ΄ ετέρου την απονομίν χάριτος με μόνην ελπίδαν ότι παρερχομένου του χρόνου θα ηδύνατο να συμβεί κάτι υπέρ του Ιβανώφ η όπως ο ίδιος επίστευεν ότι θα αντιλάσσετο με κανέναν εις χείρας των συμμάχων ευρισκόμενον γερμανόν κατάσκοπον. Ατυχώς δεν συνέβη τοιούτον τι και μαζί με το ζεύγος Δ. Γιαννάτου και τους αξιωματικούς Μαλλιόπουλο και Κοντόπουλο εξετελέσθη και ο Ιβανώφ. Από την άλλη υπόθεση είχα ως συνήγορος την παρηγορίαν και βαθείαν ικανοποίησιν ότι κατόρθωσα να γλυτώσει η κ. Κοντοπούλου την ζωήν της μέσα εις το στρατοδικείον και ότι συνέβαλα αργότερον να επιτύχη χάριν ο εκ των εις θάνατον καταδικασθέντων κ. Μ. Παπάζογλου

Μετά τιμής ΣΑΒΒΑΣ ΛΟΙΖΙΔΗΣ δικηγόρος»

Στο γερμανικό στρατοδικείο ο Iwanow αποδέχθηκε όλες τις κατηγορίες, είπε ότι κανένας συγκρατούμενός του δεν γνώριζε ποιος ήταν και ποια η δράση του, ανέφερε ότι τον Ιωάννη και την Αμφιτρίτη Κοντόπουλου τους απειλούσε για να τον δέχονται στο σπίτι τους και ζητωκραύγασε υπέρ της Πολωνίας και της Ελλάδος. Ο πρόεδρος στρατοδίκης [216]τον επαίνεσε για τον ηρωισμό του και το πατριωτικό του φρόνημα και τον καταδίκασε τρεις φορές σε θάνατο. Σε θάνατο επίσης καταδικάστηκαν οι αδελφοί Γιαννάτου, η Μαριάνα Γιαννάτου, ο Ιωάννης Κοντόπουλος, ο Παπάζογλου και ο Μαλλιόπουλος ενώ η Αμφιτρίτη καταδικάστηκε σε 15 χρόνια φυλάκιση. Μετά την καταδίκη τους και μέχρι την εκτέλεσή τους

---

[216] σύμφωνα με τον Ιωάννη Λαμπριανίδη σε αχρονολόγηση επιστολή του στην Force 133

εγκλείστηκαν οι άνδρες στην φυλακή ΑΒΕΡΩΦ ο Iwanow μόνος στο κελί 3, ο Κωνσταντίνος Γιαννάτος, που είχε συλληφθεί στην Καλλιθέα με τον Περρίκο και τους συνεργάτες του στο κελί 13 και ο Δημήτρης Γιαννάτος μαζί με τον Μιχάλη Παπάζογλου, τον Ιωάννη Κοντόπουλο και τον Περρίκο στο κελί 12. Οι γυναίκες είχαν εγκλεισθεί στο ΕΜΠΕΙΡΙΚΙΟΝ. Όλες οι ποινές εκτελέστηκαν εκτός του Παπάζογλου [217]που μετατράπηκε σε 13 χρόνια φυλακή με ενέργειες του Δαμασκηνού. Η Μαριάνα Γιαννάτου μεταφέρθηκε στην Αυστρία και εκεί εκτελέστηκε με γκιλοτίνα.

Ο Iwanow συνήθιζε να συνοδεύει την μοναξιά του τραγουδώντας για την πατρίδα του την Πολωνία :

«Για την γλυκειά πατρίδα, πάμε όλοι μαζί, με μια χρυσή ελπίδα, ελεύθερη να ζη, Ελεύθερη και πάλι θε ναρθη αυτή η στιγμή ένδοξη και μεγάλη στο όνομα στην τιμή. Και μες΄ στην αγκαλιά της χαρούμενα παιδιά θε να της τραγουδάμε για την ελευθεριά. Χαίρε γλυκειά πατρίδα ποτέ δεν σε ξεχνώ και ζω με μια ελπίδα για να σε ξαναδώ»

Τον Iwanow στην φυλακή επισκέφθηκε ο αρχιεπίσκοπος Δαμασκηνός στις 31 Δεκεμβρίου 1943 [218]με τον οποίο συζήτησαν την πιθανότητα να του δοθεί χάρη και να ενημερωθεί η Μέση Ανατολή για το ενδεχόμενο ανταλλαγής του με γερμανό κρατούμενο στρατηγό. Ο Δαμασκηνός, ο Σοφούλης κ.α. προσπάθησαν να δοθεί χάρη σε όλους τους καταδικασμένους σε θάνατο. Πήγαν στον γενικό πληρεξούσιο του Ραιχ στην Ελλάδα Άλτενπουργκ και αυτός με την γυναίκα του Λογοθετόπουλου, που ήταν γερμανίδα και αδελφή του στρατηγού ΦΟΝ ΛΙΣΤ, ζήτησαν από τον στρατηγό ΝΤΡΕΧΕΝ [219]στην Θεσσαλονίκη να δοθεί χάρη. Ο ΝΤΡΕΧΕΝ αρνήθηκε και απευθύνθηκαν στον ίδιο τον Χίτλερ αλλά το μόνο που πέτυχαν ήταν χάρη για τον Παπάζογλου. Ο Jerzy ήλπιζε σε ανταλλαγή του με γερμανό κρατούμενο των συμμάχων. Τα ερωτήματα αν οι Άγγλοι ενδιαφέρθηκαν για να διασώσουν τον Iwanow παραμένουν αναπάντητα ή μήπως θεωρούσαν τον Iwanow «*εξωτερικό-ανεπίσημο συνεργάτη» τους* και παρέμειναν αδρανείς ; Απέμεινε η πιθανότητα απόδρασης. Ο Jerzy είχε συζητήσει ένα πρόχειρο σχέδιο απόδρασης με τον Δαμασκηνό. Το σχέδιο θα έμπαινε σε εφαρμογή την ημέρα που θα μεταφέρονταν για εκτέλεση. Είχε αποφασίσει να πηδήξει από το αυτοκίνητο όταν πλησίαζε στην Καισαριανή. Στις 3 Ιανουαρίου του 1943 μεταφέρθηκαν τέσσερα φέρετρα στις φυλακές ΑΒΕΡΩΦ. Όλοι κατάλαβαν ότι την Τρίτη στις 4 Ιανουαρίου του 1943 είχε προγραμματιστεί η εκτέλεση του Iwanow, του Κοντόπουλου, του Μαλλιόπουλου και του Δημήτρη Γιαννάτου. Μεταφέρθηκαν με ξεχωριστά καμιόνια για εκτέλεση

---

[217] Ο Παπάζογλου ήταν πολύ δημοφιλής και γνωστός στην Αθηναϊκή κοινωνία για τον πρωταγωνιστικό του ρόλο ως αθλητικός παράγοντας και ιδρυτικό μέλος του Παναθηναικού με διεθνείς διασυνδέσεις. Δεν εκτελέστηκε γιατί κατάφερε να του δοθεί χάρη (ο Λοιζίδης σε επιστολή του στον ΑΣΥΡΜΑΤΟ στις 26/4/1945 ανέφερε ότι συνέβαλε και αυτός για να δοθεί χάρη). Σχετική ευχαριστήρια επιστολή του ίδιου στον ΑΣΥΡΜΑΤΟ στις 27/4/1945.
[218] Ηλία Βενέζη «ο Δαμασκηνός…»
[219] Είχε εξουσιοδοτηθεί να παρέχει χάρη σε καταδικασμένους από γερμανικό στρατοδικείο

στην Καισαριανή. Ο ίδιος στην συνάντησή του με τον καθολικό ιερέα Χριστόφορο Δαλιέξ, στις φυλακές λίγο πριν τον πάρουν για εκτέλεση, τον παρακάλεσε να του δέσει σφικτά τα κορδόνια των παπουτσιών του και απελευθέρωσε το ένα του χέρι από τις χειροπέδες. Διηγείται ο Παπάζογλου την στιγμή που μεταφέρουν τους μελλοθάνατους για εκτέλεση «*προηγείται ο Ιβάνωφ ευθυτενής με αέτειον βλέμμα και άγριαν όψιν και μόλις φθάνει στο ύψος του κελιού μου φωνάζει Μιχάλη φεύγω Ζήτω η Ελλάς Ζήτω η Πολωνία*» [220] .

ΡΕΠΟΡΤΑΖ Γ. ΝΑΖΟΥ

ΙΒΑΝΩΦ

Η ΣΥΓΚΛΟΝΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΠΕΙΡΑ ΝΑ ΔΡΑΠΕΤΕΥΣΗ ΚΑΙ Η ΕΚΤΕΛΕΣΙΣ ΤΟΥ

"Εξω ἀπό τὸ Σκοπευτήριο ὁ Ἰβάνωφ σπάει τὶς χειροπέδες καὶ φεύγει.- Οἱ Γερμανοὶ τὸν καταδιώκουν, τὸν πυροβολοῦν καὶ τὸν τραυματίζουν.-Τὸν δένουν, σοβαρὰ τραυματισμένο, σὲ ἕνα στῦλο.-Ἡ ἐκτέλεσις

Ἡ δρᾶσις τοῦ Ἰβάνωφ, τῶν συνεργατῶν του καὶ τῶν ὁμάδων — Ἑλληνικῶν καὶ συμμαχικῶν — μὲ τὶς ὁποῖες ἦλθε σὲ ἐπαφὴ δὲν ἐξαντλεῖται στὰ ὅσα ἐξετέθησαν μέχρι τώρα. Τὸ γεγονὸς ὅμως ὅτι ὁ πόλεμος συνεχίζεται ἀκόμα μᾶς ἐπιβάλλει νὰ μὴ ἀποκαλύψωμε πρόσωπα καὶ νὰ μὴ περιγράψωμε περιστατικὰ ποὺ θὰ μποροῦσαν νὰ βλάψουν τὸν συμμαχικὸν ἀγῶνα. Καὶ τὸ Βρεττανικὸν Στρατηγεῖον μᾶς διεβίβασε μιὰ τέτοια ἐπιθυμία. Συνεργεῖο ἐπιλέκτων συνεργατῶν τοῦ «Ἀσυρμάτου» ἔχει συγκεντρώσει τὶς δραματικώτερες καὶ σπουδαιότερες ὑποθέσεις κατασκοπείας καὶ σαμποτάζ, ποὺ ἐξετυλίχθησαν στὴ χώρα μας κατὰ τὴν διάρκεια τῆς κατοχῆς.

Μόλις ὁ πόλεμος τελειώσῃ θὰ φέρουμε σὲ δημοσίευσιν τὰ μεγάλα αὐτὰ ρεπορτάζ, ποὺ θὰ ἀποκαλύψουν ὅτι ὁ «ὑπόγειος πόλεμος τῶν σκιῶν» — ὁ πόλεμος τῆς κατασκοπείας καὶ τοῦ σαμποτὰζ δὲν ὑστερεῖ σὲ ἡρωϊσμοὺς καὶ αὐτοθυσίες ἀπὸ τὶς γνωστὲς μεγάλες μάχες. Στὴ συνέχεια τοῦ Ἰβάνωφ — συνεργάτες καὶ συμπαραστάτες τοῦ ὁποίου βρίσκονται καὶ μεταξὺ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου — οἱ ἀναγνῶσται μας θὰ παρακολουθήσουν τὶς σπουδαιότερες ἐκτελέσεις Ἑλλήνων πατριωτῶν, ποὺ δούλεψαν γιὰ τὴ Νίκη, προσφέροντας πρόθυμα ὅ,τι πολυτιμότερο εἶχαν: τὴ ζωή τους.

Σφυρίζουν καὶ ἀνεμοδέρνονται τὰ λίγα ξερόδεντρα τοῦ κηπαρίου τῶν φυλακῶν Ἀβέρωφ, ὅταν στὸ σύθαμπο τῆς βροχερῆς ἐκείνης μέρας τοῦ Γενάρη, παρουσιάζεται στὴν ...

Γιοῦρεκ Ἰβάνωφ

Και όμως ο Iwanow προσπάθησε να αποδράσει και πάλι. Μέσα στο καμιόνι πλησιάζοντας προς το σκοπευτήριο Καισαριανής έσπρωξε τον φρουρό του, πήδηξε έξω από το καμιόνι και προσπάθησε να διαφύσει τρέχοντας [221]. Οι γερμανοί

---

[220] Συλλογικό Κων/νος Περρίκος 1905-1943 η βιογραφία ενός ήρωα

[221] Μεταπολεμικά κυκλοφόρησαν ανεπιβεβαίωτες πληροφορίες ότι αντιστασιακές οργανώσεις είχαν πληροφορηθεί ότι ο Πολωνός σχεδίαζε απόδραση και μια ομάδα Ελλήνων οπλοφόρων περίμενε κοντά στο σκοπευτήριο με σκοπό να διευκολύνει την απόδραση.

πυροβόλησαν και τον τραυμάτισαν σοβαρά στο πόδι [222]. Ήταν πολύ πρωί με πολύ κρύο και χιονόνερο. Δύο από τους αστυφύλακες που εκτελούσαν υπηρεσία ασφαλείας εκείνη την ημέρα, οι Γιώργος Σταματόπουλος και Μανώλης Σκαλιδάκης, και ο παρόντας ιερέας Δαλιέξ ήταν μάρτυρες της εκτέλεσης ενός ήρωα. Τραυματισμένος εκτελέστηκε ο ήρωας Ελληνοπολωνός Jerzy Iwanow Szajnowiez φωνάζοντας: «***ΖΗΤΩ Η ΠΟΛΩΝΙΑ ΖΗΤΩ Η ΕΛΛΑΣ***».

Ὁ Ραδιοφωνικὸς Σταθμὸς τοῦ Λουμπλὶν ἀνεκοίνωσε τὴν ἑσπέραν τοῦ Σαββάτου ὅτι τὸ Πολωνικὸν Ἐθνικὸν Συμβούλιον ἐκύρωσε τὴν πολωνο-σοβιετικὴν συνθήκην.

Εἰς τὸν "Αγιον Φραγκίσκον ἐκκλησία

ΡΕΠΟΡΤΑΖ Γ. ΝΑΖΟΥ

ΙΒΑΝΩΦ

ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΕΝΟ ΤΟΝ ΔΕ

Σ' ΕΝΑ ΣΤΥΛΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΚΤ

<u>ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ</u>

Ο αγώνας, των συγγενών και φίλων των καταδικασμένων σε θάνατο συντρόφων του Iwanow, ακόμη και πριν λίγες ώρες πριν την εκτέλεση ήταν μεγάλος και όπως

[222] Μεταπολεμικά υπήρξαν φήμες ότι υπήρχε σχέδιο απόδρασης του Ιβάνωφ από κάποιες οργανώσεις. Σύμφωνα με αυτές κοντά στο σκοπευτήριο θα παραμόνευε ομάδα ένοπλων που θα άνοιγε πυρ στο αυτοκίνητο που τον μετέφερε ώστε να δοθεί δυνατότητα απόδρασης. Όμως λίγο πριν φτάσει το αυτοκίνητο κοντά στην ένοπλη ομάδα έσκασε το ένα του λάστιχο και ο θόρυβος θεωρήθηκε από τον Ιβάνωφ ως πυροβολισμός και πήδηξε από το αυτοκίνητο χωρίς να καταφέρει να αποδράσει. Δεν ευρέθησαν επιβεβαιωτικές πηγές.

φαίνεται διατέθηκαν πολλά χρήματα για να εξαγοραστούν γερμανοί ιθύνοντες προκειμένου να δοθεί χάρη στους μελλοθάνατους [223]. Η οικογένεια Τσιμάρα [224] προσπάθησε με κάθε πρόσφορο μέσο, για εκείνη την περίοδο, να διασώσει τον φίλο της Ιωάννη Κοντόπουλο.

Στις 24/12/1942 του έστειλε το πιο κάτω σημείωμα μέσα στην φυλακή [225]:

«*24/12/42*

Αγαπητέ μου θείε Γιάννη, Αι ύσταται και απεγνωσμέναι προσπάθεια μας με κ. Ροσέτην ετελεσφόρησαν. Μακαριοτάτου Δαμασκηνού κατόπιν εντόνων ενεργειών του παρακολουθέντες όλας του τας ενέργειας του με Ροσέτην έσχε συνομιλίας με εδώ στρατηγόν και κ. Νοιμπαχιρ πείσας αυτούς οίτινες μετέβησαν εις Θεσσαλονίκην πείσαντες στρατηγόν λιρ προς παροχήν χάριτος και εις υπολοίπους

Χθες εις συνομιλίαν Μακαριωτάτου και στρατηγού επληροφόρησεν άγιον ότι αποστέλει (χθες) χαρτιά και πάλιν εις Θεσσαλονίκην προς υπογραφήν χαρίτων ειδοποίησα σχετικώς δικηγόρον Θεσσαλονίκης επίσης ενημέρωσα Νώντας και Τάκην εντός 4-5 ημερών θα έχομεν το ευχάριστον γεγονός έχω απόλυτον πίστιν εις τον Θεόν η γέννησις Χριστού εφώτισεν στρατηγόν λιρ συνεργάτης μου εις ενέργειαν ο καλός φίλος κ. Ροσέτης [226] καλά Χριστούγεννα πολλά φιλιά

Δημ. Τσιμάρας»

---

[223] Κωνσταντίνος Γιαννάτος «*Ο πατέρας μου Παναγής αναγκάστηκε να πουλήσει ακίνητα και να δωροδοκήσει γερμανούς*»

[224] Η οικογένεια Τσιμάρα ήταν γνωστή στον Υμηττό ως παραγωγοί της παρκετίνης Υμηττός, της μόνης που παρήγετο στην Ελλάδα. Η καταγωγή της οικογένειας ήταν από την Σμύρνη.

[225] Το σημείωμα προς τον Κοντόπουλο εστάλη από τον Δημήτρη Τσιμάρα ο οποίος μετέπειτα συμμετείχε ως αξιωματικός στον ΕΛΑΣ στην αντίσταση και την περίοδο της κατοχής κυνηγήθηκε από τους Γερμανούς μετά από κατάδοση. Αντίγραφο του σημειώματος ως και αντίγραφο της κατάστασης κατασχεθέντων πραγμάτων από το σπίτι του Κοντόπουλου είχε την καλωσύνη να μου παραχωρήσει ο εγγονός Δημήτρης Τσιμάρας επίσης κάτοικος Υμηττού.

[226] Ασφαλώς πρόκειται για τον Ραούλ Ρωσέτη πρέσβη δντη του Π.Γ. του Γεωργίου Β.

ΑΡΧΕΙΟ ΤΣΙΜΑΡΑ : 24/12/1942 ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΤΣΙΜΑΡΑ ΣΤΟΝ ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟ ΣΤΙΣ ΦΥΛΑΚΕΣ ΑΒΕΡΩΦ

Δυστυχώς η κατηγορία «*συνεργάτες του Iwanow ήταν βαριά*…». Έντεκα μέρες μετά και ο Ιωάννης Κοντόπουλος, ο Μαλλιόπουλος και ο Δημήτρης Γιαννάτος εκτελέστηκαν και ο Τσιμάρας βρέθηκε με το θλιβερό καθήκον να επισκεφθεί στις γυναικείες φυλακές ΕΜΠΕΙΡΙΚΙΟΝ [227] την Αμφιτρίτη Κοντοπούλου, την Μαλλιοπούλου και την Μαριάνα Γιαννάτου για να τους πει τα δυσάρεστα [228]. Είχαν όμως καταλάβει ότι κάτι κακό θα συμβεί γιατί την προηγούμενη μέρα της εκτέλεσης στις γυναικείες φυλακές είχαν διανυκτερεύσει ένας ορθόδοξος και ένας καθολικός παπάς όπως συνέβαινε πάντα όταν την επομένη το πρωί ήταν προγραμματισμένη εκτέλεση…

[227] ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ 8/5/1945 : Ήταν πίσω από το μαιευτήριο Έλενας Βενιζέλου

[228] Η Μαριάνα Γιαννάτου αντιμετώπισε την καταδικαστική απόφαση με πρωτοφανές θάρρος και ψυχραιμία ενθαρρύνοντας τις συγκρατούμενες της .

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΘΑΝΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΔΙΚΗΣ

ΕΚΔΟΘΕΙΣΑΙ ΥΠΟ ΤΟΥ ΠΑΡΑ ΤΩ ΓΕΡΜΑΝΩ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΝΟΤΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΕΙΟΥ

Τὸ παρὰ τῷ Γερμανῷ Στρατιωτικῷ Διοικητῇ Νοτίου Ἑλλάδος Στρατοδικεῖον κατεδίκασε τὴν 2)12)1942 τὸν γεωπόνον μηχανικὸν Γεώργιον Ἰβάνωφ, γεννηθέντα τὴν 14-12-1911 ἐν Βαρσοβίᾳ, κατηγορούμενον ἐπὶ κατασκοπείᾳ, κατοχῇ ἑνὸς πιστολίου, ἀποπείρᾳ ἐγκλήματος διὰ παράβασιν τῆς διατάξεως περὶ παραδόσεως συσκευῶν ἀσυρμάτου, τρὶς εἰς θάνατον. Οἱ λοιποὶ κατηγορούμενοι Μαρία Γιαννάτου, γεννηθεῖσα τὴν 10-8-1903 ἐν Βαρσοβίᾳ, Δημήτριος Γιαννάτος, κρεοπώλης, γεννηθεὶς τὸ 1904 ἐν Ἀθήναις, Κωνσταντῖνος Γιαννάτος ἰατρός, γεννηθεὶς τὴν 21-5-1908 ἐν Ἀθήναις καὶ Μιχαὴλ Παπάζογλου, ἰδιοκτήτης γραφείου ταξιδίων, γεννηθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸν Αὔγουστον 1892, κατεδικάσθησαν πάντες εἰς θάνατον, λόγῳ τῆς βοηθείας τῆς παρασχεθείσης ὑπ' αὐτῶν εἰς ὑπήκοον ἐχθρικοῦ κράτους, καὶ συγχρόνως λόγῳ διαπραχθέντος ἐγκλήματος διὰ παράβασιν τῆς ἀνακοινώσεως τοῦ Στρατιωτικοῦ Διοικητοῦ Νοτίου Ἑλλάδος ὑπὸ ἡμερομηνίαν 21-12-1941 τῆς σχετικῆς πρὸς τὴν σύλληψιν τοῦ Ἰβάνωφ. Ὁ ἄλλοτε ἀρχικελευστὴς Βασίλειος Μαλιόπουλος, γεννηθεὶς τὸ 1903 ἐν Ἀλασεχίρ, κατεδικάσθη δὶς εἰς θάνατον, λόγῳ παροχῆς βοηθείας εἰς ὑπήκοον ἐχθρικοῦ κράτους καὶ κατοχῆς πιστολίου. Ὁ ἀντιπλοίαρχος Ἰωάννης Κοντόπουλος, γεννηθεὶς τὸ 1888 ἐν Σμύρνῃ, κατεδικάσθη ἐπίσης εἰς θάνατον, ἡ δὲ σύζυγός του Ἀμφιτρίτη Κοντοπούλου, τὸ γένος Τσικλή, γεννηθεῖσα τὴν 18 - 9 - 1906 ἐν Σμύρνῃ, εἰς δέκα πέντε ἐτῶν εἱρκτήν, λόγῳ τοῦ ἰδίου ἐγκλήματος.

Ὁ Ἕλλην ὑπήκοος Χαρίδημος Μαυράκης, γεννηθεὶς τὸ 1920 ἐν Ἡρακλείῳ (Κρήτης), κατοικῶν ἐν Ἀθήναις (Νέα Σφαγεῖα), Συνοικισμὸς «Γερμανικά», κατεδικάσθη εἰς θάνατον δι' ἀποφάσεως τοῦ παρὰ τῷ Στρατιωτικῷ Διοικητῇ Νοτίου Ἑλλάδος Στρατοδικείου, ἐκδοθείσης τὴν 25ην Νοεμβρίου 1942 λόγῳ σαμποτάζ. Ὁ καταδικασθεὶς διέπραξε κλοπὴν ἐλαστικῶν αὐτοκινήτων.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

ΚΙΝΗΣΙΣ

ΤΑ ΘΕΑΜΑΤΑ

ΠΡΟΣΟΧΗ ΕΙΣ ΤΟΝ ΦΩΤΙΣΜ

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ

Ο Μαλλιόπουλος μέσα από την φυλακή στέλνει το σπαρακτικό σημείωμα στην γυναίκα του καταγγέλλοντας ταυτόχρονα τους καταδότες…

Δεσπούλα μου

Πρέπει νά ἀρχίσετε ἐνεργείας ἀπό τώρα μέσου τοῦ Δεσπότη διά τό ζήτημα τῆς χάριτος. 'Επίσης παρακαλῶ καί τόν Κ.Παπαδόπουλον πρέπει νά κάνουν ὁτιδήποτε γιά μᾶς τούς 2 Κοντόπουλου καί ...(δυσανάγνωστος λέξις). 'Ο Θεόδωσρος πρέπει νά τό γνωστοποιήση καί είς ὅλους τούς...(δυσανάγνωστ ος λέξις). Μέ αὐτό καταλαβαίνετε πολλά.

Γιά τό παιδί θά εἶσαι ἡ πραγματική μητέρα μέ ὅλην τήν πρωτοβουλία.'Η ἐπιθυμία μου εἶναι τό σπίτι τῆς Καισαριανῆς νά γίνῃ εἰς τήν'Αδελφούλα μου. Μέ τή μητέρα θά τήν ἀναγνωρίσης ὡς πραγματική σου Μητέρα.'Ο Μενέλαος νά μέ ἀντικαταστήσῃ διά τήν συντροφιάν σας. Εὐχαριστῶ τόν Θεόδωρον...(δυσανάγνωστος I-2 λέξεις) διά τούς κόπους πού ὑπεβλήθησαν γιά μένα. Εὐχαριστῶ τήν μητέρα'Ελισσάβετ διά τάς πικρίας πού πῆρε γιά μένα. Εὐχαριστῶ τόν ἀδελφόν μου ...(δυσανάγνωστος λέξις) γιά ὅσα προσέφερε...(δυσανάγνωστοι 2 λέξεις). Καί διά τήν Κουλίτσα τήν νέα ἀγωνία πού δοκίμασε καί δοκιμάζει γιά μένα. Εὐχαριστῶ τήν ἀδελφούλα μου πού μέ ὅλη τή φτώχια της ἔκανε τά πάντα γιά μένα. Πολλά φιλιά εἰς τόν Τακούλην μου.Πολλούς χαιρετισμούς εἰς ὅλους συγγενεῖς καί φίλους.

Λάβετε ὑπ'ὄψιν σας ὅτι ὅλα αὐτά τά γράφω προνοητικῶς διότι δέν ξεύρομεν τί θά γίνῃ. Πάντως ἔχω μεγάλην ἐλπίδα εἰς τόν Θεόν ὅτι δέν θά μᾶς ἀφίσῃ νά χαθοῦμε διότι εἴμεθα ἀθῶοι.

Πρέπει νέ ξεύρῃ ὁ Κόσμος ὅτι οἱ καταδόται μας εἶναι οἱ 'Αδελφοί Λαμπρινόπουλοι, Παντελῆς καί Νῖκος.

Νά εὐχαριστήσῃς τόν Κ.Γ.Λαμπρινόπουλον διά τούς κόπους πού ὑπεβλήθη γιά μᾶς. Καί θά τόν παρακαλέσω νά φροντίσῃ καί αὐτός διά τήν Χάριν μέ τά μέσα πού ἠμπορεῖ νά διαθέσῃ.

Δέσπω,θέλω νά εἶσαι πραγματική μητέρα γιά τό παιδί μας καί εἰς τό μέλλον πού θά μάθῃ νά εἶναι ἀντάξιον τοῦ πατέρα του.

Φίλησέ μου τήν Μητέρα καί νά μή στενοχωριέται.

Σέ φιλῶ μέ πολύ θερμά φιλιά

'Ο ἀνδρούλης σου

Βάσος

'Ακριβές ἀντίγραφον ἐκ τοῦ εἰς χεῖρας μου πρωτοτύπου.
'Αθῆναι II'Απριλίου 1945.'Ο Δικηγόρος'Αθηνῶν

18. Η ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΔΟΣΙΑ

Ὁ κ. Νίκος Λαμπριγόπουλος.

Η προδοσία, η σύλληψη και εκτέλεση του Iwanow και των συντρόφων του ερευνήθηκε στο Κάιρο. Μεταξύ όσων κατέθεσαν ήταν και ο πρέσβης Αλέξανδρος Αργυρόπουλος που έτυχε να βρεθεί κρατούμενος του στις φυλακές ΑΒΕΡΩΦ την ίδια περίοδο που ήταν και ο Πολωνός. Η κατάθεση του Αργυρόπουλου δημοσιεύτηκε στις 16 Νοεμβρίου 1954 στην εφημερίδα ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ :

«*Αναχώρησα εξ Ελλάδος16/12/1943 και αφικόμην ενταύθα εις τας 2/1/1944. Επιθυμώ ήδη να προβώ εις την εξής κατάθεσιν επί της υποθέσεως Ιβανώφ συλληφθέντος και τυφεκισθέντος κατά τας αρχάς Ιανουαρίου παρελθόντος έτους. Κατ΄ εκείνην την εποχήν εκρατούμην υπο των γερμανών εις φυλακάς ΑΒΕΡΩΦ το δε κελλίον ήτο παραπλεύρως του ως άνω κρατουμένου Ιβανώφ. Ούτος επωφελούμενος της γειτνιάσεως του κατόρθωσεν καθ΄ ην στιγμήν την πρωιάν ηνοίγοντο τα κελλία δια την πλύσιν μας να μοι εκμυστηρευθεί τα της υποθέσεως του τα της συλλήψεως του υπό των γερμανών. Το περιεχόμενο των εκμυστηρεύσεων του είναι το εξής : Κατά την διάρκειαν παραμονής του εν Ελλάδι συνήντησεν ημέραν τινα εις την οδό Σταδίου τον Κωνσταντίνο Πάντο εκ Τεργέστης (συγγενή του εκ Τεργέστης Αφεντούλη) τον οποίον έτυχε να γνωρίζει στενώς εξ*

Αιγύπτου. Ο εν λόγω Πάντος ιδών αυτόν εξεδήλωσεν την έκπληξιν του να τον συναντήσει εις Αθήνας υποβάλων εις αυτόν διάφορα ερωτήματα περί του τρόπου ελεύσεως του της εκεί παρουσίας του. Επειδή ήτο καταφανές ότι ευρίσκετο λαθραίως εις τας Αθήνας και λόγω του προγενεστέρου στενού συνδέσμου των δεν ηδυνήθη να αποκρύψει εις τον Πάντον υπό ποιάν μορφήν ευρίσκετο στην Ελλάδα. Ο Πάντος αμέσως μετά την συνάντηση ταύτην μετέβη και κατέδωσεν τον Ιβανώφ εις την Γκεστάπο ήτις και προέβη εις σύλληψιν αυτού και την μεταγωγήν τους εις τας φυλακάς ΑΒΕΡΩΦ. Εκεί ετοποθετήθη εις κελλίον μετά ετέρου συμπατριώτου του πολωνού μεθ΄ ου εκρατείτο. Οτε ημέραν τινά που ο συγκρατούμενος του εκλήθη εις ανάκρισιν ο Ιβανώφ κατόπιν συννενοήσεως μετά τούτου παρουσιάσθην αντ΄ αυτού εξαπατήσας τους γερμανούς και οδηγήθην εις την ανάκρισιν υπό το όνομα του ανωτέρω συγκρατουμένου του. Οτε το αυτοκίνητον δι΄ ου οδηγείτο εις την Γκεστάπο εσταμάτησε προ του μεγάρου ένθα εστεγάζετο αύτη εις την οδό Γ Σεπτεμβρίου ο Ιβανώφ μολονότι φέρων χειροπέδας κατόρθωσεν να πηδήση του αυτοκινήτου και διαφυγών του συνοδεύοντος αυτόν αστυνομικού εισήλθεν εις τινα οικίαν ένθα τον απέκρυψαν. Εν τω μεταξύ ο Ιβανώφ επληροφορήθη ότι είχε αφιχθεί εξ Αιγύπτου η ονόματι Καίτη Λογοθέτη φέρουσα μεθ’ αυτής το εμπιστευθέν αυτή ποσόν 5.000.000 δρχ. δια την ατομικήν φυγάδευσιν αυτού δι’ ην ενδιαφέρετο η εν Μέση Ανατολή αρμόδια αγγλική υπηρεσία. Επειδή όμως η εν λόγω απεσταλμένη δεν ενεφανίζετο ο Ιβανώφ εζήτησεν μέσω ενδιαμέσων να την ίδη. Τότε ούτη παρουσιάσθη πράγματι εδήλωσεν όμως εις τον ενδιαφερόμενον ότι δεν έφερεν μεθ’ αυτής το εμπιστευθέν αυτή ποσόν υποσχεθείσα να του το παραδώσει εις προσεχήν ευκαιρίαν και προσωρινώς εγχειρίσασα εις αυτόν 5.000 δρχ. ως προκαταβολήν. Έκτοτε ουδέποτε πλέον συνήντησεν την Καίτη Λογοθέτη μέχρι της ημέρας καθ΄ ήν αίφνης παρουσιάστησαν προ της οικίας Κοντοπούλου δύο αυτοκίνητα μετά καραμπινιέρων σταθμεύσαντα προ της οικίας. Ο Ιβανώφ είδεν σαφώς εκ του παραθύρου κατερχόμενον εκ του ενός αυτοκινήτου τον αδελφόν του προρηθέντος τμηματάρχου της τραπέζης της Ελλάδος Λαμπρινόπουλον και δια τον οποίον ο Ιβανώφ μου είπεν ότι είχεν διατελέσει εις την υπηρεσίαν του Μανιαδάκη. Ούτος μόλις κατήλθεν του αυτοκινήτου έδειξεν δια του δακτύλου του εις τους καραμπινιέρους την οικίαν Κοντοπούλου και ερώτησεν αυτούς «εντάξει» εις ο απάντησαν «στα μπένε». Τότε ο Λαμπρινόπουλος απήλθεν ενώ οι καραμπινιέρι περιέζωσαν την οικίαν και εισέβαλον εις αυτήν συλλαμβάνοντες τον Ιβανώφ όσον και τον Κοντόπουλον. Αμφότεροι παραδοθέντες υπό των Ιταλών εις την Γκεστάπο μετήχθησαν εις φυλακάς ΑΒΕΡΩΦ μετά των επίσης συλληφθέντων αδελφών Γιαννάτου, Μαλλιοπούλου και Παπάζογλου. Επίσης συνελήφθησαν και η πολωνίς σύζυγος του πρεσβυτέρου των αδελφών Γιαννάτου και η κ. Κοντοπούλου. Υπήρξα μάρτυς της απανθρώπου μεταχειρίσεως εις ην υπέβαλλον οι γερμανοί τον Ιβανώφ εις τας φυλακάς ΑΒΕΡΩΦ. Αμα τη αφίξει του διετάχθη να κάνη 300 σκαμνάκια ότι έπεσεν εξ εξαντλήσεως ερρίφθη με λακτίσματα εις εν κελλίον εις το οποίον εισήλθε γερμανός υπαξιωματικός και τον έδειραν ανηλεώς δια γρονθοκοπημάτων. Εκτοτε ο

Ιβανώφ εκρατείτο διηνεκώς με χειροπέδας και απόλυτον απομόνωσιν καθ΄ εκάστην νύχτα δε εισήρχετο ανα ώραν ο υπαξιωματικός της υπηρεσίας εις το κελλίον δήθεν δια να εξακριβώση ότι δεν εδραπέτευσεν πράγματιν όμως ίνα τον εμποδίσουν να κοιμάται. Θεωρώ σκόπιμον να προσθέσω ότι εις το μαρτύριον του Ιβανώφ συνετέλεσεν κατά το δυνατόν η εις τας φυλακάς εκτελούσα χρέη διερμηνέως πράγματι όμως κατάσκοπος Μαργαρίτα Χαρτοφύλου το γένος Κάουφελς η οποία εν γένει διεκρίθη εις τας φυλακάς ΑΒΕΡΩΦ δια την απάνθρωπον διαγωγήν της απέναντι των κρατουμένων εις την προσπάθειαν της να διαβάλη πάντοτε αυτούς προς τους γερμανούς. Μετά την αποφυλάκισήν μου μοι εδόθη η ευκαιρία να συμπληρώσω τας πληροφορίας μου περί της διαγωγής των αδελφών Λαμπρινόπουλου εις την υπόθεσιν Ιβανώφ. Ούτως επληροφορήθην παρά της υπηρετούσης εις την τράπεζαν της Ελλάδος κ. Γαλάτη, το γένος Μεταξά, ότι ου πολύ από της καταδόσεως του Ιβανώφ ο αδελφός του τμηματάρχη της ΤτΕ Λαμπρινόπουλος παρουσιάσθη ημέραν τινά εις την τράπεζαν μετά τινός προσώπου ου αγνοώ το όνομα και κατέθεσεν επ΄ ονόματι του τελευταίου το αντίστοιχον προς την αμοιβήν της επικηρύξεως του Ιβανώφ ποσού των 20.000.000 δρχ.[229] *Τούτο ανελήφθη πάλιν δυνάμει ειδικής αδείας υπό του ίδιου καταθέτου συνοδευομένου υπό του αυτού προσώπου μετά πάροδον τριών περίπου εβδομάδων. Περαιτέρω επληροφορήθην εξωδίκως ότι ο τμηματάρχης της ΤτΕ Λαμπρινόπουλος μεταβάς κάποιαν εσπέραν μετά φίλων του εις μιαν ταβέρνα και μεθυσθείς είπεν εν μέσω δακρύων ότι «και εγώ έχω κάποιαν κηλίδα εις την συνείδησίν μου και ο θεός να με συγχωρήσει». Πάντα τα ανωτέρω εθεώρησα σκόπιμον να αναφέρω.*

Εν Καίρω 26/1/1944.»

Ανάλογες αναφορές κατέθεσαν και άλλοι μάρτυρες στην Μέση Ανατολή που ήταν συνεργάτες του Iwanow ή κρατούμενοι την ίδια περίοδο που ήταν και ο ίδιος κρατούμενος στις φυλακές. Ο Δημήτρης Ψύχας, κελευστής του Π.Ν., ανέφερε ότι καταδότες ήταν οι αδελφοί Λαμπρινόπουλοι επισημαίνοντας μάλιστα ότι κάποια Πρατοπούλου συγκάτοικος ; του Παντελή Λαμπρινόπουλου αποκάλυψε ότι αυτός είχε καταδώσει και Άγγλους αξιωματικούς και ο Αθανάσιος Καρόζης, αξιωματικός Ιππικού, που επίσης ανέφερε ότι καταδότης ήταν ο Λαμπρινόπουλος. [230]

Μετά την απελευθέρωση στις 25 Νοεμβρίου 1944 ο Κωνσταντίνος Γιαννάτος, η Αμφιτρίτη Κοντοπούλου και η Δέσποινα Μαλλιοπούλου υπέβαλλαν μήνυση εναντίον του Πάντου, των αδελφών Λαμπρινόπουλου, των συζύγων των αδελφών Λαμπρινόπουλου Στέλλας και Βέτας και του Αποστολίδη για την κατάδοση του

[229] Στην ανακοίνωση των γερμανών στις 21/12/1941 το ποσό της προκήρυξης ήταν 500.000 δρχ. Σε μεταπολεμικές αναφορές γίνεται λόγος για 20.000.000 δρχ. Υπήρχε άραγε πρόσθετη αμοιβή ;

[230] ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ : 19/11/1954. Μάλιστα ο Καρόζης ανέφερε ότι για την κατάδοση γνώριζαν και οι Ποδοτάς (μέλος της ΕΣΠΟ) και Κανδάκης γερμανόφιλοι αξιωματικοί στην σχολή χωροφυλακής (ο Κανδάκης ιδρυτικό μέλος του Εθνικού Αντικομμουνιστικού Μετώπου Ελλάδος – ΕΑΜΕ οργάνωσης που ιδρύθηκε από τις γερμανικές υπηρεσίες.

Iwanow και των υπολοίπων συντρόφων του στους γερμανούς και για εκβίαση. Υπόμνημα προς τον ειδικό επίτροπο του δικαστηρίου των συνεργασθέντων μετά του εχθρού υπέβαλλε και η μητέρα του Πολωνού μέσω του δικηγόρου Δημήτρη Ζέπου [231]. Οι προτεινόμενοι μάρτυρες είναι όσοι προφανώς γνωρίζουν πτυχές της δράσης του Iwanow. Επιπρόσθετα φυσικά πρόσωπα που γνωρίζουν την δράση του Πολωνού περιλαμβάνονται σε μεταπολεμική επιστολή του Ιωάννη Λαμπριανίδη προς την force 133 [232]. Είναι :

- Ο Κωνσταντίνος Γιαννάτος συνεργάτης του Πολωνού, μέλος οργανώσεων Ο.Α.Γ., Βύρωνες, ΠΕΑΝ-Περρίκος,
- Οι σύζυγοι του Κοντόπουλου και του Μαλλιόπουλου αξιωματικών του Π.Ν. που εκτελέστηκαν ως συνεργάτες του Πολωνού,
- Ο Άγγελος Έβερτ αστυνομικός δντης την περίοδο της κατοχής, συνεργάτης της I.S., φέρεται να βοήθησε τον Iwanow τουλάχιστον στην απόδρασή του μετά την πρώτη του σύλληψη,
- Ο Αντώνης Μυτιληναίος μέλος της ΠΕΑΝ συμμετείχε στο sabotage της ΕΣΠΟ, συγκρατούμενος του Πολωνού,
- Ο Αλέξανδρος Μελάς αντισυνταγματάρχης, συνεργάτης του Iwanow σε sabotage, συνεργάτης του Έβερτ,
- Ο Δημήτρης Βαλλιάνος συνεργάτης του Πολωνού σε sabotage, σύζυγος της Δέσπω ανηψιάς της Αμφιτρίτης Κοντοπούλου
- Ο δημοσιογράφος Νάζος που το 1945 έκανε εκτεταμένη έρευνα για τον Iwanow στην εφημερίδα ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ,
- Η Γιαννίνα Πρίντεζη Πολωνή, συνεργάτιδα της Μαριάνας Γιαννάτου σύνδεσμος με τον Iwanow,
- Ο Δανιήλ Καλαμάρας σύνδεσμός της Μαριάννας Γιαννάτου με τον Iwanow (μετέφερε μηνύματα, υλικά, χρήματα κ.λ.π.),
- Ο Ιωάννης Κρυώνης αρχικελευστής του Π.Ν. υπηρέτησε στα Υ/Β Παπανικολής και Κατσώνης, στέλεχος της I.S., διέθετε καίκι για διαφυγές πατριωτών προς την Μέση Ανατολή, συνεργάτης της ομάδας Iwanow,
- Ο Ελευθέριος Παπαδόπουλος εργολάβος γνωρίστηκε με τον Πολωνό μέσω του Ιωάννη Κοντόπουλου, συνεργάστηκε με τον Iwanow και τον Κρυώνη, παρείχε εκρηκτικά (και στην ΠΕΑΝ για την ΕΣΠΟ),
- Ο Βασίλης Αγγελόπουλος σμήναρχος βρέθηκε κρατούμενος την ίδια περίοδο με τον Iwanow,

---

[231] Ο Δημήτρης Ζέπος ήταν από τους γερμανομαθείς νομικούς που ήταν διαπιστευμένοι να αναλαμβάνουν ως συνήγοροι υποθέσεις Ελλήνων κατηγορούμενων ενώπιον του γερμανικού στρατοδικείου. Όμως ο ίδιος είχε στρατολογηθεί από την Intelligence Service, διέθετε ασύρματο και μάλιστα με οδηγία από το Κάιρο εκπροσώπησε τις συμμαχικές δυνάμεις σε μια επαφή που επεδίωξε ο γερμανός διοικητής επακτίου αμύνης της Ν. Πελοποννήσου για ενδεχόμενη παράδοσή του στην Μέση Ανατολή χωρίς όμως να υπάρξει συμφωνία (πηγές Π.Στάικος-Μακρής «ο Άγγλος πρόξενος» και Ν.Δημοτάκης «Μυστικός πόλεμος 1941-1944»

[232] HS9/1436/7 χωρίς ημερομηνία No 1

- Ο Ηλίας Τισαρχόντης τελώνης Πόρου βρέθηκε κρατούμενος την ίδια περίοδο με τον Iwanow,
- Η Νίκη Χωμενίδη ήταν συνεργάτιδα της Λέλας Καραγιάννη, επαφή με τον Πολωνό, συμμετείχε μεταξύ των άλλων και στην υπόθεση Άτκινσον ανέφερε ότι οι αδελφοί Λαμπρινόπουλοι ενέχονται και σε κατάδοση δύο Άγγλων,
- Ο Νίκος Σκουμπουρδής ιδιωτικός υπάλληλος βρέθηκε κρατούμενος την ίδια περίοδο με τον Iwanow,
- Κωνσταντίνος Μαρκάκης καθηγητής ήταν συνεργάτης-ασυρματιστής του Πολωνού Szefer, βρέθηκε κρατούμενος την ίδια περίοδο με τον Iwanow,
- Ο Νίκος Καλογερόπουλος υπάλληλος ΣΕΛ σύνδεσμος του Πολωνού με τον Αλέξανδρο Ζάννα στον οποίο παρέδωσε και επιστολή του,
- Η Αλεξάνδρα Πούμπουρα μέλος της ομάδας Λέλας Καραγιάννη και συνεργάτιδα του Α.Ζάννα σε διαφυγές πατριωτών στην Μέση Ανατολή. Ανέφερε στον Λαμπριανίδη ότι ο Iwanow τον Νοέμβριο του 1941 είχε στείλει επιστολή προς την Μέση Ανατολή μέσω του Άτκινσον
- Ο Πολωνός αξιωματικός Malisefsky απεκάλυψε στον Λαμπριανίδη ότι είχε εισηγηθεί στις Αγγλικές υπηρεσίες στην Μέση Ανατολή να ζητήσουν από τον Iwanow να επιστρέψει από την Αθήνα
- Ο Άγγλος αξιωματικός Μόλγκαν συνεχάρη τον Λαμπριανίδη για την δράση του γιού του.
- Ο Σωτήρης Ζάννας συνεχάρη τον Λαμπριανίδη για την δράση του γιού του.

Μ Η Ν Υ Σ Ι Σ

Λεονάρδας συζ.'Ιωάν.Λαμπριανίδου, θυγατρός Δανιήλ Σιαΐνοβιτς πρώην συζύγου Βλαδιμήρου 'Ιβάνωφ) οἰκοκυρᾶς,(όδ.Μαυροκορδάτου 3) κατ'ἀγνώστων

'Αθῆναι Ι2'Απριλίου 1945

———

Πρός τόν Κύριον
Εἰδικόν 'Επίτροπον τοῦ κατά τήν ὑπ'ἀρ. 6/1945 Συντακτ. Πρᾶξιν Δικαστηρίου τῶν συνεργασθέντων μετά τοῦ ἐχθροῦ (Δοσιλόγων)

'Ε ν τ α ῦ θ α

'Ο κατά τήν διάρκειαν τῆς Κατοχῆς εὑρισκόμενος ἐν 'Ελλάδι ἐπί μυστικῇ ἀποστολῇ παρά τῶν ἐν Μ.'Ανατολῇ Συμμαχικῶν δυνάμεων καί δι'ἐκτέλεσιν στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας υἱός ἐκ τοῦ πρώτου γάμου μου ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΛΑΔΙΜΗΡ ΙΒΑΝΩΦ, Πολωνός τήν ἐθνικότητα, κατεδόθη εἰς τά στρατεύματα Κατοχῆς ὑπ'ἀγνώστων μοι. Συνεπείᾳ τούτου συνελήφθη μίαν φοράν τήν Ι5ην Δεκεμβρίου 1941 ὑπό τῶν Γερμανῶν ἐν 'Αθήναις παρά τό πεδίον "Αρεως, κατορθώσας ἀκολούθως νά δραπετεύσῃ.Μεθ ὅ, καί ἀφοῦ ἤδη ἀπό τοῦ ἰδίου ὡς ἄνω Δεκεμβρίου 1941 εἶχεν ἐπικηρυχθῇ ὑπό τῶν Γερμανῶν ἀντί Δρχ.5.000.000,συνελήφθη ἐκ νέου τήν 8ην Σεπτεμβρίου 1942, ὑπό τῶν 'Ιταλῶν εἰς τήν οἰκίαν τοῦ Ι. Κοντοπούλου (όδ.Κιουταχείας 3-Συνοικισμός 'Υμηττοῦ).Δικασθείς δέ τήν 2 Δεκεμβρίου 1942 ὑπό τοῦ ἐνταῦθα Γερμανικοῦ Στρατοδικείου καί καταδικασθείς εἰς θάνατον,ἐξετελέσθη, ἐπίσης ἐν 'Αθήναις τήν 6ην 'Ιανουαρίου ὁμοῦ μετά τῶν Δημητρίου Γιαννάτου, 'Ιωάν.Κοντοπούλου καί Βασιλ.Μαγιοπούλου μετά τῶν ὁποίων εἶχε συγχρόνως δικασθῇ καί καταδικασθῇ εἰς τήν ἰδίαν ποινήν.-

'Επειδή ἡ ἀνωτέρω πρᾶξις εἶναι τιμωρητέα κατά Νόμον (ἀρ.Ι στ'Συντακτ. Πράξ. 6/1945 ἄρθ.Ι23§§8,9 καί 10 καί ἄρθ.Ι32 Ποιν.Νόμου).

Διά ταῦτα τῇ ρητῇ ἐπιφυλάξει παντός δικαιώματός μου μηνύω τήν περί ἧς

Η 1η σελίδα του υπομνήματος…

Η δίκη έγινε στις 20 και στις 21 Οκτωβρίου 1945 και στο δικαστήριο εμφανίστηκαν όλοι οι κατηγορούμενοι εκτός του Παντελή Λαμπρινόπουλου για τον οποίο επεδείχθη πιστοποιητικό θανάτου [233]. Ακόμα και οι μάρτυρες υπεράσπισης δέχθηκαν ότι προδότης ήταν ο Παντελής Λαμπρινόπουλος [234] και προσπάθησαν να αθωώσουν τον αδελφό του Νίκο Λαμπρινόπουλο. Οι μάρτυρες κατηγορίας [235] κατέθεσαν με βεβαιότητα ότι και οι δύο αδελφοί Λαμπρινόπουλοι κατέδωσαν τον Iwanow και ότι ο Παντελής ήταν ο κουκουλοφόρος ενώ ο Νίκος περίμενε λίγο πιο μακριά από το σπίτι της Κιουταχίας 5. Μάλιστα η Αμφιτρίτη Κοντοπούλου κατέθεσε ότι ο Iwanow είχε καταλάβει τον διπλό ρόλο των αδελφών Λαμπρινόπουλο και ότι συνεχώς του ζητούσαν χρήματα. Η σύζυγος του Μαλλιόπουλου είπε στο δικαστήριο ότι ο άνδρας της τυφεκίστηκε όχι για το υπηρεσιακό πιστόλι που είχε δώσει στον Iwanow αλλά από κατάδοση του Λαμπρινόπουλου ότι τον φιλοξένησε. Το δικαστήριο απάλλαξε λόγω αμφιβολιών τον Νίκο Λαμπρινόπουλο και δεν εξέτασε την συμμετοχή του Παντελή λόγω του θανάτου του. Στον Πάντο επιβλήθηκαν ισόβια. Στον Αποστολίδη εννιά χρόνια φυλακή για εκβίαση ενώ αθώωσε τις συζύγους των αδελφών Λαμπρινόπουλου.

Πάντως και ορισμένοι μάρτυρες κατηγορίας υπεστήριξαν ότι ο Νίκος Λαμπρινόπουλος ήταν αθώος και μάλιστα τον χαρακτήριζαν ως [236] πατριώτη ενώ αντίθετα υπήρξε γενική ομοθυμία ότι καταδότης ήταν ο Παντελής Λαμπρινόπουλος. Μερικοί μάρτυρες υποστήριξαν ότι ο κύριος λόγος της κατάδοσης ήταν η ερωτική αντιζηλία. Ήταν αυτός ο λόγος; και ποια ήταν η αιτία της αντιζηλίας ; Ίσως ήταν η Δραπανιώτη που η ίδια συνόδευσε τον Πολωνό στις επαφές του με τον Πάντο ; Η Δραπανιώτη στην κατάθεσή της στην ανάκριση είπε στους γερμανούς ότι η σχέση της με τον Iwanow ήταν ερωτική χωρίς όμως να ξέρει ότι ήταν ο Iwanow ; Μήπως αυτή ήταν η αιτία της ερωτικής αντιζηλίας; Μήπως δηλαδή και ο Λαμπρινόπουλος ενδιαφερότανε για την Δραπανιώτη και μήπως αυτός ήταν ο λόγος που οδήγησε την Πρατοπούλου, που ήταν συγκάτοικος του Λαμπρινόπουλου και κατά συνέπεια είχε σχέσεις μαζί του, να τον καταγγείλει μεταπολεμικά ως καταδότη του Iwanow αλλά και δύο Άγγλων αξιωματικών ; Αναπάντητα ερωτήματα… Όμως μεταπολεμικά ο Βαλλιάνος σε συνέντευξή του στην ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ στις 30/10/1954 υποστήριξε

[233] Στην εφημερίδα ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ στις 11 Νοεμβρίου 1954 καταχωρήθηκε επιστολή του Γιαννάτου που κατήγγειλε ότι ο Παντελής Λαμπρινόπουλος δεν πέθανε αλλά διέφυγε στην Τουρκία με στολή ιταλού αξιωματικού

[234] Μάλιστα αναφέρθηκε ως λόγος η αντιζηλία που είχε προς τον Iwanow λόγω των ερωτικών σχέσεων που είχε με την Δέσποινα Δραπανιώτη, κόρη της οικογένειας Δραπανιώτη, που έμεναν δίπλα με τον Παντελή Λαμπρινόπουλο έχοντας κοινή αυλή. Η Δέσποινα Δραπανιώτη ανακρίθηκε από την G.F.P. για το ποιες είναι οι σχέσεις της με τον Iwanow Ιβανώφ και απάντησε είχε ερωτικές σχέσεις αλλά δεν τον γνώριζε ως Ιβανώφ ούτε ήξερε τι ακριβώς έκανε. Ίσως έτσι εξηγείται η στάση της Πρατοπούλου που κατήγγειλε τον Παντελή Λαμπρινόπουλο ως καταδότη αν και συγκάτοικός της

[235] Αμφιτρίτη Κοντοπούλου, Δέσποινα Μαλλιοπούλου, Ελευθέριος Παπαδόπουλος, Σάββας Λοιζίδης, Ευαγγελία Δραπανιώτη, Κώστας Καραγιάννης, Γιαμμίνα Πρίντεζη, Κώστας Μαρκάκης, Νίκος Σκουμπουρδης, Παναγιώτης Γιαννάτος, Κώστας Γιαννάτος, και γραπτές καταθέσεις από Α. Αργυρόπουλο, Δημήτρη Ψύχα, Αθανάσιο Κορόζη και Γαβριήλ Γαβριηλίδης.

[236] ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ 23/11/1954: κατάθεση Κρυώνη

ότι ο Iwanow του είχε πεί «*θα σκοτώσω τον Λαμπρινόπουλο είναι εκβιαστής*». Το ίδιο υποστήριξε και η Κοντοπούλου στην ίδια εφημερίδα στις 4/11/1954. Με άλλα λόγια ακόμα και αν υπήρχε θέμα αντιζηλίας αυτό ήταν υποδεέστερης σημασίας ζήτημα σε σχέση με τον εκβιασμό. Δυσεξήγητο παραμένει και το γεγονός ότι ο Πάντος για πολλούς μήνες είναι «*εκτός προσκηνίου*» εφόσον είχε αναλάβει από τους γερμανούς να «*δώσει*» τον Iwanow ενώ τον μήνα Σεπτέμβριο του 1942, που οι γερμανοί συλλαμβάνουν τον Πολωνό, ο ίδιος φεύγει με άδεια των γερμανών για την Συρία. Είναι πιθανό να υπήρξε ευρύτερη συνεργασία δοσιλογικών στοιχείων για την ανακάλυψη και κατάδοση του Iwanow. Ο Καρόζης από το Κάιρο κατέθεσε εγγράφως ότι η κατάδοση έγινε από τον Παντελή Λαμπρινόπουλος και αυτό ήταν εν γνώσει κάποιου Ποδοτά (ήταν μέλος της δοσιλογικής ΕΣΠΟ) και κάποιου Κανδάκη που ήταν και οι δύο γερμανόφιλοι αξιωματικοί στην σχολή χωροφυλακής (μάλιστα ο Κανδάκης ήταν ιδρυτικό μέλος του Εθνικού Αντικομμουνιστικού Μετώπου Ελλάδος – ΕΑΜΕ μιας οργάνωσης που ιδρύθηκε από τις γερμανικές υπηρεσίες). Ήταν άραγε τυχαίο ότι ο Λαμπρινόπουλος, ο Ποδοτάς και ο Κανδάκης προέρχονταν από τις κατοχικές δυνάμεις δημόσιας τάξης; Για την προδοσία του Iwanow διατυπώθηκε ακόμα μια ακόμη υποψία [237]. Ότι πιθανόν να ενέχεται στην προδοσία ο πρώην χωροφύλακας και προδότη των στελεχών της ΠΕΑΝ Πολύκαρπος Νταλιάνης. Ο Νταλιάνης ήταν στέλεχος της ΠΕΑΝ, στενός συνεργάτης του Περρίκου και φίλος του Κωνσταντίνου Γιαννάτου και ήταν της απόλυτης εμπιστοσύνης τους . Αρχικά σε συννενόηση με τον Περρίκο ήλθε σε επαφή με τις δυνάμεις κατοχής δίνοντας ανούσιες ή ψευδείς πληροφορίες ώστε να αποκτήσει την εμπιστοσύνη του και στην συνέχεια υπέκλεπτε πληροφορίες τις οποίες αξιοπιούσε η ΠΕΑΝ. Όμως η εξέλιξη ήταν διαφορετική. Οι γερμανοί κατάλαβαν τον ρόλο του Νταλιάνη και τον υποχρέωσαν να γίνει καταδότης έναντι αμοιβής. Όταν κατέδωσε τον Περρίκο και τους συντρόφους του τον συνέλαβαν στελέχη της ΠΕΑΝ, τον δίκασαν και αυτός ομολόγησε. Ο Νταλιάνης εκτελέστηκε από την ΠΕΑΝ, έκρυψαν το σώμα του και διέδοσαν ότι απέδρασε στην Μέση Ανατολή. Σύμφωνα με τον Μυτιληναίο «*<u>ο Γιαννάτος είχε τακτικές επαφές με τον Νταλιάνη και είχε την συνήθεια να μιλάει πολύ</u>*» και έτσι έμαθε ο Νταλιάνης το κρυσφήγετο του Περρίκου στην Καλλιθέα. Ο «*ανακριτής*» της ΠΕΑΝ Αγησίλαος Βλάχος [238] υποπτευόταν ότι πιθανό ο Γιαννάτος να είχε μιλήσει στον Νταλιάνη και για το κρυσφήγετο του Iwanow…

Η απόφαση του δικαστηρίου δεν ικανοποίησε τους μηνυτές και ο Κωνσταντίνος Γιαννάτος διαμαρτυρήθηκε επικαλούμενος παραπλάνηση του δικαστηρίου. Γεγονός είναι ότι δεν αποκαλύφθηκε πλήρως η αλήθεια όσον αφορά την κατάδοση του Iwanow ενώ οι προφανείς αντιθέσεις μεταξύ συνεργατών του δεν βοήθησαν να φωτιστούν τα σχετικά γεγονότα.

---

[237] Την αναφέρει ο Αντώνης Μυτιληναίος στο βιβλίο του Μαρτύρων πορεία.

[238] Δικηγόρος, φίλος του Κανελλόπουλου και συνεργάτης αντιστασιακών οργανώσεων ΠΕΑΝ και ΟΜΗΡΟΣ

Όταν το 1945 ο ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ ξεκίνησε την διερεύνηση της υπόθεσης Iwanow, δηλαδή σε μια χρονική περίοδο που ήταν σχετικά κοντά τα γεγονότα, παράλληλα με την εξιστόρηση των επιχειρησιακών στοιχείων αναδείχθηκαν και ορισμένα άλλα ζητήματα που συμβάλλουν στην κατανόηση των συνθηκών της εποχής. Συγκεκριμένα αναδείχθηκε το θέμα της καταβολής χρημάτων σε διάφορες κατευθύνσεις προκειμένου να παρασχεθούν υπηρεσίες για τις οποίες ορισμένοι μεταπολεμικά διεκδίκησαν και προφανώς πήραν αριστεία αντίστασης. Μέσα σε λιγότερο από 7-8 μήνες τα χρήματα που είχε φέρει ο Iwanow από την Μέση Ανατολή [239] είναι εξαντληθεί. Όταν δε η Μέση Ανατολή στις αρχές του 1942 ζήτησε από τον Iwanow να επιστρέψει γιατί κινδυνεύει η ζωή του στην Ελλάδα τον ενημέρωσαν ότι θα στείλουν με την Κάτη Λογοθέτη 15.000.000 δρχ. Αυτά τα χρήματα δεν ήλθαν στα χέρια του και δεν είναι γνωστό αν στάλθηκαν. Ο Κωνσταντίνος Γιαννάτος υποστήριξε με πολλές δημόσιες επιστολές του ότι για την διαμονή και φύλαξη του Iwanow στα διάφορα κρησφύγετα του η οικογένειά του δαπάνησε 2.500 χρυσές λίρες. Υποστηρίχτηκε επίσης ότι πολλές φορές έφευγαν χρήματα από την Μαριάνα για υποτιθέμενες ανάγκες του Πολωνού αλλά δεν έφταναν σε αυτόν…

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΜΑΡΚΟΥ

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΕΝΗΜΕΡΟΤΗΤΟΣ

Η ΣΚΟΤΕΙΝΟΤΕΡΗ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΚΑΤΑΣΚΟΠΕΙΑ

ΠΟΙΟΣ ΕΠΡΟΔΩΣΕ ΤΟΝ

Συνάντησις μὲ τὴν Μαριάννα Γιαννάτου.-Ἡ γνωριμία ποὺ ὁδηγεῖ στὸν
μαζί του ὅταν ἔφθασε στὴν Ἑλλάδα;-Δύο ἀντίθετες ἐκδοχές.-Ἡ μ
στὴν Νέα Μάκρη ἀσυρμάτων.-Ὁ Ἰβάνωφ ἀρχίζει τὶς πρῶτες ἐπαφές τ

ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΙΚΟΝ ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ ΜΑ

ΣΥΝΟΜΙΛΙΑΣ

ΣΣ ΘΕΣΗ
ΗΝ ΚΙΝΑ

ἐπιρροήν
σὲ Τοὺγκ

ΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ

[239] Στις 27 Νοεμβρίου 1954 ο θετός πατέρας του Ιβανώφ Λαμπριανίδης σε επιστολή του στην ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ αποκαλύπτει ότι σε συνάντησή του στην Πολωνική πρεσβεία οι ακόλουθοι Πιενικόφσκι και Μαχάλσκι τον ενημέρωσαν ότι φεύγοντας ο Ιβανώφ από την Μ.Α. είχε πολλά χρήματα μαζί του.

Ο Iwanow ετάφη στο 28^{ο} τμήμα του Γ Νεκροταφείου στην Νίκαια και εκεί παραμένει μέχρι σήμερα. Με την απελευθέρωση στις 28 Μαρτίου 1945 οι Ελληνικές και Πολωνικές αρχές συνδιοργάνωσαν μνημόσυνο στον τάφο του ενώ εκδηλώσεις μνήμης στην Καισαριανή πραγματοποιήθηκαν στα εβδομήντα χρόνια από τον θάνατό του. Στις 20 Νοεμβρίου 2017 διοργανώθηκε εκδήλωση μνήμης στο Πολεμικό μουσείο Αθηνών με τίτλο «HERO OF TWO NATIONS» με την παρουσία των προέδρων δημοκρατίας της Πολωνίας και της Ελλάδος. Στο πολεμικό μουσείο παρουσιάστηκε έκθεση ντοκουμέντων για τον ήρωα και την Πολωνική αντίσταση και πραγματοποιήθηκαν σχετικές ομιλίες. Η ομάδα του Ηρακλή Θεσσαλονίκης ονόμασε το στάδιο της ως «Ιβανώφειο» και κάθε χρόνο πραγματοποιεί αθλητικές εκδηλώσεις τα «Ιβανώφεια». Το 1973 προβλήθηκε στο φεστιβάλ Θεσσαλονίκης κινηματογραφική ταινία με τον τίτλο «*Ιβάνωφ πράκτορας Νο 1*» ενώ οι Πολωνοί χρηματοδότησαν ηρώο που εγκατέστησαν στην πόλη. Στην Πολωνία υπάρχει ειδική αίθουσα για τον Jersy Iwanow σε χώρο του μουσείου αντίστασης και στην Βαρσοβία, έξω από το σπίτι που έμενε ο Iwanow στην οδό Νόβι Σβιάτ 43, τοποθετήθηκε μεγάλη χάλκινη πινακίδα με κείμενο «*Εδώ γεννήθηκε ο Jersy Iwanow Szajnowisz Πολωνός ήρωας της Ελληνικής αντίστασης. Δολοφονήθηκε από τους χιτλερικούς στις 4/1/1943 στην Αθήνα. Θυσίασε την ζωή του για την ελευθερία της Ελλάδος και της Πολωνίας»*.
Ο Iwanow τιμήθηκε από την Μεγάλη Βρετανία, την Πολωνία και την Ελλάδα. με σημαντικά παράσημα π.χ. το παράσημο VIRTUT MILITARY που δόθηκε σε όσους Πολωνούς είχαν σπουδαία δράση στον ΒΠΠ, με το πολεμικό βρετανικό μετάλλιο του Β. Γεωργίου του 6^{ου} και με το Χρυσούν αριστείο ανδρείας της Ελληνικής δημοκρατίας.

Ο Βρετανός στρατάρχης Χάρολντ Αλεξάντερ, με έγγραφο της 5ης Δεκεμβρίου 1944, το οποίο παραδόθηκε στην μητέρα του από Άγγλο αξιωματικό, αναφέρει τα εξής: *«Ευχαριστούμε τον Γεώργιο Ιβάνωφ Σαϊνόβιτς, εν ονόματι των Κυβερνήσεων των λαών των Ηνωμένων Εθνών διά τας προσφερθείσας υπηρεσίας στον αγώνα διά την Ελευθερίαν. Διά των προσπαθειών του εβοήθηθη μεγάλως η απελευθέρωσις της Ελλάδος καθώς και ο σκοπός διά τον οποίον εμάχοντο όλα τα ελεύθερα έθνη.*

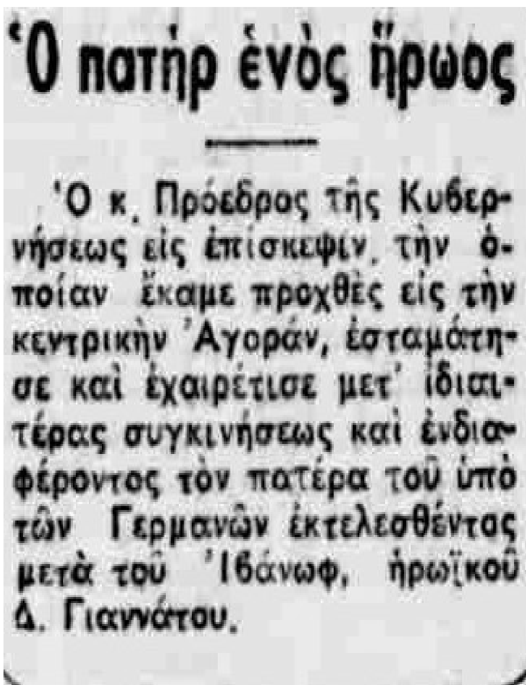
H.R.A. Αλεξάντερ

Στρατάρχης

Ανώτατος Αρχηγός των Συμμαχικών Δυνάμεων Μεσογείου»

ΠΡΟΣ ΤΙΜΗ ΤΟΥ ΗΡΩΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΑΣ (ΑΡΧΕΙΟ Τ.ΜΟΣΧΟΛΙΟΥ)

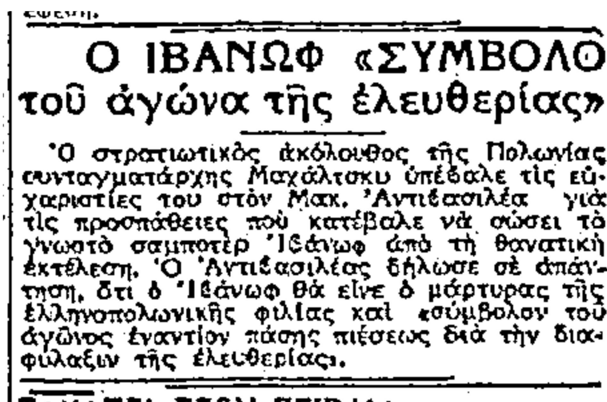
Ὁ πατὴρ ἑνὸς ἥρωος

Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως εἰς ἐπίσκεψιν, τὴν ὁποίαν ἔκαμε προχθὲς εἰς τὴν κεντρικὴν Ἀγοράν, ἐσταμάτησε καὶ ἐχαιρέτισε μετ' ἰδιαιτέρας συγκινήσεως καὶ ἐνδιαφέροντος τὸν πατέρα τοῦ ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ἐκτελεσθέντος μετὰ τοῦ Ἰβάνωφ, ἡρωϊκοῦ Δ. Γιαννάτου.

19. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Είναι δύσκολο να καταγράψεις γεγονότα που συνέβησαν πριν σχεδόν ογδόντα χρόνια για ένα πρόσωπο που είναι θρύλος. Ακόμα και αν διατηρούνται αμφιβολίες για ορισμένα από όσα κατορθώματα αποδίδονται στον Iwanow δεν χωράει αμφισβήτηση ότι ήταν ένας ήρωας. Σε έντεκα μόλις μήνες, σε μια περίοδο που η αντίσταση στην Ελλάδα ήταν σε πρώιμη κατάσταση και ο λιμός προκάλεσε τεράστια κοινωνικά προβλήματα αλλά και άμβλυνση συνειδήσεων, ο Πολωνός προκάλεσε σημαντικά επιχειρησιακά προβλήματα στις κατοχικές δυνάμεις στην Ελλάδα και

στην εφοδιαστική αλυσίδα τους προς την Βόρεια Αφρική. Δυστυχώς για τον Iwanow όσο περισσότερα χτυπήματα έκανε στις κατοχικές δυνάμεις τόσο περισσότερο ήταν επιδεκτικός εκβιασμών από «*φίλους*» του. Και όσο περισσότερα χτυπήματα έκανε στις κατοχικές δυνάμεις τόσο περισσότερο δυσκόλευε η διαφυγή του προς την Μέση Ανατολή αφού η συμμετοχή σε σχέδιο διαφυγής του σήμαινε σίγουρο θάνατο. Η Μέση Ανατολή του ζήτησε να επιστρέψει όταν στις 21/12/1942 τον επικήρυξαν οι γερμανοί. Ο Πολωνός δεν ήθελε να απομακρυνθεί από το δικό του θέατρο επιχειρήσεων[240]. Ακόμα και όταν είχε ετοιμαστεί σχέδιο διαφυγής του από την Ελλάδα ο Iwanow προτιμούσε να παραμείνει. Γνώριζε ότι αυτή ήταν μια επικίνδυνη απόφαση για την ζωή του. Αλλά όπως και κάθε άλλος ήρωας αυτό το θεωρούσε ως μια αποδεκτή πιθανότητα σε μια επιχείρηση που πριν από όλα προηγείτο η δράση εναντίον των ναζί. Όπως έλεγε «***οτιδήποτε καταστρέφεις (των ναζί) μετράει***…». Το τέλος του ήρωα ήταν αναπόφευκτο μετά και την γραπτή αυστηρή εντολή του Χίτλερ στις 18 Οκτωβρίου 1942 «*κάθε μέλος συμμαχικών μονάδων καταδρομών εκτελείτε άμεσα ακόμα και χωρίς δίκη…».*

Ο ΙΒΑΝΩΦ «ΣΥΜΒΟΛΟ τοῦ ἀγώνα τῆς ἐλευθερίας»

Ὁ στρατιωτικὸς ἀκόλουθος τῆς Πολωνίας συνταγματάρχης Μαχάλτσκυ ὑπέβαλε τὶς εὐχαριστίες του στὸν Μακ. Ἀντιβασιλέα γιὰ τὶς προσπάθειες ποὺ κατέβαλε νὰ σώσει τὸ γνωστὸ σαμποτὲρ Ἰβάνωφ ἀπὸ τὴ θανατικὴ ἐκτέλεση. Ὁ Ἀντιβασιλέας δήλωσε σὲ ἀπάντηση, ὅτι ὁ Ἰβάνωφ θὰ εἶνε ὁ μάρτυρας τῆς ἑλληνοπολωνικῆς φιλίας καὶ «σύμβολον τοῦ ἀγῶνος ἐναντίον πάσης πιέσεως διὰ τὴν διαφύλαξιν τῆς ἐλευθερίας».

Ριζασπάστης 23 3 1945

[240] Δ.Γυφτόπουλος : μυστικές αποστολές στην εχθροκρατούμενη Ελλάδα.

Αρχείο Λεονάρδας Λαμπριανίδου : Η μητέρα

ΟΛΥΜΠΙΟΝ-ΑΘΗΝΑΙΟΝ-ΑΓΓΕΛΙΚΑ

ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΩΣ
«ΟΛΥΜΠΙΑ»

ΖΗΤΩ Η ΕΛΛΑΣ
ΙΒΑΝΩΦ,
ΜΥΣΤΙΚΟΣ ΠΡΑΚΤΩΡ
ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1

ΣΥΜΠΤΩΣΕΙΣ ΜΙΑΣ
ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ

ΚΑΡΛ ΣΤΡΑΣΜΠΟΥΡΓΚΕΡ
ΑΝΤΡΙΑΝΑ ΑΝΤΡΕΙΒΑ

Η ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΠΡΕΜΙΕΡΑ

ΙΒΑΝΩΦ

ΟΛΥΜΠΙΟΝ

ΗΡΑΚΛΗΣ

ΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ

ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΝ

Ορκωμοσία Πολωνών Προσκόπτων της ομάδας Γεωργίου Ιβάνωφ Σαϊνόβιτς

Αρχείο Λεονάρδας Λαμπριανίδου

<u>Αρχείο Λεονάρδας Λαμπριανίδου</u>

Ιβανώφειο

Το γήπεδο καλαθοσφαίρισης του Ηρακλή , πήρε το όνομά του από τον Γεώργιο Ιβάνωφ, αθλητή κολύμβησης της ομάδας της Θεσσαλονίκης.

Ο Γεώργιος Ιβάνωφ έζησε από το 1911 εώς το 1943. Λόγω του γάμου της πολωνίδας μητέρας του με τον Ιωάννη Λαμπριανίδη, ο Ιβάνωφ, αν και γεννήθηκε στη Βαρσοβία, πέρασε τα τελευταία χρόνια της ζωής του στη Θεσσαλονίκη. Αποτέλεσε ένας από τους κορυφαίους κολυμβητές στην αθλητική ιστορία της χώρας μας. Προς τιμήν του ένας δρόμος της Θεσσαλονίκης έχει πάρει το όνομά του και κάθε χρόνο διοργανώνονται κολυμβητικοί αγώνες.

Ήταν ιδιαίτερα μορφωμένος κ εργάστηκε στην Ελλάδα ως πράκτορα των μυστικών βρετανικών υπηρεσιών κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Είχε έντονη αντιστασιακή δράση και συνεργάστηκε με ομάδες Ελλήνων πατριωτών. Οι Γερμανικές δυνάμεις κατοχής τον εκτέλεσαν ~~με απαγχονισμό~~ στις 4 Ιανουαρίου 1943. Τα τελευταία λόγια πριν το θάνατό του ήταν: "ΖΗΤΩ Η ΕΛΛΑΔΑ, ΖΗΤΩ Η ΠΟΛΩΝΙΑ".

Στο μουσείο πολέμου της Βαρσοβίας εκτίθονται όλα τα αναμνηστικά που σχετίζονται με τη ζωή και τη δράση του.

Ο πρόεδρος του Γ.Σ.Ηρακλή
Νικόλαος Ζαρντινίδης (1951-1960)
στόν τάφο τού φίλου
και συναθλητή του Γ.Ιβάνωφ. 1951

Η προτομή του Γ.Ιβάνωφ στην είσοδο
το όνομά του.
του κλειστού γηπέδου που φέρει

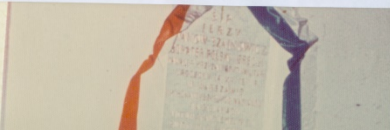
<u>Αρχείο Λεονάρδας Λαμπριανίδου</u>

S.†P.
JERZY
IWANOW-SZAJNOWICZ
BOHATER POLSKI I GRECJI
KAWALER KRZYŻA VIRTUTI MILITARI
URODZONY 14.XII.1911 R.
W WARSZAWIE.
WYCHOWANEK SZKOŁY O.O. MARIANÓW
NA BIELANACH.
LICEUM FRANCUSKIEJ MISJI
ŚWIECKIEJ W SALONIKACH.
UNIWERSYTETU W LOUVAIN.
INSTYTUTU AGRONOMII W PARYŻU
WATERPOLISTA AZS WARSZAWA
SAMOTNY ŻOŁNIERZ
WOJSK POLSKICH
I SABOTAŻU W GRECJI
ROZSTRZELANY PRZEZ NIEMCÓW
W ATENACH 4.I.1943 R.
WALCZĄC Z OKUPANTEM
PRZYCZYNIŁ SIĘ DO KLESKI
ARMII HITLEROWSKIEJ
W AFRYCE
NISZCZĄC OKRĘTY WOJENNE
I SAMOLOTY.
TABLICE TE
Z MARMURU
Z GÓRY OLIMP
OFIAROWUJĄ
GRECCY
PRZYJACIELE

Στον ωραίο ιστορικό ναό του Αγίου Αντωνίου, στην καρδιά της Βαρσοβίας, έγιναν τα εγκαίνια αποκάλυψης δυο μεγάλων μαρμάρινων αναμνηστικών πλακών, χαραγμένων με χρυσά γράμματα αφιερωμένα στον Γιέζυ Ιβάνωφ. Στα εγκαίνια παρέστη η οικογένεια του ήρωα, ο Έλληνας Πρέσβης και πλήθος κόσμου.

ΕΙΣ ΑΝΆΜΝΗΣΗ ΤΟΥ
ΓΙΕΖΥ
ΙΒΑΝΩΦ ΣΑΪΝΟΒΙΤΣ
ΗΡΩΑ Της ΠΟΛΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΗΓΕΣ:

ΒΙΒΛΙΑ

1. Alexiades Platon : Target Corinth canal 1940-1944 (εκθέσεις ΠΡΟΜΗΘΕΑ ΙΙ προς Μ. Ανατολή - sabotaz 1941-1943
2. Barron James H : The Greek connection: the life of Elias Demetracopoulos and the untold story of Watergate
3. Bernard o Conor : sabotage in Greece
4. C.G. McKAY : from information to intrigue studies in secret service based on the Swedish experience 1939-1945
5. The Dachau concentration camp. 1933 to 1945.
6. GEROLYMATOS THE BRITISH AND THE GREEK RESISTANSE 1939-1941
7. Mawower : η Ελλάδα του Χίτλερ
8. Richter : η επέμβαση των Άγγλων στην Ελλάδα
9. Stanislaw Strumph-Wojtkiewicz: AGENT NR 1
10. Tesapsides Byron : DIE DEUTSCE LUFTWAFFE GRIEHENLAND
11. Tesapsides Byron: German intelligence and security agencies in Greece 1941-1944
12. Wallace : βρετανική πολιτική και αντιστασιακά κινήματα στην Ελλάδα
13. Woodhouse : ο αγώνας για την Ελλάδα 1940-1944
14. Άγγελος Έβερτ : η δράση του στην κατοχή μέσα από μαρτυρίες
15. ΑΕΤΟΣ 1947 : ΕΚΤΕΛΕΣΕΙΣ ΕΠΙ ΚΑΤΟΧΗΣ
16. Ακαδημία Αθηνών : Χρονολόγιο γεγονότων 1941-1944
17. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ Ν. ΠΑΡΑΝΟΜΟΣ ΤΥΠΟΣ
18. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΚΑ: ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΚΑΤΟΧΗΣ
19. Βενέζη Ηλία: Αρχιεπίσκοπος Δαμασκηνός οι χρόνοι της δουλείας
20. Βενιαράκης Ανδρέας : Ποντάροντας στην γερμανική ρουλέτα
21. ΒΟΛΤΑΡΑΚΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΓΚΕΣΤΑΠΟ
22. Γατόπουλος : η ιστορία της κατοχής
23. ΓΛΕΖΟΣ ΜΑΝΩΛΗΣ Η ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ
24. Γυφτόπουλος Δημήτρης: Μυστικές αποστολές στην εχθροκρατούμενη Ελλάδα
25. Δημητράκης Π. : Οι γερμανικές μυστικές υπηρεσίες στην Ελλάδα του μεσοπολέμου και της κατοχής 1937-1946
26. Δημοτάκης Ν.: μυστικός πόλεμος 1941-1944 ΜΙΔΑΣ-ΠΛΟΥΤΩΝ
27. Δνση Ιστορίας Στρατού: Αρχεία Εθνικής αντιστάσεως 1941-1944
28. Ζαούσης Ι. : Λέλα Καραγιάννη
29. Ζάννας Αλέξανδρος: η κατοχή, αναμνήσεις και επιστολές
30. ΖΑΙΤΣ Η ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΟΠΙΑ 1939-1944
31. ΖΑΛΟΚΩΣΤΑ ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΣΚΛΑΒΙΑΣ
32. ΘΕΟΤΟΚΑΣ ΤΕΤΡΑΔΙΑ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ
33. Η ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΑΨΗΦΑ ΤΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ 1919-1939 (GABRIEL CARDONA, CARLOS C. JURADO)
34. Η ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΣΥΝΤΡΙΒΕΙ ΤΗΝ ΠΟΛΩΝΙΑ (GABRIEL CARDONA, JUAN JAZQEZ)
35. Η ΦΙΛΑΝΔΙΑ ΣΤΑΜΑΤΑ ΤΟΝ ΣΤΑΛΙΝ (JUAN JAZQEZ, JUAN c. LOSADA)
36. Ιωαννίδης Ι. : Έλληνες και ξένοι πράκτορες
37. Καράγιωργας Γ. : οι τραγουδιστάδες της λευτεριάς

38. Καρκάνη Νίκου : οι δοσίλογοι της κατοχής
39. Καιροφύλλας Ι. : η Αθήνα του 1940 και της κατοχής
40. Κουκκίδης Κων. : η δικαιοσύνη τους: Γερμανικά & Ιταλικά στρατοδικεία κατοχής
41. Κούβας Γιάννης: Σκοπεύτηριο Καισαριανής
42. ΚΟΥΚΟΥΝΑΣ : ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΤΟΧΗΣ
43. Κώνστας Κων/νου: Η Ελλάς την δεκαετία 1940-1950
44. ΚΩΤΣΗΣ ΣΠ. ΜΙΔΑΣ 614
45. Λαζαρίδου Μαργαρίτα: Πόλεμος & αίμα
46. Μακρής-Στάικος Πέτρος: ο Άγγλος πρόξενος
47. Μανουσάκης Βασίλης.: στο νότιο προπύργιο του Χίτλερ
48. Μανουσάκης Βασίλης: Οικονομία & πολιτική στην Ελλάδα στον ΒΠΠ
49. Μαυραγάνης Ξενοφών : ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΙΒΑΝΩΦ
50. Μιλλιέξ Ρόζε: ημερολόγιο και μαρτυρίες του πολέμου και της κατοχής
51. Μπαρτζώτας Β.: Έπεσαν για την ζωή
52. Μπομποτίνος Ι. : Συμμαχικαί αποστολαί εν Ελλάδι 1941-1945
53. Μπομποτίνος Ι.: η ιστορία της Εθνικής αντιστάσεως Ο.Α.Γ. 1941-1945
54. ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ ΑΝΤΩΝΗΣ : ΜΑΡΤΥΡΩΝ ΠΟΡΕΙΑ
55. ΜΩΥΣΗ ΑΣΕΡ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ
56. Ξηραδάκη Κούλα : κατοχή
57. Παπαδάτος Νίκος : Άκρως απόρρητο – οι σχέσεις ΚΚΕ με ΕΣΣΔ
58. Παππάς Γ. : ημερολόγιον 1940-1944
59. Παπακωνσταντίνου Γιάννης: Ενθυμήματα
60. Πολυχρονόπουλος Ι. : Επιφανείς διεφθαρμένοι
61. ΠΡΙΓΚΙΠΟΣ ΠΕΤΡΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ
62. ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ ΜΥΣΤΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ
63. Σαμπατακάκης : ταυτότητες πρακτόρων & κωδικοί ονομάτων
64. ΣΒΟΛΟΠΟΥΛΟΣ : ΧΑΙΔΑΡΙ
65. ΣΠΙΘΑ 15/2020
66. Συλλογικό : Κων/νος Δ. Περρίκος 1905-1943 η βιογραφία ενός ήρωα
67. Τσάτσου ΙΩΑΝΝΑ: φύλλα κατοχής
68. Τσεπές : Το άγιο Χαιδάρι
69. ΦΑΦΑΛΙΟΥ : ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ 1940-1944
70. Φλάισερ : Στέμμα και σβάστικα
71. Χατζηβασιλείου Ευάνθης: ΠΕΑΝ
72. Χαμόδρακας Φάνης : Θησείο
73. Χονδροματίδης Ι.: Η μαύρη σκιά στην Ελλάδα

ΑΡΧΕΙΑ

- NATIONAL ARCHIVES/LONDON/1941 POLAND/FO 371/ FILE 3339/2.4.1941
- NARA, T-501 Roll 252, Befehishaber Sugriechenland 31/1/1943
- WO 201/2756-RC 1911473 : Report on SOE activities in Greece and the Islands of the Aegean sea
- HS9/1436/7 : S.O.E./Personnel Files/ 133 έγγραφα
- Αρχείο Λεονάρδας Λαμπριανίδου

- Αρχείο οικογένειας Τσιμάρα
- Ιατρίδη : Walter Deter
- Αρχειακό υλικό ΠΥΡΚΑΛ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ - ΕΚΘΕΣΕΙΣ

- ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ 6/12/1942 : Αποφάσεις γερμανικού στρατοδικείου
- ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 21/12/1941: προκήρυξη εναντίον Ιβανώφ
- ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ (από 11/10/1954 ως 23/11/1954 για την υπόθεση Ιβάνωφ
- ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ (από 20/3/1945 ως 18/5/1945 για την υπόθεση Ιβάνωφ)
- ΕΘΝΟΣ 31/5/2008 : Συνέντευξη της Γαβριέλλα Μυλωνοπούλου-Τζαβάρα
- ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑΣ 7/9/2000
- ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ 16/9/1945 : Όταν πολεμούσαμε τους κατακτητές
- Τσιμπίδαρος : Ποιος πρόδωσε τον Ιβανώφ
- Έκθεση ασυρματιστή Κατραμπασά Γεωργίου : η αποστολή FLESHPOTS

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ

- https://el.wikpedia/wik/ΝΑΖΙΣΜΟΣ
- https://el.wikipedia.org/wiki/Γερμανική_εισβολή_στην_Πολωνία
- https://en.m.org/wiki/Special_Operation_Executive
- https://wmeritum.pl/agent-jerzy-iwanow
- Https://plus.polskatimes.pl>jersy-iwanow : Gabriela Jatkowska (Iwanow)
- https://pl.qwertyu.wiki: Polska niezależna brygada strzelców (σχετικά με ανεξάρτητη Πολωνική ταξιαρχία σε μετάφραση)
- www.iwp.edu : IWANOW ENGLAND POLES IN WWII by MAREK JAM CHODAKIEWICZ 1/3/2007
- www.militaryhistory.gr/articles: Μιχαήλ Ντασκαγιάννης/Γιέρζι Ιβάνωφ
- www.grafasdiving.gr>shipwreas>german-submarine>U-133
- https://el.wikipedia.org/kriegsmarine/U-133
- Μια προσωπική εμπειρία στην αμυντική βιομηχανία – Άρδην – Ρήξη (ardin-rixi.gr)
- https://el.wikipepedia.org/wiki/διαταγή περί κομμάντο

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

- Καλοκαίρι 2016 : συνάντηση με Χρήστο Οικονομίδη στο σπίτι του (Κηφισίας)
- 10 & 11 Φεβρουάριος 2021 : συζήτηση με τους γιούς του Χρήστου Οικονομίδη Μπάμπη και Δημήτρη
- Στις 19/1/2017 συνάντηση στον Υμηττό με την Άρτεμις Βαλλιάνου κόρη της Δέσπω (συζύγου του Βαλλιάνου) που την περίοδο σύλληψης του Ιβάνωφ έμενε μαζί με τους θείους της Ιωάννη και Αμφιτρίτη Κοντόπουλου.
- Στις 19/1/2017 τηλεφωνική επικοινωνία με τον Ιωάννη Βαρκάδο θείο του Αυρήλιου & στις 23/2/2021 με την Ειρήνη Βαρκάδου σύζυγο του Λαέρτη αδελφού του Αυρήλιου.

- Στις 23/11/2016 συνάντηση στην Αθήνα με τον Ηλία Αλεβιζάκη θείο του εκτελεσθέντος εργαζόμενου στου Μαλτσινιώτη (ΠΥΡΚΑΛ)
- Στις 28/1/2017 συνάντηση στον Υμηττό με τον Ιωάννη Ρούσο γιο του Μανώλη Ρούσου.
- Στις 31/1/2017 τηλεφωνική επικοινωνία με τον Δημήτρη Ιωαννίδη γιο του Βασίλη Ιωαννίδη εκτελεσθέντος εργαζόμενου στου Μαλτσινιώτη (ΠΥΡΚΑΛ) και ετεροθαλή αδελφό του Ιωάννη Ρούσου και 1/3/2021 με Μελπομένη Ιωαννίδη σύζυγο του Δημήτρη Ιωαννίδη.
- Στις 29/1/2017 επίσκεψη και επιβεβαίωση ότι στην Εμμανουήλ Μπενάκη έμεναν οι αδελφοί Γιαννάτου
- Στις 20/10/2017 τηλεφωνική επικοινωνία με Νικία Ψυλλάκη για τον ρόλο του παππού του Λάζαρου στην πρόσληψη του Ηλία Αλεβιζάκη στου Μαλτσινιώτη (ΠΥΡΚΑΛ). Σχετική αναφορά του Λάζαρου, εγγονού του Λάζαρου Ψυλλάκη, στο δικτυακό covert angels.
- Συνέντευξη του εργαζόμενου Αλέξανδρου Βλάχου στην κατοχή στου Μαλτσινιώτη (ΠΥΡΚΑΛ) στο δικτυακό fructories.net
- 20/2/2017 τηλεφωνική επικοινωνία με Τάκη Μεγαλοοικονόμου μέλους της Ο.Α.Γ.
- 3/3/2017 συνάντηση μαζί με τον Ανδρέα Μακρίδη με τον Γιώργο Μπομποτίνο ανιψιό του Ιωάννη Μπομποτίνου στο σπίτι του
- 3/11/2017 συνάντηση με τον ναύαρχο Ε.Α. Μαυρογιάννη με την Γαβριέλλα Μυλωνοπούλου στο σπίτι της
- Συναντήσεις με Παπακωνσταντίνου (Παπάρα) στον Υμηττό
- Συναντήσεις μαζί με Ανδρέα Μακρίδη και Ντόναλντ Μακφαιηλ στον Υμηττό με τον εργαζόμενο στου Μαλτσινιώτη (ΠΥΡΚΑΛ) την περίοδο της κατοχής Σάββα Καλπίδη.
- Συνάντηση μαζί Ντόναλντ Μακφαιηλ στον Υμηττό με τον Δημήτρη Τσιμάρα
- 9/2/2021 με Κοκορίγκο-Βρυώνη Ιωάννη

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Α. ΟΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ ΤΗΣ Ο.Α.Γ. ΙΩΑΝΝΗ ΜΠΟΜΠΟΤΙΝΟΥ [241]

_Προς : Υπουργείον Στρατιωτικών – δνση προσωπικού

Ενταύθα :

ΑΙΤΗΣΙΣ Μπομποτίνου Ιωάννη του Γεωργίου γενικού αρχηγού της Οργανώσεως Αναστάσεως του Γένους.

Αθήναι, 15 Φεβρουαρίου 1949, Απ. Παύλου 29 Θησείον.

Λαμβάνω την τιμήν να παρακαλέσω ευλαβώς εν σχέσει με το υπ΄ αριθμ. 18 έγγραφον του Γ.Ε.Σ. της 10ης Φεβρουαρίου 1949 όπως με αναγνωρίσητε ενεργούντες ότι δει ως γενικόν αρχηγόν της Ο.Α.Γ.

1) Εν Αθήναις αρχηγός της κατασκοπείας της Ο.Α.Γ. και αρχηγός του δευτέρου δικτύου της Αμερικανικής κατασκοπείας αρχίατρος Μώραλης Ιωάννης και υπαρχηγός του γενικού αρχηγείου Ηνόης 16 Πατήσια.
2) Αρχηγός της Αγγλικής κατασκοπείας των σαμποτάζ εν συνεργασία με την Ο.Α.Γ. Γεώργιος Ιβάνωφ εκτελεσθείς 4 Ιανουαρίου 1943 υπό των γερμανών.
3) Μπουκουβάλας Αθανάσιος βουλευτής ήδη Σερρών αρχηγός της Ο.Α.Γ εν Θεσσαλονίκη συνεργάτης Γεωργίου Ιβάνωφ έχων αρκετά θύματα 1941-1942.
4) Πανόπουλος Ιωάννης αστυνομικός διευθυντής Α αρχηγός αντικατασκοπείας Ο.Α.Γ. μεταβάς εις Μέση Ανατολήν το 1944.
5) Καραβίτης Γεώργιος αστυνομικός διευθυντής Αθηνών αρχηγός στρατολογίας Ο.Α.Γ.
6) Πλαταράς Ιερόθεος της Ο.Α.Γ. εν Μεγάροις έχων αρκετά θύματα.
7) Ιατρός Γιαννάτος Κωνσταντίνος πρώτος αρχηγός εξωτερικών ομάδων σαμποτέρ και αρχηγός δικτύου πληροφοριών και κατασκοπείας Ο.Α.Γ. και συμμάχων.
8) Αθανάσιος Μιχαλόπουλος εκτελεσθείς υπό ελασιτών 1944 ετών 23 αρχηγός Α ομάδας σαμποτέρ κοπής καλωδίων συρμάτων λεωφόρου Συγγρού 1941-1942 και τον σαμποτέρ Τατοίου της Ο.Α.Γ.
9) Μιχόπουλος Κωνσταντίνος Μιλτιάδου 23 ετών 30 αρχηγός 2ης ομάδος κατασκοπείας Τατοίου Χασανίου τη εντολή μου συμπράξας μετά του Απόλλωνος Πελτέκη.

[241] Οι εκθέσεις από την έκδοση του ΓΕΑ/Ιστορία Κατοχής/1998. Στα στοιχεία που παραθέτει ο Μπομποτίνος υπάρχουν ορισμένα λάθη όπως π.χ. ότι και οι δύο αδελφοί Μπάρκα συμμετείχαν στο σαμποτάζ Μαλτσινιώτη ενώ μόνο ένας εξ αυτών εργάζονταν στην Jumo κ.λ.π. Για την αξιολόγηση των στοιχείων πρέπει να συνεκτιμηθούν η περίοδος σύνταξης των εκθέσεων δηλαδή το 1949.

10) Άγγελος Κωνσταντίνου Βάρκας αρχηγός 3ης ομάδος κοπής τηλεφωνικών καλωδίων εν ώρα συναγερμού επί στηλών Ολυμπίου Διός και Σταδίου ως και πρωτεργάτης σαμποτάζ Μαλτσινιώτη 1941-1942. Εξετελέσθη ετών 23 μετά του αδελφού του την 26η Μαίου εν φυλακαίς Αβέρωφ 1942.
11) Βαρκάδος Αυρήλιος ετών 25 ηλεκτρολόγος μηχανικός του σαμποτάζ Μαλτσινιώτη της γιούμο βέρτε της Α ομάδος από τον Οκτώβριο του 1942 μέχρι 20 Ιανουαρίου 1943 εκτελεσθείς την 6 Φεβρουαρίου 1943 εις Καισαριανήν Ηλιουπόλεως 20 Βύρων.
12) Βασίλειος Ιωαννίδης του Δημητρίου ετών 25 εξ Ξυλοκάστρου Ηπείρου αρχηγός 2ης ομάδος σαμποτέρ Μαλτσινιώτη ΓΙΟΥΜΟ ΒΕΡΤΕ από 17 Νοεμβρίου 1942 έως 20 Ιανουαρίου 1943 εκτελεσθείς εκ προδοσίας 6/2/1943 εις Καισαριανήν.
13) Αλεβιζάκης Ηλίας αρχηγός 3ης ομάδος σαμποτέρ κινητήτων ΓΙΟΥΜΟ ΒΕΡΤΕ ετών 23 Φωτομάρα 69 εκτελεσθείς 6/2/1943 εις Καισαριανής εκ προδοσίας.
14) Κούμενος Πέτρος Σπετσών 3 Υμηττού αρχηγός σαμποτέρ και κατασκοπείας της εταιρίας ΜΠΟΣΤ εργοστασίου Μαλτσινιώτη ετών 54
15) Κωνσταντίνος Χαραλαμπώφ Σπετσών 3 Υμηττού αρχηγός προπαγάνδας πληροφοριών και διασώσεως Άγγλων στρατιωτών 1941-1944
16) Παπανικολάου Νικόλαος Ίμβρου 41 Υμηττός αρχηγός σαμποτέρ καταστροφής γεφυρών και σιδηροδρομικών γραμμών από Θηβών έως Αθηνών 1941-1943
17) Πέτρος Γεωργίου Μπομποτίνος έφεδρος αξιωματικός εξ εφέδρων ετών 44 αρχηγός εκτελεστικού αποσπάσματος Ο.Α.Γ. και χρηματοδότης ταύτης.
18) Πέτρος Βασιλείου Παπαθωμάκος ετών 49 αρχηγός ομάδος καταστροφών Θησείου Αθηνών Πειραιώς και γενικός επόπτης Ο.Α.Γ. Νηλέως 17.
19) Χρήστος Δ. Λιανόπουλος ανάπηρος αξιωματικός αρχηγός καταστροφών και κατασκοπείας Ο.Α.Γ. εν Λαμία 1941-1944.
20) Χρυσικός Δημήτριος αρχηγός σαμποτέρ και κατασκοπείας εταιρίας Μποδοσάκη Ντέτερ εργοστασίου Μαλτσινιώτη ετών 35 κάτοικος Πυθέου 81.
21) Αρχηγός ομάδος κατασκοπείας Αθηνών Πειραιώς Μοσχονάς Αθανάσιος Κορνάρου 4

Συμβούλιον του γενικού αρχηγείου :

1) Υπαρχηγός Μώραλης Ιωάννης
2) Θωμόπουλος Διονύσιος αποικιακά Όλυμπος Ομόνοια
3) Μαλικούτης Ευστάθιος Κλεισθένους 5 αποθανών ήδη
4) Σκαρπαλέζος Πέτρος δικηγόρος Αριστείδου 1
5) Σωτηρίου Αθανάσιος ιατρός Βουλιαγμένης 175
6) Πουλάκης Πέτρος αντισυνταγματάρχης πεζικού Κώνωνος 56 Παγκράτι
7) Σκαρπαλέζος Αριστείδης διευθυντής Πανεπιστημίου Αθηνών
8) Ιπποκράτης Ηλιόπουλος Κορνάρου 4 έμπορος χρηματοδότης

9) Χριστοδούλου Κωνσταντίνος έμπορος χρηματοδότης
10) Κοπιτόπουλος Ευστάθιος Σοφοκλέους 37 έμπορος χρηματοδότης
11) Φλουκάτος Ιωάννης δικηγόρος ετών 56 Λάτα 9
12) Γενικός αρχηγός Μπομποτίνος Ιωάννης του Γεωργίου

Εν Αθήναις 15/2/1949

Ο Γενικός αρχηγός της Ο.Α.Γ.

Μπομποτίνος Ιωάννης

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

«Περί της δράσεως του Υπαρχηγού αυτής Αρχιάτρου Μώραλη Ιωάννου και Γεωργίου Ιβανώφ»

Λαμβάνω την τιμήν να αναφέρω συμπληρωματικώς περί της δράσεως των ανωτέρω και να παρακαλέσω όπως η παρούσα τεθή εν των φακέλλω παρ΄ ημών της Ο.Α.Γ. Υπαρχηγός αυτής και σύμβουλος του ΕΔΕΣ προσωπικώς διεχειρίσθη το σαμποτάζ Τατοίου κατά το θέρος 1941 και κατά το θέρος 1942 ήλθεν εις άμεσον επαφήν μετά του Δημητρίου Παπαδάκη, Ηλία Αλεβιζάκη και Αυρήλιον Βαρκάδον εις την οικίαν του Ινόης 16 των σαμποτέρ του περίφημου σαμποτάζ κινητήρων αεροπλάνων Μαλτσινιώτη, σχετικώς εβοήθησεν και οικονομικώς και προ παντός μετά την πτώσιν των δύο ΓΙΟΥΡΧΕΣ εις τον Ελληνικόν της Γλυφάδας τον Νοέμβριον του 1942 κατ΄εντολήν μου έπεισε προσωπικώς τους σαμποτέρ διακινδινεύων να αλλάξουν το σύστημα και να χρησιμοποιήσωσι την σμυρίδα (κοινώς σμιρίγδι) εις το λάδι της μηχανής των κινητήρων. Ήσκησε παντού επίβλεψιν δια την κατασκοπείαν και διάσωσιν άγγλων με εξαιρετικόν θάρρος και αυταπάρνησιν. Κατά δε τον Φεβρουάριον του 1944 δια του αντισυνταγματάρχου κ. Γεωργίου Φραντζέσκου μετά του αμερικανού κ. Ντίξον ανέλαβεν το Β δίκτυον της αμερικανικής κατασκοπείας έδωσε δια του Φρατζέσκου και ο ίδιος προσωπικώς εργαζόμενος άπασαν την οχύρωσιν της Πειραικής χερσονήσου και των παραλίων της Αττικής ως και βοήθησεν οικονομικώς εξ ιδίων του και κατ΄ εντολήν μου και τους αγωνισθέντες σαμποτέρ της Ο.Α.Γ. Μαλτσινιώτη και αλλαχού και τας οικογενείας τούτων ευθύς αμέσως μετά την εκτέλεσιν των ηρώων παρακινδινεύσας τα μέγιστα και διωχθείς ούτος υπό των γερμανών. Ο Γεώργιος Ιβανώφ υπήρξε Πολωνός μεν αλλά φιλλέλην τα μέγιστα αφαντάστου γενναιότητος και ορμής σαμποτέρ σταλείς εκ μέρους του Β γραφείου κατασκοπείας Καίρου και αποβιβασθείς εις τα ακτάς της Αττικής την 22^{η} Σεπτεμβρίου δια του υποβρυχίου ΘΕΤΙΣ μετά του Αμπατζή, Λέκκα και δύο άγγλων στρατιωτικών. Ούτος κατά Νοέμβριον μήνα του 1941 αφήρεσε εκ του ξενοδοχείου Μ. Βρεττάνια γερμανικού στρατηγείου τα μυστικά έγγραφα τα αφορώντα την κατανομήν και την δύναμιν των εν Ελλάδι γερμανικών δυνάμεων ως και τας

μυστικάς διαταγάς αυτών περί κακοποιήσεως και αποζημίωσις της Ελληνικής οικονομίας. Έπληξε πολλάκις ως απλός εργάτης το αεροδρόμιον Χασανίου και Τατοίου εις ανατινάξεις αποθηκών βενζίνης και καταστροφάς γερμανικού υλικού εγκαταστάσεων και αεροπλάνων αφήνων το σήμα του Β.Β.13 και βοηθούμενος υπό των σαμποτέρ της Ο.Α.Γ. Άγγελου και Παρίνου Βάρκα, Αθανασίου Μιχαλόπουλου, Παντελή Μπελιμπασάκη και του αστυνόμου του ΙΓ αστυνομικού τμήματος Λουκά Παπακωνσταντίνου. Την 9η Σεπτεμβρίου 1942 Κιουταχείας 3 εν τη οικία Ιωάννου Κοντοπούλου συνελήφθη τελικώς μη δυνηθέντος του ζωεμπόρου Ευαγγέλου Μαχαίρα με τον πλοίαρχον Αγγελήν εκ Γαλατσιδίου δια της Καρύστου κατόπιν ενεργειών να αποστείλει τούτον εις Μέσην Ανατολήν οπόθεν εκαλείτο επιμόνως.

Εν Αθήναις τη 14 Δεκεμβρίου 1949

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΡΧΗΓΟΣ ΤΗΣ Ο.Α.Γ.

Ι.ΜΠΟΜΠΟΤΙΝΟΣ (Αποστόλου Παύλου 29, Θησείον)»

Β. **ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ FLESHPOTS**

Περιείχε τα ακόλουθα κεφάλαια :

1. Πολιτειακόν
    a. Ποια η γνώμη των εν Ελλάδι πολιτικών παραγόντων επί του πολιτειακού ζητήματος
    b. Έλεγχος πληροφοριών περί δημοκρατικής κινήσεως. Ποια τα ρεύματα και ζυμώσεις προς την κατεύθυνσιν αυτήν. Υπάρχουν ;
    c. Πρόσωπα παίζοντα ρόλον επί του ζητήματος αυτού.
2. Πολιτικόν
    a. Ποια η γνώμη παρά τω λαω, πολιτικω και στρατιωτικω κοσμω περί της 4ης Αυγούστου περί της Εθνικής κυβερνήσεως Τσουδερού και της υπό τον κουισλιγκ Τσολάκογλου κυβερνήσεως.
    b. Ποιαν καλυτέραν διακυβέρνησιν της Πατρίδος εσωτερικώς και εξωτερικώς βλέπει ο πολιτικός κόσμος
    c. Ποια η σημερινή εν Ελλάδι πολιτική κατάστασις. Τι κόμματα διαμορφούνται και ποιας αρχάς πρεσβεύουν και υπό ποιους ; Προς ποιαν πολιτικήν κατεύθυνσιν δύναται να καθοδηγηθή ο Ελληνικός λαός ; Έργον της κατοχικής κυβερνήσεως.
    d. Θέσις των πολιτικών έναντι κατακτητού και εθνικής αντιστάσεως
3. Εθνικόν
    a. Ηθικόν και φρόνημα λαού
    b. Μελλοντικαί μας εθνικαί επιδιώξεις. Μάξιμουμ και μινιμουμ.
    c. Πως δεον να γίνει η μελλοντική μας διπλωματική κατοχύρωσις
    d. Πως θα εξασφαλιστεί ο απόδημος Ελληνισμός

   e. Υφίστανται εθνικές οργανώσεις δρώσαι ; Εάν ναι ποίαι και ποίον το πρόγραμμα των, ποίαι οι επιδιώξεις των, ποία η δράσις των και ποίοι οι αρχηγοί των ;
   f. Πληροφορίαι ανάλογοι δι΄ οιασδήποτε άλλες οργανώσεις. Αντεθνικαί προπαγάνδαι.
4. Οικονομικόν
   a. Πως έχει σήμερον η Εθνική μας οικονομία ;
   b. Οικονομική κατάστασις, βιομηχανική, εμπορική και ναυτική κίνησις
   c. Προυπολογισμός του κράτους και το νομισματικόν πρόβλημα
   d. Επισιτιστικόν πρόβλημα. Παραγωγή του τόπου.
5. Στρατιωτικόν
   a. Πληροφορίαι περί του εχθρού στρατιωτικαί, ναυτικαί και αεροπορικαι. Δύναμις, σύνθεσις και διάταξις των εχθρικών δυνάμεων. Επάκτιος άμυνα και ναρκοπέδια. Επισκευαί και δεξαμενισμοί πλοίων. Αποθήκαι
   b. Πληροφορίαι περί ημών. Πόσος φορητός οπλισμός μετά πυρομαχικών είναι κεκρυμμένος εις Ελλάδα; Που και πως ; Συμπεριφορά του κατακτητού έναντι του σώματος των αξιωματικών. Τύχη και ασχολίαι των. Πως χρησιμοποιούνται αι στρατιωτικαί, ναυτικαί και αεροπορικαί εγκαταστάσεις μας. Και ειδικώτερον ναυπηγεία, ναύσταθμοι και συνεργεία ;
   c. Ασφάλεια. Ποιον το έργον της Χωροφυλακής και της αστυνομίας μας;
6. Πληροφορίαι επί σαμποτάζ
   a. Είναι δυνατή η εκτέλεσις σαμποτάζ και σε ποίαν κλίμακα;
   b. Συμφέρει υπό της παρούσας συνθήκας ή μήπως δημιουργήσει καταδιώξεις και αντίποινα ;

Η ΑΝΑΦΟΡΑ ΑΜΠΑΤΖΗ

Σχεδόν όλη η πολιτική ηγεσία στην Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένων των υπερασπιστών του βασιλιά αντιτάχθηκε στη μοναρχία και ιδιαίτερα στον Γιώργο Β '. Κατηγορούν τον βασιλιά για τη δικτατορία του Μεταξά για τον αποκλεισμό των βενιζελικών αξιωματικών στο αλβανικό πόλεμο και την ήττα της Ελλάδας από τον Άξονα.

Ο λαός παραπονιέται για την μαριονέτα κυβέρνηση του Τσολάκογλου, αλλά θεωρούν και την εξόριστη κυβέρνηση του Τσούδερου ως συνέχεια της δικτατορίας επειδή συμπεριλαμβάνει ανθρώπους που ήταν στενά συνδεδεμένοι με το Μεταξά.

Οι δραστηριότητες της ΕΣΠΟ επικεντρώνονται ουσιαστικά στην προπαγάνδα εναντίον του βασιλιά και τον κατηγορούν μαζί με τον Μεταξά ότι ένωσε την Ελλάδα με τους Βρετανούς αντί για τον Άξονα. Τα άλλα πολιτικά κόμματα απέφυγαν από οποιαδήποτε συνεργασία με τις κατοχικές δυνάμεις ή με την κυβέρνηση Τσολάκογλου.

Το καθεστώς Τσόκοκογλου χωρίστηκε σε τρεις φατρίες, το πρώτο ήταν υπό την ηγεσία του Κωνσταντίνου Λογοθετόπουλου, τα μέλη του οποίου πίστευαν σε τελική νίκη του Άξονα και υποστήριζαν την πλήρη συνεργασία με τους Γερμανούς, ο δεύτερος με επικεφαλής τον στρατηγό Μπακό αποτελείται από ανώτερους Έλληνες αξιωματικούς και θεωρούν ότι η συνεργασία με τον Άξονα είναι απαραίτητη για τη διαφύλαξη όσο το δυνατόν περισσότερο των συμφερόντων της Ελλάδας, καθώς υποτίθεται ότι οι Γερμανοί θα κερδίσουν τον πόλεμο, ενώ ο τρίτος είναι ο ίδιος ο Τσολάκογλου ο οποίος ουσιαστικά προσπάθησε να συμβιβάσει τις πολιτικές και τις φιλοδοξίες των άλλων δύο.

Η ελληνική οικονομία είχε ουσιαστικά καταρρεύσει. Επιπλέον, η χώρα αντιμετωπίζει σοβαρές ελλείψεις σε τρόφιμα που θα καταστρέψουν τον πληθυσμό της Αθήνας και άλλων πόλεων.

Η κατάσταση των στρατιωτικών στην Ελλάδα είναι πολύ φτωχή. Όλοι οι αξιωματικοί και οι άνδρες των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων αφοπλίστηκαν με εξαίρεση την τιμητική Φρουρά στον τάφο του άγνωστου στρατιώτη . Παρόλο που πολλά όπλα είχαν κρυφτεί στην κεντρική και βόρεια Ελλάδα, δεν υπάρχει ενδιαφέρον εκ μέρους των Ελλήνων αξιωματικών να καθοδηγήσουν έναν ανταρτοπόλεμο στα βουνά. Εκτός από την αναγνώριση των κακουχιών που έπρεπε να υπομείνει ο στρατός κάτω από την κατοχή, οι ανώτεροι αξιωματικοί θεώρησαν ότι η Ελλάδα είχε καταβάλει το καθήκον της, πολεμώντας το 1940-1941. Η κυβέρνηση Τσολάκογλου προσπάθησε να διατηρήσει καλές σχέσεις με αυτούς τους αξιωματικούς παρέχοντάς τους απασχόληση και φαγητό. Οι νεότεροι ωστόσο ήσαν πρόθυμοι να συμμετάσχουν σε αντίσταση ή να φτάσουν στη Μέση Ανατολή για να

πολεμήσουν με τις δυνάμεις της ελληνικής κυβέρνησης παρά τις διαταγές της κυβέρνησης που έχει ορίσει ότι οποιοσδήποτε δημόσιος υπάλληλος ή απλός πολίτης που θα εγκαταλείψει την Ελλάδα θα χάσει τη σύνταξη και την περιουσία του ενώ η οικογένειά του θα τιμωρηθεί.

Η δύναμη των δυνάμεων του Άξονα στην Ελλάδα υπολογίστηκε σε 230.000-260.000, από αυτές τις 160.000 ήταν Ιταλοί , 30.000-40.000 Βούλγαροι και 40.000-50.000 Γερμανοί. Επιπλέον, οι Γερμανοί μεταφέρουν ενισχύσεις προς την Αφρική από την Ελλάδα και χρησιμοποιούν αθηναϊκά νοσοκομεία και κλινικές για θεραπεία στρατιωτών από το βόρειο και τα ρωσικό μέτωπο.

Η προπαγανδιστική δραστηριότητα του Άξονα έχει μικρή επίδραση στον ελληνικό πληθυσμό και ακόμη και εκείνοι που υποστήριζαν τη νέα τάξη έχασαν την πίστη τους στον Άξονα μετά τις βουλγαρικές σφαγές στη Μακεδονία και τη Θράκη και τις βίαιες ενέργειες στην Κρήτη

ΠΡΟΣΩΠΑ

- Αγγελόπουλος Βασίλειος : σμήναρχος συγκρατούμενος του Iwanow, συμμετείχε στην ομάδα της Λέλας Καραγιάννη στην απόδραση των Άγγλων αξιωματικών μαζί με τον Atkinson, καταδικάστηκε σε 18 χρόνια φυλακή. Ήταν προτεινόμενος μάρτυρας στην μήνυση της μητέρας του Πολωνού εναντίον όσων τον κατέδωσαν.
- Αλεβιζάκης Ηλίας : εργάτης στην Jumo, συνελήφθη, καταδικάστηκε και εκτελέστηκε ως saboteur στους κινητήρες αεροσκαφών
- Αμπατζής Ιωάννης (Alexander) : αξιωματικός του Π.Ν. Στέλεχος της Intelligence service. Εστάλη από την Μέση Ανατολή για να διερευνήσει την πολιτική κατάσταση στην κατεχόμενη Ελλάδα (αποστολή Fleshpots). Στο ίδιο υποβρύχιο ήταν και ο Iwanow με διαφορετική όμως αποστολή.
- Αποστολίδης : υπάλληλος του Δημήτρη Γιαννάτου, «φιλοξένησε» για λίγες μέρες τον Iwanow στο σπίτι του. Στην συνέχεια εκβίαζε τους αδελφούς Γιαννάτου για χρήματα προκειμένου να μην τους προδώσει ως συνεργάτες του Πολωνού
- Αργυρόπουλος Αλέξανδρος: πρέσβης ήταν συγκρατούμενος του Πολωνού. Στην Μέση Ανατολή είχε υποβάλλει έκθεση σχετικά με τις συνθήκες κατάδοσής του. Ήταν προτεινόμενος μάρτυρας στην μήνυση της μητέρας του Πολωνού εναντίον όσων τον κατέδωσαν
- Βαλλιάνος Δημήτριος: γνωστός αναβάτης στον ιππόδρομο. Παντρεύτηκε την Δέσπω ανιψιά της Αμφιτρίτης Κοντοπούλου. Συμμετείχε σε δραστηριότητες του Iwanow
- Βαρκάδος Αλέκος: συμμετείχε στην Ο.Α.Γ. ῞Ηταν θείος του Αυρήλιου. Ήταν εργάτης στην Bosh και συμμετείχε σε δολιοφθορές.
- Βαρκάδος Αυρήλιος : συμμετείχε στην Ο.Α.Γ. Ήταν εργάτης στην Jumo, συνελήφθη, καταδικάστηκε και εκτελέστηκε ως saboteur στους κινητήρες αεροσκαφών
- Βαρκάδος Λαέρτης: συμμετείχε στην Ο.Α.Γ. Ήταν αδελφός του Αυρήλιου, συμμετείχε σε σαμποτάζ με καρφιά στην Λ. Συγγρού
- Βασιλειάδου Μαρόζια: χορεύτρια σε νυχτερινό κέντρο στην κατοχή. Έδινε πληροφορίες που έκλεβε από γερμανούς προς τον Iwanow μέσω ενός φοιτητή.
- Βελούδης: τερματοφύλακας της ομάδας ποδοσφαίρου «έντεκα» που έμπαινε σε γερμανικές εγκαταστάσεις για αγώνες με γερμανούς. Κατάφερε να βάλει εκρηκτικά στην Σαλαμίνα για λογαριασμό του Iwanow
- Βρυώνης Νικόλαος : ήταν γιατρός και συμμετείχε στην οργάνωση ΜΑΛΕΑΣ ΙΙ (Βαλασάκης) που βοηθούσε σε διαφυγή προς την Μέση Ανατολή. Ήταν προτεινόμενος μάρτυρας στην μήνυση της μητέρας του Πολωνού εναντίον όσων τον κατέδωσαν

- Βολταράκης Αντώνης :αστυνομικός με ανάμιξη σε δίκτυα διαφυγής πατριωτών στην Μέση Ανατολή.
- Βουτσαδόπουλος Ευάγγελος: εξέδιδε παράνομες εφημερίδες (RAF κλπ) την περίοδο της κατοχής. Ήταν μέλος της Ο.Α.Γ. Εκτελέστηκε 16/10/1943
- Γαβριηλίδης Γαβριήλ: φοιτητής της νομικής πήγε στην Μέση Ανατολή στις 5/7/1943. Έκανε έκθεση για τις συνθήκες κατάδοσης του Iwanow. Ήταν προτεινόμενος μάρτυρας στην μήνυση της μητέρας του Πολωνού εναντίον όσων τον κατέδωσαν
- Γεωργάκης Ιωάννης : δικηγόρος στενός συνεργάτης του Δαμασκηνού, συμμετείχε στην Ε.Ο.Χ.Α.
- Γιαννάτος Δημήτρης : κρεοπώλης, αδελφός του Κωνσταντίνου και σύζυγος της Μαριάννας. Μέλος της Ο.Α.Γ. και της ομάδας Iwanow. Εκτελέστηκε 4/1/1943
- Γιαννάτος Κωνσταντίνος : γιατρός, μέλος αντιστασιακών οργανώσεων (Ο.Α.Γ.-ΠΕΑΝ-Βύρωνες). Συνεργάτης του Πολωνού. Κατάφερε να διασωθεί αν και συνελήφθη με την ομάδα Περρίκου κάνοντας τον φρενοβλαβή.
- Γιαννάτου Μαριάννα: Πολωνή παντρεμένη σε δεύτερο γάμο με τον Δημήτρη Γιαννάτο. Μέλος πολωνικών μυστικών υπηρεσιών, στενή συνεργάτιδα του Iwanow. Εκτελέστηκε με αποκεφαλισμό στην Βιέννη.
- Γιαννακόπουλος Μίλτος : αστυνομικός, στέλεχος του ΜΙΔΑΣ 614-Τσιγάντες
- Γκεπάπουερ Μαρίτα: κουνιάδα του Μποδοσάκη, συμμετείχε στην διοίκηση των εταιριών του την περίοδο της κατοχής.
- Γκόγκας Χρήστος : Κωνσταντινουπολίτης, υπηρέτησε πριν την κατοχή στον Αγγλικό στρατό. Ακολούθως ήταν έμπορος στην Αθήνα και την περίοδο της κατοχής δραστηριοποιήθηκε ως υπολοχαγός Harris.
- Γυφτόπουλος Δημήτρης : Λοχίας υπαρχηγός του ΜΙΔΑ 614-Τσιγάντες
- Δελής Πάνος : αξιωματικός του Ε.Σ. συνεργάστηκε με τον Πολωνό σε δολιοφθορές στην Πάτρα κ.α.
- Δημητρακόπουλος Ηλίας: πρόκειται για τον μετέπειτα γνωστό για την δημοκρατική του δράση στην Ελλάδα και στις Η.Π.Α. δημοσιογράφο και πολιτικό. Στρατολογήθηκε στην Ο.Α.Γ. νεαρός από τον Κων/ν Γιαννάτο. Γνώρισε τον Iwanow
- Δραπανιώτη Ευαγγελία : γνώριζε τον Πολωνό και είχε κάποια σχέση μαζί του. Τον συνόδευσε στην συνάντηση με τον Πάντο όταν συνελήφθη για πρώτη φορά.
- Έβερτ Άγγελος : δντης της αστυνομίας Αθηνών. Παρέμεινε στην θέση του την κατοχή προφανώς λόγω της καταγωγής του. Συνεργάστηκε με τις μυστικές υπηρεσίες των Άγγλων και φέρεται να βοήθησε την απόκρυψη του Πολωνού μετά την δραπέτευσή του.

- Έντουαρντς Έπη : αγγλικής καταγωγής ζούσε στην Θεσσαλονίκη και αποτελούσε μέλος της παρέας του Iwanow.
- Ζάγκας Αθανάσιος : αξιωματικός Ε.Ν., συνεργάτης Προμηθέα ΙΙ
- Ζάννας Αλέξανδρος: πολιτικός συνεργάτης του Ελευθερίου Βενιζέλου. Ιδρυτικό μέλος του κλιμακίου S.O.E. Ελλάδος, συγκρατούμενος του Πολωνού. Πιθανόν σύνδεσμος του S.O.E. με τον Iwanow
- Ζάννας Σωτήρης: αδελφός του Αλέξανδρου και μέλος του κλιμακίου S.O.E. Ελλάδος.
- Ζέπος Δημήτριος : νομικός γερμανομαθής. Ήταν από τους δικηγόρους που συμμετείχαν, ως συνήγοροι Ελλήνων, στο γερμανικό στρατοδικείο. Ήταν μέλος της οργάνωσης ΠΛΟΥΤΩΝ και διέθετε ασύρματο ως μέλος του κλιμακίου S.O.E. Ελλάδος. Δικηγόρος της μητέρας του Iwanow.
- Ιωαννίδης Βασίλης: συμμετείχε στην Ο.Α.Γ. Ήταν εργάτης στην Jumo, συνελήφθη, καταδικάστηκε και εκτελέστηκε ως saboteur στους κινητήρες αεροσκαφών
- Καζάζης Άγης : στέλεχος της ΜΙ6, ασυρματιστής
- Κατραμπασάς Γιώργος (Philon) ασυρματιστής συνταξίδευσε με τον Πολωνό από την Μέση Ανατολή προς την Αθήνα
- Καλαμάρας Δανιήλ: σύνδεσμος της Μαριάννας Γιαννάτου με τον Iwanow
- Καλογερόπουλος Νίκος : σύνδεσμος του Αλέξανδρου Ζάννα με τον Iwanow. Ήταν προτεινόμενος μάρτυρας στην μήνυση της μητέρας του Πολωνού εναντίον όσων τον κατέδωσαν
- Καλπίδης Σάββας : εργάτης Μαλτσινιώτη την περίοδο της κατοχής
- Καραγιάννη Λέλα : ίδρυσε την ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑ οργάνωση με σημαντικές υπηρεσίες στην διάσωση συμμάχων αξιωματικών, είχε επαφή με τον Iwanow.
- Καρόζης Αθανάσιος : αντιστράτηγος ήταν στην Μέση Ανατολή από 27/7/1943. Έκανε αναφορά για την κατάδοση του Πολωνού σε βάρος των αδελφών Λαμπρινόπουλου.
- Κολύμβας Γεώργιος : δικηγόρος συνήγορος στις δίκες των εργαζόμενων της Jumo και του Iwanow.
- Κοντοπούλου Αμφιτρίτη : σύζυγος του Ιωάννη Κοντόπουλου
- Κοντόπουλος Ιωάννης : απόστρατος του 1935 αξιωματικός του ΠΝ. Στο σπίτι του συνελήφθη για τελευταία φορά ο Πολωνός
- Κούμενος Πέτρος : εργάτης της Bosch στου Μαλτσινιώτη, στέλεχος της Ο.Α.Γ., έκανε σαμποτάζ βραχυκυκλώνοντας κινητήρες
- Κουτρουλάκης Μανώλης : εργάτης της Jumo, συμμετείχε στο σαμποτάζ κινητήρων

- Κουτσουγιαννόπουλος Χαράλαμπος : πλοίαρχος του Π.Ν., διαδέχθηκε τον Μπακιρτζή στην ηγεσία της οργάνωσης ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ Ι αλλάζοντας τον τίτλο ως ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ ΙΙ. Μετά το 1943 εντάχθηκε στο ΕΑΜ.
- Κρυώνης Ιωάννης: απόστρατος του Π.Ν. – στέλεχος της Intelligence service – διέθετε σκάφος για αποστολές στην Μέση Ανατολή – συνεργάστηκε με τον Iwanow και τον Ελευθέριο Παπαδόπουλο
- Κωνσταντινίδης Γεώργιος : δικηγόρος του Κων/νου Γιαννάτου
- Κώνστας Παναγιώτης : αξιωματικός του ΠΝ – πρώτος αρχηγός της Ελληνικής μυστικής υπηρεσίας στην Μέση Ανατολή
- Λαμπριανίδης Αλέξανδρος : ετεροθαλής αδελφός του Jerzy.
- Λαμπριανίδης Αντώνης : ετεροθαλής αδελφός του Jerzy
- Λαμπριανίδης Ιωάννης : πατριός του Jerzy
- Λαμπριανίδου Λεονάρδα : ανηψιά του Iwanow, διατηρεί το αρχείο της οικογένειας Λαμπριανίδου.
- Λαμπριανίδου Σαιονοβιτς Λεονάρδα: η μητέρα του Iwanow
- Λαμπρινόπουλος Παντελής : απόστρατος αξιωματικός της αστυνομίας. Ήταν μέλος της ομάδας Iwanow και για λίγο διάστημα τον «φιλοξένησε» στο σπίτι του. Τον βάρυναν υποψίες ότι μαζί με τον αδελφό του Νίκο κατέδωσαν τον Iwanow
- Λαμπρινόπουλος Νίκος : απόστρατος αξιωματικός της αστυνομίας. Ήταν μέλος της ομάδας Iwanow και για λίγο διάστημα τον «φιλοξένησε» στο σπίτι του. Θεωρήθηκε ότι κατέδωσε τον Πολωνό, όταν έγινε το δικαστήριο είχε ήδη πεθάνει .
- Λέκας Γιώργος (ΚΙΡ) : ασυρματιστής συνταξίδευσε με τον Πολωνό από την Μέση Ανατολή προς την Αθήνα
- Λογοθέτη Κατυ : ήταν στέλεχος της Intelligence service. Είχε αναλάβει να μεταφέρει 5 εκατ. δρχ. στον Iwanow αλλά η μεταφορά για άγνωστους λόγους δεν έγινε.
- Λοιζίδης Σάββας : νομικός γερμανομαθής. Ήταν από τους δικηγόρους που συμμετείχαν, ως συνήγοροι Ελλήνων, στο γερμανικό στρατοδικείο. Γνωστός μεταπολεμικά ως ιδρυτικό μέλος της ΕΟΚΑ
- Μαλλιόπουλος Βασίλης : απόστρατος αξιωματικός του Π.Ν. Συμμετείχε στην ομάδα Iwanow, φιλοξένησε τον Πολωνό για κάποιο διάστημα στο σπίτι του.
- Μαλλιοπούλου Δέσποινα : σύζυγος του Βασίλη Μαλλιόπουλου.
- Μαντούβαλος Ηλίας: στέλεχος της Ο.Α.Γ. – στην Χαλκοκονδύλη 38 φύλαγε τον ασύρματο του Iwanow.
- Μαρκάκης Κωνσταντίνος : μέλος Πολωνικού δικτύου στην Ελλάδα, χειριστής ασύρματου του Πολωνού αξιωματικού Szefer.
- Μαχαίρας Ευάγγελος: ζωέμπορος στην Καισαριανή – στέλεχος της Ο.Α.Γ.. συμμετείχε σε ομάδα διαφυγής πατριωτών προς την Μέση Ανατολή –

προσπάθησε ανεπιτυχώς να στείλει τον Πολωνό στην Μέση Ανατολή τον Αύγουστο του 1942

- Μελάς Αλέξανδρος : αξιωματικός του Ε.Σ., στέλεχος της Intelligence service, συνεργάστηκε με τον Iwanow.
- Μελισσουργός Γιώργος: ενωμοτάρχης, στέλεχος του Τσιγάντες, ενεπλάκη σε επεισόδιο και σκότωσε δύο Ιταλούς. Διέφυγε στην Μέση Ανατολή
- Μεσσηνέζης Φίλλιπος : λοχαγός στέλεχος της I.S, σύνδεσμος του Π. Κανελλόπουλου με την O.S.S.
- Μιλλιέξ Ροζέ : Γάλλος διανοούμενος, φιλέλληνας με σημαντική πνευματική και πολιτιστική δραστηριότητα στην Ελλάδα.
- Μοσχονάς Αθανάσιος : αστυνομικός υπεύθυνος της ασφάλειας στο ξενοδοχείο Μεγάλη Βρετανία, ήταν μέλος της Ο.Α.Γ., συνεργάστηκε με τον Πολωνό.
- Μπακιρτζής Ευρυπίδης (1895-1947) : απότακτος 1935, αρθρογραφούσε στον Ριζοσπάστη ως κόκκινος συνταγματάρχης, ίδρυσε την οργάνωση ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ Ι, εντάχθηκε στο ΕΑΜ και στον ΕΛΑΣ και την περίοδο Μάρτιος 1944 ως και Απρίλιος 1944 ήταν πρόεδρος της ΠΕΕΑ. Το 1947 πέθανε και ο θάνατός του αποδόθηκε σε αυτοκτονία όμως η αιτία θανάτου έμεινε αδιευκρίνηστη.
- Μπάρκας Άγγελος: στέλεχος της Ο.Α.Γ., συμμετείχε σε πολλές επιχειρήσεις, συνεργάτης του Iwanow, συμμετείχε στο σαμποτάζ κινητήρων στην Jumo.
- Μπάρκας Μαρίνος : αδελφός του Άγγελου, στέλεχος της Ο.Α.Γ., συμμετείχε σε πολλές επιχειρήσεις, συνεργάτης του Iwanow, συμμετείχε στο σαμποτάζ κινητήρων στην Jumo.
- Μποδοσάκης Αθανασιάδης Πρόδρομος : βιομήχανος
- Μπομποτίνος Ιωάννης : καθηγητής – αρχηγός της Ο.Α.Γ.
- Μπομποτίνος Πέτρος: αδελφός του Ιωάννη, αξιωματικός του Ε.Σ., στέλεχος της Ο.Α.Γ.
- Μυλωνοπούλου Γαβριέλλα : στέλεχος της Ο.Α.Γ., συνεργάτιδα του Πολωνού
- Μυτιληναίος Αντώνης : στέλεχος της ΠΕΑΝ με συμμετοχή στην ανατίναξη της ΕΣΠΟ, ήταν συγκρατούμενος του Iwanow
- Νάζος : δημοσιογράφος στην εφημερίδα Ασύρματος ασχολήθηκε μεταπολεμικά με την δράση του Πολωνου
- Οικονομίδης Χρήστος : εργάτης στην Jumo, συμμετείχε στο σαμποτάζ κινητήτων
- Πάντος Κωνσταντίνος: «φίλος» του Iwanow, τον κατέδωσε στους γερμανούς.
- Παπαδάκης Δημήτρης : στέλεχος της Ο.Α.Γ. αλλά και της οργάνωσης της Λέλας Καραγιάννη – συμμετείχε στο σαμποτάζ κινητήρων – εκτελέστηκε μαζί με την Λέλα Καραγιάννη

- Παπαδημητρίου Έλλη : Σμυρνιά, με κοινωνικούς αγώνες, ηγετικό στέλεχος στο ελληνικό κλιμάκιο του S.O.E., αριστερών πεποιθήσεων/
- Παπαδόπουλος Ελευθέριος : εργολάβος δημοσίων έργων, συνεργάτης του Iwanow και του Κρυώνη
- Παπάζογλου Μιχάλης : στέλεχος της Ο.Α.Γ. συνεργάτης του Γιαννάτου και του Iwanow
- Παπακωνσταντίνου Λουκάς : αστυνομικός στο τμήμα Υμηττού, συνεργάτης της Ο.Α.Γ.
- Πασπάτης Αλέξανδρος: συνιδιοκτήτης της Τρ. Χίου, φίλος του Bowman, χρηματοδότης δικτύων διαφυγής.
- Περρίκος Κώστας (1905-1943) : απόστρατος αξιωματικός ιδρυτής της ΠΕΑΝ που ανατίναξε την ΕΣΠΟ,
- Πούμπουρα Αλεξάνδρα (Σοφία) : στέλεχος της Intelligence service, συνεργάτιδα του Α.Ζάννα, συμμετείχε σε διαφυγή πατριωτών στην Μέση Ανατολή
- Πραττοπούλου Μαρία : συγκάτοικος του Παντελή Λαμπρινόπουλου. Ίσως ήταν αυτή που συνόδευσε τον Iwanow στην συνάντησή του με τον Πάντο.
- Πρίντεζη Γιαννίνα : Πολωνή σύνδεσμος της Μαριάννας Γιαννάτου με τον Iwanow
- Ρούσσος Μανώλης: δούλευε σε βοηθητική θέση στην Jumo και κατηγορήθηκε ότι απέκρυψε το sabotage στους κινητήρες.
- Ρωσέτης Ραούλ : πρέσβης και σύμβουλος του βασιλέως Γεωργίου, μεσολάβησε ανεπιτυχώς να δοθεί χάρη στον Ιωάννη Κοντόπουλο
- Σκουμπουρδής Νικόλαος : ναύτης στο Π.Ν., συγκρατούμενος του Πολωνού. Ήταν προτεινόμενος μάρτυρας στην μήνυση της μητέρας του Πολωνού εναντίον όσων τον κατέδωσαν
- Σπηρομίλιος Μίλτος : από ιστορική οικογένεια αγωνιστών από την Χειμάρα, στέλεχος της I.S.
- Τισαρχόντης Ηλίας: λιμενάρχης Πόρου, συγκρατούμενος του Iwanow. Ήταν προτεινόμενος μάρτυρας στην μήνυση της μητέρας του Πολωνού εναντίον όσων τον κατέδωσαν
- Τρυπάνης Γιώργος : πράκτορας της I.S., ίδρυσε δίκτυο διαφυγής πατριωτών
- Τσάτσου Ιωάννα : σύζυγος του Κων/νου Τσάτσου, στενή συνεργάτιδα του Δαμασκηνού, στέλεχος της Ε.Ο.Χ.Α.
- Τσιγάντες Γιάννης (1897-1943): αρχηγός της οργάνωσης ΜΙΔΑΣ, στην Αθήνα ως σύνδεσμός του Κανελλόπουλου με τις αντιστασιακές οργανώσεις. Σκοτώθηκε σε συμπλοκή με Ιταλούς
- Τσίμπας Κων/νος : συνεργάτης των γερμανών στην G.F.P., σύζυγος της ηθοποιού Αγγελικής Κοτσάλη, διέφυγε το 1944 στην Γερμανία αλλά

συνελλήφθη το 1945 και εστάλη στην Ελλάδα. Δικάστηκε αλλά από το 1950 αφέθη ελεύθερος. Ήταν αμετανόητος εθνικοσοσιαλιστής.

- Χατζόπουλος Ευάγγελος : συνήγορος πατριωτών στα στρατοδικεία
- Χωμενίδη Νίκη: συνεργάτιδα της Λέλας Καραγιάννη
- Ψύχας Δημήτριος : κελευστής του Π.Ν., από την Μέση Ανατολή κατέθεσε αναφορά για την κατάδοση του Iwanow. Ήταν προτεινόμενος μάρτυρας στην μήνυση της μητέρας του Πολωνού εναντίον όσων τον κατέδωσαν
- Anders Wladyslaw (1882-1970) : στρατηγός μέλος της εξόριστης Πολωνικής κυβέρνησης.
- Atkinson John: Άγγλος αξιωματικός, συνελήφθη από τους γερμανούς και απέδρασε με την βοήθεια της ομάδας Λέλας Καραγιάννη, έφυγε για Μέση Ανατολή αλλά επέστρεψε και στην Αντίπαρο είχε οργανώσει δίκτυο διαφυγής. Συνελήφθη και εκτελέστηκε
- Bowlby Cuthbert (Curly) : πλοίαρχος στέλεχος της SIS Καίρου
- Bowman Thomas : από πολλά χρόνια κάτοικος Αθηνών, ιδιοκτήτης των λατομείων Διονύσου, κεντρικό στέλεχος της I.S.
- Casey R.: αυστραλός Υπουργός Μέσης Ανατολής
- Chamberlain Neville (1869-1940) : συντηρητικός πολιτικός, πρωθυπουργός στην Μεγάλη Βρετανία από τον Μάιο 1937 ως Μάιο του 1940.
- Churchill Winston (1874-1965) : πρωθυπουργός στην Μεγάλη Βρετανία την περίοδο 1940-1945.
- Dalton Reginald : ταγματάρχης στέλεχος της IS
- Deter Walter : αυστριακός μέλος της Wehrmacht, συνεργάτης του Μποδοσάκη, διοικητής των εταιριών του στην κατοχή
- Dobrski A. Julian (Dolbey) : Πολωνικής καταγωγής ιδρυτικό στέλεχος του S.O.E.
- Edwarts Epi : η αγαπημένη φίλη του Iwanow στην Θεσσαλονίκη
- Gubbins Colin : ιδρυτικό στέλεχος της MIR, υποστράτηγος επιχειρησιακός αρχηγός του S.O.E. από τον Σεπτέμβριο 1943.
- Hammondd N. : στέλεχος του S.O.E., ηλθε ως επιχειρηματίας με υδροπλάνο στην Ελλάδα τον Ιούνιο του 1940, εκπαίδευσε Έλληνες ασυρματιστές και ήταν χειριστής της μεταφοράς πυρομαχικών από την ΠΥΡΚΑΛ σε βαλκανικές χώρες σε υλοποίηση σύμβασης Αγγλίας-ΠΥΡΚΑΛ.
- Heydrich Reinhard (1904-1942) : ο 2ος στην ιεραρχία των SS
- Iwanow Bladimir : ο πατέρας του Iwanow
- Lewandowski E. : στρατιωτικός ακόλουθος της Πολωνικής πρεσβείας στην Ελλάδα
- Molotow Vyacheslaw (1890-1986) : υπουργός εξωτερικών υποθέσεων στην ΕΣΣΔ το 1939-1949 και 1953-1956.
- Mateski Josef : Πολωνός αξιωματικός στην Θεσσαλονίκη

- Pawson David :αναπληρωτής του δντος συμβούλου της Power στην Αθήνα, υπολοχαγός μηχανικού, βοηθός του Pirie
- Piechowicz Edmund : Πολωνός αξιωματικός στέλεχος των μυστικών υπηρεσιών, εκπαιδευτής του Iwanow στην Μέση Ανατολή
- Pirie Ian : εγκατεστημένος στην Αθήνα πριν τον πόλεμο, επανήλθε στην Αθήνα τονν Μάιο του 1940 και παρέμεινε μέχρι τον Απρίλιο του 1941. Ήταν στέλεχος της MI6
- Ribbentrop Joachim (1893-1946) : Υπουργός εξωτερικών Γερμανίας 1938-1945.
- Savage Patrick : υπολοχαγός στέλεχος της MI9, συνελήφθη τον Νοέμβριο του 1941
- Sebastian Graham : στέλεχος της Section D, γενικός πρόξενος στην Ελλάδα.
- Sikorski Wladyslaw (1881-1943) : στρατηγός πρόεδρος της εξόριστης Πολωνικής κυβέρνησης. Ο θάνατός του από πτώση ελικοπτέρου έδωσε αφορμή για εικασίες σαμποτάζ.
- Simonds Anthony : αντισυνταγματάρχης μέλος του Ελληνικού τμήματος S.O.E. Καίρου
- Sinclair H.J. (Mark) : αρχιμηχανικός της Power στην Αθήνα, μέλος του αρχικού πυρήνα του κλιμακίου S.O.E. στην Ελλάδα
- Szefer Tadeusz : Πολωνός αξιωματικός στέλεχος των μυστικών υπηρεσιών. Δραστηροποιήθηκε στην Ελλάδα στην επιχείριση εκκένωσης και δημιούργησε δίκτυο πληροφοριών ακολούθως πήγε στην Μέση Ανατολή.
- Tadeus Bor Komorowski (1895-1966) : στρατηγός επι κεφαλής Πολωνικών δυνάμεων.
- Tamplin Guy : αρχηγικό στέλεχος του S.O.E. στην Μέση Ανατολή
- Williams : στέλεχος της Intelligence service στην Μέση Ανατολή.
- Woollett : στέλεχος της Intelligence service στην Μέση Ανατολή.